AXIS LIBRI

REVISTĂ CULTURALĂ

trimestrială
editată de Biblioteca Județeană „V.A. Urechia“ Galați
Anul VIII, Nr. 29, decembrie 2015

2015 - Anul Bibliotecii „V.A. Urechia”

125 de ani de existență

... să fiți apărătorii Bibliotecii «Urechia» și să reclamați conservarea și înmulțirea ei.

Ajuns pe vârful dealului vieții, ochiul nu se îngrozește de priveliștea repedelui povârniș în fundul căruia am să dispar, din moment ce munca mea materială și intelectuală îmi va subsista. Munca intelectuală a dascălilor bătrâni ca mine sunteți Dv., membri juni ai corpului didactic, iar rodul muncii mele materiale sunt cele 6 mii de numere cărți, hărți, stampe istorice, care de astăzi înainte devin lucrul națiunii.

(din discursul rostit de V.A. Urechia la 11 noiembrie 1890, în cadrul festivităților de inaugurare a Bibliotecii Publice „Urechia”)

Cetățenii Galațiului, recunoscători pentru darul prețios ce ați făcut orașului Galați, oferind biblioteca dumneavoastră, se simt fericiți a vă exprima simțămintele lor de gratitudine și vă roagă a primi ca omagiu, din parte-le, ca bustul vostru să figureze în biblioteca cu care ne-ați înzestrat.

Prin el simbolizăm, în fața generațiilor ce ne vor urma, inelul de logodnă a căsniciei ce s-a contractat între omul de știință și abnegație și cetățenii gălățeni recunoscători.

În bustul ce depunem astăzi, veți fi prezent mâine, între acei de care nu v-ați despărțit niciodată.

(Actul de mulțumire al gălățenilor la inaugurarea Bibliotecii „V.A. Urechia”, 11 nov. 1890)

Colegiul editorial:
Acad. prof. dr. Dinu C. Giurescu
Acad. prof. dr. Gheorghe Buzatu
Acad. prof. univ. dr. Constantin Gh. Marinescu
Prof. univ. dr. Adrian Dinu Rachieru
Conf. univ. dr. Elena Tîrziman
Dr. Doru Bădără
Lector univ. dr. Cătălin Negoiță

Editorial

Iarna în și la bibliotecă

Bucuria lecturii și a Sărbătorilor

Prof. dr. ***Zanfir Ilie***
Manager,
Biblioteca Județeană
„V.A.Urechia" Galați

Din motive pe care numai ei le știu, poeții au cântat dintoteauna iarna:

„Zăpezile, pe câmpuri, rămân neîncetat;
Nici Soarele, nici ploaia nu le topesc vreodat'
În loc să se înmoaie la vreme, val de val,
Se întăresc mai tare în vântul boreal,
Și vin zăpezi, și-adesea abia se ia un rând,
Și se arată altul, văzduhu-ntunecând,
Și ține iarna asta adeseori, doi ani,
Și îngroziți se uită barbarii tomitani,
Când vine Acvilonul înspăimântat urlând,
Smulgând acoperișuri și turnuri retezând".

Așa vedea, în „Tristele", iarna scitică marele poet Ovidius, exilat la Tomis. Să fi fost atât de aprige iernile de altădată sau prea mult se înspăimântase sensibilul poet, deprins cu ospețele îndelungate și rafinate, cu băile romane, cu clima îngăduitoare de sub măslini și cu confortul eternei cetăți? Alungat de împăratul Octavianus din Roma, Ovidiu nu putea vedea cu ochi buni acest „capăt de lume" locuit de barbarii sciți, aspri, sălbatici, îmbrăcați în piei de animale, cu părul și bărbile netunse și grabnic îndreptați spre ulcioarele cu vin, cum îi descrie poetul. Dar, oricât de nemulțumit și de revoltat ar fi fost exilatul, nu putea atât de mult exagera în aprecieri, până într-atât încât să scrie nici mai mult, nici mai puțin că o iarnă în Pontul Euxin ținea și doi ani neîntrerupți. Este posibil, totuși, ca pe atunci, la începutul primului mileniu, și pe acolo, pe malul Mării Negre, iernile să fi fost, într-adevăr, foarte aspre.

Nu foarte departe de acele meleaguri, de care îl separă doar Dunărea, Galațiul trebuie să fi avut în primul secol al creștinismului ierni asemănătoare, așa încât ceea ce vedem noi că se întâmplă acum cu natura din noiembrie și până în martie nu seamănă deloc cu descrierile poetului. Blândețea iernilor de acum ne face adesea și pe noi să regretăm, întocmai ca Francois Villon, „zăpezile de altădată". Mai ales că până și bardul nostru de la Mircești, Vasile Alecsandri, deși se înspăimânta el însuși de teribilele viscole ale Moldovei, vedea iarna cu sufletul deschis bucuriei simple de a contempla natura și de a găsi în toate manifestările ei, chiar și în acelea potrivnice, frumuseți de nebănuit sau cel mult nevinovate nostalgii:

„Din văzduh cumplita iarnă cerne norii de zăpadă,
Lungi troiene călătoare adunate-n cer grămadă,
Fulgii zbor, plutesc în aer ca un roi de fluturi albi,
Răspândind fiori de gheață pe ai țării umeri dalbi.

Ziua ninge, noaptea ninge, dimineața ninge iară!
Cu o zale argintie se îmbracă mândra țară;
Soarele rotund și palid se prevede printre nori,
Ca un vis de tinereță printre anii trecători."

Departe însă de acele vremuri, și de cele ale lui Ovidiu, și de cele ale lui Alecsandri, fiecare iarnă de astăzi își are „personalitatea" sa, care este dată, deopotrivă, de cortegiul său de fenomene cosmice, dar și de încărcătura emoțională umană care îl acompaniază. La Galați, iarna lui 2015 a început sub auspiciile unei mari sărbători spirituale, împlinirea a 125 de ani de la fondarea Bibliotecii Județene „V.A. Urechia", marcată de noi prin manifestări de anvergură, pe măsura importantului eveniment cultural si spiritual. Oaspeți de seamă din toată țara, dar și de pe meleagurile de dincolo de Prut au răspuns invitației noastre de a-și petrece câteva zile de început de iarnă în orașul de la Dunăre, cel

pe care Vasile Alexandrescu Urechia l-a iubit atât de mult încât a ţinut din tot sufletul său de mare patriot să ctitorească în noua sa temelie un liceu de prestigiu, „Vasile Alecsandri", o episcopie, acum arhiepiscopie, cea a Dunării de Jos, și o bibliotecă publică, cea care îi poată azi și în veci numele.

De aceea, am ţinut să organizăm acest eveniment atât de drag inimilor noastre ca un fel de șezătoare în bibliotecă, așa cum, cu multe decenii în urmă, în vatra străbună a satului românesc, se izvodeau, în serile grabnic coborâtoare peste cuprinsul firii, întâlniri cu cei dragi, duse târziu în noapte, sub magia versului și cântului, a șăguielii sănătoase și a schimbului spontan și prietenesc de cuvinte și înţelesuri. Bucuria care i-a însoţit pe înalţii oaspeţi ce au descins în casa noastră, la care s-a adăugat bucuria noastră, și mai mare, de a-i avea printre noi într-un moment de aleasă sărbătoare, ne-a dat dreptul să credem că a 125-a iarnă a Bibliotecii „V.A. Urechia" este una dintre acelea care rămân la loc de cinste în memoria spirituală a urbei, ca un reper în urcușul pe spirala devenirii sale. Aceasta și pentru că iarna în bibliotecă, oricare iarnă ar fi ea, mai aspră, mai blândă, mai darnică în bucurii sau mai zgârcită în ele, are un farmec aparte, unul ce ne trimite cu gândul la poveste, la legendă, la focul duduind în sobă și la cartea deschisă în/la lumina opaiţului, la urătorii înotând prin nămeţii coborâţi din cer, la Plugușorul urcat din riturile ancestrale la ferestrele gospodarilor, la speranţa pe care și-o atârnă fiecare dintre noi, în sclipirea globuleţului din pomul de Crăciun și în clinchetul paharului de șampanie ciocnit la cumpăna anilor.

Anul 2015 a fost unul deosebit de darnic cu Biblioteca lui Vasile Alexadrescu Urechia. A crescut fondul de carte, ne apropiem acum de 900.000 de volume, am făcut paşi importanţi pentru implementarea tehnicilor digitale, a crescut numărul cititorilor și al celor care au păşit pe uşile noastre mereu și larg deschise. Ne-am adăugat o nouă și modernă filială, cea dedicată copiilor noștri și amplasată într-un loc prielnic, în sediul fostului Club CSG și la doi paşi de Orășelul Copiilor, el însuși transformat și rezidit din temelii pentru a fi redat celor mici, în această toamnă. Întreaga vară, de la ziua comemorării lui Eminescu și până la vremea din „Vezi rândunelele se duc/ Se scutur frunzele din nuc..." o inimă caldă a bibliotecii a bătut necontenit pentru gălăţeni în parcul purtând numele poetului, iar în noiembrie, în aceste zile în care ne-am tot aruncat ochii pe ferestre pentru a întâmpina primii fulgi de nea, ne-am dat întâlnire întru sărbătorirea lui Urechia.

La ediţia de anul acesta a Festivalului Internaţional al Cărţii „Axis Libri" au fost mai multe edituri ca niciodată, am avut ca oaspeţi scriitori de seamă din toată ţara, iar numărul vizitatorilor din cele șase zile de întâlniri cu cititorii a trecut de 40.000 de persoane. Editura cu același nume a scos în lumina tiparului cărţi de certă valoare, ale scriitorilor gălăţeni, dar și ale unor condeieri de primă mână din alte mari orașe ale ţării, iar la Salonul literar „Axis Libri" personalităţi culturale de prim rang ne-au onorat serile de lectură și comentarii. E suficient să-l amintim aici pe prozatorul și academicianul Nicolae Breban, care, văzând sala „Eminescu" vibrând de emoţia recepţiei reale a actului creator literar autentic a exclamat pur și simplu „Bravo, Galaţi!", iar când s-a întors la București, pentru a-și lansa aceeași carte la Hanul lui Manuc, a putut constata că mai călduroasă a fost primirea de la Biblioteca „V.A. Urechia" și chiar a povestit celor prezenţi despre „miracolul de la Galaţi"...

De aceea și din alte nenumărate motive pentru care nu avem acum răgazul să zăbovim, avem toate motivele, credem noi, să-i primim cu bucurie, ca de fiecare dată, dar anul acesta cu și mai multă, la ferestrele luminate ale Bibliotecii, pe urătorii cu veselii lor zurgălăi, cu năprasnicele biciuri și cu vorbele atât de românești și de încărcate de speranţă:

„Aho, aho, ho-ho,
Mâine anul se-nnoiește,
Plugușorul se pornește
Și începe a brăzda,
Pe la case a ura.

Iarna-i grea, omătu-i mare,
Semne bune anul are,
Semne bune de belșug,
Pe sub brazda de sub plug..."

Și bucuria lecturii continuă cu petrecerea prilejuită de „Serbările Galaţiului", de 1 decembrie – Ziua Naţională a României, precum și de participarea și implicarea efectivă în derularea manifestărilor dedicate tradiţiilor și sărbătorilor de iarnă.

Ani mulţi și fericiţi gălăţenilor, tuturor colaboratorilor și prietenilor !

Pentru ce cu toţii Unimarc dacă nu și schimb de date?!

Dr. Constanța Dumitrășconiu
lector

În acest mileniu, bibliotecile din România își continuă procesul de informatizare și de adaptare la noile tehnologii folosite în bibliotecile mari din străinătate. Cu toate acestea, schimbul de date despre care profesioniștii discutau încă în anii '70 nu face parte din preocupările curente ale breslei noastre. Sistemele care se găsesc în bibliotecile românești permit, în majoritatea lor, un schimb naţional de date bibliografice și, deși s-a experimentat în bibliotecile mari, acesta nu s-a pus în practică. Desigur că rezultatele nu sunt cele mai îmbucurătoare, dar, având în vedere că bibliotecarii își actualizează cunoștințele profesionale de catalogare destul de des, se putea realiza un acord de cooperare referitor la o structură care să fie respectată de toţi cei care introduc informaţii bibliografice în bazele de date. Această structură este ușor de stabilit pentru că bibliotecile care ar avea interes în schimbul de date deţin sisteme ce se bazează pe formate internaţionale de tip MARC, în speţă Unimarc și MARC 21. Totuși, să nu fim critici în totalitatea acţiunilor bibliotecarilor români, trebuie să menţionăm că la întâlnirea comună a două secţiuni ale ABR (Asociaţia Bibliotecarilor din România) - Secţiunea de catalogare și Secţiunea de informatizare din 6-7 mai 2014, s-a discutat despre catalogul naţional partajat și s-a stabilit o schemă/structură, pe tipuri de resurse, care să facă o corespondenţă între câmpurile UNIMARC-MARC 21. Această structură, dacă se respectă și dacă se aplică, poate fi un bun punct de plecare într-un schimb de date între bibliotecile românești. Urmează să vedem protocoalele, regulile stabilite, în mod exact, dar și ceva termene de respectat de către entităţile implicate și care au competenţe profesionale pentru desăvârșirea unei asemenea acţiuni.

Dacă ne referim la formatul Unimarc Bibliografic, format utilizat de sisteme precum: Aleph, Vubis, TinRead, funcţionale în România, știm că scopul principal în realizarea acestui format a fost chiar facilitarea schimbului de date. Proiectat în anul 1973, formatul Unimarc original a fost publicat în anul 1977. Adoptarea sa ca format de schimb s-a făcut cu oarecare reţineri, dar, după câteva experimente, utilizarea formatului s-a accelerat în perioada 1980-1990. Unimarc a fost considerat un format de folosit pentru schimbul de date dintre ţările europene.

În anul 1985, IFLA (The International Federation of Library Associations and Institutions) a adoptat definitiv formatul Unimarc ca format internaţional de schimb de date între agenţiile bibliografice naţionale și l-a recomandat ca model pentru ţările care nu dispuneau de un format naţional. Astfel, și România și-a creat un format naţional bazat pe Unimarc, denumit ROMARC, elaborat de un grup de specialiști în biblioteconomie și în informatică și publicat în anul 1995. Formatul ROMARC era mai complex decât Unimarc și nu a putut fi aplicat la acel moment în România pentru că sistemele care funcţionau în biblioteci „nu erau adaptate pentru acest format", spune Olimpia Curta, director adjunct al BCU Cluj.

Evoluţia formatului Unimarc este urmărită de Comitetul Permanent Unimarc (PUC - Permanent UNIMARC Committee), format în anul 1991, ca urmare a seminarului privind înregistrările bibliografice, ce a avut loc la Stockholm, în august 1990. Din anul 2003, Comitetul Permanent Unimarc funcţionează în cadrul Programului Strategic Unimarc.

Obiectivul principal al acestui comitet este „să întreţină și să dezvolte formatul Unimarc, să controleze evoluţia formatului Unimarc în concordanţă cu principiile Controlului Bibliografic Universal".

Importanţa pe care o acordă comitetul formatului Unimarc rezidă și în faptul că acesta lucrează cu

7-9 membri permanenţi, având alături experţi cu experienţă în aplicarea Unimarc (maximum 12, ca număr) din diferite ţări şi instituţii, reprezentând diverse zone geografice. Astfel, în dinamica formatului se reflectă propunerile experţilor Unimarc de peste tot.

Formatul Unimarc este uşor de folosit şi deţine o structură flexibilă, adaptabilă, după cum se constată, de altfel, urmărind şi comparând aplicaţiile Unimarc din sistemele existente în România. Desigur, contează contribuţia furnizorului de sistem, precum şi colaborarea acestuia cu experţii în catalogare.

De-a lungul vieţii sale, formatul Unimarc a încercat să-şi actualizeze şi adapteze structura la noile reguli de catalogare, care nu sunt puţine, să ţină seama de noile modele, dezvoltate, cu precădere, după anii 1990 (de exemplu, FRBR - Functional Requirements for Bibliographic Records), să aibă în vedere formate de afişare distribuite de diverşi furnizori. Dar, după apariţia codului internaţional de catalogare – RDA (Resource Description and Access), se pare că formatele MARC îşi pierd din aplicabilitate, deşi, în vederea implementării RDA s-au făcut unele schimbări semnificative în acest tip de format.

Maxwwell spune că „RDA este un format agnostic şi că acesta nu ar avea nevoie de ISBD ori de structuri MARC".

Totuşi, pentru multă vreme, cei mai mulţi catalogatori vor continua să codifice informaţiile folosind formatele MARC şi să afişeze şi conform ISBD.

Preocuparea pentru înlocuirea formatelor MARC se concretizează, pe plan internaţional, în modele, precum BIBFRAME sau Library Reference Model (LRM). Ce aduc ele în plus faţă de Unimarc sau MARC 21?

BIBFRAME este un proiect iniţiat de Biblioteca Congresului, dedicat viitoarelor descrieri bibliografice, în web sau în reţea. O importanţă deosebită se acordă transferului de date din bazele de date ce folosesc formatul MARC 21, încercând să ajute activitatea de partajare a resurselor şi să reducă, pe cât posibil, costurile.

FRBR-Reference Library (FRBR-LRM)

Experţii constată că familia modelelor conceptuale FR (Cerinţelor Funcţionale) ar trebui să includă cele trei modele elaborate de diverse grupuri de lucru – FRBR (Functional Requirements for Bibliographic Records), FRAD (Functional Requirements for Authority Data), FRSAD (Functional Requirements for Subject Authority Data), adică modelele care se referă la date bibliografice, la date de autoritate şi la datele de autoritate pentru subiecte. „Deşi, FRAD-ul şi FRSAD-ul erau modelele ce intraseră în curs de finalizare în perioada 2009-2010, s-a ajuns la concluzia că ar fi necesar ca aceste două modele să se combine sau să consolideze familia FR într-un singur model coerent pentru a clarifica înţelegerea corectă a modelului şi a înlătura obstacolele în adoptarea sa".

În anul 2013, în Singapore, Grupul de Revizuire a FRBR, din cadrul IFLA, a constituit un Grup Editorial Consolidat (CEG - Consolidation Editorial Group), care să se concentreze pe reevaluarea detaliată a atribuţiilor şi relaţiilor, precum şi pe redactarea unui document model integrat. CEG a organizat mai multe întâlniri de lucru în anul 2014 în Lyon. Ca urmare acestor întâlniri a fost elaborate primul raport public privind un model consolidate, precum şi principiile aplicate pentru dezvoltarea modelului.

Formatele MARC au fost criticate ca având o structură învechită, dar acest lucru este acum depășit, deoarece înregistrările pot fi schimbate într-o structură XML.

Diverși specialiști atenționează că utilizarea formatelor MARC este în scădere. Se întâmplă acest lucru cu înlocuirea unor formate naționale cu MARC 21, dar formatul Unimarc nu este înlocuit în aceeași măsură. Astfel, se dovedește că Unimarc este un format internațional, precum și un format care deține cel mai performant instrument de realizare a relațiilor dintre resurse, cu toate că relațiile de nivel pun, în general, probleme la transferul datelor și la conversii, mai ales în bazele de date care folosesc MARC 21.

Cu toate acestea, trăim într-o epocă tranzitorie, atunci când se așteaptă ca majoritatea obiectelor să dureze doar cinci ani.

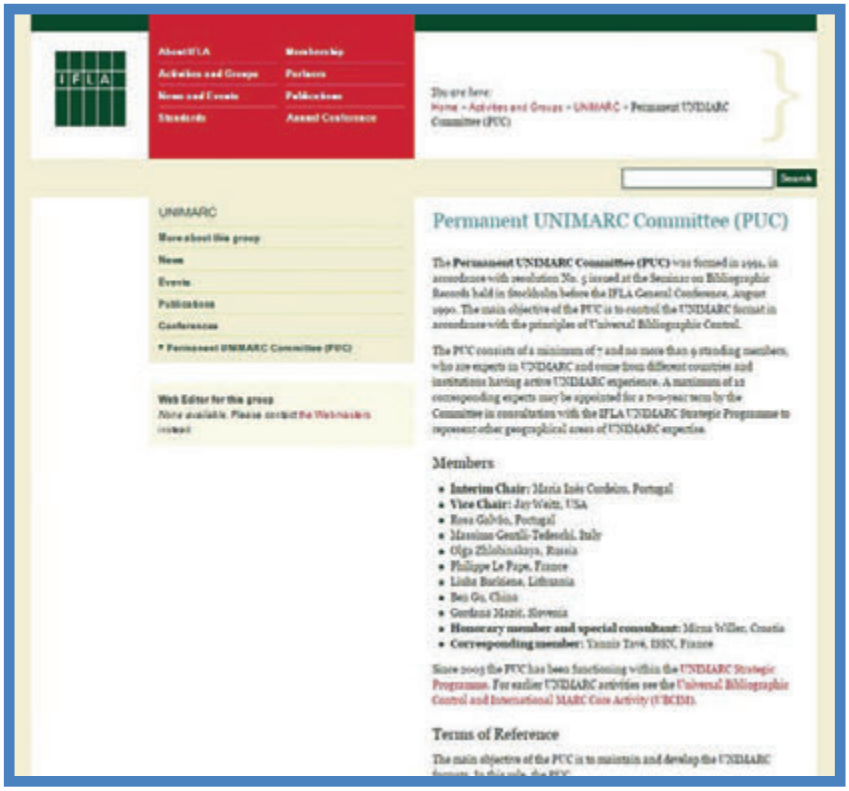

Totuși, formatele MARC nu dispar multă vreme, mai ales în România, unde s-au adoptat foarte târziu, ca urmare nici formatul Unimarc nu va dispărea. Acesta are deja o familie: Unimarc Bibliografic, Unimarc pentru Autorități, Unimarc Holdings, Unimarc pentru Clasificare. Toate aceste formate trebuie cunoscute, în avantajele și dezavantajele lor, studiate și deținute, dacă dorim să fim profesioniști și dacă ne respectăm utilizatorii, cărora trebuie să le oferim informație corectă, proaspătă și într-o manieră rapidă. Activitățile profesioniste desfășurate continuu pot să ne îndrepte spre succes.

Referințe

- ABR – Secțiunea de catalogare. Raport 2014
http://www.abr.org.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=607%3Araport-de-activitate-al-seciunii-catalogare-indexare&catid=25%3Acatalogare&Itemid=18&lang=en (ultima accesare: 04112015)
- Curta, Olimpia. PROIECTUL NUSIDOC S&T : un prim pas de colaborare între Bibliotecile Centrale Universitare din România
http://www.bcucluj.ro/bibliorev/arhiva/nr12/info1.html (ultima accesare: 04112015)
- Manguinhas, Hugo ; Borbinha, José. Quality control of Metadata : a case with Unimarc
https://books.google.ro/books?id=kU7Lqqowp54C&pg=PA245&lpg=PA245&dq=about+exchange+data+in+unimarc&source=bl&ots=GL-Axq38hX&sig=33kbmowex1C9pbuj7X1k9L13TKU&hl=ro&sa=X&ved=0CBoQ6AEwADgKahUKEwiv6eT2uPbIAhXGtRQKHSvRChs#v=onepage&q=about%20exchange%20data%20in%20unimarc&f=false (ultima accesare: 04112015)
- Permanent UNIMARC Committee (PUC)
http://www.ifla.org/unimarc/puc (ultima accesare: 04112015)
- Riva, Pat ; Maja Žumer. Présentation du Modèle de Référence pour les Bibliothèques FRBR
http://library.ifla.org/1084/7/207-riva-fr.pdf (ultima accesare: 04112015)
- UNIMARC concise bibliographic format (2008)
http://www.bcu-iasi.ro/docs/unimarc-concise-bibliographic-format-2008.pdf
(ultima accesare: 04112015)
- *UNIMARC Manual : Bibliographic Format 1994*
http://archive.ifla.org/VI/3/p1996-1/sec-uni.htm (ultima accesare: 04112015)
- UNIMARC Manual Authorities Format
http://www.ifla.org/files/assets/uca/unimarc-authorities-format.pdf (ultima accesare: 04112015)

Societatea Culturală „V.A. Urechia”

Ghiță Nazare
profesor, publicist

Viața liberă din data de 22 februarie 2013 publica, sub semnătura lui Virgil Guruianu, cunoscutul bibliotecar și publicist gălățean, o notă referitoare la constituirea la Galați a Societății Culturale „V.A. Urechia”, în ziua de 14 decembrie 1919. În Programul Societății era înscris ca obiectiv, printre altele, și construirea unui Palat cultural care să adăpostească „o neprețuită comoară națională ce i-a fost dăruită acum ceva timp, de către omul de bine și vrednicul român V.A. Urechia.” În acest sens, se invoca necesitatea „sprijinului puternic atât al primăriei municipiului, cât și al tuturor cetățenilor gălățeni.” Din păcate, abia în februarie 1931 Comitetul Societății Culturale „V.A. Urechia” adresează „un călduros apel către toți cetățenii acestui oraș să contribuie fiecare după puterea lui pentru a duce cât mai repede în bun sfârșit idealul ce și-a făcut.” (Vezi ziarul *Acțiunea* din 22 februarie 1931). În anii următori, Societatea Culturală „V.A. Urechia” va adresa mai multe apeluri către autorități și cetățenii orașului pentru a contribui cu fonduri la finalizarea Palatului cultural (clădirea care găzduiește astăzi Teatrul Dramatic „Fani Tardini”).

În luna martie 1949, în condițiile noului regim politic, Consiliul de Miniștri al Republicii Populare Române, prin Decizia nr. 270, dizolva Societatea Culturală „V.A. Urechia”, „averea mobilă și imobilă fiind trecută în proprietatea statului”.

După 25 de ani, autoritățile politice, administrative și culturale gălățene au inițiativa „înființării la Galați a Societății Culturale *V.A. Urechia*”, continuatoare a „tradiției vechii societăți culturale cu același nume”. Adunarea publică de constituire a Societății Culturale „V.A. Urechia” a avut loc în sala Teatrului Dramatic „Fani Tardini”, în data de 15 septembrie 1974. Din Procesul-verbal întocmit de profesorul Gheorghe S. Ștefănescu aflăm că Adunarea a fost deschisă de Ruxandra Simionică, președintele Comitetului de Cultură și Educație Socialistă a Județului Galați, care prezintă un scurt istoric al Societății Culturale „V.A. Urechia”, fondată în decembrie 1919. În cadrul Adunării a avut o intervenție și profesorul Gheorghe Moca, vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular județean. Profesorul Nedelcu Oprea, directorul Bibliotecii „V.A. Urechia”, a prezentat proiectul de statut al Societății. Apoi, s-a dat citire „Actului de constituire a Societății Culturale „V.A. Urechia”, care „a fost aprobat prin ridicare de mâini, în unanimitate”, după care peste 70 de participanți și-au pus semnătura pe documentul respectiv. (Dintre semnăturile identificate pe Actul de constituire notăm: Gheorghe Moca, Ruxandra Simionică, Ioan Brezeanu, Gheorghe S. Ștefănescu, Dumitru D. Șoitu, Emeric Mihaly, Nedelcu Oprea, Nicolae Dobrovici Bacalbașa, Gheorghe Finichiu, Lică Rugină, Ștefan Gheorghiu, Ion Trandafir, Ghiță Nazare, Mihai Brăilescu, Victor Popescu, Nicolae Itu, Ionel Miron). Cei prezenți au ales Comitetul de conducere format din 31 de membri, iar acesta a ales un Comitet executiv constituit din șapte membri: prof. univ. dr. Ion Brezeanu-președinte, prof. Dumitru D. Șoitu-vicepreședinte, prof. Gh. S. Ștefănescu-secretar științific, prof. Lică Rugină-jurnalist, doctor Ștefan Gheorghiu, poetul Ion Trandafir și lect. univ. Emeric Mihaly, ca membri. În continuare, prof. I. Brezeanu, președintele Comitetului executiv, a dat citire proiectului Planului de activitate al Societății, care a fost aprobat în unanimitate.

În ședința Comitetului de conducere al Societății Culturale „V.A. Urechia”, care a avut loc în data de 10 februarie 1976, la Liceul „Vasile Alecsandri”, au fost cooptați doi noi membri în Comitetul executiv: prof. Nedelcu Oprea, directorul Bibliotecii „V.A. Urechia”, ca membru, și prof. Ghiță Nazare, Liceul de Muzică și Arte Plastice, ca secretar tehnic.

(P.V./10. 02. 1976). Ca urmare, Comitetul executiv al Societății va fi format din nouă membri.

Articolul 1 din Statut consemna că „Se întemeiază în Județul Galați o societate cu numele de Societatea Culturală V.A. Urechia, ca organizație obștească, continuatoare a tradiției Societății Culturale *V.A. Urechia*". Statutul Societății era structurat în cinci capitole (Denumirea, scopul, modul de funcționare și sediul; Despre membrii Societății; Conducerea societății; Veniturile și cheltuielile Societății și Dispoziții finale), 24 de articole și mai multe aliniate. Scopul Societății se concretiza, printre altele, în: stimularea, coordonarea și sprijinirea cercetării științifice, încurajarea și valorificarea talentelor și pasiunilor membrilor săi, desfășurarea unei susținute activități editoriale, științifice, literare, organizarea de manifestări culturale artistice etc. Societatea era deschisă tuturor cetățenilor Județului Galați, cei născuți sau cei care au activat în județul nostru, dar care în prezent locuiesc în alte localități, din țară sau din străinătate. Puteau deveni membri ai Societății și întreprinderi, instituții, organizații, care sunt dispuse să-i sprijine activitatea.

Conducerea Societății era asigurată de Adunarea generală, care se convoca anual, Consiliul de conducere și un Comitet executiv format din: un președinte, un vicepreședinte, un secretar, un secretar tehnic, un trezorier și patru membri. Veniturile Societății proveneau din: cotizația membrilor, activitatea editorială, donații și subvenții din partea unor persoane fizice sau juridice, taxe de participare la acțiunile organizate, la diferite concursuri, loterii, tombole etc. Veniturile realizate puteau fi folosite pentru: realizarea obiectivelor și acțiunilor înscrise în planurile de activitate ale societății, achiziționarea unor materiale necesare realizării activităților propuse, acordarea de premii la diferite concursuri, realizarea de tipărituri, plata drepturilor de autor etc. La Art. 22 al Statutului Societății se preciza: „Societatea se poate dizolva la cererea a 2/3 din membri sau în condițiile prevăzute de lege". (În legătură cu acest aspect vom reveni în finalul materialului).

În Memoriul trimis de Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al Județului Galați, prin adresa nr. 341 din 14.03.1975, sub semnătura președintelui instituției, prof. Simionică Ruxandra, către Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Serviciul Organizatoric, cadre, învățământ, București, pentru obținerea avizului de înființare, se preciza: „În scopul popularizării și stimulării tuturor forțelor spirituale ale Municipiului Galați, în vederea canalizării lor spre realizarea unui climat cultural-educativ…, considerăm că este necesară înființarea în municipiul Galați a Societății Culturale *V.A. Urechia*". Solicitarea a fost însoțită de textul Statutului Societății.

La 31 mai 1975, prin Adresa nr. 4513, Consiliul Culturii și Educației Socialiste, sub semnătura vicepreședintelui Ioan Jinga, aducea la cunoștința Comitetului Județean de Cultură și Educație Socialistă Galați „acordul nostru privind înființarea Societății Culturale *V.A. Urechia* din Municipiul Galați". Adresa respectivă era repartizată de președintele Comitetului inspectorului Ioan Petrulias, cu mențiunea „urgent, demersuri pentru a intra în legalitate!".

Ca urmare, reprezentantul legal al Societății Culturale „V.A. Urechia", președintele acesteia, prof. univ. dr. Ion Brezeanu, solicită Judecătoriei Galați emiterea unei decizii-încheieri pentru dobândirea personalității juridice a Societății, care va face obiectul Dosarului nr. 2109/1976. Astfel, în Ședința publică din 30 aprilie 1976 (Președinte-Costache Ilie, Judecător-Elena Roditi, Procuror-Nicolae Cârlan, Grefier-Eugenia Cîmpeanu) se dă Sentința civilă nr. 2666 care „Admite cererea formulată de Societatea Culturală *Vasile Alexandrescu Urechia* Galați și, în consecință, Atribuie Societății Culturale *Vasile Alexandrescu Urechia*, cu sediul în localul Bibliotecii cu același nume din Galați, personalitate juridică". Semnează, președinte, judecător, grefier.

Deși, conform Art. 22 din Statut - despre care am vorbit mai sus – nici 2/3 din membrii Societății, nicio instituție și nicio lege nu au cerut dizolvarea și încetarea funcționării Societății Culturale „V.A. Urechia", în afara câtorva activități derulate sub egida acesteia, imediat după constituire, încetul cu încetul inițiativa lăudabilă și de perspectivă din 1974 a intrat în anonimat. De fapt, și-a încetat activitatea. (Activitatea Societății Culturale „V.A. Urechia" poate constitui subiectul unui material de sine stătător). Ca urmare, după mai bine de 40 de ani propunem autorităților politice, administrative și culturale gălățene revitalizarea acestei instituții de cultură – legal ea există! - care poartă numele ilustrului V.A. Urechia. Momentul este oportun: în luna noiembrie a acestui an Biblioteca Publică, care poartă cu îndreptățirea de ctitor numele aceluiași V.A. Urechia, a aniversat 125 de ani de existență.

Din Colecţiile Bibliotecii

Donaţia Schwartz (scrisori, fotografii, autografe) O comoară dăruită Bibliotecii „V.A. Urechia” (VIII)

Violeta Ionescu
scriitoare

Mark Twain (Samuel Langhorne Clemens; 1835-1910), scriitor american și umorist, cunoscut mai ales pentru romanul său „Aventurile lui Tom Sawyer” (1876), cu continuarea: „Aventurile lui Huckleberry Finn” (1885). Scriitor și orator de mare succes, a primit laude din partea criticilor și colegilor, a fost prieten cu preşedinţi, artişti, industriaşi, şi regi europeni.

La 31 octombrie 1897, Mark Twain îi răspundea Antoniei Schwartz că nu are o fotografie, dar îi trimite autograful cerut. (Ms I/243)

Jules Gabriel Verne (1828-1905), scriitor francez, pionier al genului science-fiction în Europa, cunoscut pentru ciclul „Călătorii extraordinare”, din care fac parte: „Douăzeci de mii de leghe sub Mări”, „Insula misterioasă”, „Călătorie spre centrul Pământului”, „Copiii căpitanului Grant”, „Căpitan la 15 ani”, „Cinci săptămâni în balon”, „Ocolul pământului în 80 de zile” etc.

El este astăzi, după Agatha Christie, cel mai tradus autor din lume. Unele dintre cărţile sale au fost ecranizate cu succes. În 1888, a intrat în politică și a fost consilier al orașului Amiens. În 1905, grav bolnav de diabet, a murit la casa proprie, din Amiens, 44 Boulevard Longueville (acum Boulevard Jules Verne).

Jules Verne a răspuns cu amabilitate scrisorilor primite de la surorile Antonie și Rowena Schwartz din Galaţi.

Antoniei îi răspunde, la 21 martie 1895, din Amiens, cu regretul că nu-i poate trimite o fotografie. (Ms II/212) • A doua corespondenţă de la el este pe 10 aprilie, același an, când îi mulţumește pentru „mișcătoarea scrisoare” pe care o primise și din nou își exprimă regretul că nu are o fotografie pe care să i-o trimită. (Ms II/211)

Louis-Alphonse-Victor, al cincilea duce de Broglie (1846 - 1906), este fiul cel mare al lui Albert, Duce de Broglie. Deși nu a făcut o carieră strălucită politică precum cea a tatălui și bunicului său, el a fost deputat de Mayenne.

La 2 iunie 1895 are amabilitatea de a răspunde scrisorii primite de la Antonie Schwartz, mulţumindu-i pentru rândurile primite de la ea. (Ms I/290)

Jean-Baptiste Victor Théophile Roussel (1816 – 1903), medic, politician și filantrop francez. În 1841, a realizat un studiu biografic despre celebrul William Lozérien de Grimoard (Papa Urban V în 1362), care i-a adus lauda Academiei de Inscripţii și Litere Frumoase și o medalie de aur. În medicină, a descoperit un caz specific de pelagră pentru Italia și Spania. A scris mai multe cărţi. În 1872 a intrat în Academia de medicină și Academia de ştiinţe morale și politice. A murit la 87 de ani, în castelul său, Chateau d'Orfeuillette (azi, castelul a intrat în circuitul turistic, iar la Paris, o stradă poartă numele de Theophile Russel).

La 4 februarie 1897, Theophile Roussel îi scria, din Paris, Antoniei Schwartz, mulţumindu-i pentru scrisoarea primită de la ea și alăturându-i o fotografie de a sa din anul când a împlinit 80 de ani. (Ms I/475)

Herbert Spencer (1820 - 1903), filosof englez, biolog, sociolog, și proeminent teoretician al politicii epocii victoriene. A fost un adept al teoriei evoluţioniste și chiar a scris despre acest concept înaintea lui Darwin. Ba mai mult, l-a extins în domeniile sociologiei și eticii. Ca poet, a abordat o gamă largă de subiecte din: etică, religie, antropologie, economie, teorie politică, filosofie, biologie, sociologie și psihologie.

La 4 septembrie 1900, de la Brighton, el răspunde scrisorii primite de la Antonia Schwartz, comunicându-i că regretă, dar nu îi poate fi de

folos. Starea precară a sănătăţii sale nu îi permitea să întreţină corespondenţă (avea 80 de ani, cu trei ani înainte de moartea sa). (Ms I/295)

Francisque Sarcey (1827-1899) jurnalist şi critic dramatic francez. În jurnalism a intrat în 1858. A publicat în periodicele: „Le Figaro", „L'Illustration", „Le Gaulois", „Siècle Le XIX" şi altele. Dar interesul său principal a fost critica dramatică. În 1867, el a început să publice la „Le Temps" în foileton, cu care numele său a fost asociat până la moartea sa. Poziţia sa ca dictator al criticii dramatice a fost unică. El era judecătorul magistral care stabilea valoarea artistică a pieselor jucate. Foiletoanele sale au fost publicate mai apoi în volum.

Antoniei Schwartz îi scrie la 4 februarie 1895, mulţumindu-i pentru scrisoarea trimisă şi îşi exprimă admiraţia comună pentru actriţa Sarah Bernhardt. (Ms I/251)

Contesa de Lesseps. În 1895, la un an de la moartea lui **Ferdinand Marie de Lesseps,** 1805 - 1894, iniţiatorul şi constructorul canalului de Suez, Antonia Schwartz îi scria văduvei lui, la Paris, transmiţându-i condoleanţe pentru pierderea soţului şi rugând-o să-i trimită câteva fotografii ale lui. La 8 aprilie 1895 a venit şi răspunsul, prin Sohlmann M., un împuternicit al contesei, prin care îi mulţumea pentru scrisoarea primită şi îi trimitea câteva fotografii. (Ms I/208)

Émile Duclaux (1840-1904), microbiolog şi chimistul francez, care a lucrat în domeniul chimiei, bacteriologiei, igienei şi agriculturii. Din 1862, asistent în laboratorul lui Louis Pasteur (1822-1895). A predat cursuri în Tours, Clermont-Ferrand, Lyon şi la Institutul de Agronomie din Paris. O mare parte din cariera sa a colaborat cu Pasteur, fie la studiul bolilor viermilor de mătase, fie la experienţe menite să infirme teoria generaţiei spontane. În 1888 a fost ales membru al Academiei de Ştiinţe, iar în 1894, membru al Academiei Naţionale de Medecină.

La 3 august 1898, Emile Duclaux răspundea scrisorii lui Antonie Schwartz, scuzându-se că a întârziat să-i scrie din cauza numeroaselor obligaţii pe care le avea. Referitor la afacerea Dreyfus, era convins că cei ce-i apărau cauza vor triumfa (Ms I/137) • La 1 nov. 1898, mulţumea pentru scrisoarea trimisă de Antonie şi îi expedia o fotografie. O anunţa că se obţinuse revizuirea procesului Dreyfus. (Ms I/136)

Manuel Garcia (Manuel del Pópulo Vicente Rodriguez García sau Manuel García Senior, 1775-1832) a fost tenor, compozitor, impresar şi profesor de canto, născut în Sevilla, Spania. În 1808, a plecat la Paris, apoi a trăit la Napoli, Italia, cântând în operele lui Rossini (premierele la *Elisabetta, Regina d'Inghilterra* şi *Bărbierul din Sevilla*, în care a interpretat rolul contelui Almaviva. În 1816, el a vizitat Parisul şi Londra, Anglia. Între 1819 şi 1823, a trăit la Paris, şi a cântat în opere precum *Bărbierul din Sevilla*, *Otello*, şi *Don Giovanni*. Fiica lui cea mare a fost celebra mezzosoprană Maria Malibran, iar a doua fiică, Pauline Viardot, talentată compozitoare şi soprană, era una dintre „cele mai strălucitoare vedete dramatice" ale timpului său (de care era îndrăgostit Turgheniev, pe când se afla la Paris). Fiul său, Manuel Patricio Rodríguez García a fost un pedagog vocal de renume mondial. În 1825, împreună cu compania sa, a făcut un turneu la New York, unde a dat cca 80 de spectacole de operă italiană – eveniment în premieră pentru oraşul american. Atunci, familia García a luat toate rolurile principale din *Bărbierul din Sevilla*: García ca Almaviva; a doua sa soţie, Joaquina Sitchez, ca Berta; Manuel Jr. ca Figaro şi Maria (Malibran) ca Rosina; Pauline era încă foarte tânără pe atunci. García ar fi vrut să se stabilească în Mexic, dar în urma unor probleme politice, în 1829, a trebuit să se întoarcă la Paris, unde a fost, din nou, primit foarte călduros de către public. Vocea lui, cu toate acestea, era afectată de vârstă şi de oboseală. Nu a încetat însă niciodată să compună şi spre sfârşitul vieţii s-a dedicat predării muzicii, domeniu în care era foarte talentat. A mai apărut pe scenă în august 1831. A murit la 10 iunie anul următor şi a fost înmormântat în cimitirul Père Lachaise. În 1836, Franz Liszt a scris un Rondo pentru pian, inspirat compoziţia lui García „El contrabandista". Potrivit lui James Radomski, „perfecţionismul dinamic al lui García şi-a lăsat amprenta pe trei continente şi moştenirea lui, în mâinile copiilor săi, a influenţat muzica secolului 20".

Acest minunat Manuel Garcia i-a trimis, la 10 aprilie 1905, domnişoarei Antonie Schwartz din Galaţi, pe când locuia pe str. Mihai Bravu 26, un autograf muzical, închis elegant într-un pliculeţ, ca o felicitare.

Alexandre Dumas-Fiul (1824 - 1895), romancier şi dramaturg francez, fiul lui Alexandre Dumas. În 1844 a întâlnit-o pe Marie Duplessis, care i-a devenit amantă şi l-a inspirat în crearea personajului Marguerite Gautier, eroina celebrului său roman „Dama cu camelii", 1848. În 1852, îl

adaptează pentru teatru și obține unul din cele mai importante succese ale secolului al XIX-lea.

La 22 iunie 1895, îi scrie lui Antonie: „Dacă am putea supune sufletul omului unei analize chimice, am fi uimiți de câtă ură și viclenie poate să existe". (Ms I/132)

ROVENA și...

Contele Angelo de Gubernatis • Pierre Puvis de Chavannes • Salomon Reinach • Ernesto Rossi • Ermete Novelli • Loirdin H. De Musset (fratele lui Alfred de Musset) • Barbu Nemțeanu • Theodor Mommsen • Cesare Lombroso • Stéphane Mallarmé • Emil Holub • N. Herjeu • Camille Flamarion • Helene Golesco • Georg Brandes • Adolf Carnot (fratele președintelui Franței, Marie François Sadi Carnot) • Joseph Louis François Bertrand • Jules Barthélemy-Saint-Hilaire • Alfred Dreyfus • Emile Duclaux • Alexandre Dumas-Fiul • V.A. Urechia • Contele Albert Vandal • Vicontele Charles de Spoelberch de Lovenjoul • Consuela de Lesseps • Auerbach Berthold • Jules Verne • Salvini Tommaso • Dr. Constantin I. Parhon • Georg Brandes • Isaac Israëls

Contele Angelo de Gubernatis (a corespondat și cu Antonie). La 20 noiembrie 1895, de la Roma, Contele Gubernatis îi scrie Rovenei, în franceză, că autograful lui „nu are nicio valoare", dar dacă totuși ea vrea să-l prețuiască, trebuie să știe că este semnat de „unul din cei mai devotați prieteni ai României". (Ms II/375)

La 1 decembrie 1895, de la Roma, Contele De Gubernatis răspunde unei scrisori trimisă de Rovena Schwartz, că de trei ani el nu mai scrie la revista „Natura et Arte", dar a înființat o nouă revistă, „La vitta italiana", pe care ar fi bine dacă ea ar recomanda-o și în România. (Ms II/376)

Pierre Puvis de Chavannes (1824 - 1898), pictor francez, președinte și co-fondator al Societății Naționale de Arte Plastice. Lucrările lui au influențat mulți alți artiști. Este remarcat pentru picturile sale murale de la Hôtel de Ville (Primăria) din Paris, Sorbona, Panthéon și Poitiers, precum și de la Biblioteca Publică din Boston, SUA.

Pierre Puvis de Chavannes a avut amabilitatea să răspundă surorilor Antonie și Rovena Schwartz din Galați, la 6 iunie 1895. Mulțumind Rovenei pentru cuvintele adresate, el îi scria că nu are posibilitatea să îi trimită desenul solicitat. (Ms I/300).

Salomon Reinach (1858-1932), arheolog francez. A făcut descoperiri arheologice valoroase la Myrina, lângă Smirna, în 1880-1882, la Cyme în 1881, la Thasos, Imbros și Lesbos (1882), la Cartagina și Meninx (1883-1884), la Odesa (1893) etc., primind onoruri de la societățile de arheologie din Europa.

La 16 decembrie 1898, Salomon Reinach îi mulțumea Rovenei pentru scrisoarea adresată și aprecia că străinii au tot dreptul să se intereseze de condițiile în care se desfășoară, în Franța, procesul Dreyfus. (Ms I/120)

Ernesto Rossi (coresponda și cu Antonie) îi scrie Rovenei, la 15/27 nov. 1895, exprimându-și speranța că va reveni în România, pe care o consideră ca patria sa, „fiindcă românii și italienii sunt frați". (Ms I/194)

Conte Nigra Costantino (1828 – 1907), a corespondat și cu Antonie Schwartz). La 2 septembrie 1895, de la Viena, îi trimitea Rovenei, prin poștă, volumul de corespondență Cavour-Circourt, pe care îl publicase, scuzându-se că nu-i poate trimite și o fotografie. (Ms I/473)

Ermete Novelli (5.mart.1851- 30 ian. 1919), actor și dramaturg italian. Având propria sa companie, a obținut mari succese la Paris, în 1898 și 1902. S-a stabilit la Roma, unde a înființat un teatru nou.

În 14 ianuarie 1904 i-a scris Rovenei că a dorit să o întâlnească la Galați, dar nu i-a putut afla adresa. (Ms I/305) Este vorba de turneul pe care Novelli l-a făcut în țara noastră, venind și la Galați, așa cum de altfel actorul Tomasso Salvini o anunțase pe Rovena în corespondența lor.

Émile Paladilhe (1844-1926), compozitor francez al perioadei romantice târzii, bun prieten cu Charles Gounod. A scris o serie de compoziții pentru scenă, o simfonie, peste o sută de melodii, lucrări pentru pian, și o gamă largă de muzică sacră, inclusiv cantate, messe, piese corale și un oratoriu.

La 14 iunie 1897, Paladilhe îi mulțumește Rovenei pentru scrisoarea adresată și se scuză că nu îi poate trimite și o fotografie. (Ms II/239)

Maurice Montegut, scriitor francez, autorul volumului „Legile principesei. Povestiri galante și filosofice".

La 25 ianuarie 1899, el îi mulțumește, din Paris, Rovenei Schwartz, pentru scrisoarea trimisă, cu regretul că nu-i poate oferi fotografia solicitată. (Ms I/353)

Loirdin H. de Musset – fratele lui Alfred de Musset – îi scrie Rovenei Schwartz, la 17 decembrie 1896, că nu are posibilitatea să-i ofere unul din autografele fratelui său, dar îi alătură o fotografie a lui, descriindu-l: „Era blond, cu un păr foarte frumos". (Ms I/338)

Barbu Nemțeanu (**Benjamin Deutsch**, 1887-1919), gălățean, poet romantic, ziarist. Se adresează Rovenei Schwartz la 2 aprilie 1916, din București, mulțumindu-i „pentru frumoasele cuvinte adresate" și promițând să-i trimită poezia care i-a plăcut, imediat după apariția ei în revistă. (Ms I/367)

Christian Matthias Theodor Mommsen (1817-1903), savant german, istoric, jurist, jurnalist, om politic, arheolog. S-a ocupat îndeosebi de istoria romană, considerând-o fundamentală pentru cercetarea contemporană. A primit Premiul Nobel pentru Literatură în 1902. A studiat jurisprudența și a devenit doctor în drept roman. În 1858 a fost numit membru al Academiei de Științe din Berlin. Între 1861-1887 a fost profesor de istorie romană la Universitatea din Berlin. Dar marea recunoaștere pentru realizările sale academice s-a concretizat prin Medalia de Merit, în 1868, cetățenia de onoare a orașului Roma și premiul Nobel pentru literatură, în 1902, pentru lucrarea sa „Istoria romană". (Th. Mommsen este unul dintre foarte puținii autori non-fiction care au primit premiul Nobel în literatură).

Din Charlottenburg, Theodor Momsen îi scria Rovenei Schwartz, la Galați, în ianuarie 1898, în germană, că „refuză să dea autografe" (Ms I/229). Totuși, la 10 iulie 1894, din Berlin, el îi dăruise un autograf, la solicitarea acesteia, cu însemnarea, în franceză: „Lumea este tristă, dar tinerii pot face ca ea să fie mai bună" (Ms I/330)

Ezechia Marco Lombroso (Cesare Lombroso) (1835 - 1909), criminolog italian, medic, fondator al Școlii Italiene de Criminologie pozitivistă. A devenit profesor de medicină legală și igienă la Torino, în 1878, an când a scris „L'Uomo delinquente" (Omul delicvent), lucrare apărută în cinci ediții italiene și publicată în diverse limbi europene. În 1896 a devenit profesor de psihiatrie și antropologie criminală (1906) la aceeași universitate. Teoria generală a lui Lombroso a sugerat că infractorii se deosebesc de non-criminali prin anomalii multiple fizice care amintesc de maimuțe - contrar normelor și așteptărilor societății moderne civilizate.

La 21 mai 1900, Cesare Lombroso o anunța pe Rovena Schwartz că el contribuie cu 100 lire la activitatea filantropică pe care ea o desfășoară la Galați (Ms II/250). Este primul corespondent al surorilor Schwartz cu adevărat impresionat de eforturile pe care ele le făceau aici pentru menținerea actului de caritate care însemna școala „Lumina", înființată în acest an, care a arătat concret acest lucru.

Étienne Mallarmé (Stéphane Mallarmé) (1842-1898), poet și critic francez. A fost un mare poet simbolist, a cărui operă a inspirat mai multe școli artistice revoluționare ale secolului al XX-lea, ca dadaismul, suprarealismul, futurismul.

La 10 ianuarie 1898, cu cîteva luni înainte de a muri (la 9 septembrie), Mallarmé îi răspundea, de la Paris, Rovenei Schwartz, cu un „Epitaphe". (Ms I/323)

Emil Holub (coresponda și cu Antonie Schwartz) îi mulțumea Rovenei, la 16 ianuarie 1896, de la Viena, pentru mărcile trimise, expediindu-i și o listă cu lipsurile sale filatelice. Îi trimitea și o fotografie cu autograf (scrisoarea, în limba germană, este tradusă, în arhiva BVAU, de lector univ. Cristina Jung, Universitatea Galați; Ms I/466)

N. Herjeu, ofițer de armată, a făcut parte din colectivul lui Anghel Saligny care, la 1 decembrie 1889, a finalizat proiectul podurilor de peste Dunăre. În 1915 a publicat: „Istoria Partidului Liberal de la origini până în zilele noastre".

La 21 august 1913, el îi mulțumea Rovenei Schwartz pentru efectele trimise în folosul armatei. (Ms II/272)

Camille Flamarion (care a corespondat și cu Antonie), cunoscut astronom și prolific scriitor (peste 50 de titluri). Avea un observator privat la Juvisy-sur-Orge, Franța. La 1 aprilie 1897, îi scria Rovenei, că nu obișnuia să răspundă cererilor de autografe, dar face o excepție și își exprima bucuria că sora ei, Antonie, se număra printre membrii Societății Astronomice Franceze.O întreba dacă nu o imită... (Ms I/461)

Helene Golesco, în data de 10 martie 1894, îi scria Rovenei, de la București, că după 15 zile se va reîntoarce la Bruxelles și îi dădea informații despre activitatea sa la revista „La Jeunne fille". (Ms I/616)

Madame Faure, Félix (soția lui **Felix Faure François** 1841-1899, care a fost președinte al Franței din 1895 până la moarte).

La 3 februarie 1895, ea îi mulțumea Rovenei pentru felicitări. (Ms I/297)

(Va urma)

Din comorile Bibliotecii „V.A. Urechia”

Un ghid de călătorie din secolul al XVI-lea cu informații despre români *Rerum Moscoviticarum Commentarii*, 1551

Camelia Bejenaru
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Printre documentele rare și prețioase existente în colecțiile Bibliotecii „V.A. Urechia” se numără și lucrarea diplomatului și istoricului Sigmund von Herberstein - *Rerum Moscoviticarum Commentarii* - editată la Basel, în anul 1551 de către Johannes Oporinus. Această lucrare este considerată și astăzi cea mai importantă sursă, scrisă de un martor ocular, privind istoria și etnografia Rusiei la începutul secolului al XVI-lea.

Autorul, Sigmund von Herberstein (23.08.1486 – 28.03.1566)[1], născut la Wippach (astăzi Vipava în Slovenia) în Ducatul Carniola, a fost, între anii 1506-1514, ofițer în armata împăratului Maximilian I, iar din 1514 membru al Consiliului Imperial și diplomat, fiind trimis în aproape 70 de misiuni diplomatice ca reprezentant al Sfântului Imperiu Roman. De asemenea, a fost trimis la Moscova de două ori, mai întâi în anul 1517, de către împăratul Maximilian I și apoi, în anul 1526, de către arhiducele Ferdinand să negocieze pacea între regele Sigismund al Poloniei și cneazul Vasile al III-lea. Aceste vizite extinse i-au oferit posiblitatea de a studia o societate rusă în mare parte necunoscută Vestului, întrucât Rusia zăcuse sub stăpânire mongolă mai bine de un sfert de mileniu (1237-1480), iar legăturile cu Occidentul s-au rupt în această perioadă.

Cunoașterea limbilor slave dobândite în tinerețe, dar și libertatea de mișcare acordată de cneazul Vasile al III-lea, care îl simpatiza, i-au permis lui Herberstein să comunice liber cu rușii și să studieze cronicile și manuscrisele rusești. Etnograf strălucit, el a investigat în profunzime prin chestionarea localnicilor din regiunile vizitate, a străinilor care locuiau în Rusia, a oficialilor care i-au oferit informații privilegiate cu privire la afacerile interne și externe ale statului moscovit. Din materialul colectat a rezultat opera sa majoră, o carte în limba latină cu titlul *Rerum Moscoviticarum Commentarii*, publicată la Viena, în anul 1549, care a devenit în scurt timp un adevărat bestseller în rândul ghidurilor de călătorie, fiind publicată integral de 20 ori, iar pe fragmente în cadrul următoarelor lucrări: *Poloniae Historiae Corpus Pistorii,* Bale (1582), A. Guagnini *Rex Poloniae*, Francfort (1584), *Moscoviae Respublica*, Leyde (1630), *Historiae Poloniae et magna ducatus Lithuaniae… Scriptorum Collectio magna*, Varsovie (1834)[2].

Concepută ca o adevărată enciclopedie a Rusiei secolului al XVI-lea, lucrarea lui Herberstein a servit, pe parcursul mai multor secole, ca referință de neprețuit trimișilor diplomatici, comercianților, tuturor acelora care doreau să călătorească sau să desfășoare

activități în acest nou, exotic și îndepărtat teritoriu.

Colecțiile speciale ale Bibliotecii „V.A. Urechia" păstrează un exemplar în limba latină din a doua ediție a acestei lucrări, exemplar donat de academicianul Vasile Alexandrescu Urechia în anul 1890. Volumul este legat în carton, având cotor din piele maro, pe care este imprimat titlul, alături de câteva motive grafice simple. Două minunate gravuri executate într-un stil sobru și elegant însoțesc textul lucrării - prima înfățișându-l pe cneazul Vasile al III-lea în interiorul unei încăperi, având imprimată deasupra imaginii un text în limba latină: *Russorum rex & Dominus sum, iure paterni, Sanguinis : imperij titulos a neminequauis Mercatus prece, uel precio: nec legibus ullis Subditus alterius, sed Christo credulus uni, Emendicatos alijs aspernor honores*, iar cea de a doua înfățișând splendidul blazon al Baronului Sigmund von Herberstein, în care apar două personaje, „moscovitul" și „turcul", simbolizând două importante misiuni diplomatice ale sale.

În primele pagini ale volumului se regăsesc două dedicații – cea a editorului către vienezul Wolfgang Lazius (1514-1565), medic, istoric și cartograf al împăratului Ferdinand I, și cea a autorului către arhiducele Ferdinand, datată: *1 martie 1549*, urmate de versurile dedicatorii, semnate de poeții umaniști: Ioannes Rosinus, Ioannes Ludovicus Brassicanus, Ionnes Alexander Brassicanus, Georg Vernerus și Georg Logus.

Partea principală a lucrării prezintă o privire de ansamblu asupra Marelui Cnezat al Moscovei și a evoluției sale istorice, poziția geografică și credința ortodoxă a locuitorilor săi. Aceasta conține, de asemenea, descrierea modului de guvernare, sistemul juridic și administrativ, informații despre armată, despre felul cum erau tratați trimișii străini, despre viața cotidiană, regimul vamal, comerțul și economia și informații deosebit de importante cu privire la țările din vecinătatea Rusiei.

Deosebit de valoroase pentru noi sunt informațiile care se referă la români și la spațiul românesc, precum nota care amintește de vestita Cetate Albă, pierdută de Ștefan cel Mare în 1484: „De altfel Rusia se întinde până la Munții Sarmatici, nu departe de Cracovia și până la fluviul Tyra, pe care locuitorii l-au numit Nistru, până la Marea Neagră și se întinde chiar până la fluviul Borristhemus, dar înainte cu câțiva ani Turcia a ocupat Alba, care era supranumită Moncastro, așezată la gurile fluviului Tyra și care era sub conducerea Munteniei și Moldovei"[3].

Interesante sunt și notele care fac referire la familia lui Ivan al III-lea și la moartea lui Dimitri Ivanovici, nepotul acestuia și a lui Ștefan cel Mare, dar cele mai valoroase informații sunt cuprinse în două pasaje care amintesc de domnul Moldovei, ce conțin, așa cum demonstra istoricul Ștefan Gorovei, una dintre cele mai vechi atestări ale apelativului „cel Mare"[4].

În primul pasaj se face referire la căsătoria cneazului Ivan Ivanovici[5] - *Hic Ioannes suscepit ex Maria filium Ioannem nomine, cui in consortem iunxerat filiam Stephani illius magni Vuaivodae Moldaviae: qui Stephanus Mahumetem Thurcarum, Matthiam Hungariae, & Ioannem Albertum Poloniae, Reges prostraverat*[6], iar cel de-al doilea pasaj, Herberstein face o paralelă între Ștefan și cuscrul său Ivan al III-lea[7] - *adeo, ut magnus ille Stephanus Moldavuiae palatinus, crebro in conviviis eius mentionem faciens, diceret: Illum domi sedendo & dormitando imperium suum augere, se vero pugnando quotidie vix limites defendere posse*[8]. Din aceste însemnări reiese că, la vremea când Herberstein alcătuise comentariile sale, amintirea lui Ștefan cel Mare se păstrase vie în memoria moscoviților. De remarcat este și harta Rusiei, situată la sfârșitul lucrării, realizată de autor în 1549, ce cuprinde și „Moldoviae Pars".

În volum este inserată lucrarea istoricului italian Paolo Giovio (21 apr. 1483–12 dec. 1552) - *De legatione Basilii Magni principis Moscoviae, ad Clementis VII Pontificem*, iar pe ultima pagină găsim o mică gravură în care este încadrată celebra marcă a

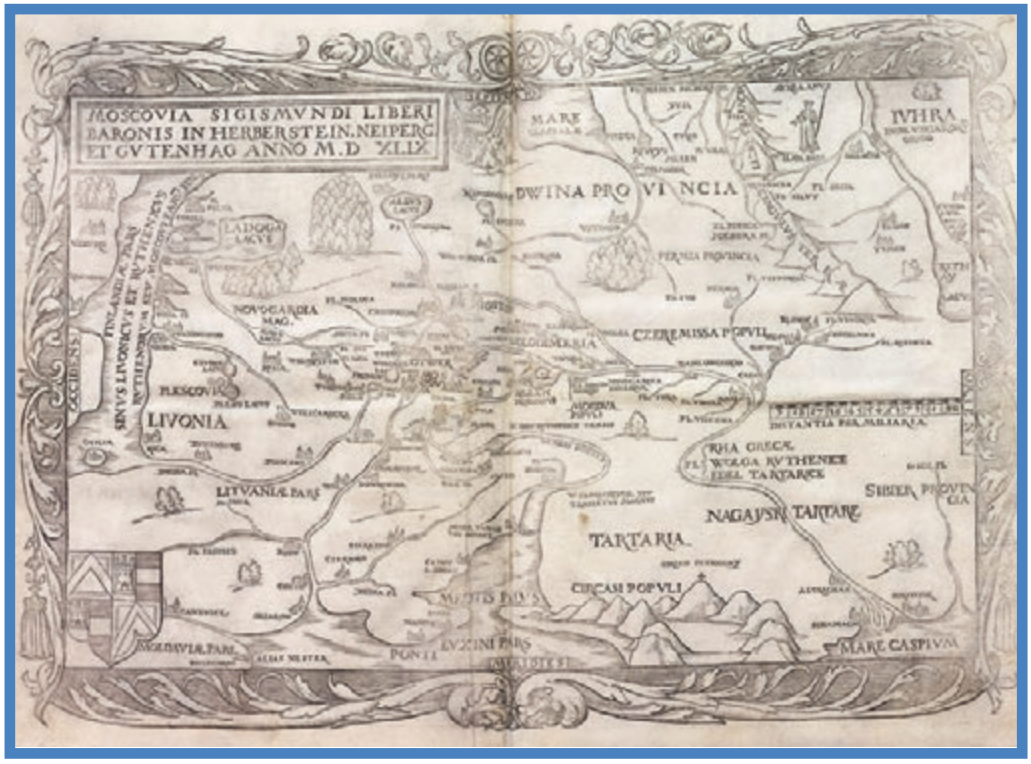

tipografiei lui Johannes Oporinus[9], reprezentându-l pe Arion[10] cântând la harpă, călare pe un delfin.

Valoarea bibliofilă a acestui volum este sporită de existența, atât pe foaia de titlu, cât și pe pagina 13, a semnăturii autografe a donatorului, cărturarul Vasile Alexandrescu Urechia, unul dintre cei mai mari colecționari de carte străină cu informații despre români. Calitatea imprimării, raritatea, dimensiunile excepționale, gravurile deosebite, inițialele ornate, starea foarte bună de conservare și conținutul informațional sunt criteriile care încadrează lucrarea *Rerum Moscoviticarum Commentarii* (1551), tipărită la Basel, capitala umanismului creștin în secolul al XVI-lea, în rândul valorilor patrimoniale naționale.

Note

1. *Nouvelle biographie universelle depuis les temps les plus reculés jusqu'a a notre jours*. Tome 24. Paris: Firmin Didot Frères, 1858, col. 286.

2. *Ibidem*, col. 288.

3. Herberstein, Sigmund von. *Rerum Moscoviticarum Commentarii*. Basilea: Ex officina Johannes Oporinum, pp. 3-4.

4. Ștefan S. Gorovei, Ștefan S. *Cel Mare*". Mărturii și interpretări. În: Analele Putnei, VIII, nr. 2, 2012, p. 8.

5. Ivan Ivanovici cel Tânăr (15 feb. 1458-7 mai 1490), moștenitorul cneazului Moscovei Ivan al III-lea Vasilievici cel Mare.

6. Sigmund von Herberstein. *Op. cit.*, p. 11.

7. Ivan al III-lea Vasilievici (22 ian. 1440-27 oct. 1505), cneaz al Moscovei din 1482 până în 1505. Sub domnia sa au avut loc mai multe anexări de teritorii în jurul Moscovei, ceea ce a dus la transformarea acestui oraș în centrul cnezatului.

8. *Ibidem*, p. 13.

9. Johannes Oporinus (1507-1568), tipograf german, renumit pentru calitatea lucrărilor tipărite în atelierele sale.

10. Arion din Metimna (secolele VII-VI î.Hr.), poet antic, grec căruia i se atribuie inventarea ditirambului (imn în onoarea lui Dionysos, zeul vegetației, al pomiculturii, al vinului și al fertilității).

Bibliografie

1. Gorovei, Ștefan S. *„Cel Mare". Mărturii și interpretări.* În: Analele Putnei, an 8, nr. 2, 2012, p. 8.

2. Herberstein, Sigmund von. *Rerum Moscoviticarum Commentarii.* Basilea: Ex officina Johannes Oporinum, 1551.

3. Nouvelle biographie universelle depuis les temps les plus reculés jusqu'a a notre jours. Tome 24. Paris: Firmin Didot Frères, 1858.

Copilul, cartea și bibliotecarul (II)

Ada Tăbăcaru
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Se pot scrie cărți pentru copii?

Se poate scrie o mare literatură, care să exprime lumea celor mici la același nivel de expresivitate cu cel al capodoperelor ce se inspiră din universul oamenilor maturi?

În parte da, însă cu o condiție: scriitorul să găsească drumul frumosului artistic spre care micii cititori, copiii, au acces, indiferent dacă operele accesibile micuților au fost scrise special pentru ei sau nu. De exemplu, **Călătoriile lui Gulliver**, **Robinson Crusoe**, **Don Quijote**, sunt opere literare care nu au fost scrise special pentru copii, ele au fost doar alese de ei. Scriitorul francez François Caradec recomanda scriitorilor de literatură pentru copii să apeleze la propria sensibilitate infantilă pentru a reda sufletul copilului așa cum este el. „ Tout le talent d'un ecrivain consiste seulement a retrover, sans s' efforcer, sa propre sensibilite enfantine.”[1], adică să redevină copii, ei, scriitorii....

Mari scriitori recunosc cu emoție influența pe care au avut-o cărțile citite în copilărie asupra dezvoltării lor spirituale. Astfel Maxim Gorki scrie în Opere vol. I :

„Ehei, cât de timpuriu aș fi pierdut încrederea în tot ce are omul mai bun și mai curat, să nu fi nădăjduit că pe lumea asta mai sunt încă eroi pe măsura lui Athos, Porthos, D' Artagnan și alții asemenea lor”.

Marele Mihail Sadoveanu recunoaște în „Evocări” rolul lecturii :

„ Eu ceteam povestirea lui Harap Alb și în juru-mi se strecura oftând vântul care scutura frunzele. Suflările lui n-ajungeau până la adăpostul meu; mă simțeam fericit, mângâiat de razele unui soare palid și din când în când, urmărind închipuirile fătului-frumos, rămâneam cu ochii ațintiți în pîclele depărtărilor... Creangă s-a amestecat de aproape cu viața mea, mi-a fost prieten, mi-a fost bunic; cartea lui a fost pentru mine mângâiere în multe ceasuri amare”.

Alături de cei doi, alți mari scriitori ca: Romain Rolland, Anatole France, Pușkin, Tolstoi, Cehov, Dickens sau G. Coșbuc, Al. Vlahuță, B. Șt. Delavrancea, M. Eminescu sau G. Topârceanu au recunoscut rolul extraordinar pe care le-au avut primele lecturi și au scris la rândul lor opere închinate copiilor și copilăriei.

Nu există o tematică a literaturii pentru copii, este valabilă tematica întregii literaturi având condiția ca acele cărți pentru copii să fie scrise în așa fel încât să îi atragă și să fie înțelese de ei.

Unde începe literatura pentru copii? Începuturile ei se pierd, cum se spune, în negura vremii, o data cu creațiile populare orale. Oamenii au avut nevoie, dintotdeauna, la toate vârstele, de frumos și de vis. Literatura folclorică, fantastică, magică, atrage în primul rând copilul, care indiferent dacă discerne sau nu realitatea de vis, va gusta basmul, va trăi profund emoțional în „poveste”, alături de personajele acesteia. Pentru copil, ficțiunea are valoarea de trăire „adevarată”, este o realitate diferită. **Basmul**, **Harap-Alb** sau **Scufița-Roșie**, îi va face pe micii cititori să tremure de grijă, de spaimă sau de bucurie, deoarece copiii trăiesc în poveste de adevăratelea, se acomodează cu realitatea basmului și de aceea ne place de timpuriu să ascultăm și apoi să citim toată viața. Ne regăsim în anii purității pe care îi purtăm în adâncul ființei noastre. Prin literatura pentru copii trebuie înțeleasă NU cartea cu imagini multe și colorate, nici benzile desenate, nici plachetele cu text puțin, toate acestea fiind, cel mult, „literatură de consum, instrument necesar de altfel în procesul formativ prin care trece copilul. Literatura propriu-zisă rămâne cea de pe tărâmul frumosului, care înfățișează sufletul copilului, miracolul vârstei.[2]

Cartea cu poze se adresează celor mai mici dintre cei mici, textul de cele mai multe ori lipsește, de

aceea ea reprezintă mai mult o artă a „vizualității" decât a cuvântului. Copilului i se adresează imagini, nu cuvinte. Trecerea spre literatură o realizează un alt tip de tipărituri, cărțile de colorat care cuprind scurte povestiri. Urmează apoi benzile desenate, toate obișnuindu-l pe preșcolar cu paginile cărților. Astfel va crește dorința lui de a fi înconjurat de cărți, de a le răsfoi și de a afla poveștile care sunt scrise în paginile lor, dându-i informații din cele mai diverse aspecte de viață.

Deosebit de importante sunt poeziile pentru cei mici pe care ei le memorează cu ușurință. Alături de poezii ca **Zdreanță** de T. Arghezi, **Gândăcelul** și **Cățelusul șchiop** de E. Farago, **Somnoroase păsărele** de M. Eminescu sau **Mama** de N. Stănescu, copiii citesc cu plăcere și fabule, fie scrise în versuri, fie sub formă de povestire cum este **Corbul și vulpea** sau **Blana ursului din pădure** de La Fontaine sau **Furnica și porumbița** sau **Șoarecele care s-a îngrășat** de Lev Tolstoi. Mai mici sau mai mari, copiii adoră aventurile; astfel romanele lui Roald Dahl: **James și Piersica Uriașă**, **Charlie și Fabrica de Ciocolată** și **Uriașul cel prietenos**, împreună cu mai noile romane **Povestea unui omuleț** din clasa a IV-a și **Supercolțunaș** ale scriitorului american Judy Blume, sunt deosebit de solicitate în secțiile pentru copii ale bibliotecilor.

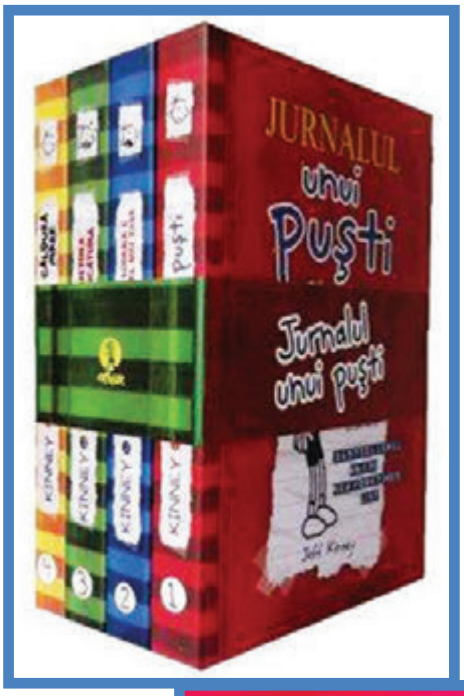

De curând, solicitările micilor cititori sunt îndreptate spre noua scriitură de peste ocean, din S.U.A. Alături de **Jurnalul unui puști** al lui Jeff Kinney sau **Însemnările unei puștoaice** scrise de Rachel Renee Russell, care cuprind frânturi din viața de zi cu zi ale unui copil obișnuit, cu întâmplări de la școală și din afara ei, cu texte scurte de tip jurnal, însoțite de desene simpliste, în rafturile bibliotecii pentru copii se găsesc și **Marele Nate**, al lui Lincoln Peirce, **Generala** lui J. Patterson, și bestialul jurnal al lui Pete Johnson: **Cum să-ți instruiești părinții**, toate devenite bestselleruri internaționale. Cei mai mulți dintre părinți, sunt bucuroși că fiii lor, în general refractari la lectură, își doresc să citească aceste cărți, și de aceea nu doresc să analizeze acest tip nou de literatură pentru copii.

În afara mediului familial, profesorii îi stimulează pe cititori să descopere autori noi, le explică cum scriu. Uneori poți descoperi o capodoperă literară, după ce vizionezi un film. De exemplu, copiii pot descoperi romanele de capă și spadă ale lui Paul Feval sau pe Al. Dumas, după ce au urmărit filmul **Cei trei mușchetari**, pe **Alice în Țara Minunilor** după vizionarea peliculei cu același nume, pe **Harap-Alb** după filmul lui I. Popescu-Gopo, sau citesc **Romeo și Julieta** în care protagonist este binecunoscutul actor Leonardo Di Caprio. Iată cum mai pot fi descoperite capodoperele literaturii engleze, vizionând filmele americane!

Fiecare generație are propriile mode. Acestea, pot fi reluate sau refuzate de generațiile următoare. Multe din cărțile citite le uităm, între timp altele vin și rămân să-l îmbogățească pe fiecare dintre noi, după structura fiecăruia. Copilul le va găsi întotdeauna la bibliotecă și bibliotecarul îi va fi ghid apropiat, un adevărat prieten.

Note:

1. François Caradec, *Histoire de la litterature enfantine en France*, Albin Michel, Paris, 1977.

2. Hristu Candroveanu, *Literatura română pentru copii*, Ed,. Albatros, 1988, pg. 21

Secția Împrumut la domiciliu pentru adulți activitățile *Nopții în Bibliotecă*

Andreea Iorga
șef birou Împrumut la domiciliu pentru adulți, Biblioteca „V.A. Urechia”

Eveniment major al lunii octombrie, *Noaptea în Bibliotecă la Galați,* ediția a V-a, a fost marcată în cadrul secției printr-un număr impresionant de acțiuni, expoziții, evenimente.

Expoziția *Cărți de „Noapte Bună”*, realizată în holul principal al bibliotecii, a cuprins romane consacrate, care nu sunt recomandate a se citi înainte de culcare. Dintre autori îi menționăm: Stephen King, John Saul, Robert Harris, Greg Iles etc.

Întâlnire surpriză cu o carte, aflată la cea de-a IV-a ediție, a oferit cititorilor aproximativ 30 de cărți nou intrate în colecțiile secției, din diferite domenii de interes cum ar fi: medicină, beletristică, psihologie, etc. Cărțile au fost frumos împachetate în hârtie, cititorii alegând astfel o carte fără a cunoaște nimic despre ea. Abia după ruperea ambalajului au putut să afle despre ce carte era vorba. Sperăm noi că toate întâlnirile au fost pe măsura așteptărilor.

La ora 19, a început *Noaptea Biblio-Detectivilor*, concurs luat foarte în serios de tinerii participanți. Cele cinci echipe formate din opt adolescenți, supravegheate de câte un bibliotecar, au pornit în căutarea de indicii ce aveau să le îndrume pașii spre comoara aflată în cadrul Secției Colecții Speciale. Acolo, participanții au admirat în premieră expoziția *Galațiul în anii ‘60* - o reconstituire a atmosferei fermecătoare a Galațiului de acum jumătate de veac, prin imagini imortalizate de fotografii Paul Popa și Marin Năstase și au primit în dar o carte și bomboane de ciocolată.

Seara a continuat cu „Noaptea poveștilor de groază”, unde participanții au citit pasaje din romane horror și au povestit întâmplări stranii despre care au auzit. La sfârșitul întâlnirii, ei înșiși au devenit autori de povestiri de groază, compunând pe loc o poveste. Niciunul dintre cei care au participat nu a fost lipsit de inteligență sau cel puțin de umor, povestea rămânând cea mai plăcută modalitate de a lăsa fantezia copiilor să zburde.

Seara s-a încheiat cu un recital folk, susținut de vechiul nostru colaborator, în persoana lui George Constantin, pasionat de muzica folk încă din copilărie, student la Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați. George a avut parte de un public select, pe lângă bibliotecari, cititori, aflându-se directorul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” și primarul orașului Galați, Marius Stan.

Pe tot parcursul zilei, cititorii care au restituit documente aflate în întârziere, au fost scutiți de plata penalizărilor și a cheltuielior de corespondență.

Noaptea în Bibliotecă, la Galați
Cupa de șah „Axis Libri”

Florica Șerban
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Manifestarea „Noaptea în Bibliotecă, la Galați” a reprezentat o oportunitate și pentru membrii Clubului de Șah „Axis Libri” de la Secția Împrumut la Domiciliu pentru Copii a Bibliotecii Județene „V.A. Urechia”. Copii cu vârste diferite, entuziasmați și emoționați, au participat la concursul de șah organizat cu acest prilej, la Filiala nr. 4 „Grigore Vieru”. Astfel, ei s-au prezentat în data de 3 octombrie, dis-de-dimineață la sediul filialei Bibliotecii „V.A.Urechia” împreună cu părinți, prieteni, colegi de școală și cunoștințe, veniți în număr mare, să-i încurajeze pe concurenții pasionați, nerăbdători să participe la concursul organizat pentru ei. Doi câte doi, au fost așezați la mesele frumos orientate în spațiul generos și primitor din incinta bibliotecii localizată la etajul I a Gării pentru Călători Galați și au luat startul la prețiosul concurs de șah. Părinții concurenților asistau pe culoarele din spatele copiilor, cuprinși de farmecul și vraja concursului și în funcție de evoluția copiilor, își manifestau fie încântarea pentru reușita copiilor lor, fie dezamăgirea în funcție de rezultat. Maestrul lor, domnul instructor, Smărăndoiu Adrian, pregătit exemplar pentru a insufla tinerei generații iubirea pentru acest minunat sport al minții, cu o admirabilă voință de reușită, s-a preocupat de buna desfășurare a întregului concurs și a dat dovadă de o înaltă ținută morală, imparțial fiind, încuraja și antrena în egală măsură pe toți participanții, astfel încât toți concurenții au înțeles că beneficiază de șanse egale în ceea ce privește cursa pentru cupă. Domnul Adrian Smărăndoiu a monitorizat întregul concurs și a acordat mare atenție stărilor de spirit ale concurenților intervenind prompt când o anumită situație se impunea. Surpriza acestui concurs a constituit-o un grup de zece copii inimoși, de la Școala Gimnazială Nr. 33 care au solicitat înscrierea la Clubul de Șah „Axis Libri”, motivând faptul că ei se situează la un nivel avansat de pregătire în tainele șahului. După două ore de confruntări, s-au desprins și câștigătorii concursului. Premierea câștigătorilor a avut loc la sediul Bibliotecii „V.A. Urechia” în cadru festiv, unde managerul bibliotecii Prof. Dr. Ilie Zanfir a felicitat pe fiecare câștigător și a înmânat fiecăruia cupa obținută, diploma însoțită de o carte, cadou din partea Bibliotecii. Copiii și-au manifestat bucuria câștigării cupelor prin promisiunea făcută managerului bibliotecii că vor munci pentru a ajunge în următorii ani pe culmile cele mai înalte ale acestui apreciat sport. În aplauzele spectatorilor participanții au mulțumit organizatorilor și-au manifestat bucuria și recunoștința.

Iată câștigătorii concursului pe grupe de vârstă:

- sub 8 ani: Hîrlești eanu Răzvan, Dumitrașcu Andrei Cezar, Iorga Andrei;
- sub 12 ani: Marin Andrei, Andronache Adrian, Vorniceanu Alina și Țocu Delia-Georgeta;
- peste 12 ani: Ciolacu Neculai-Rareș, Chipăilă Cristian-Florin, Andreș Marina-Corina, Hogea George.

Felicitări tuturor concurenților și, după modul în care s-au prezentat, cu siguranță vom mai auzi de ei în viitor.

Noaptea în Bibliotecă, la Galați
TOP 50 de cărţi preferate de copii

Maricica Târâlă-Sava
șef birou, Împrumut la domiciliu pentru copii, Biblioteca „V.A. Urechia”

Ca în fiecare an, Biblioteca Județeană „V.A.Urechia” a organizat „Noaptea în Bibliotecă la Galaţi”, ce s-a desfășurat în data de 3 spre 4 octombrie 2015, între orele 12:00 – 24:30. Manifestarea culturală, aflată la a V-a ediție, a cuprins acțiuni dintre cele mai diverse, interesante și atractive. Încă de la deschidere, copii au fost prezenți, dornici să participe la cât mai multe activități propuse de organizatori. Una dintre acestea, intitulată: „**TOP 50 de cărţi preferate de copii**”, s-a desfășurat în cadrul Secţiei pentru Copii a Bibliotecii Județene „V.A.Urechia”. Activitatea a vizat creșterea interesului pentru lectură a micilor cititori, prin cunoașterea colecţiei de carte a secției, prin orientarea și îndrumarea în alegerea lecturilor, prin prezentarea unor cărţi alese și citite de împătimiţii lecturii, precum și prin selectarea și notarea unui cuvânt cheie din fiecare carte prezentată. Redăm câteva titluri: „Basme din întreaga lume”, „Jocuri de cuvinte”, „Spuneţi-mi Jake!” „Cărţile Violettei”, „Care-i faza cu cititul?, „Să citim povești” și bineînțeles cărţile de Top: „Generala”, „Însemnările unei puș-toaice”, „Jurnalul unui puști”, „Cei doi teribili”, „75 de sfaturi pentru a supraviețui la școală”, „Noroc cu laptele!”, „Băiatul miliardar”, „Bunicuța hoțomana” și tot așa până la 50 de cărţi preferate și îndrăgite de noua generație. Iată și câteva cuvinte cheie alese după prezentarea fiecărei cărţi: *carte, cioc, fantomă, spionează, călătorie, mincinos, extrașcolar, vrăjitorul, fabule, suflet, copii, povești, căsuță, mister* etc. Au fost prezenţi atât membrii Clubului de vacanţă - Clubul Curioșilor, cât și elevii școlilor nr. 11, nr.13, nr. 16, nr. 20, nr. 25, nr. 28, Școlii Gimnazială „Grigore Moisil”, Colegiului Național „Costache Negri”, dar și copiii din localitatea „Brătianu”, care au trecut cu bacul pentru a fi prezenți în această zi la bibliotecă. La activitate au participat 100 de copii, părinți, bunici dar și cadrele didactice, care au însoțit copii.

O altă noutate a acestei zile a fost anunţarea continuării activității Clubului de Șah „Axis Libri”, cu domnul instructor Adrian Smărăndoiu, reprezentant al C.S. „Șah Club Galaţi”. Începând cu data de 7 octombrie 2015, clubul se va desfășura în fiecare zi de miercuri, între orele 16,30-18,00, la Secția pentru Copii din cadrul Bibliotecii Județene „V.A.Urechia”, sediul central. Prin urmare orice doritor se poate înscrie și poate participa GRATUIT la orele de șah.

Filiala nr. 4 „Grigore Vieru” și activitățile sale

Celozena Diaconu
șef birou, Biblioteca „V.A. Urechia”

Filiala Nr. 4 „Grigore Vieru”, în cadrul manifestării culturale Noaptea în Bibliotecă la Galați, ediția a 5-a, organizată sâmbătă 3 octombrie 2015, a realizat și a fost partener în activitățile: *Cărțile care înalță-flash mob, Copiii și personajele lui Creangă, Face-painting* și a fost gazda *Concursului de Șah rapid Cupa „V.A. Urechia” Galați,* ed. a II-a.

Cărțile care înalță, flash mob - activitate de promovare a lecturii și bibliotecii a fost realizată cu voluntarii bibliotecii. Împreună cu Letiția Buruiană, bibliotecar, coordonator program de voluntariat „BVAU Star Voluntar”, Simona Haidu, bibliotecar, coordonator activități voluntariat și Celozena Diaconu bibliotecar, coordonator activități voluntariat am realizat flash mobul *Cărțile care înalță*, voluntarii alegându-și citate din cărțile citite din colecțiile bibliotecii pe care au dorit să le propună spre lectură celor prezenți.

Voluntarii au fost cooptați pentru flash mob prin pagina de facebook BVAU Star Voluntar și pagina de grup V.I.R.A.L., Grupul voluntarilor din BVAU, pagini realizate prin Proiectul de voluntariat Raftul cu Inițiativă, proiect inițiat de organizația nonguvernamentală pentru voluntariat PROVOBIS CLUJ în parteneriat cu Asociația Națională a Bibliotecilor Publice din România, la care Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” a fost acceptată în urma selecției de proiecte depuse de bibliotecile din țară, în anul 2014.

Copiii și personajele lui Creangă - prezentarea personajului îndrăgit, activitate realizată cu elevii de la Școala Nr. 33 sub îndrumarea prof. Doina Elena Popescu. O frumoasă activitate în care personajele lui Creangă au prins viață în interpretarea micuților actori.

Face-painting - activitate realizată în colaborare cu prof. de educație plastică Lenuța Bîzu. Cu mic cu mare copiii și-au ales din catalogul cu modele pisicuțe sau fluturași, flori și păsări, personaje de poveste. După ședința de face-painting au răsfoit cărți și s-au jucat în curtea bibliotecii alături de colegi și prieteni.

Filiala Nr. 4 „Grigore Vieru”, în cadrul manifestării culturale *Noaptea în Bibliotecă la Galați*, a fost gazda Concursului de Șah rapid Cupa „V.A. Urechia” Galați ed. a II-a, grupele de vârstă 12 ani și 8 ani, organizat de C.S. Șah Club Galați în colaborare cu Biblioteca „V.A. Urechia” la care au participat 43 de juniori și amatori. Rezultatele competiției au fost înregistrate de către Jugaru Lucian, instructor de șah și membru în comitetul Federației Naționale Române de Șah pe site-ul clubului http://sahgalati.com/cupa-v-a-urechia/, pe site-ul internațional secțiunea România http://chess-results.com/ și pagina de facebook https://www.facebook.com/CS-Sah-Club-Galati-145531612189931/timeline/.

La concursul de șah rapid a participat și Școala Gimnazială Smârdan, reprezentată de 20 elevi legitimați la C.S. Șah Club Galați și amatori, sub îndrumarea profesorului de matematică Adrian Chipăilă. Elevii din Smârdan sunt instruiți și pregătiți în jocul de șah de peste 2 ani și susținuți de autoritățile locale să participe alături de C.S. Șah Club Galați la concursuri organizate de Federația de Șah la nivel național.

Colaborarea C.S. Șah Club Galați cu Biblioteca „V.A. Urechia” a început în urmă cu 2 ani când, în cadrul Secției pentru Copii, s-a deschis Clubul de Șah pentru începători la care instructorul de șah, Smarăndoiu Adrian, susține ore de inițiere în fiecare miercuri.

Campania *Bookletta te provoacă: Uită o carte undeva!*

Ioana Chicu
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Bookletta te provoacă! Uită o carte undeva! reprezintă o campanie de promovare a lecturii care a apărut pentru prima dată în Canada, în provincia Quebec, iar ulterior s-a transformat într-un fenomen global.

Mecanismul acesteia este foarte simplu – luați o carte din biblioteca dumneavoastră sau o cumpărați, îi scrieți un mesaj destinat celui/celei care o va găsi, iar apoi o uitați pur și simplu într-un parc, pe o bancă, într-un autobuz sau în orice alt spațiu public, iar cineva o va lua, o va citi la rândul lui sau ei și apoi va continua acest lanț.

Având ca punct de reper această idee, ne-am gândit să preluăm această inițiativă și să o punem în practică la nivelul orașului Galați, prin intermediul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia”. Și ce alt prilej mai bun decât un eveniment precum „Noaptea în Bibliotecă la Galați”, care s-a desfășurat în seara dinspre 3 spre 4 octombrie 2015?

O astfel de inițiativă a presupus o pregătire prealabilă – constituirea unei echipe de bibliotecari care să se ocupe de această campanie (Liana Niculeț – coordonatoare, Cecilia Manolescu, Silvia Matei și Violeta Opaiț, Ioana Chicu, A.G. Secară - bibliotecari), completată de o echipă inimoasă de voluntare: Miruna Avram și Andreea Gaiu, eleve în clasa a VIII-a la Colegiul Național „Vasile Alecsandri”, Adina Milica, Andreea Rusu, Gabriel Andrei Cojocea– elevi în clasa a VIII-a la Liceul Teoretic „Dunărea” Galați.

Premergător evenimentului în sine, s-au desfășurat mai multe activități – au fost selectate cărțile pe care urma să le „uităm” în cadrul campaniei; în paralel cu aceasta, colega noastră Violeta Opaiț a ales o serie de citate relevante, iar, cu câteva zile înainte de eveniment, am personalizat cărțile prin înscrierea unuia din aceste citate, dar și a mărcii acestui eveniment, respectiv cuvântul BOOKLETTA.

Pe 3 octombrie, după ora 14.00, ne-am pus cărțile în rucsacuri și am pornit pe jos, dinspre sediul bibliotecii înspre magazinul Modern și am lăsat cărți pe băncile din apropierea sediului ziarului „Viața liberă”, lângă Primărie, în parcul Eminescu, zona pietonală de la P-uri, Grădina Publică, Azilul de Bătrâni, dar și în unele din autobuzele Transurb. Reacția trecătorilor, a călătorilor, dar și a celor care se plimbau prin zonele unde am „uitat” cărțile a fost pozitivă – se uitau curioși la noi, dar apoi luau cărțile, citeau dedicațiile de pe ele, iar unii dintre ei ne-au și permis să îi fotografiem!

Printre cele mai plăcute surprize le-am avut din partea unor doamne care stăteau de vorba în parcul Eminescu – ele știau de această campanie, au fost încântate că un astfel de eveniment are loc și în Galați și ceea ce este mai important și-au arătat disponibilitatea de a continua această inițiativă – după ce vor citi cărțile, le vor uita la rândul lor într-un loc public, astfel continuând acest lanț. Această activitate a avut un succes deosebit, reprezentând și o modalitate alternativă de a promova activitatea instituției noastre, într-o manieră atipică, care a suscitat interesul celor care au participat la aceasta sau care au fost beneficiarii ei.

De la Gutenberg la Google, pasiunea mea, Lectura

Cătălina Geanina Radu
profesor, Colegiul Tehnic „Paul Dimo”

În societatea contemporană, progresul tehnologic i-a îndepărtat pe elevi de carte, de textul literar. Nivelul cultural scăzut constituie o problemă a societăţii în care trăim. Ei, „tinerii înfăşuraţi în pixeli”, cum îi numea M. Cărtărescu, nu mai citesc. Dar noi mai citim? Quo vadis, Domine? Ne îndreptăm spre o pseudocultură, cu siguranţă. Dacă nu cultivăm dragostea de carte a viitorilor adulţi, literatura e ameninţată de pericole (*„de baobabi”*), precum planeta micului prinţ.

Impactul tehnologiei este vizibil şi-n titlul activităţii noastre, **Book trailerul – modalitate de a promova o carte,** activitate desfăşurată cu prilejul evenimentului numit „Noaptea în Bibliotecă la Galaţi”, organizat de Biblioteca Judeţeană „V.A. Urechia”. Adeseori întâlnim termeni precum audiobook, facebook, e-book, de ce nu şi **book trailer**?

Dacă un movie trailer ne poate convinge să optăm pentru vizionarea unuia din filmele cinematografelor, de ce nu ne-ar trezi curiozitatea şi un **book trailer**? *Acesta este un scurt videoclip multimedia, de 2-5 minute, al cărui scop este de a evoca temele şi atmosfera unei cărţi prin imagini, muzică şi cuvânt pentru a trezi interesul viitorului lector. Este o modalitate inedită de a îmbina noţiuni de literatură, muzică, pictură, media.*

Încercăm, aşadar, o sincronizare cu progresul tehnologic, demonstrând că sub o atentă şi corectă orientare a elevilor, acesta poate contribui la dezvoltarea competenţelor elevului cititor, poate oferi un suport real în procesul instructiv-educativ, din duşman, ne poate deveni aliat al desăvârşirii noastre culturale.

Activitatea a avut drept scop:

- conştientizarea importanţei lecturii în dezvoltarea personalităţii;
- stimularea interesului elevilor pentru actul lecturii;
- dezvoltarea capacităţii de a culege, prelucra, interpreta, transmite informaţia sub toate formele ei de existenţă (text, imagine, sunet);
- valorizarea competenţelor de documentare, de argumentare şi reflecţie personală ale elevilor;
- optimizarea comunicării orale şi scrise prin utilizarea noilor tehnologii informaţionale.

Elevii au răspuns provocării noastre, şi utilizând programul Windows Movie Maker, ne-au provocat să (re)citim: *Baraca*, de W.P. Young, *Moara cu noroc, Popa Tanda*, de I. Slavici, *Domnişoara Christina*, de M.Eliade, *Cei trei muşchetari*, de Al. Dumas, *Regii blestemaţi,* de M. Druon, *Velerim şi veler doamne*, de V.I. Popa, *Copiii lămpii fermecate*, de Ph. Kerr. Clipurile create pot deveni instrumente utile şi nouă, profesorilor de limba şi literatura română în anumite momente ale lecţiei. Clipurile create pot deveni instrumente utile şi nouă, profesorilor de limba şi literatura română în anumite momente ale lecţiei.

Mulţumim pentru implicare elevilor de la Colegiul Naţional „C. Negri”, Colegiul Naţional „M. Kogălniceanu” şi Colegiul Tehnic „Paul Dimo”, profesorilor coordonatori: Ciobanu Cristina, Alexandrescu Elvira, Alexandru Tanţa, precum şi gazdelor noastre.

Sperăm că toate aceste materiale să nu rămână doar forme fără conţinut, ci să le fi deschis elevilor apetitul pentru lectură, căci *„Cărţile sunt cărăuşii civilizaţiei. Fără cărţi, istoria e nulă, literatura nu are glas, ştiinţa, paralizată, iar gândirea şi meditaţia suspendate.”* (Barbara Tuchman).

Spiridon, Cassian Maria. *Pornind de la zero.*
Bistrița: Charmides, 2015

a.g. secară
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Scriind despre zeci de debuturi ale tinerilor scriitori, este mai mult decât interesant să iei la cunoștință despre două debuturi ale unor seniori ai poeziei românești, așa cum s-a întâmplat de curând cu Liviu Ioan Stoiciu și cu Cassian Maria Spiridon, care și-au văzut cele două cărți, „La fanion” și „Pornind de la zero”, retipărite, în formule noi…

Și veți înțelege de ce spun acestea. Dacă despre L.I. Stoiciu am scris cu alt prilej, în cazul poetului de astăzi, avem de-a face cu o ediție necenzurată…

Cassian Maria Spiridon câștiga, la sfârșitul anilor ’70, un important concurs literar pentru volum de debut. Manuscrisul și istoria lui sunt un bun exemplu pentru ceea ce însemna în acele timpuri lupta cu Balaurul Nimicului, cu solzi și zale roșii…

În nota care precede re-editarea, sunt aduse amănunte; cert este că în prima ediție apărea doar un sfert din manuscris, iar din acel sfert multe fragmente au fost „măcelărite” și ele…

Construcția editorială din acest an, 2015, arată exact cea ce se putea întâmpla, dacă aveai curajul să te opui sistemului…

Conștient de veleitățile adversarului, poetul aplică diverse tehnici de supraviețuire lirică, precum împrumutul de măști, precum cea a bufonului, cum se întâmplă de la primul text, intitulat chiar „Glăsuirea bufonului”…

Un poem ciopârțit cu simț de răspundere și nerăspundere, două strofe fiind pur și simplu înlăturate, doar pentru că sunau așa: „prin noapte vine cu pași ca de umbră/ sufletul/ poartă-n spinare capul palid/ cu păr de cenușă/ se mișcă prin camera goală/ abia răsuflând/ ascuns după cărți aud răsuflarea/ atunci cu spaimă caut Cartea/ pe care o deschid// glonțul turnat pentru inima mea/ umblă rătăcind prin lume/ mă caută fără odihnă/ închis în dosare/ cu trei sau patru parafe/ prin care legea a căzut la-nvoială/ să fie ștanțate câteva grame de plumb”… Apoi, „maestrul cenzor”, suflecându-și mânecile și privind către bombeurile propriilor pantofi, a mai tăiat patru versuri, cu o semnificație aparte pentru el, de amorul artei cenzurii: „important e/ să nu terminăm// să ne ștergem pantofii/ de spinările noastre fără invidie”… Pentru ca la ultima strofă să nu i se pară important „primul pas”, iar lebedele de acolo să nu fie „lipsite de zbor”, ci doar „negre”…

Și tot așa, mai și scăpând câte un „Dumnezeu”, câte un „zeu tânăr”, mai înlocuind „Mitropolie” cu „Palat”, cenzorul dovedește că lucra ca să se afle în treabă, dar această „treabă” trebuie să fie cunoscută de către noile generații, pentru ca să nu se mai întâmple…

Din fericire, destinul literar al lui Cassian Maria Spiridon a fost doar un pic întârziat de către acele vremuri triste, dar frumusețea luptei sale, chiar și în acele condiții, nu a putut să fie pusă sub obroc… Cei fără de suflet aveau ce aveau cu sufletul din texte, cu sânul zeiței, dar mai uitau câte o cheie „între sânii fragezi ai fecioarelor”! Și dacă sufletul era trecut prin sabie, se aproba, cum a fost în poemul care dădea titlul volumului…

Între Eros și social, cu toate mizeriile Istoriei, Sacrul este abordat non-conformist, deși cuvântul „teologie” cade la examen /ca și un zeu păgân ca Dyonisos), cu mult curaj, de pildă într-un text, „Întoarcerea tatălui”, care nu cred că a intrat în ediția princeps:

„Tata prin mlaștini/ aleargă/ cu calul/ mult prea greu/ pentru spatele lui/ atât de bătrân/ îmi vine a râde/ prin mlaștina mare/ aleargă singur/ bătrânul ologul/ eu sunt departe// să vă fie rușine/ râdeți cântați/ veseliți-vă frați/ se-ntoarce din risipire/ Tatăl vostru/ pe care am să-l tai/ pentru ospățul cel mare// Tatăl meu bolnav/ galben țepos/ poartă pașii prin smârcuri/ nu mă-nțelege/ nu-l înțeleg/ - s-a făcut noapte/ sau nu s-a făcut -”…

Este foarte posibil ca nici următorul poem, „În ziua când…”, să nu fi primit „avizul” comisiei, deoarece începe așa, într-o societate care se dorea

fi fără de Dumnezeu: „În ziua când m-am născut/ ieșise din biserică preotul/ cânta/ „Hristos a înviat din morți/ pre moarte cu moartea călcând”…

Dar zice poetul în finalul poemului: „nu-mi pasă/ cât fiecare se apără cum poate” (p. 32)…

Într-un fel, după cum spune în poemul „Am scris un tratat…”, volumul chiar este, prin tensiunea sa meditativ-mobilizatoare, „un tratat/ despre moarte/ despre esență și gol/ un întreg decalog al iubirii/ un eseu despre frică/ o lucrare/ asupra nemuririi/ arătând încercarea pământului/ mișcările stelei/ le-am ars// cenușa o beau/ dimineața și seara/ ziua și noaptea” (p.38), un tratat neo-(la vremea aceea)-existențialist: „recunosc că sunt inutil/ ca o sabie care n-a mai plecat la război/ ca o carte pe care nimeni nu vrea/ să o citească/ ca un univers/ fără planete locuite/ ca un răcnet al materiei/ în răscolire.// pornind de la nimic/ m-am înțeles bine/ cu tot ce e dur/ cuprinzând adevărul.”

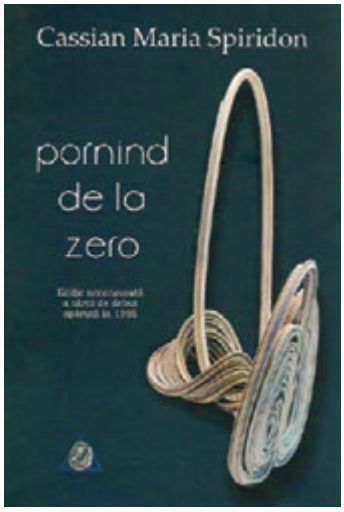

Poetul chiar scrie deșirând ghemul din „pachetul de nervi al istoriei”, „Luna-nsângerată” poate „face cranț”, poezia devine un experiment pe viață și pe moarte, pe spatele tânărului poet „sufletul morții se lăfăie”, parcă un super-Grobei brebanian se tratează liric (romanul „Bunavestire” apărea în 1977, manuscrisul lui C.M. Spiridon era premiat pentru anii 1979-1980), salvându-se: „mă cred frumos/ până aflu interiorul/ până aflu grăuntele crăpat/ și gheara lividă/ înfiptă/ în inimă/ ca o amenințare/ până clămpăne din toate încheieturile/ prin toracele purtător de viscere/ vântul/ o viață pocită mi-am orânduit” (p. 48-49).

Jocul încifrării, cu multe referințe culturale, îl mai putea face pe omul de atunci să mai creadă, totuși, într-o fericire, chiar dacă ești bătut la tălpile vieții, dar sunt tălpi tinere, ce mai contează, cât timp un Moby Dick, chiar și roșu, mai există: „cât Moby Dick există/ puțin contează/ că întreaga corabie geme/ că șobolanii au fugit de pe vas/ (…)/ că toată lumea-i nebună/ că mâncarea-i tot mai puțină/ că ploile sunt fără milă/ că oamenii sunt tot mai slabi” (p. 52). Am citat din poemul „Ahab”, evident căzut la focul cenzurii.

Zbaterea scriitorului este mai mult decât clară, ideile despre libertate și dragoste se adună „grămadă” în cap (și în manuscris), confuzia tinereților de atunci este oglindită: „o idee bine stabilită despre dreptate/ nu mi-am format/ nici despre genunchii tăi vineți de frig/ de atingerea buzelor/ și în general despre bunul mers al națiunii române”, însuși Eminescu este luat ca martor, în ultimul poem, care se deschide cu un moto al acestuia, „Rătăcit, nemângâiet, ca un suflet fără parte…”, (p. 144), grupajul al treilea poartă la un moment dat titlul de „Groapa comună”, disperarea pare să crească în intensitate, poetul (în particular Cassian Maria Spiridon, în general orice poet al epocii) simte hamletian, dacă nu chiar ca într-o tragedie greacă veche, cu o nouă referință nou-testamentară, dar și una care duce la Dante Alighieri, ca în poemul „Non plus ultra”:

„am sângele tău și sângele tău nu mă lasă/ am mâinile tale și mâinile tale mă trag în nămol/ am fruntea ta dar inima a plecat// în ierburile tari/ ucigașe/ semețind în menhire/ s-a spălat pe gură cu lacrimile sinucigașilor/ a victimelor și Pelicanului/ Eli Eli lamma sabachtani/ în ziua patimilor și pătimirii/ în cenușa pântecoasă a timpului// am carnea dezvelită de os/ gelatinoasă în praful istoriei/ - l’amor che muove il sole e l’altre stelle -/ dacă mai putem ascunde/ gustul deșertăciunii/ (…)// eu vin pornind de la zero/ desculț/ vin îmbrăcat simboli/ în coastele veacului/ însângerat de un sfârșit enigmatic// (…) nu am ucis/ nu am făcut – măcar un război// am Mamă/ Tatăl/ nu l-a otrăvit nimeni/ încă/ de n-o fi murit de moarte binecuvântată// fantomele îmi străbat creierii/ cerând (dintr-o gură de var carnivoră)/ răzbunare și moarte// (…)// mă încred în stele/ răbdător (ca o fiară la pândă)/ în lutul sănătos/ o viață glorioasă/ recunosc/ încă mai cer libertate// în umilință feroce/ gândesc și aștept/ Moartea/ vine oricum” (p. 143). Cartezian sau nu, adăugăm noi!

Ca într-o nuvelă a lui Albert Camus, plecând de la o neînțelegere apărută în versul „despre duritate nimic bun într-o zeiască lumină” (p.140, din același poem de mai sus), la ediția princeps, de la pagina 48, în loc de duritate apare „puritate” (la Camus era „solidar” și „solitar”, nu se înțelegea cum era corect!), putem afirma și noi că tânărul Cassian Maria Spiridon era prins într-un joc al purității și al durității, din care, din ceea ce vedem, iată, a ieșit, din fericire, învingător!

Ciupercă, Livia. *Darurile Dunării.*
Iași: StudIS, 2015

Dorina Bălan
șef birou, Catalogarea colecțiilor. Control de autoritate, Biblioteca „V.A. Urechia”

Profesoara Livia Ciupercă, omul ale cărei rădăcini își trag seva din apa legendară a Dunării, nu poate fi indiferentă de evenimentele la care bătrânul fluviu a fost martor tăcut, deși aici, autoarea i-a permis să-și rostească păsurile prin intermediul motto-ului „Graiul Dunării cuvântă”, un pasaj din îndrăgita opera a lui Paul Tutungiu - „Fiul Dunării” - așa cum se autointitula poetul și prozatorul de meleagurile scăldate de acest „rege”.

Prin glăsuirea Dunării, autoarea realizează comentarii pertinente pe baza a tot ceea ce s-a scris în domeniul împărătesei apelor, începând cu nașterea - din cele „două pârâiașe de munte, Breg și Brigach”, din Munții Pădurea Neagră - legând melodic traiectoria acesteia prin țara noastră, invitându-l ades pe cititor sau pe trecător, prin intermediul vocii scrise a lui Jean Bart, să-și oprească „pașii când a ajuns în fața Dunării” pentru ca aceasta să-și spună povestea. O poveste reală, atunci când cercetarea Dunării este abordată din punct de vedere științific, cum este studiul de la 1880 al lui Petre S. Aurelian - „țermuiesce România pe uă lungime de aprope 126 leghe... Adâncimea sea variază de la 18 până la 60 urme” - sau una imaginară, inspirată din folclor - „Dunăre, mamă vitează/ De când lume’mi stă de pază./ Ea mă scaldă, mă’ntărește/ Ea mă’nginge și mă crește.” - care amintește de timpul când geții care plecau în război se scăldau în apele Dunării pentru a deveni biruitori.

Identitatea Dunării pornește din istorie, de la armeni unde se numea „Tanúp”, la greci - „Istros”, la romani - „Danubius”, pentru ca goții să o numească „Dunăre”, iar etimologia cuvântului se pare că vine de la daci unde are ca echivalent expresia „aducătoare de nouri”. De altfel, Dunărea este considerată concepere divină dacă avem în vedere afirmațiile cuviosului Efrem Sirul care menționează că fluviile: Nil, Dunăre, Tigru și Eufrat sunt zămisliri din „capul lui Dumnezeu” și izvorăsc din inima raiului.

Entuziasmul și căldura judecăților de natură etică și estetică arată că realizatoarea acestei cărți trece prin filtrul valoric al sufletului și al minții toate informațiile selectate în strânsă legătură cu malurile scăldate de Dunăre, realizând o impunătoare imagine a faptelor ce se petrec aici, privite din perspectiva literaților și cercetătorilor, printre care au fost amintiți: Ovidius care pleacă de la Sfânta Scriptură spunând: „Și două continente desparte-un râu acum:/ Și altele-ntre care Danubiu-n frunte-ar sta, /Ce nu vrea să se plece, o, Nil, în fața ta;” la Eminescu, cel care adăugă „lungi valuri ce vuiesc și se frământă”, la martorii prezenți printre oamenii locului ca etnografi și folcloriști (Teodor T. Burada, Emanoil Bucuța), personalități politice sau istorice (Alexandru Ioan Cuza, Costache Conachi, Carmen Sylva, Neagu Djuvara) la îndrăgostiții de aceste plaiuri care au cântat-o și slăvit-o (Lucian Blaga care o numește „împărătească” atunci când în anii studenției o zărește de pe malurile Brăilei, Coriolan Păunescu, Jean Bart) sau personalități plurivalente ale culturii române (Mihail Kogălniceanu, Nicolae Iorga, Neagu Djuvara, Alexandru Vlahuță) și lista ar putea continua.

Autoarea descoperă în studiul său că, cele două ediții în limba germană și o ediție în italiană din „Dunărea noastră”, publicată de Sigmund von Birken, lucrări extrem de rare, sunt deținute integral doar de Biblioteca din Galați, prin grija cărturarului și iubitorului de cultură Vasile Alexandrescu Urechia, personalitate al cărui nume îl duce mândră mai departe instituția noastră de aproape o sută două zeci și cinci de ani. Putem considera, astfel, că Dunărea este și a noastră, a bibliotecarilor care păstrează aici comori și mărturii despre acest „drum fără pulbere” așa cum îl cunoaște poporul, drum albastru oglindit în imensitatea cunoașterii existente în bibliotecă.

Lăudabilă este așezarea celor nouă anexe, existente la finalul volumului, care reproduc poezii, balade, însemnări de război etc., selectate atent de către autoare din noianul de documente consultate, precum și existența unui index de nume de persoane care apar nominalizate sau citate. Poate că un index al titlurilor cercetate, care nu au fost puține, ar fi fost extrem de util pentru persoanele care au nevoie de o mai amplă informare.

Lucrarea se constituie într-o mică enciclopedie pe diverse domenii strict legate de existența în timp a Dunării, o cercetare temeinică, demnă de luat în considerare de către cei pasionați de acest subiect, având în vedere că toate comentariile realizate în dulcele grai moldovenesc al autoarei sunt influențate de lectura diverselor genuri literare, de ceea ce au consemnat scriitorii în operele lor, dar și de cercetările științifice din domeniile istorie, geografie, aspecte comerciale etc. ale spațiului dunărean.

Cilincă, Victor. *Abecedar istoric gălăţean.* [Ed. a 2-a, rev.]. Galaţi: Sinteze, 2015

Violeta Moraru
şef serviciu, Dezvoltarea, evidenţa şi prelucrarea colecţiilor, Biblioteca „V.A. Urechia”

Scriitor şi jurnalist de prestigiu al meleagurilor gălăţene, autor a 28 de volume de proză şi 2 (două) de poezii, precum şi a numeroase piese de teatru, unele dintre ele tipărite peste hotare, dl Victor Cilincă ne surprinde astăzi cu cea mai recentă apariţie editorială a domniei sale, varianta tipărită a *Abecedarului istoric gălăţean*, publicată în acest an, la Editura Sinteze. Prima ediţie a lucrării a apărut în format electronic în noiembrie 2014 şi s-a bucurat de aprecieri atât din partea colegilor de breaslă şi a criticilor, precum şi din partea cititorilor, lansarea publicaţiei având loc în cadrul Festivalului Naţional de Animaţie „Gulliver”, în prezenţa unui public numeros, avizat, format din istorici, scriitori şi elevi.

Volumul constituie, aşa cum însuşi autorul afirmă, „o istorie a Galaţiului spusă ca o poveste, însă adevărată, istorisită adolescenţilor, ca s-o spună şi ei părinţilor şi bunicilor lor prea ocupaţi cu alte treburi”. Este o carte document, o antropologie istorică, socială şi culturală a comunităţii gălăţene, în care autorul realizează o incursiune asupra evenimentelor petrecute de-a lungul timpului în urbea noastră, o radiografie a societăţii trăitoare pe aceste meleaguri din cele mai vechi timpuri, toate acestea fiind expuse într-un limbaj simplu, degajat, menit să îi atragă pe tinerii cititori, dar, în acelaşi timp, să îi captiveze şi pe adulţii care lecturează volumul. Pe parcursul celor 378 de pagini ale volumului ne sunt dezvăluite repere ale istoriei Galaţiului care constituie adevărate legende urbane. Relatarea întâmplărilor fără o identificare temporară, ci numai prin raportarea lor la evenimente istorice arhicunoscute, de mare însemnătate ale poporului român, creează cititorului sentimentul că citeşte, de fapt, o poveste, însă una reală, în care se poate transpune cu uşurinţă, identificându-se cu personajele - eroi evocaţi de autor care şi-au lăsat, într-o măsură mai mare sau mai mică, amprenta asupra evoluţiei spirituale a gălăţenilor.

Aflăm, astfel, că oraşul de la Dunăre a fost propus să fie capitala ţării, că gălăţenii au salvat ţara de bolşevici, că în oraşul nostru se afla o stradă mai frumoasă decât Calea Victoriei din Bucureşti - strada Domnească - sau că Dimitrie Cantemir a văzut lumina zilei pe meleagurile gălăţene şi nu la Silişteni, în judeţul Vaslui, unde se credea până nu demult că s-a născut domnitorul...

Descoperim cu mândrie că trei dintre capitolele volumului sunt dedicate patronului spiritual al lăcaşului de cultură care adăposteşte importante comori ale culturii şi civilizaţiei, Vasile Alexandrescu Urechia, cel care a fondat biblioteca gălăţeană care-i poartă numele, prin dăruirea către comunitate a propriei biblioteci, **dar însemnat** care, aşa cum însuşi sublinia - va trebui *„să serve culturii tot mai spornice şi mai ales tot mai românească a Galaţilor”*.

Tinerii cititori vor fi plăcut surprinşi să afle că generosul academician care a ctitorit *Cetatea cărţii* de la Dunăre a fost primul român propus la Premiul Nobel pentru Pace, dar pe care, din cauza unei regretabile incoerenţe în susţinere, nu a mai reuşit să-l obţină... sau că actuala clădire a Bibliotecii „V.A. Urechia” a fost sediul primei instituţii europene din România - Comisia Europeană a Dunării.

Multitudinea de imagini sugestive, prezente pe întreg parcursul cărţii, însoţite de ample informaţii cu privire la cele reflectate în ele, oferă o valoare deosebită informaţiilor, întregind tabloul evenimentelor relatate.

La final, volumul oferă cititorului „două piese de teatru şcolar alegoric pentru clase mici şi mari, dedicate Galaţiului eroic”.

Îl felicit pe autor pentru această incursiune în istoria urbei dunărene, în special, şi a spaţiului gălăţean, în general, iar dumneavoastră, stimaţi cititori atât mici, cât şi mari, vă doresc lectură plăcută!

Christi, Aura. *Sfera frigului; Din infern, cu dragoste = La sfera del freddo; Dall'inferno, con amore.*

Torino: Rediviva, 2015

Catrina Căluian
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia"

Volumul semnat de Aura Christi - **La sfera del freddo ; Dall'inferno, con amore** tradus în limba italiană de Floarea Maria Pop, este publicat în 2015 la Editura Rediviva în Italia cu sprijinul programului de finanţare a editorilor străini pentru traducerea autorilor români derulat de Institutul Cultural Român.

Cartea este o combinaţie de proză autobiografică şi poezie care „impresionează prin puritatea şi fluenţa limbii poetice" confirmând din nou că Aura Christi este o bună ambasadoare a limbii româneşti vii. Slovele, traduse în limba lui Dante, transmit o încărcătură existenţială specifică, foarte intensă, poemele, pline de trăiri profunde, rezultând dintr-o religiozitate creştină profundă a autoarei.

Volumul de faţă continuă temele abordate în volumele anterioare, autoarea insistând cu meditaţii poetice asupra unor subiecte ca: *negrul, căderea sau lunecarea, frigul, ploaia, trupul „peştera fiinţei mele"*.

Aura Christi se răsfaţă scriind versuri şi le scrie după cum gândeşte „impetuos şi liber". Autoarea „impresionează prin puritatea şi fluenţa limbii poetice", fiind originală prin căldura sufletească degajată. Cuvintele care-i curg din condei sunt note muzicale care dau poeziei un sunet propriu. Este dedicată scrisului şi trăieşte prin scris: „iubirile mele de litere". Poezia sa descrie „călătorii halucinante în profunzimile înalte ale fiinţei" şi abordează teme ca relaţia cu maestrul, divinitatea, moartea, supratema operei sale literare fiind viul. Angoasa existenţială impulsionează fiecare poem.

Autoarea iubeşte viaţa, iar acest lucru se reflectă în toată creaţia ei poetică: versuri vii care ating sufletul cititorului, făcându-l să se oprească din tumultul vieţii şi să mediteze. Este un om împăcat cu viaţa, cu spaimele şi necazurile ei, mai mult a primit darul de a scoate din suferinţă cuvinte – mărgăritare pentru suflet.

Aura Christi este o scriitoare bine receptată nu doar în ţară, ci şi dincolo de graniţele ei, prin traducerea şi publicarea poemelor sale în Germania, Franţa, Belgia, Italia, Suedia, Rusia, SUA, Bulgaria, Turcia, Ţara Galilor, Macedonia, R.P. Chineză ş.a. Iubitorii poeziei de azi şi de mâine se vor hrăni din versul plin de simţiri adevărate, din curăţenia şi talentul poetei.

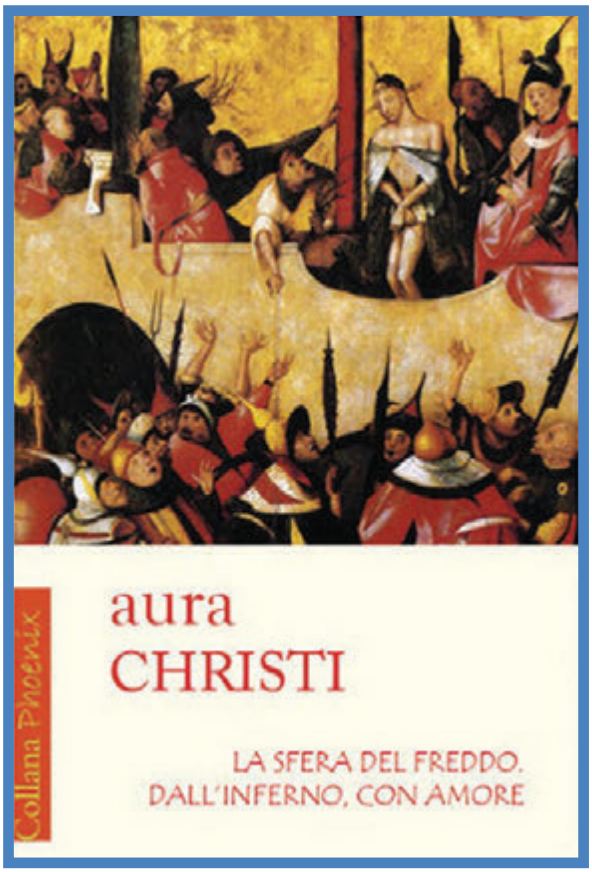

Costache, Constantin. *Urme pe oglinda apei. Vol. 3: Destrămarea imperiului minciunii.*

Constanța: Ex Ponto, 2015

Simona Milica
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Autorul, Constantin Costache, aflat la cel de-al treilea titlu, după „May Day” și „Gânduri marine” care s-au bucurat de o primire frumoasă din partea publicului avid de acțiuni marinărești, dar și a profesioniștilor din domeniu, revine în fața cititorului gălățean cu ultimul volum din titlul extrem de inspirat al seriei - „Urme pe oglinda apei” - considerată trilogie de către autor - un roman de mare dimensiune, un roman de aventură pe mare, unde ficțiunea este îmbinată în mod armonios cu realitatea trăită de autor.

Structurat în trei volume: volumul 1 - „Să mori făcând orice să scapi de comunism”, apărut la începutul anului 2014, volumul 2 - „Banii securității”, apărut în luna septembrie 2014 și volumul 3 - „Destrămarea imperiului minciunii”, romanul prezintă faptele la persoana a III-a pentru obiectivitate, fără intervenție directă, sentimentele fiind exprimate indirect, prin intermediul acțiunii și al personajelor. Cu toate acestea, prin radiografia pe care o face persoanelor, prin detaliile tehnice expuse atunci când relatează despre manevrele din timpul navigării pe mare, explicate lăudabil într-un glosar, este foarte clar că acțiunea are un puternic miez de adevăr, trăit de către Constantin Costache în experiențele sale pe mare.

Așa cum chiar autorul mărturisește, „secretul tăriei marinarului constă în a ști să-și folosească timpul pe mare. A sta inert, cu gândurile zburdând aiurea, înseamnă să te abandonezi, puțin câte puțin, în brațele disperării”. Scriitorul Constantin Costache a încercat să dea un exemplu de petrecere utilă a acestui timp prin consemnarea activităților care i se păreau că marchează diverse momente ale marinarilor, în aparență adevărați *lupi ai mărilor*, dar de fapt firi sensibile care, atunci când rămân singuri, se gândesc cu gingășie și nostalgie la persoanele dragi, amintirile clipelor petrecute cu acestea constituind adevăratele momente de bucurie, care hrănesc sufletul.

Din România, ca și din alte țări est-europene aflate sub comunism, în anii de dinaintea revoluției din 1989, a plecat cu deosebire o parte a intelectualității, adică acei indivizi care au înțeles primii pericolul îngrădirii libertății de exprimare, a persecuțiilor la care ar fi fost supuși. Constantin Costache și-a ancorat subiectul abordat în realitatea unei perioade destul de dificile din istoria noastră, oferind cititorului un tablou complex din care nu lipsesc politicul, istoricul și economicul, tablou de o finețe aparte, creionat cu o uimitoare minuțiozitate asupra detaliilor, iar personajele sale ne dau o lecție de supraviețuire și o dovadă de putere de adaptare la vicisitudinile vremii.

„Destrămarea imperiului minciunii” demonstrează, pe de o parte, lipsa unității de gând și faptă a unui popor învrăjbit timp de peste 25 de ani și, pe de altă parte, ilustrează, pentru cititorul contemporan, ostilitățile la care au fost supuși românii înainte și după evenimentele din decembrie 1989.

Scris într-un stil alert, lipsit de monotonie, volumul „Destrămarea imperiului minciunii” dezvăluie experiența de exilat a lui Cristian Răuță, personajul principal al romanului, de către un regim dictatorial comunist, dar și de fugar, deopotrivă, după ce mai marii Securității au intrat în posesia vestitului pachet cu titluri de valoare la purtător în sumă de aproximativ 1 miliard de dolari, o dată cu aceasta căpătând puterea de a schimba destine.

Acțiunea se desfășoară în acest ultim volum mai mult pe uscat, autorul purtând cititorul din nordul Africii, de unde începe misiunea de salvare a lui Cristian, prin o bună parte a Europei, în America și în final în România. După ce aparatele de represiune din România au ucis un om care le deranja interesele și l-au scos pe Cristian țap ispășitor, fabricându-i un dosar de condamnare la moarte și încercând prin toate căile să-l lichideze, începe operațiunea de urmărire și decredibilizare a acestuia prin mijloace mass-media sau implicându-l în diverse situații compromițătoare. Forțat de împrejurări să se stabilească la Paris, Cristian Răuță reușește pentru o perioadă să lase trecutul deoparte, se căsătorește și pleacă apoi pe mare, urmându-și pasiunea pentru aceasta.

Autorul, Constantin Costache conturează în romanul său o lume a excesului de putere, de ură și de orgolii care, prin caracteristicile binecunoscute ale societății postdecembriste, face ca unele răstunări de situație să devină previzibile. Moartea Carminei, soția navigatorului, duce cititorul cu gândul la o crimă pusă la cale de foștii securiști, cei care nu vor avea liniște până ce nu-l vor lichida pe Răuță. Acesta este momentul când personajul principal hotărăște să-și asume orice risc și să se întoarcă în România cu scopul de a destrăma imperiul minciunii consolidat după revoluția din ‘89 de foștii agenți de Securitate, prin demontarea minciunilor și deconspirarea adevăraților infractori.

Constantin Costache a împletit pe firul genezei romanului tot ceea ce e relevant pentru a descrie sistemul și păpușarii lui, trasând hărți ale rănilor adânci lăsate în lume de lăcomie și violență, arătând că uneori nici măcar iubirea nu le poate vindeca.

Scarlat, Aurel. *Trilogia iubirii.*
Galați: Phoebus, 2015

Simona Haidu
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Volumul *Trilogia iubirii* este unul al naționalismului, al patriotismului și al implicării sociale. Poetul, Aurel Scarlat, își asumă aici o poziție socială critică vehementă.

Scrise în stilul clasic al liricii românești pașoptiste, poetul ne poartă pe noi, cititorii săi, pe drumuri de mult uitate ale istoriei naționale:

„Călătorind în temporalitate,
Șir lung de întâmplări contradictorii,
Urmam cărări predestinate
Printre simboluri peremptorii.

Pe drumul ascensional,
Îmi alesesem țintă
Străvechi castel medieval,
Păzit de-a nourilor flintă.” (*Întâlnirea cu prințul istoriei*)

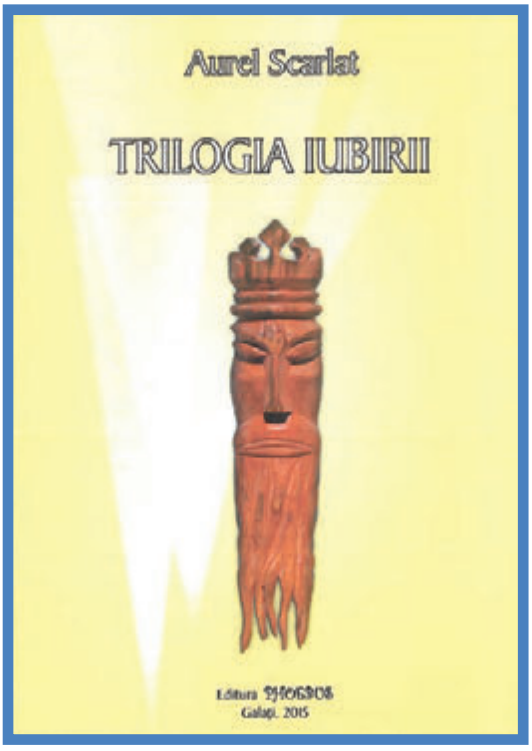

Poezia sa este una a criticii vehemente la adresa unei crize sociale puternic resimțite de către vocea poetului, care se dedublează în vocea „Prințului istoriei românești”, o criză socială redată prin versurile: „E neplăcut să vezi în adâncime/ Ceea ce zilnic nu lucrezi/ Și-atunci explici falsa mărime/ Punând minciuna la corvezi// Banul e centrul de putere,/ Nu îl clintești cu nicio dungă./ Când Fondul Monetar îți cere,/ Ce ai luat, să pui în pungă.” (*Diatribă împotriva fanarioților*).

Nucleul dur al liricii lui Aurel Scarlat este poemul epopeic despre trecutul mitologizat al românilor și, în paralel, folosindu-se de simbolurile drapelului național, o demitizare a unor istorii mai mult sau mai puțin cunoscute despre unele figuri reprezentative ale României: familia Cantemir și disputa, sângeroasă, conform textului, cu familia Brâncoveanu.

Dar, dincolo de această paralelă, ceea ce surprinde în text este cum, pornind dinspre trecut, poetul ajunge în prezent, arătând ceea ce, *sub specie aeternitatis*, aparent, reprezintă stigmatul român: corupția, răutatea și malițiozitatea celor aflați în posturi-cheie de conducere:

„Vezi tu, perpetua frământare
Li-i hărăzită ca blestem
Celor ce faptele murdare
Le povestesc și nu se tem”.

Sau, în altă parte, expunând clar și limpede, sub formă lirică, amendamentul adus clasei politice actuale:

„Cum să rămâi nepăsător
Față de cei ce-ți cer votul,
Puterea ta cedând-o lor,
Să-ți drămuiască apoi totul!” (*id.*)

Șarjând direct și lăsând deoparte subtilitățile estetice sau metaforice, poetul alege o serie de simboluri ușor de descifrat, însă nu facile pentru economia textului; dedublându-se în vocile unui eu liric sau ale altor *personaje*, Aurel Scarlat ne lasă drept tezaur un mic giuvaer poetic demn de a fi citit și recitit.

Grosu, Aurelia. *Educă-mă cu viziune.*
București: Self Publishing, 2015

Leonica Roman
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Cunoscută drept cadru didactic cu o vechime considerabilă, doamna învățătoare Aurelia Grosu, ne dezvăluie o altă latură a domniei sale – aceea de scriitoare de cărți motivaționale.

Viața nu i-a fost ușoară, însă experiențele acumulate de-a lungul timpului i-au șlefuit sufletul sensibil și au făcut-o mai puternică. După o copilărie nefericită și o viață de adult cu multe dezamăgiri, a învățat lecția iubirii – a învățat să Îl iubească pe Dumnezeu și pe semeni. Acest lucru ni-l arată în prima sa carte, apărută în anul 2013, cu titlul *Ești mai puternic decât crezi*.

În anul 2014, publică cea de a doua carte, intitulată *Picături de suflet în contul înțelepciunii tale,* o culegere de articole scrisă în colaborare cu douăzeci și patru de persoane. Este un volum despre iubire și iertare, arătând că iertarea este cea care aduce fericirea.

Anul acesta, a apărut de sub lumina tiparului cea de-a treia lucrare a doamnei Aurelia Grosu, intitulată *Educă-mă cu viziune*. Lucrarea a fost scrisă împreună cu paisprezece colaboratori care activează în diverse domenii de activitate.

Această antologie de articole motivaționale se dorește a fi utilă pentru a putea face posibilă „deschiderea ochilor să vadă, a urechilor să audă și a inimilor să simtă”, după cum afirma însăși autoarea.

Articolele descriu crâmpeie de viață împletite cu sfaturi despre formare și dezvoltare - despre o educație în viziune creștină.

Uneori sfaturile sunt descrise prin prisma unui specialist, fie el psiholog, cadru didactic sau coach de dezvoltare personală, fie din postura de părinte.

Fiecare articol prezintă o temă, o situație, având un titlu reprezentativ, precedat fiind de un motto sugestiv.

Lucrarea *Educă-mă cu viziune* a fost creată „ca un îndrumar pentru generațiile actuale și viitoare ale părinților”, deoarece „singura speranță pentru viitorul copiilor sunt părinții.”

Tarlapan, Emil. *În imperiul unei… fraze.*
Chișinău: Prut, 2015

Mihaela Pavel
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Apărută în anul 2015 la Editura Prut, din Chișinău, lucrarea numără 364 de pagini. Cugetările incluse în carte au fost adunate, fărâmă cu fărâmă, de prin tot ce a fost scris sau rostit de cei 129 de aforiști ai României de dincolo și dincoace de Prut, așezați în ordine cronologică începând cu Dimitrie Cantemir (1673-1723) și terminând cu Traian Vasilcău (n. 1969), basarabean al zilelor noastre.

Dorința autorului de a avea o culegere de cugetări care să ne reprezinte în fața omenirii și a istoriei este justificată de certitudinea că „Suntem” și „Gândim” și că în mare parte grație acestor personalități ne-am păstrat limba, tradițiile și am supraviețuit ca neam. Și nu a fost ușor; tributul plătit de fiecare rămâne pe conștiința lor: Vladimir Ghica, Constantin Noica, Nicolae Steinhardt, Ion D. Sârbu și nu numai, trecând prin închisorile comuniste și chiar sfârșind unii dintrei ei în ele.

Aforismele ies din cadrul strict al contextului național și istoric și tind să se încadreze în formatul cugetării general-umane. În acest sens remarcăm lirismul lui Grigore Vieru exemplificat prin următoarele aforisme:

„S-a spus că Terra este patria întregii omeniri. Adevărat, dar țara mea nu poate fi patria întregii lumi.”

„Este nedrept să învățăm copilul cum să moară pentru patrie înainte de a-l învăța cum să trăiască pentru ea”

„Făina care a căzut în colb devine colb și ea”.

Mergem apoi la umorul subtil al lui Serafim Saka exemplificat prin aforismele:

„Lumea noastră seamănă cu un calic. Dacă nu-i dai sâmbăta, uită că i-ai dat toată săptămâna”

„Fără un stat puternic mă simt ca într-o curte de vădană – nici gard, nici poartă, intră și iese cui nu-i este lene”.

De remarcat și cugetarea sănătoasă și edificatoare a lui Nicolae Iorga:

„Vai de cel care ține minte pedeapsa și uită greșeala” și:

„Ce ești, te privește mai la urma urmei pe tine. Ce vrei, privește și pe alții. Ce faci, aceea poate privi pe toți.”

Nu putem trece cu vederea nici alura științifică a gândului Domnului Efim Tarlapan :

„Majoritatea oamenilor sunt ca sticla. Nu lasă nici o umbră pe pământ”

„Admir ramul, dar mai mult rădăcina: ea nu ajunge niciodată coadă de topor!”

„Dictatura apare acolo unde frica de Dumnezeu e înlocuită cu frica de călău”

Așa după cum spunea și prefațatorul lucrării, d-l Tudor Palladi, „ediția scoate în prim plan căutările de-o viață ale talentului scriitor/ironist/spadasin în arealul vocabulei gnostice și etico-civice, mistice și imnice adunate în volum cu multă migală demnă de toată lauda”.

Cartea poate fi citită în împrejurări dintre cele mai diverse, pagină cu pagină, chiar și cu întreruperi. Se adresează unui public larg și divers, indiferent de statut social, intelectual și profesional.

Breban, Nicolae. *Jocul și fuga*.
București: Contemporanul, 2015

Lucian-Florin Pleșa
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

– Ca să faci o treabă îți trebuie voință; dar ca să faci o chestie deosebită, îți trebuie geniu.

- Viața trebuie începută cu un refuz! - (Paul/Peter – *Jocul și fuga*)

Romancier, eseist, dramaturg, publicist dar și poet, domnul academician Nicolae Breban lărgește sfera creațiilor literare cu acest nou volum, intitulat *Jocul și fuga*, lucrare amplă, ce se adresează într-un limbaj special cititorilor bogați în cunoștințe istorice și filosofice. Romanul prezentat astăzi „trădează” un ușor caracter autobiografic sub masca unui personaj principal numit Paul Cazimir Hetco, fiind structurat în cinci capitole și întins pe mai bine de 600 de pagini, beneficiind de o relatare a evenimentelor cu totul aparte, o abordare în descrieri, reflecții și dialoguri cum rar întâlnim la scriitorii români și o redactare specială, în care evocarea, dialogul și cugetarea interioară sunt adesea întrepătrunse.

Metafora titlului este descoperită de cititor în cadrul romanului *ad literam*, personajul Paul Cazimir supunându-se pe rând atât „jocului” cu sistemul comunisto-stalinist nou instaurat în România postbelică, creând propriul Cerc, propria structură politico-filosofică, cât și “fugii” de acesta. Fiu de fost deținut politic și student în ultimul an la Politehnică, așa cum îl aflăm la începutul operei, Paul este de fapt un sarcastic, un simandicos, etern-disprețuitor, plictisit de oameni și de viață: “Parcă am trăit deja această viață... și, în plus, mă întâlnesc cu ea mult prea des. Știți unde? În visele mele, unde dau din nou peste aceiași oameni, în diferite poziții și sub diferite măști.”

Atât personajul principal, cât și pleiada celor secundare dau măsura intelectului colectiv, având studii și lecturi semnificative, în roman fiind citate o paletă întreagă de opere și de autori consacrați, după cum spunea și profesorul Marian Victor Buciu: „Într-un roman monologic și dialogic ca cel al lui Nicolae Breban, punerea în dialog semnificativ între romane și piese de teatru nu poate surprinde. Devine previzibilă, în plan formal. Teleologia narativă rămâne de urmărit și înțeles. [...] Paul, improvizator ad-hoc de teorii, invocă, citează, urmărește, urmează idei și formule, filosofează, cum citim uneori în roman, înțelegând fie amestecat, fie peiorativ ori dimpotrivă sensul verbului.” Cert este că opera strălucește prin latura sa reflexivă și expresivă. Acesta declară: “Eu nu vreau să schimb nimic.” Și motivează: „Nu am aroganța unui Lenin sau Hitler să atribui altora, milioanelor, propriile mele vexațiuni și nevroze.” Un punct fix în jurul căruia pivotează romanul este genialitatea umană, la care toate personajele așa-numitului Cerc sunt raportate. Paul este pentru cititor atât un inițiat, cât și un inițiator, un „maestru” pentru cei din jurul său. Printre aceștia, bunul și vechiul său prieten Peter-Cristoph Muller, creat oarecum în antiteză dar și complementar, cât și Virgil Bretan, tânărul care a reușit să guste din nectarul celei ce are să devină Mioara, Doamna, Maria Ionescu-Hatmanu, altarul enigmaticului Paul.

Naratorul este omniscient, omniprezent și, cu permisiunea dvs., omnipotent! Relația, pe undeva biblică, dintre cei doi, Paul Cazimir și Peter-Cristoph, este rezumată astfel: „Cei doi tineri ingineri se înțelegeau bine și datorită cinismului din care se hrăneau ambii. La Paul era unul de profunzime, iscat poate din teama de umanitate și de propria lui existență, la Peter venea din dispreț față de ceilalți, considerându-se superior chiar și lui Paul, pe care, credea el, îl manipula, lăsându-i satisfacția de a domina, de a juca pe inițiatorul și pe adultul absolut.” Dialogurile dintre cei doi, ședințele de comunicare după cum le numeau aceștia, sunt de un farmec aparte: “- Unii au venit de la Apus, ceilalți vin de la Răsărit. După cum singur poți constata, două năvăliri clare, ideologice. Noile imperii, înainte de a-și împinge, de a-și trimite răcanii lor înarmați, trimit ideea”. Dacă în timpul războiului, cu precădere după 23 august, se anunța o istorie a maselor, a claselor muncitoare și deasupra tuturor se instala o unică valoare, Uniunea Sovietică... apoi Stalin, după un timp, odată instalat regimul, chiar și această ordine avea să se inverseze: Stalin - opresiunea, apoi abia Uniunea Sovietică, bastion al noilor principii de progres.

Complex și fermecător, romanul *Jocul și fuga* ne dezvăluie o mică parte a societății românești supusă transformării de către regimul stalinist imediat după război, așa cum a fost sau poate... așa cum autorul și-ar fi dorit? Personajele, în care acesta a depus o părticică din Sine, constată că, la mijlocul secolului XX, România se schimbă: de la Profesorul Nae Ionescu, Căpitan și Legiune la Ulianov, Djugașvili și comunismul proaspăt descoperit. Taifunul avea să vină, dar norii se adunau cu mult timp înainte. Uneori... greșim spunând adevărul! Lectură plăcută!

Sava, Laura. *Teodor Munteanu - O viaţă de artist.*
Galaţi: Axis Libri, 2015

Daniela Pruteanu
bibliotecar, Biblioteca „V.A. Urechia”

Cartea autoarei Laura Sava intitulată *Teodor Munteanu - O viaţă de artist*, apare la Galaţi, la Editura Axis Libri, în anul 2015. Această carte scoate la iveală atât viaţa omului Teodor Munteanu, cât şi viaţa artistică a marelui interpret gălăţean Teodor Munteanu.

Doamna Laura Sava, autoarea acestei cărţi, a reuşit să alcătuiască un frumos volum, important pentru cultura muzicală, realizat cu măiestrie şi sensibilitate, alegând un artist care a adus muzicii, un aport de linişte şi rafinament prin interpretarea sa.

Cartea cuprinde date biografice ale maestrului, o selecţie de date despre spectacolele, premierele în care a apărut, iar acestea nu au fost deloc puţine. Aici ne sunt înfăţişate numeroasele turnee pe care le-a avut artistul, atât în ţară, cât şi în străinătate, şi multele interpretări la Teatrul Muzical „Nae Leonard”, alături de alţi mari artişti ai neamului nostru românesc, cum ar fi: Nicolae Niţescu, Luigi Ionescu, Gică Petrescu, Dorina Drăghici, Lucky Marinescu, Aurelian Andreescu, Dan Spătaru, Alexandru Jula, Ionel Miron şi mulţi alţi artişti remarcabili. A interpretat cântece atât româneşti, cât şi din repertoriul internaţional, dându-le un farmec aparte prin vocea sa caldă, cristalină şi de neuitat.

Prin împletirea fină, frumoasă şi armonioasă a vieţii de familie cu cea artistică, artistul are timpul şi dedicaţia de a avea şi o emisiune la televiziune, unde are invitaţi de seamă din diferite domenii artistice. Actorie, poezie, muzică etc.

Răsfoind această carte, ţi se înfăţişează ţie cititorule, tot ceea ce înseamnă Teatrul de Revistă, de la

începuturi şi până în zilele noastre.

Dar cel mai bine este să lăsăm cititorul să răsfoiască filele acestui volum şi să pătrundă în frumoasa poveste de viaţă a acestui mare interpret Teodor Munteanu.

Salonul literar *Axis Libri* în cel de-al șaptelea an de activitate

Silvia Matei
șef serviciu, Săli de lectură, Biblioteca „V.A. Urechia”

Iată că odată cu venirea toamnei, culesul viilor și a roadelor bogate ale pământului, Biblioteca „V.A. Urechia” deschide și cel de-al șaptelea an de Salon Literar *Axis Libri*. Intrat deja în peisajul cultural gălățean, dar și național, salonul literar este din ce în ce mai îndrăgit de publicul avid de cultură și artă, dovadă fiind numărul mare de participanți de la o ediție la alta.

În cadrul manifestărilor organizate cu prilejul celei de-a 5-a ediții a evenimentului „Noaptea în Bibliotecă la Galați”, ce a avut loc în data de 3 octombrie, a debutat și cel de-al șaptelea an de activitate a Salonului Literar Axis Libri. În cadrul primitor creat de organizatori în sala Mihai Eminescu a Bibliotecii „V.A. Urechia”, a avut loc lansarea celor mai recente creații literare a doi autori consacrați în cultura gălățeană și națională. Și întâmplător, sau poate nu, sunt aduși în fața publicului gălățean doi „cavaleri ai mărilor albastre”: Constantin Costache și Ioan Gh. Tofan.

În formatul deja consacrat al salonului literar, deschiderea a fost marcată prin prezentarea biobibliografică a celor doi autori făcută de Zanfir Ilie, directorul Bibliotecii, iar moderatorul Teodor Parapiru și-a intrat în atribuții și a dat cuvântul „cronicarilor” bibliotecii, Dorina Bălan, Simona Milica, Andreea Iorga și a.g. secară, care au realizat o succintă prezentare a cărților lansate. Constantin Costache s-a prezentat în fața publicului gălățean cu cel de-al treilea volum din trilogia *Urme pe oglinda apei: Destrămarea imperiului minciunii*, apărut la editura Ex Ponto. Și după cum îl caracterizează Ioan Adam, *Urme pe oglinda apei*, este un „*roman masiv ajuns acum la ultimul țărm, e o poveste palpitantă despre o lume pe care o știm, lumea românească învrăjmășită, grăbită, atomizată a ultimelor decenii, de pe care prozatorul rupe decis vălul pictat, înfățișând-o în tot adevărul ei dramatic*”.

Despre romanul *Viață de pilot*, a lui Ioan Gh. Tofan, căpitan fluvial și pilot de Dunăre Maritimă, apărut anul acesta la Editura Axis Libri, scriitorul și criticul a.g. secară afirma că „*este și o mărturie, dar și o meditație asupra condiției umane (în condiții specifice aici: totul se învîrte în jurul universului piloților de Dunăre maritimă!)*” și că ”*din geamantanul de pilot, altul decât cel pierdut în naufragiul amintit, sau poate din nelipsita mantie de ploaie, de pânză ceruită, despre care aduce aminte Jean Bart în Europolis, sunt scoase cinci povești care, cu un pic de șansă, ar fi fost scheletul unui roman, al unui alt roman în care rolul principal ar fi fost cel al lui I. Corban, eroul din Piața veche*”.

Despre cei doi autori și lucrările lor au avut aprecieri și scriitorii Ioan Toderiță, Apostol Gurău, a.g. Secară și Eugen Tudorache. Reprizele umoristice au fost susținute ca de fiecare dată de Gheorghe Buhăescu, Vasile Manole și Ioan Fărcășanu. Seara s-a încheiat cu oferirea diplomelor de excelență de către Ilie Zanfir, directorul Bibliotecii și cu mult așteptata ședință de autografe.

Ediția din 8 **octombrie** a fost una de excepție, prin notorietatea invitaților săi. Scriitorul și eseistul Nicolae Breban, aflat la cea de-a treia prezență a sa la Galați, și-a lansat ultimele sale lucrări, *Singura cale* și *Jocul și fuga*, chiar înainte

cu o zi de lansarea pe care a avut-o în București la Hanu lui Manuc. Profund impresionat de atmosfera salonului literar de la Galați, Nicolae Breban afirma: *„La Galaţi se lucrează ca la Paris. Surpriza absolută au fost cei câţiva comentatori și prieteni, care au citit o carte extrem de densă și aridă, Jocul și fuga. Mă simt puțin vinovat în fața lor: au fost nevoiți să citească un amplu roman într-un termen draconic."*

În atenția celor peste o sută de scriitori, profesori, studenți și iubitori de carte, pe parcursul a mai bine de două ore, s-au aflat și volumul de poezie și proză autobiografică, eseu și însemnări, *La sfera del freddo. Dall'inferno, con amore/ Sfera frigului. Din infern, cu dragoste*, de Aura Christi, apărut la Editura Rediviva din Milano, în traducerea Mariei Floarea Pop, lansat de curând în cadrul unui turneu în Italia, și *În imperiul unei… fraze* de Efim Tarlapan. Lansările desfășurate în Sala de lectură „Mihai Eminescu" și moderate de profesorul și scriitorul Theodor Parapiru și de Zanfir Ilie, directorul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia", s-au transformat într-o dezbatere axată pe identitatea românească și renașterea națiunii române prin cultură, captând atenția tuturor celor prezenți.

Despre volumul Aurei Christi, *La sfera del freddo. Dall'inferno, con amore/ Sfera frigului. Din infern, cu dragoste*, ne-a vorbit în deschidere bibliotecara Catrina Căluian, iar despre antologia cronologică a aforismului românesc *În imperiul unei... fraze*, autor Efrim Tarlapan, apărută la editura Prut din Chișinău, ne-a vorbit Mihaela Pavel. Cele două lucrări lansate sub semnătura lui Nicolae Breban au fost recenzate de Lucian Pleșa și a.g. secară. Lansările desfășurate în Sala de lectură „Mihai Eminescu" și moderate de profesorul și scriitorul Theodor Parapiru s-au transformat într-o dezbatere axată pe identitatea românească și renașterea națiunii române prin cultură, captând atenția tuturor celor prezenți. Seara s-a încheiat cu obișnuita sesiune de autografe.

Ediția specială a Salonului literar din **14 noiembrie** a avut-o ca invitată pe scriitoarea Aurelia Grosu care și-a lansat cel de-al treilea volum din seria volumelor dedicate dezvoltării personale, *Educă-mă cu viziune,* apărut anul acesta la editura Self Publishing. Lucrarea *„se adresează bunicilor, mămicilor și tăticilor, tuturor celor implicați în creșterea și educația viitoarelor generații"*, după cum o prezintă însăși autoarea în cuvântul de început. Și pentru că tema lansată este una de interes, discuțiile au fost incitante și au antrenat întregul auditoriu prezent la acest eveniment.

Seara de joi, **15 octombrie,** a fost una dedicată culturii gălățene, îmbinându-se armonios poezia lui Aurel Scarlat din volumul de versuri *Trilogia iubirii* și proza istorică a lui Victor Cilincă din *Abecedar istoric gălățean* cu muzica unui artist consacrat din lucrarea biografică dedicată lui Teodor Munteanu de către Laura Sava.

După scurtele prezentări biobibliografice făcută autorilor de către Zanfir Ilie, directorul bibliotecii gălățene, scriitorul Theodor Parapiru și-a preluat

atribuţiile de moderator al salonului literar şi a dat startul obişnuitelor recenzii. Bibliotecarii cronicari Daniela Pruteanu, Violeta Moraru şi Simona Haidu au făcut scurte introduceri în operele lansate. Alături de cei trei autori gălăţeni au fost prietenii care au ţinut să salute volumele prezentate. Dintre aceştia îi amintesc pe Violeta Ionescu, Tudose Tatu, Dan Plăeşu şi pr. Eugen Drăgoi. Seara s-a încheiat cu o repriză de creaţii umoristice susţinute de epigramiştii Vasile Manole, Ioan Fărcăşanu şi Gheorghe Buhăescu, cu oferirea diplomelor de participare tuturor invitaţilor şi recitalul artistic susţinut de Teodor Munteanu.

Seara de joi **22 octombrie** a fost una ieşeană, invitaţii salonului literar fiind veniţi toţi din „dulcele târg al Ieşilor". Cassian Maria Spiridon, Marius Chelaru, Mircea Platon şi Livia Ciupercă sunt autori dragi publicului gălăţean, nefiind la prima lansare la Salonul Literar Axis libri. Eseistul şi criticul literar Cassian Maria Spiridon a adus în faţa publicului volumul de versuri *Pornind de la zero*, publicat acum într-o ediţie necenzurată a cărţii sale de debut apărută în 1985, iar scriitorul Marius Chelaru, în lucrarea prezentată de această dată la salon, *Prin „Transcaucazia" din Yerevan în Nagorno Karabakh*, apărută la Editura Timpul, în 2014, surprinde câteva impresii de drum din călătoria pe care acesta a făcut-o prin Armenia şi Arţakh, despre care afirma în paginile cărţii că: *„uneori înveţi mai multe despre tine ca om, despre cum te-ai format ca parte a unui popor, a unei istorii care a evoluat într-un anume fel, a unui anume tip de mentalitate încercând să înţelegi pe alţii, din alte locuri, bucurându-te că lumea poate fi atât de frumoasă în diversitate"*. Mai tânărul scriitor Mircea Platon şi-a lansat la Galaţi volumul de poeme inedite *Cartea străduţelor subtile*, apărut la aceeaşi editură Timpul, în 2015. În ceea ce o priveşte pe scriitoarea Livia Ciupercă, deşi ieşeancă prin adopţie, nu-şi trădează originea de gălăţeancă (este născută la Bereşti-Galaţi) şi îşi lansează o nouă lucrare dedicată de această dată „fluviului hotar – pentru România". *Darurile Dunării la Dunărea de Jos* se vrea a fi o antologie-eseu a celor mai frumoase rânduri publicate de-a lungul istoriei noastre despre Dunăre folosind, după cum autoarea specifică în index, citate din Biblie, din folclorul românesc şi din scrierile a peste 160 de personalităţi ale timpului. Despre cărţile celor patru autori au vorbit Dorina Bălan, a.g. secară, Ghiţă Nazare şi nu în ultimul rînd Nicolae Dobrovici Bacalbaşa, Preşedintele Consiliului Judeţean Galaţi, care ne-a onorat cu prezenţa sa la această ediţie de salon. Reprizele umoristice au fost susţinute ca de fiecare dată de Gheorghe Buhăescu, Vasile Manole şi Ioan Fărcăşanu.

La ediția din **29 octombrie**, Biblioteca V.A. Urechia i-a avut ca invitați în cadrul Salonului Literar Axis Libri pe Mioara Bahna cu lucrarea *Zigzag prin literatura lumii*, apărută la Editura Junimea din Iași, în 2015, Vera Crăciun cu *Liniștea petalei roz*, Ionel Necula cu lucrarea *Luca Pițu cap limpede la devălmășiile cetății*, apărută la Editura Rafet din Râmnicu Sărat, în 2015 și Dora Alina Romanescu cu două romane, *Blestem* și *Pe drumul dorului și al destinului*. Recenziile lucrărilor au fost prezentate de colegii noștri bibliotecari Maricica Târâlă Sava, Cătălina Șoltuz, a.g. secară și Andrei Parapiru, iar reprizele umoristice de epigramiștii Gheorghe Buhăescu, Vasile Manole și Ioan Fărcășanu. Seara s-a încheiat după cuvântul moderatorului Theodor Parapiru și înmânarea diplomelelor de excelență de către Directorul Bibliotecii, Zanfir Ilie, autorilor, oaspeți de onoare ai acestei ediții de salon.

Luna noiembrie (**5 noiembrie**) a debutat cu lansarea altor trei autori gălățeni consacrați pe scena actului artistic gălățean. Este vorba despre Corneliu Stoica și lucrarea sa *Monumente de for public din Municipiul Galați*, apărută de curând la Editura Axis Libri, Săndel Stamate și volumul său de poezii *Sum* și nu în ultimul rând Ioan Toderiță cu volumul *Ereziile mirării*. Bibliotecari cronicari au fost de această dată Ioana Chicu, Camelia Găvănescu și a.g. secară. Aprecieri la adresa operelelor prezentate au avut Ghiță Nazare și Dan Plăeșu, iar epigramiștii Gheorghe Buhăescu, Vasile Manole și Ioan Fărcășanu, au încheiat seara așa cum ne-au obișnuit, într-o repriză veselă de catrene realizate ad-hoc.

Ediția din **12 noiembrie** a fost una aniversară, având în vedere că s-a desfășurat în cadrul Programului de manifestări dedicate Zilelor Bibliotecii „V.A. Urechia", ajunsă astăzi la 125 de ani de existență. Seara a fost una densă, cuprinzând lansarea celor mai recente producții editoriale ale Bibliotecii: Albumul *„Rembrandt în colecțiile Bibliotecii „V.A. Urechia"*, nr. 2 din *Anuarul științific*, nr. 28 al revistei *Axis Libri*, *Ghidul trilingv* al Bibliotecii și *Buletinul Fundației Urechia* nr. 16. Editura Eikon, prin reprezentatul său Valetin Ajder, ne-a adus în atenție ultimele lucrări semnate de profesori prestigioși ai învățământului universitar gălățean: *În dialog. Studii de filosofie creștină, teologie politică și istoria religiei*, autor Ion Cordoneanu, *Omul tranziției* și *Spiritismul rus în secolul XX*, autor Ivan Ivlampie. Scriitorul Tudose Tatu face o nouă incursiune în paginile de istorie a Sulinei prin lucrarea *Tainice rapoarte din Sulina cea neastâmpărată*. Invitați speciali de pe meleaguri vasluiene, Theodor și Lina Codreanu, au venit la Galați cu două titluri noi: *Proprietarii de amintiri*, semnat Lina Codreanu și *Theodor Codreanu, sau izbânda criticii totale*, semnat Petru Ioan. Seara a debutat cu un emoționant spectacol susținut de artiști ai Teatrului Muzical Nae Leonard, urmat apoi de un adevărat maraton al recenziilor susținute de bibliotecarii: Catrina Căluian, Andrei Parapiru, Leonica Roman și Camelia Bejenaru. Aprecieri și intervenții au avut și Valentin Ajder, directorul Editurii Eikon, scriitorii Ioan Gh. Tofan, Mircea Dinescu și epigramistul Vasile Manole. Seara s-a încheiat într-o atmosferă destinsă și plăcută prin oferirea diplomelor de excelență de către Zanfir Ilie, directorul Bibliotecii „V.A. Urechia" și o nouă sesiune de autografe.

Și pentru că activitatea salonului literar nu se oprește aici, îi invităm pe toți cei care iubesc actul cultural să participe la întâlnirile care au loc în fiecare zi de joi.

Vasile Manole
epigramist

Ioan Ghe. Tofan - „Viață de pilot” capitolul „Naufragiu pe Dunăre”
Cartea e o reușită
Și-ai îndeplinit sufragii,
Trebuie retipărită
Ești un as în… naufragii.

Constantin Costache - „Urme pe oglinda apei”
Navigând pe-oglinda apei
Pe-ale Dunării șenaluri,
Ați venit de dragul artei
La Galați să faceți valuri.

Academicianul Nicolae Breban - „Singura cale”
Opera domniei sale
Scrisă-n stil european,
E demult „singura cale”
De-a ieși la un liman.

Aura Christi - „Din infern cu dragoste”
Din infern cu dragoste,
Iată un mesaj funest,
Pentru mulți o pacoste
Pentru autoare-un test.

Efrim Tarlapan - „În imperiul unei fraze”
Un epigramist de marcă
În Moldova bunăoară,
Când talentul îl încearcă
Nu încape, dă pe-afară.

Laura Sava - „Teodor Munteanu – o viață de artist”
Cartea-i foarte necesară
Că ea scoate la lumină
Și artiști de-odinioară,
Că de kitsch-uri lumea-i plină.

Povara banilor
Să scăpăm de-o greutate
Ce ne-o tot conferă anii,
Pentru-a noastră sănătate
Aruncăm în medici banii.

Memorialiștilor
Când trecutul îi apăsă
Ei încep și scriu memorii…
Când memoria îi lasă
Fericiți sunt cititorii.

Un monument al naturii
Groapa ce se tot mărea
Devenită caz notoriu,
A ajuns ce își dorea
Un frumos sens giratoriu.

Similitudine
Luând în viață ca model
Iar spațiul Schengen – ce surpriză,
În bibliotecă-i tot la fel
Nu poți intra de nu ai viză.

Biblioteca
E o bancă de cuvinte
Puse-n cărți cu rânduială,
Pentru a le ține minte,
E a vieții noastre școală.

Semnificație
Ce tactică văd la femei
Ca noi să punem botul,
Când minijupa-i un crâmpei
Și un avans la totul.

Unei englezoaice
Îmi dai prilej năucitor
Dar eu timid abia-ndrăznesc,
Să mă gândesc la viitor
Și la „piciorul englezesc”.

Unui pensionar iarna
Cât mai ești tu în putere
Frigul poți să-l mai înduri,
Fără de calorifere,
Cu o babă în călduri.

Bucuria revederii
Se-ntâlnesc la o agapă
Bucuroși că se revăd,
Beau tărie, nu beau apă,
Până când nu se mai văd.

Puterea și opoziția
Când lumea e așa deșartă
Justiția ce luptă tot de zor,
Nu poate încă să despartă
Corupții noștri, de corupții lor.

Pensionarul și bunele maniere
Scurtându-i drumul pân-acasă
Mai trece strada deseori,
O bătrânică mofturoasă
Direct prin scuarul plin de flori.

Unui leneș
Are și el un capriciu…
Graba îl cam lasă rece,
N-a plecat de la serviciu,
I-a fost lene să mai plece.

Scriitorilor vârstnici
Acum când sunt mai copți la minte
Așa se-ntâmplă cu autorii,
Ei fac risipă de cuvinte
Că-s foarte cruzi cu cititorii.

Gheorghe Gurău
epigramist

Scriitorului și epigramistului Efim Tarlapan prezent în cadrul Salonului Literar Axis Libri

1.
Din Moldova unei drame
Peste Prut, din depărtări
Unii vin cu epigrame…
Cei mai mulți cu… vin, țigări!...

2.
Cu o carte de sinteze
Prutul a trecut - și parcă
Mulți presimt ce-o să urmeze…
Dar trecând comod cu-o barcă!

3.
Tarlapan cu spirit viu
E așa cum ni s-arată
Moldovean din tată-n fiu
Și român din mamă-n tată!

4
Să sperăm că-n ton de șagă
Tarlapan prin scrisul lui
Ne-a unit; mulțam, măi dragă
De promis… promit destui!

Toader Buhăescu
epigramist

La deschiderea sezonului de toamnă 2015 a salonului literar „Axis Libri”
Discuțiile din „Salon”
În serile de joi târzii,
Le-așI dori pe un alt ton:
Fără morgă, mai... hazlii.

Marinarilor Ion Tofan, Constantin Costache și altora
Pe valuri biruitori
Marinarii-s temerari;
Pe uscat îs scriitori
Sau, chiar, oameni și mai mari!

Lui Ion Tofan la povestirea „Pantalonii lui Dorel”
Cât bărbatul încă-i viu
Soața des îl cicălește;
Când dispare și-i pustiu,
Dorul lui o prăpădește.

Academicianului Nicolae Breban, la prezentarea cărții: „Joaca și fuga singura cale”
Joaca este inocență
Poate la-nceput de cale,
Însă fuga-i indecență,
Dacă-n jur e plâns și jale!

În discursul său domnul Breban pocnea regulat din degete
La domnul Breban Nicolae
Vorba curge fără preget,
Ca o benefică ploaie,
Ritmând cu pocnet din deget.

Domnului Efrim Tarpalan la prezentarea volumului de aforisme: „În imperiul unei fraze”
În imperiul unei fraze,
Poți găsi bijuterii,
Mai ușor decât în oaze
Din tipărituri ... pustii!

Doamnei Laura Sava la cartea „Theodor Munteanu - o viață de artist”
Cu vocea melodioasă,
Multe domne-s de-a sa parte,
Iar, din toate, mai duioasă
Laura îl cântă-n carte.

Lui Theodor Munteanu
Viața lui de pe scenă,
O trăiește-n altă cheie
Și nu are nici o jenă
Că e scrisă de-o femeie!

Domnului Aurel Scarlat la prezentarea cărții: „Trilogia iubirii”
Iubirea e fenomenală,
Iar de țară e-o mândrie,
Este n-dimensională,
Nu o simplă trilogie .

Domnului Victor Cilincă la volumul „Abecedar istoric gălățean”
Cilincă este grijuliu,
Cu trecutul legendar
Și până nu-i prea târziu
Începe c-un ABECEDAR .

Unor politicieni
(cu un vers din Topârceanu)
Șmecherii din tagma voastră,
Își sporesc paralele,
Băgându-și în viața noastră
„Nasul și picioarele”

Corupții aglomerează închisorile
Când DNA cu mult noroc
Prinde și corupți vestiți,
Pușcăriile nu mai au loc
Pentru infractori „cinstiți”!

Ioan Fărcășanu
epigramist

Revista literară „AXIS LIBRI”
Că-i un album de artă îți pare la-nceput;
Creații de valoare găsești în conținut;
Cu-o grafică aparte și plină de culoare,
E-o perlă a cetății și-a spiritului floare.

Academicianului Nicolae Breban care și-a lansat la Salonul literar volumele „Singura cale” și „Jocul și fuga”
Salonul literar e onorat
Când oaspete e-un mare literat
Care prezintă scrieri de valoare
Făcând din întâlnire-o sărbătoare.

Scriitoarei Aura Christi – autoarea volumului: „La sfera del fredo - Dali inferno con amore”
De câte ori revine e-o-ncântare
Și-o ascultăm cu toții iar și iar;
Ea ne prezintă cărțile pe care
Le-a scris recent și scos de sub tipar.

Scriitorului Ioan Gh. Tofan – autorul cărții „Viața de pilot”
Fapte și-ntâmplări marinărești
Scrise într-un stil cuceritor,
Ce te fac aievea să trăiești
Viața de pilot pe un vapor.

Scriitorului Victor Cilincă autorul „Abecedarului istoric gălățean”
Se simte, azi, o lipsă de cultură
Și în istorie chiar și-n literatură;
Deci se impune, așadar,
Să-ncepem studiul cu-n abecedar!

Domnului Teodor Munteanu, eroul cărții: „O viață de artist” de Laura Sava
Prin voce ești azi o celebritate,
Un artist valoros pentru cetate;
Fiind prețuit și-aplaudat de fani,
Ce să-ți dorim? Să ne mai cânți mulți ani!

Tandrețe
Singuri pentru prima dată
Un băiat timid și-o fată;
El, privind-o drăgălaș:
— Vreau să te sărut! Mă lași?

Planuri de viitor
— Dacă ne-om căsători,
Doi copii ți-oi dărui!
— De unde știi, draga mea?
— Sunt la mama, ni-i dă ea!

Un copil isteț
Un copil de 3-4 ani rătăcind pe străzi este dus la poliție și întrebat unde locuiește
— De vrei părinții să-i găsești
Zi-mi pe ce stradă locuiești?
Nu locuiesc pe nicio stradă,
Stau într-o casă cu livadă.

Interviu la încadrarea în muncă
Unii absolvenți de liceu sunt slab pregătiți
— Liceul l-ai terminat,
Ba chiar și bac-ul l-ai luat;
Privind atent la C.V.
Văd că nici nu știi să scrii!...

De vreți ca bac-ul să-l luați...
Invitație pentru absolvenții de liceu din țară care nu au luat bac-ul
De vreți ca bac-ul să-l luați
Veniți cu toții la Galați!
Plutind pe Dunăre-n aval
Uitați de scris și de oral...

Ziarist „independent”
Patronul când l-a angajat,
I-a dat un CEC și a „tunat”:
„— Până mai ieri ai fost un zmeu,
De azi, vei scrie ce-ți spun eu!”

Teodor Vișan

Bunghiuleți în borcan,
acrilic pe pânză, 40x50 cm

Maria Dunavățu

Sufletul meu,
compoziţie în tehnică mixtă, 21x29 cm

Xenia Pamfil, o profesionistă a benzii desenate

Corneliu Stoica
scriitor, critic de artă

În paginile „Școlii gălățene" din 2013 și 2014 am prezentat câțiva foști elevi ai Colegiului Național de Arte „Dimitrie Cuclin" (Elena Fabiana Dima, Cristian Bădălan, Rodica Costianu, Ioana Hârjoghe-Ciubucciu, Elena Roxana Ciucalău), arătând ce au ajuns ei și în ce stadiu de evoluție se află ca artiști plastici, absolvenți ai unei instituții de învățământ superior de profil. Rândurile de față le consacrăm unei alte foste eleve a acestei prestigioase școli gălățene, Xenia Pamfil (Stan, după numele de domnișoară), nora cunoscutului sculptor gălățean Alexandru Pamfil, prin căsătoria cu fiul acestuia, Alexandru Pamfil Jr., și el tot sculptor.

Născută la Galați, la 18 mai 1982, Xenia Pamfil, după absolvirea Liceul de Muzică și Arte Plastice „Dimitrie Cuclin" (2001) a urmat Universitatea „George Enescu" din Iași, Facultatea de Arte Plastice, Decorative și Design, Secția grafică publicitară (2001-2005). În 2004 a beneficiat de o bursă de studii „Socrates Erasmus" la Manchester Metropolitan University din Marea Britanie. A lucrat la S.C. AltFactor S.R.L. Galați (2006-2008), grafician 2 D la Gameloft, București (2008-2010) și Electronic Arts, București (2010-2012). În prezent funcționează ca grafician senior 2 D la Amber Studio, București, o firmă cunoscută în industria jocurilor video. Și-a deschis până acum două expoziții personale la Galeria Mon D'Art Galați (2006, 2008) și una organizată de revista „Comics" cu prilejul apariției nr. 7 al acesteia, Galeria Saint Ink, București (2012). De asemenea a participat la mai multe expoziții colective naționale și internaționale: „Artvault", Galeria de Artă Saint Ink, București (2013); „Arta benzii desenate", Biblioteca Națională a României, București (2014); Expoziție colectivă cu vânzare în scopuri caritabile, Art Auction, Paris (2014); Bienala Internațională „Cezar Ivănescu", ediția I, Muzeul de Artă Vizuală Galați (2009); Salonul European de Bandă Desenată, edițiile a III-a și a IV-a, Muzeul Național de Artă Contemporană, București (2013, 2014).

Xenia Pamfil

Xenia Pamfil a început să se afirme în plastica românească contemporană ca o redutabilă graficiană a celei de a noua arte, cum au numit specialiștii banda desenată. Pasionată de acest gen de exprimare artistică încă din copilărie, când trăia clipe de neuitat în compania revistelor „Pif" și „Misha", ea a început să deseneze fel de fel de personaje, să-și imagineze diverse scene comice, pentru ca mai târziu, după absolvirea facultății și după angajarea în industria jocurilor, să pătrundă mai adânc în tainele artei benzii desenate și să o practice cu consecvență. „Am multe idei de comics-uri și graphic novel-uri pe care vreau să le materializez cumva, cândva. Îmi cam lipsește timpul, dar am ambiție și cine știe, cu multă muncă poate o să reușesc să public ceva", declara artista într-un interviu din 2012. Și rezultatele au început să se vadă. Creații ale ei pot fi întâlnite în publicații din mai multe țări: „Otaku Magazin", „The Book of George", Revista „Comics" (România), „VDM ilustrée" (Franța), „Pepper Project" (Singapore). În 2014, Action Lab Entertainment din S.U.A. i-a editat primul său roman grafic, intitulat „Mishka and the Sea Devil" („Mishka și demonul mării"). Cu acest prilej, autoarea a fost invitată, prin Institutul Cultural Român din New York, să participe la Festivalul de

benzi desenate New York Comic Con (NYCC), care s-a desfășurat în perioada 9-12 octombrie 2014 la Javits Center, New York. În cadrul acestei prestigioase manifestări, la care au fost prezenți un mare număr de vizitatori, reprezentanți ai industriei de profil și celebrități din spațiul nord-american și nu numai, Xenia Pamfil și-a lansat romanul său și a oferit autografe iubitorilor de benzi desenate, acțiune care a continuat apoi la Queens Library, filiala Ridgewood, și la faimoasa librărie specializată în cărți de bandă desenată Jim Hanley's Universe (JHU) Comic Books din Manhattan.

Rod al unei munci de aproape șapte ani, romanul „Mishka și demonul mării" este construit pe o narațiune personală, fiind alcătuit

din 11 capitole realizate în 11 stiluri diferite. Acest mod original de abordare a stârnit interes și a impresionat pe criticii de specialitate. Cele 11 capitole corespund celor 11 zile în care personajul principal se află izolat pe o insulă misterioasă. Episoadele se succed într-un ritm alert, conținând întâmplări savuroase, amuzante, unele fiind ecouri ale copilăriei autoarei și ale emoțiilor și sentimentelor trăite cu mai mulți ani în urmă. Umorul și buna dispoziție sunt calități care îi oferă cititorului-vizitator o lectură relaxantă. Într-o altă povestire grafică, „George & The Oracle adventure", aflată în volumul „The Book of George", lansat în 2011 de Editura „Hardcomics" din București la Festivalul Internațional de Benzi Desenate de la Angoulême (un oraș din sudul Franței, în regiunea Poitou-Charentes), eroul principal, preocupat să afle misterul vieții, intră în contact cu fel de fel de personaje ciudate, i se întâmplă lucruri stranii, dar nu-și abandonează niciodată gândurile, deși uneori soarta îi mai joacă și câte o farsă. Povești savuroase, pline de neprevăzut și suspans, situații hazlii, transpuse în limbajul benzii desenate se întâlnesc și-n alte creații ale Xeniei Pamfil, cum ar fi și „Lost in Papoi's magic realm". Imaginile create de artistă sunt expresive, dinamice, pe măsura scenariilor ale căror autor este tot ea. Linia desenului este spontană, are precizie și fluiditate, iar cromatica respiră prospețime și puritate.

Într-o artă a BD, care în România are o tradiție de peste 100 de ani (primele benzi desenate au apărut în 1896 în „Revista Copiilor" și sunt datorate caricaturistului Constantin Jiquidi), Xenia Pamfil este o „voce" tânără, originală, aflată în plină evoluție, apreciată în țară și peste hotare, ale cărei creații îi încântă atât pe copii, adolescenți, cât și pe cei vârstnici, oferindu-le nenumărate momente de bucurii și satisfacții estetice.

Pelerini în Țara Sfântă
Capernaum, „Cetatea lui Iisus”

Maria Stanciu
jurnalistă

În itinerariul duhovnicesc de astăzi ne vom opri la Capernaum, oraș situat pe malul Mării Galileii, în Israel, loc sfânt care este menţionat de mai multe ori în Sfânta Scriptură. Marea Galileii se mai numește și Marea Tiberiadei sau Lacul Ghenizaret. Capernaum este oraș de pescari și a devenit reședința Mântuitorului nostru Iisus Hristos după „incidentul din Nazaret”, după ce Sfântul Ioan Botezătorul, „cel mai mare proroc născut din femeie”, L-a botezat pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos la râul Iordan.

Capernaumul[1] a fost ridicat probabil după exilul babilonic și era oraș de frontieră, punct vamal[2] situat la răscrucea unui drum ce duce dinspre Siria în Egipt. Sfântul Evanghelist Matei ne relatează că la auzul neplăcutei vești, legate de arestarea lui Ioan Botezătorul, Iisus Hristos a părăsit Nazaretul, îndreptându-se înspre Galileea. Și a locuit în Capernaum, lângă mare, în hotarele lui Zabulon și pământul lui Neftalim, spre calea mării, dincolo de Iordan, în Galileea Neamurilor”[3]. A ajuns aici, după postul de patruzeci de zile și după cele trei ispitiri, de pe Muntele Carmel.

Chemarea primilor Apostoli

Cetatea Capernaum, de pe malul Lacului Ghenizaret, este legată de un moment important al activității Mântuitorului nostru Iisus Hristos, anume, începutul propovăduirii Cuvântului lui Dumnezeu. Acest fapt ni-l relatează toți cei patru evangheliști, de la Evanghelistul Matei, fost vameș la Capernaum, la Sfinții Evangheliști Marcu (1,16-20), Luca și Ioan. Pe malul Lacului Ghenizaret, Iisus i-a chemat la misiune pe primii ucenici, pe Andrei - *„cel dintâi chemat la Domnul”* – care după întâlnirea cu Iisus Hristos a spus fratelui său Simon Petru: *„Noi l-am aflat pe Mesia, ce se tâlcuiește Hristos”*[4]. Și Andrei l-a adus pe fratele său la Hristos. *„Tu ești Simon, fiul lui Iona; tu te vei numi Chefa”, care se tâlcuiește Petru”*[5]. În următoarea zi, Mântuitorul i-a chemat la El pe alți doi frați, pe Filip și Natanael, care de asemenea, mărturisesc divinitatea Fiului lui Dumnezeu- Cuvântul. *„Noi L-am aflat pe Acela despre Care au scris Moise în lege și profeții, pe Iisus - Fiul lui Iosif din Nazaret”*[6].

Pescuirea minunată

Pe malul Mării Galileea, Mântuitorul a făcut minunata pescuire nu de pești, ci de oameni. Aici, Sfântul Apostol Andrei, care fusese ucenicul Sfântului Proroc Ioan Botezătorul auzise de la Ioan că este Altul mai mare decât el; așa că Andrei L-a urmat pe Mântuitorul fără să șovăie, ne înștiințează Sfântul Apostol Ioan Evanghelistul. Andrei Îi recunoaște calitate de „Dumnezeu Adevărat și Om adevărat”, mărturisind: *„L-am găsit pe Mesia, Care Se cheamă Hristos”*. Este o revelare a divinității Fiului lui Dumnezeu, fără de care Mântuitorul nu ar fi putut să facă semne și minuni.

Apostolul Andrei - *„cel dintâi chemat la Domnul”* - și Petru sunt frați și pescari din Betsaida, o așezare situată în apropiere de Capernaum, aflată în vecinătatea Mării Galileii. La chemarea Mântuitorului, cei doi frați făceau una dintre cele mai obișnuite activități a locului: pescuiau pe Marea Galileei. La îndemnul Mântuitorului, cei doi, „Andrei cel minunat”, cum cântăm în Troparul Sfântului Apostol Andrei, și Petru au lăsat mrejele undițelor și au urmat chemării tainice făcută de Dumnezeu prin Fiul Său, astfel devenind pescari de oameni[7].

Capernaumul este locul multor minuni săvârșite de Fiul lui Dumnezeu - Cuvântul. Tot aici sunt și rămășițele bine păstrate ale unei vechi sinagogi; există un nivel negru al acestui vechi loc de rugă al iudeilor, despre care cercetătorii spun că ar fi din al doilea veac creștin, poate chiar de pe vremea Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Aici ar fi predicat Fiul lui Dumnezeu despre „Pâinea Vieții". Partea din piatră albă a sinagogii este de prin veacurile III-IV.

Noi, pelerinii dreptmăritori, ne-am oprit la închinare în locul unde a fost casa soacrei Sfântului Apostol Petru, fratele Sfântului Apostol Andrei, care a adus Cuvântul revelat al Evangheliei și în părțile Scythiei Minor, Dobrogea de astăzi, precum și în zona Dunării de Jos.

Potrivit relatărilor evanghelice, în acest oraș au avut loc mai multe minuni, în vremea când Fiul Omului era pe pământ, dar și după ce S-a ridicat cu Trupul la cer.

Filip îl cheamă pe Natanael „Iisus - Regele lui Israel"

Tot pe malul Lacului Ghenizaret, Sfântul Ioan Evanghelistul ne relatează în completarea sinopticilor că după chemarea lui Andrei și a lui Petru, Mântuitorul l-a găsit pe Filip; și Filip l-a găsit pe Natanael. Și întâlnirea aceasta este interesantă, fiindcă avem o altă mărturie despre confirmarea dumnezeirii Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Filip îi zice lui Natanael că *„L-a găsit pe Acela despre Care au scris Moise în lege și profeții, pe Iisus - Fiul lui Iosif din Nazaret"*. Natanael este viitorul Apostol Bartolomeu, care se tălmăcește „darul lui Dumnezeu". Și Natanael era fariseu, fruntaș al iudeilor din Cana Galileii. La întâlnirea cu Mântuitorul, Natanael îl întreabă pe Filip: *„Din Nazaret este ceva bun?" „Vino și vezi!"*[8] l-a îndemnat Filip.

Dialogul dintre Mântuitorul și Natanael, deși unul scurt, este convingător. Semn că cuvintele cu putere ale Mântuitorului Iisus Hristos îl conving pe Natanael să-L urmeze și să rămână cu El... Mai mult, în timpul activității Sale, în momentele de mare tensiune, Natanael chiar are curajul să mărturisească și să-L recunoască pe Iisus ca fiind Fiul lui Dumnezeu.

Este interesantă întâlnirea dintre Iisus Hristos și Natanael, căruia Mântuitorul îi spune că l-a văzut sub smochin și afirmă: *„Iată cu adevărat un israelit în care nu este vicleșug" (Ioan 1, 47)*. Natanael este învățat, un înțelept; ba chiar se dovedește a nu fi un fariseu laș, el își asumă alegerile... Îl numește pe Mântuitorul „Rabbi", adică, „Învățător": *„Rabbi, Tu ești Fiul lui Dumnezeu, Tu ești Regele lui Israel!"* Deși Iisus nu învățase ceea ce știa de la rabinii iudei, dimpotrivă. El avea toate cuvintele de la Tatăl Ceresc: Revelația lui Natanael se adaugă mărturisirii lui Andrei, completează și întărește mărturia dumnezeirii Fiului lui Dumnezeu-Cuvântul.

Sfântul Ioan Gură de Aur în Omilii la Matei ne explică faptul că mulți contemporani ai lui Hristos nu L-au recunoscut pe Iisus Hristos ca Fiul lui Dumnezeu-Cuvântul, deoarece. Îl vedeau în trup și nu puteau accepta că printre ei este chiar Dumnezeu, din moment ce ei, iudeii, erau mai mult pământ! Cei precum Natanael îl consideră „Rabbi", ca pe Unul mai învățat decât ei. Alții cel mult puteau afirma: *„Acest om nu este de la Dumnezeu! Cum este Acesta de la Dumnezeu?"*[9] Această atitudine face casă bună cu necredința și observă Sfântul Ioan Hrisostom că este caracteristica multora dintre noi, astăzi.

Și în acest provizorat, într-o localitate de frontieră, Capernaum, acolo unde se vinde și se cumpără tot, doi ucenici au curajul să-L recunoască pe Fiul lui Dumnezeu, mai mult, chiar să-L mărturisească pe Hristos și să-L urmeze...

Sfântul Apostol și Evanghelist Luca ne relatează că în această cetate, în acest loc al mângâierii multor bolnavi, pe când Iisus era în Sinagoga din Capernaum, cetate a Galileii, și îi învăța sâmbăta, „un om Care avea duh necurat" a strigat cu glas tare: *„Ce ai cu noi, Iisuse Nazarinene? Ai venit să ne pierzi? Te știu eu cine ești: Sfântul lui Dumnezeu"*. Și aceasta este tot o mărturie a divinității Fiului lui Dumnezeu, care vine de la „omul cu duh necurat"[10], despre care relatează evangheliștii Marcu și Luca.

Aceasta este o mărturisire care confirmă divinitatea, dar cea mai grea atitudine care ne îngroapă în păcat este hula față de Dumnezeu, atitudine pe care o întâlnim în Evanghelii, îndeosebi

în momentul când Mântuitorul săvârșește câte o minune. Unii Îl aclamă, alții Îl hulesc. Imagine cu care ne întâlnim și noi astăzi. Credincioșii Îl admiră, Îl urmează, Îl mărturisesc, pe când fariseii, fățarnicii, ba Îl renegă, ba Îl iscodesc. De-ar ști hulitorii pe cine rănesc atunci când nu-și văd bârna din proprii ochi...

„Pe cei ce hulesc pe Dumnezeu să-i rugăm, să-i sfătuim, să-i povățuim cu bunătate, nu cu mânie, nici cu sălbăticie... Hula nu-I pricinuiește nicio vătămare lui Dumnezeu; ci, dimpotrivă, cel ce-L hulește, acela se rănește. Nu te mânia pe hulitor! Suspină pentru el, plânge-l. Fapta lui e vrednică de plâns. Pe un om rănit nimic nu-l poate vindeca mai bine, decât blândețea”[11], ne învață Sfântul Ioan Gură de Aur.

Mergând pe firul minunilor din Capernaum, mai reținem de la Sfântul Evanghelist Luca episodul care s-a petrecut în casa soacrei Sfântului Petru, care *„era prinsă de friguri rele și L-au rugat și pentru ea. Și El, aplecându-Se asupra ei, a certat frigurile și ele au lăsat-o. Iar ea s-a ridicat îndată și le slujea*”[12].

Toate minunile Mântuitorului nu țin de cine știe ce efort fizic. Nu puterea Trupului lui Hristos ridică morții la viață, nu de forța fizică se folosește Mântuitorul, ci de puterea Cuvântului. Asta pentru că Fiul poartă în inima Lui cuvintele Tatălui. Și tot ce face, face în numele Tatălui Ceresc și din împuternicirea Lui.

Poporul din Capernaum a fost martorul mult mai multor minuni săvârșite de Mântuitorul; pe lângă cele menționate, tot aici Iisus Hristos a vindecat un lepros, pe servul unui sutaș, a ridicat paralitici și a dat lumină orbilor, doar prin puterea cuvântului Său[13]. Cuvântul plin de Duhul Sfânt, cuvântul cu putere. Cu toate acestea, poporul era împietrit în necredință, motiv pentru care, Mântuitorul îi mustră pe locuitorii din Capernaum și le prevestește un sfârșit apocaliptic: *„Și tu, Capernaume: N-ai fost înălțat până la cer? Până la iad vei coborî. Căci de s-ar fi făcut în Sodoma minunile ce s-au făcut în tine, ar fi rămas până astăzi... Pământului Sodomei îi va fi mai ușor în ziua judecății decât ție*”[14].

Cei din Capernaum, deși L-au văzut, nu L-au cunoscut pe Mesia, ei nu L-au recunoscut ca Fiul lui Dumnezeu, pentru că Dumnezeu nu forțează pe nimeni să-L iubească și să-L mărturisească. El ne zice, smerit: „Dacă vrei?” sau „Crezi, tu, aceasta?...” ori „Ascultă, Israel!”

Astăzi, la Capernaum, pelerinii se adună în jurul pietrelor de pe malul Lacului Ghenizaret, fiindcă și aici, ca peste tot în Țara Sfântă, pietrele vorbesc. Ruinele din acest oraș sunt considerate a fi ale vechiului Capernaum, numit și „Cetatea lui Iisus”. Încă se mai văd zidurile casei în care a locuit soacra lui Petru, pe care Mântuitorul a vindecat-o de friguri. Tot aici sunt și ruinele unei vechi sinagogi.

Tot aici a fost chemat la ucenicie și vameșul Matei[15], nimeni altul decât viitorul Apostol și Evanghelist Matei, cel care a lăsat lumii Evanghelia care-i poartă numele și care relatează multe dintre faptele făcute de Mântuitorul cât a fost „Om adevărat și Dumnezeu adevărat”, aici, pe pământ.

Iisus este Lumina lumii, așa cum Îl vede Sfântul Ioan Botezătorul în momentul Botezului, la Iordan, și această Lumină Sfântă este cea adusă nouă de Apostolul Andrei, care ne-a luminat cu Cuvântul Evangheliei, cuvânt care răzbate peste veacuri. Și despre această Lumină trebuie să dăm și noi mărturie în tot ce facem prin atitudinea noastră, prin faptele noastre cele bune.

Note:

1. Despre această așezare în care Mântuitorul a făcut multe vindecări nu aveam date în Vechiul Testament. Fiind oraș de frontieră, pe drumul care ducea între Siria și Egipt, animația era numeroasă, aici având-și reședința inclusiv o garnizoană romană. Cercetătorii spun că așezarea care este asaltată astăzi de pelerini ar fi fost construită după exilul babilonic. Arheologie biblică, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994, pg. 99-100.
2. Matei 9,9. Relatarea este în Evanghelia după Matei și se referă chiar la chemarea vameșului Matei, căruia îi spune: „Vino după Mine!” „Și a mers după El”, ne spune fostul vameș, viitorul Apostol și Evanghelist Matei.
3. Matei 4, 15.
4. Ioan 1,40-42.
5. În aramaică, „Petru” se spune „Kepa”, iar în greacă „Petros”, cu semnificație de „piatră”. Ibidem.
6. Ibidem 1, 43-45.
7. Matei 4, 19.
8. Ioan 1, 43-47.
9. Ioan 9, 31.
10. Marcu 5, 1-20; Luca 4, 33-37.
11. Omilii la Matei, vol. 23, Sfântul Ioan Gură de Aur, Editura institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994, pg. 367.
12. Luca 4, 38-40.
13. Matei 8, 1-17.
14. Matei 11, 23-24.
15. Matei 9, 9-13.

Foto: M. Stanciu

Pelerinaj la Peștera Sfântului Apostol Andrei din Dobrogea

Vicu Merlan
profesor

După ce am traversat Dunărea pe la Fetești și Cernavodă, am urmat traseul rutier spre sud-vest, având ca obiectiv localitatea Ion Corvin. Traversând podgoriile din Podișul Dobrogei de Sud paralel cu fluviul Dunărea, pentru ca apoi să ne abatem spre stânga spre localitatea Ion Corvin.

După traversarea acestei localități, urmând traseul indicat de marcajele rutiere, am intrat pe valea unui pârâu ce ne-a condus până la Peștera Sfântului Apostol Andrei.

Ne propusesem de ani de zile să ajungem în acest loc încărcat de o forță spirituală de nedescris.

În fața peșterii se află o biserică impunătoare cu patru turle ce impresionează prin arhitectură și fast, având pe fațadă o imagine în mărime naturală a Sfântului Apostol Andrei lucrată în mozaic. De o parte și de alta a ușii de la intrare stau: la stânga Sf. Apostol Filip, iar la dreapta Sf. Apostol Petru.

Fiind nerăbdători să ajungem la Peștera Sfântului Apostol Andrei am traversat curtea bisericii în grabă îndreptându-ne spre caverna din stânca din față, fiind atrași ca un magnet de forța spirituală a acesteia.

Dorința subtilă de a cunoaște și de a pătrunde în Peștera Sfântului Apostol Andrei s-a îmbinat cu emoția magnifică a măreției pe care o resimțeam o dată cu primii pași făcuți în interiorul acesteia.

Pășeam timid, cu pași mărunți, spre a surprinde detalii care mi-ar fi trezit o curiozitate firească ancestrală. Înaintam spre altarul din interiorul peșterii. După ce am mers la icoanele de la iconostasul din fața catapetezmei, ne-am întors privind detaliile pereților cu micile concavități ale acesteia. La un moment dat, Iustin, cel mai mic membru al familiei, s-a așezat pe prichiciul laviței din piatră, ce se postează în concavitatea din peretele din stânga peșterii. I-am urmat exemplul și ne-am așezat cu toții pe pernuțele special puse pe laviță.

Fiind într-o stare meditativă, m-am raportat la acel moment când Sfântul Apostol Andrei l-a urmat pe Iisus Hristos – fiind primul apostol care a făcut primul pas spre a-i deveni apostol cristic. Prin această stare meditativă am simțit un „ecou" al stării de detașare și renunțare la lumesc, în favoarea divinității, a spiritualității plenare.

În momentul în care am conștientizat că Sfântul Apostol Andrei l-a îmbrățișat, a trăit clipe divine în preajma lui Iisus, i-au fost spălate picioarele de însuși modelul divin Iisus, m-am cutremurat de micimea mea de a mă așeza pe locul unde s-a odihnit peste trei ani, apostolul care și-a dedicat viața și a murit prin martiraj pentru Iisus Hristos.

Vibrația extatică a locului, „ecoul" de două milenii ce încă mai vibrează cu putere pe aceste locuri, m-au marcat benefic, profund, deschizându-mi „inima" . spirituală.

Ghidul de la mănăstire ne-a povestit că în timpul Sfântului Apostol Andrei, în preajma peșterii, pe o suprafață de circa 1 km^2, trăiau peste 1000 de călugări, ce-l urmau îndeaproape pe acesta. Zi de zi, Sfântul Apostol primea la peșteră sau la izvorul din apropiere, pelerini din toate colțurile Daciei, pe care-i boteza, îndruma, sau vindeca din punct de vedere fizic și spiritual. Nu departe de peșteră (la circa 200 m) există un izvor puternic, unde, conform tradiției, Sfântul Apostol Andrei îi boteza pe toți cei care urmau învățătura lui Iisus.

Mergând la izvor, am luat apă în căușul palmelor (fiind foarte cald afară – luna august) pe care mi-am turnat-o în creștetul capului. Conștientizând taina botezului cu apă, am simțit o stare de transfigurare mistică, de elan spiritual dumnezeiesc, o stare de purificare a întregii ființe.

Ca români ortodocși, cred că merită, măcar o dată în viață să mergem în pelerinaj, acolo unde misticii numesc „Poarta Creștinității", de unde s-a răspândit pe întreg teritoriul Daciei religia creștină a modelului divin Iisus Hristos. Pentru mine peștera Sf. Ap. Andrei reprezintă o „Mecca" a românilor, o oază de unde s-a răspândit învățătura și moralitatea creștină.

Așa cum am promis de fiecare dată că mă voi întoarce la locurile care-mi sunt dragi, și de această dată mi-am făcut o promisiune interioară că în anul următor, dacă Dumnezeu îmi dă sănătate, voi zăbovi mai mult timp pe aceste meleaguri.

Dorin N. Uritescu despre genul pamfletar

Ionel Necula
filosof, scriitor

Despre scriitorul Dorin N. Uritescu auzisem câte ceva, mai mult ocazional și întâmplător, dar nu-i citisem nici o lucrare, deși aflu acum, din prefața cărții **Structura variată, natura expresivă și valoarea artistică a pamfletului** (Editura Rawex Coms, București, 2015) că autorul este absolvent a două facultăți – filologie și filosofie – ambele terminate cu aprecieri maxime, că este de o prolificitate pletorică și că se distribuie cu egală detașare prin poezie și eseistică. Este, pot spune, o personalitate referențială în cultura românească și regret că lucrările sale n-au o circulație mai generoasă pentru a ajunge pe masa de lectură a tuturor cititorilor (câți au mai rămas), mai cu seamă a celor din provincie.

Să precizăm mai întâi că-n eseistica românească se simțea nevoia acestei lucrări. Pamfletul la noi, la români, a cunoscut atâtea momente de grație, a fost înveșmântat într-o manieră stilistică așa de variată și-a fost optimizat de atâtea personalități importante ale scrisului românesc scrupuloase și decomplexate că trebuia supus unei analize rezolubile și decomplexate. Nu-s prea multe cărțile de acest gen în literatura noastră. Cu ani în urmă, un profesor de la Universitatea din Galați, Dumitru Tiutiuca, și-a trecut doctoratul cu o lucrare asemănătoare: **Eseul – personalitatea unui gen,** dar asta nu înseamnă că s-a răsfrânt și-n problema pamfletului românesc

Dorin N. Uritescu și-a asumat această lăudabilă misiune, de a rezona asupra unui gen literar, mai puțin prezent în lucrările teoreticienilor noștri mai vechi și mai noi. Faptul că nu există o antologie a pamfletului românesc arată deja lipsa de interes a teoreticienilor noștri pentru această temă, altfel, importantă și ademenitoare.

Lucrarea d-lui Uritescu consacrată genului pamfletar abordează, așadar, o temă pretențioasă și mă bucur că s-a găsit, în sfârșit, cineva care să se aplece asupra acestui subiect, cu multă trecere printre scriitorii români. Într-o definire mai liberă, pamfletul este modul radical în care se poartă o dispută între scriitori. Dincoace de pamflet, deci mai slabe decît pamfletul, se situează satira și epigrama, iar dincolo de pamflet, mai tare decât pamfletul, este acuzația directă, care poate căpăta prelungiri juridice. În sens strict scriitoricesc, pamfletul este ultima și cea mai virulentă atitudine literară luată de un scriitor într-o dispută oarecare. Se-nțelege că disputa poate continua și după momentul pamfletar, dar nu mai prezintă interes literar, nu mai este literatură. În cazul când cearta continuă și după consumarea dispunerii pamfletare, termenii în care se poartă își pierde caracterul și valoarea

literară. Devine altceva, devine un denunţ, o acuză, o declaraţie cu valoare juridică.

De regulă, pamfletul vizează o persoană, pentru care se foloseşte o tuşă mult îngroşată, dar, cum spune şi autorul, *pamfletul şi portretul se unesc într-o perfectă simbioză* (p. 28). Şi pamfletul **Domnul Sarsailă autorul** al lui I. Eliade Rădulescu şi **Baroane** a lui Tudor Arghezi, şi pamfletele lui Eminescu, Pamfil Şeicaru, Caragiale, Hajdeu, sau Eugen Lovinescu cu filipica sa *Un beneficiar al junimii – Al. Tzigara Samurcaş,* răspund perfect acestui imperativ.

Autorul insistă asupra tipurilor de pamflet şi asupra modalităţilor artistice folosite de autori în caricaturizarea unui personaj sau a unui aspect cultural din cotidianitatea obişnuită. Un exemplu în această privinţă este pamfletul lui Ion Barbu, în care este ridiculizat Tudor Arghezi pentru volumul său **Cuvinte potrivite.** Nu intrăm în amănunte, dar mulţimea citatelor reproduse de Dorin N. Uritescu ne convinge că poetul-matematician chiar avea stofă de pamfletar temut – prin vehemenţă, dar şi prin recuzita mijloacelor folosite.

Dorin N. Uritescu

În general, pamfletul reprezintă o execuţie şi o caricaturizare pentru realizarea cărora nu se evită *duritatea expresiei* şi supralicitarea lexicului contondent. Funcţia lui principală fiind *aceea de a critica vehement o stare de lucruri sau comportamentul unor persoane aflate, şi una, şi alta, sub limita normalităţii* (p. 75).

Prohibit în vremea socialismului totalitar, când la mare cinste erau ţinute imnele şi odele la adresa unui partid discreţionar şi a liderilor săi tembeli, pamfletul va exploda imediat după 1989, cu mijloace şi tehnici remaniate, dar, desigur, cu aceeaşi vigoare prădalnică.

Totuşi, autorul nu trece cu vederea că şi în acea perioadă de suspiciune generalizată, când orice ieşire din dogmă şi din canon putea fi sancţionată cu severitate exemplară, au existat unele tentaţii de revigorare a interesului pentru presa scrisă, inclusiv prin cultivare pamfletului. Referenţial în această privinţă este articolul **Cum ne opunem monotoniei în presa cotidiană,** semnat de Anton Bretonhofer în **Presa noastră** din octombrie 1969. Criticând diletantismul şi incompetenţa din presă, autorul critica, *fără să-şi dea seama* însăşi regimul *de vreme ce redactorii nu se puteau exprima decât prin diletantism prin şablon, prin frazeologisme, căci perceperea exactă a realităţi s-ar fi exprimat printr-o limbă adecvată prin ea însăşi, firească (p. 819*). Este tipul de **pamflet involuntar,** conchide eseistul, pe care ziaristul de etnie germană încerca să-l inducă în presa românească, dar de fapt poate nu era chiar involuntar, ci doar mascat, *deghizat*, cum remarcă şi autorul, ca şi articolul semnat de N. Teşan în aceeaşi revistă, adică pervers disimulat, prin care încerca să se înşele vigilenţa cerberilor însărcinaţi cu cenzurarea oricărei fraze ieşite din tipicul omologat de partid.

Oricum, după 1971, după transplantarea şi impunerea noului program ideologic de factură asiatică, asemenea îndrăzneli vor fi imposibile.

Subscriem, firește, la concluzia autorului că *în toate ipostazele menţionate pamfletul dezvăluie, cu implicaţiile de rigoare, lipsurile grave ale obiectului prins în vizorul spiritului critic (p. 91).* Şi nu trebuie pierdută din vedere **valoarea artistică** a genului pamfletar, *fără de care nu ar fi decât o simplă bârfă sau bălăcăreală* .

Am citit această carte pe nerăsuflate şi mă gândesc că n-ar fi rău dacă autorul, ca unul dintre cei mai indicaţi în această problemă, *în chestie*, cum ar fi spus Maiorescu, să alcătuiască o antologie a pamfletului românesc, o ediţie critică, structurată cronologic şi/sau tipologic care să reunească toate pritocirile scriitorilor noştri în această direcţie.

Îl felicit pe autor pentru acest minunat studiu critic şi-l recomand călduros tuturor celor doritori de o eseistică elaborată după toate cerinţele lucrului bine gândit, bine făcut şi bine perspectivat.

Dicţionaru limbii românești de August Scriban
Etimologii, înţelesuri, exemple, citaţiuni, arhaisme, neologisme, provincialisme (IV)

Radu Moţoc
inginer, publicist

V. Eforturile autorului de a publica dicţionarul.

Așa cum avea să mărturisească autorul în *Precuvântare*, elaborarea dicţionarului a durat „vreo douăzeci de ani și anume: în zece ani (cât asediul Troii!) am terminat dicţionarul (28 decembrie stil nou 1913), apoi l-am reluat de la început și l-am revizuit până la cuvântul *prost*, la care ajunsesem în noaptea declarării mobilizării noastre (15/28 august 1916). Atunci, cu gradul de căpitan, am plecat la regimentul meu (al 5-lea de călărași), cu care, pe valea Buzăului, am intrat în Transilvania, iar după demobilizarea mea (1 aprilie 1918), am năpădit din nou pe dicţionar terminând revizuirea și scormolind cu deliciu originile cuvintelor rămase nedescoperite, ceea ce am continuat a face până în ultimul timp.

În noiembrie 1913, apropiindu-mă de sfârșitul dicţionarului (nerevizuit), am anunţat lui Iacob Negruzzi că-l pun la dispoziţia Academiei dacă vrea să-l publice. Deși i-am scris o scrisoare personală, el a pus un funcţionar al Academiei să-mi răspundă oficial (Nr. 2310 din 3 decembrie 1913) că Academia nu are bani și că *cel mai natural lucru ar fi să mă adresez Ministerului Instrucţiunii”.*

Aici trebuie să facem o precizare actualizată care confirmă faptul că în prezent Academia Română nu răspunde la scrisorile oficiale adresate, precum solicitarea noastră de a primi o copie după acel document semnalat mai sus. Mai mult, nici intervenţiile Bibliotecii Naţionale a României nu au avut mai mult succes, după mai multe insistenţe.

Autorul dicţionarului a continuat efortul de a găsi o soluţie pentru a edita această lucrare remarcabilă, fiind profund dezamăgit de răspunsul Academiei Române.

August Scriban avea să mărturisească în continuare: „N-am mai insistat și m-am adresat Ministerului Instrucţiunii în mai 1914. Ministerul, prin Casa Școalelor, a numit ca recenzor pe Ion Nădejde, care a primit însărcinarea cu adresa nr. 25146-F din 7 iunie 1914 și a răspuns la 17 mai 1915 încheind cu *lucrarea mea e de foarte mare valoare și că tipărirea ei n-ar trebui să întârzie prea mult.*

După ce mai trecu un an, Casa Școalelor, cu adresa nr. 18556-F din 18 iunie 1916, îmi răspunde scurt și cuprinzător că *nu poate întreprinde publicarea deoarece nu dispune de fonduri!* Semnat pentru Administrator: Indescifrabil. Șeful serviciului: G. Stănescu.

Astfel au trecut peste doi ani pe când hârtia și tiparul nu ar fi costat decât vreo 20-30 de mii de lei. Dar oricât ar fi costat, statul trebuia să scoată banii necesari, căci era pentru cultura naţională, era o armă de luptă!”[1].

August Scriban avea să mărturisească ambiţia lui de a vedea dicţionarul publicat refuzând oferte tentante de a colabora la un alt dicţionar, sub patronajul Academiei Române.

„După ce Filipidi[2] refuzase a mai lucra la dicţionar, iar Ovidiu Densușianu refuzase și el, Academia se adresase lui Sextil Pușcariu. Dar mai era loc și pentru alţii la asemenea lucrare gigantică. În ianuarie 1904, Tocilescu, venind să ţie o conferinţă la Buzău, unde mă aflam eu atunci, profesorii liceului i-au oferit, la cercul didactic, un ospăţ care s-a prelungit până la 4 dimineaţa, când el a plecat la București. Eu, care atunci trecusem de litera B, i-am adus manuscrisul și i l-am arătat. Surprins de această descoperire, Tocilescu, care tocmai cauta lucrători pentru dicţionarul Academiei, îmi propuse să lucrez la dicţionar. Totuși am refuzat zâmbind propunerea lui Tocilescu cu aceste vorbe: *După cum nu există intelectual român care să nu-și aibă Larousse-ul lui pe masă, tot așa vreau să nu existe intelectual român care să nu-și aibă Scribanul lui pe masă! De aceea, întâi să termin dicţionarul meu, apoi vom vedea!* Toţi profesorii au rămas uimiţi de indiferenţa cu care am refuzat asemenea onoare și mă îndemnau

să primesc. Dar eu am rămas neclintit. Nimic nu m-ar fi putut abate din drumul meu drept, la capătul căruia vedeam scăpărând fulgerul victoriei”[3].

VI. Publicarea *Dicţionarului Limbii Române*

După toate intervenţiile făcute în zadar, autorul continua să lucreze „cioplind-o și retușând-o” ca pe o sculptură de mare valoare cu conștiința că va apare în final. În anul 1930 A. Scriban face noi intervenţii la oficialităţi, fiind în pragul pensionării, pentru publicarea dicţionarului de unde primește același răspuns, lipsa banilor. Surpriza vine din partea Bisericii Catolice din Iași, care aflând de acest valoros dicţionar, decide să ofere un ajutor de 500.000 lei[4]. Pentru a înţelege mai bine conjuncturа în care Biserica Catolică se implică într-un asemenea program, credem necesar să intrăm puţin în intimitatea culturală propagată de conducerea Episcopiei Catolice de la Iași.

Arhiepiscopul Alex. Th. Cisar a păstorit Dieceza de Iași în perioada anilor 1920-1924, după care a condus Arhidieceza de București, dar a rămas atașat sufletește de Iași, fiind „un mare iubitor de cultură și un animator al presei catolice. Prin numeroase mijloace, inclusiv materiale, arhiepiscopul a sprijinit publicaţiile și multe lucrări ce au fost tipărite la Iași în perioada interbelică”[5].

Monseniorul A. Gabor, rămas la Iași, avea să-i scrie în 3 august 1927 arhiepiscopului Cisar, fiind la curent cu un proiect cultural al ministrului C. Anghelescu privind înființarea a 3.000 biblioteci populare sătești, de necesitatea distribuirii unor lucrări tipărite la Editura „Presa Bună” din Iași la aceste biblioteci[6]. Cu toate că lucrarea lui A. Scriban era cunoscută de personalităţi ale epocii, precum ministrul liberal V. Iamandi și Constantin Teodorovici, viceguvernatorul Băncii Naţionale, nicio tipografie din Iași nu se arătă interesată de tipărirea cărţii. În aceste condiţii A. Scriban apelează la tipografia Institutului „Presa Bună”, care s-a oferit să tipărească gratuit lucrarea. Mai mult, la 29 ianuarie 1936, autorul dicţionarului îl roagă pe arhiepiscopul Cisar să intervină în problema hârtiei ce-i fusese refuzată de *Oficiul de Hârtie* din București[7]. Arhiepiscopul a răspuns favorabil acestui apel „fiind extrem de interesat ca *Presa Bună* să aibă onoarea de a tipări una dintre lucrările de referinţă ale literaturii române”.

Această decizie de a publica acest dicţionar avea la bază o analiză deosebit de riguroasă și profundă pe care arhiepiscopul Alex. Th. Cisar o făcuse, fiind impresionat de lucrare, pe care a catalogat-o: „drept o muncă uriașă pentru propășirea culturii românești”.

Dar să vedem care au fost argumentele publicării dicţionarului, mărturisite la 30 septembrie 1940 unui ziarist de la agenţia de presă „Meridian Press”:

„1. Lucrarea domnului profesor dr. August Scriban este munca unei vieţi și frământarea trudnică, dar și rodnică a unui ideal; este o contribuţie necesară și prețioasă ce a sporit puţinele noastre dicţionare cu o lucrare amănunţită de gen special. Autorul și-a atins scopul, și-a realizat idealul.

2. Lucrarea aceasta este binevenită din multe puncte de vedere: este foarte bogată prin numărul cuvintelor culese; este un studiu filologic intens; conţine o comoară de expresiuni și citate; explică simplu și nimerit înțelesul și ușurează mult citirea cronicarilor și a autorilor mai vechi prin belșugul cuvintelor și variantelor ce nu se găsesc aiurea.

3. Părţile istorice și ştiinţifice sunt tratate cu deosebită atenţiune și am aflat deseori lucruri interesante și originale în meșteșugită descriere, astfel că pot spune fără teamă că lucrarea în cauză este mult superioară cărţii binecunoscute *Petit Larousse illustré*, cu toate că nu are încă o parte specială istorico-geografică, nici nu prezintă gravuri explicative.

4. De mare folos este intonaţia sau accentuarea pretutindeni indicată, precum și explicaţia tuturor expresiunilor figurate. Mulţimea acestor expresiuni figurate la diferitele cuvinte este ceva foarte instructiv și autorul merită toată lauda și admiraţia; îl felicit și-i mulţumesc”[8].

Efortul financiar pentru publicarea acestui dicţionar, care necesita la nivelul anului 1940 o sumă de aproximativ un milion de lei, a fost susţinut astfel:

- 500.000 lei oferiţi de Biserica Catolică din Iași
- 200.000 lei de la arhimandritul Iuliu Scriban, fratele mai mic al autorului
- 100.000 lei susţinuţi de Banca Naţională a României prin viceguvernatorul C. Teodorescu
- 70.000 lei de la Ministerul Educaţiunii prin ministrul P. Andrei
- Și alte persoane sunt nominalizate, dar fără indicarea sumelor donate[9].

Tipărirea dicţionarului s-a finalizat pe 20 iunie 1940, cu 8 zile înainte de a pierde Basarabia. A fost cu siguranţă o mare șansă, pentru că după această

dată era puţin probabil să mai apară. Numărul exemplarelor tipografiate credem că a fost de 1.250-1.500, la un preţ de 800 lei volumul. Primele 100 exemplare au fost numerotate şi semnate de autor. Exemplarul studiat de noi are numărul 50 şi a aparţinut prof. I. Botez din Iaşi.

Se poate observa din prima pagină faptul că dicţionarul este destinat:

„Pentru Propaganda naţională"

A doua filă are drept moto:

ÎNCHINAT ROMÂNIMII NEMURITOARE.

Tot pe a doua pagină apare un text patriotic versificat pe care autorul îl intitulează:

STRAJA NISTRULUI.

„Sunt Român venit din Roma cu oştirea lui Traian
Ca să fiu pe totdeauna strajă Nistrului roman
Şi s-arăt acelui care va-ncerca să năvălească
De la care râu începe stăpânirea românească.
Ca să ştie că-ntre Nistru, Tisa, Dunăre şi mare
Se întinde România cu ale ei străvechi hotare,
Peste care niciodată nu va trece vreun duşman
Fără ca să ţină minte ce-i Românul lui Traian !
Între aceste patru ape munca mea desfăşura-voi,
Lumii, care mă priveşte, grâu şi aur arăta-voi
Şi ca bradul de la munte în bătaia vijeliei
Neclintit voi sta de pază la hotarul României.
Pentru ca Traian din ceruri, când spre Dacia privi-va,
Să tresalte şi să zică: **ROMAE VIRTUS REDIVIVA** !
Iar Italia, ca mamă, să rămână-n admirare
Că păstrăm şi astăzi încă ale Daciei hotare!
August Scriban "

Următoarea pagină găzduieşte **Harta României Mari** cu indicarea tuturor provinciilor. Ultima pagină din dicţionar, fiind a 1448 filă, este consacrată de autor recunoştinţei celor care au contribuit financiar sau moral la apariţia acestui dicţionar:

Mulţămire

„După o aşteptare de un sfert de secol cu dicţionarul gata de tipar, am reuşit în sfârşit să-l văd tipărit! Aceasta s-a putut face numai cu ajutorul onoratei Biserici catolice din Iaşi (prin P. S. episcop Mihai Robu şi monseniorul Dumitru Romilă), a fratelui meu Iulian (arhimandrit şi profesor universitar), a Băncii Naţionale a României (prin domnul viceguvernator C. Teodorescu), a Ministerului Educaţiunii Naţionale (prin domnul ministru P. Andrei), a rezidenţei Prutului (prin domnul prof. univ. Traian Ionaşcu), a Primăriei Iaşilor (prin domnul general Constantin Ionescu), a domnului medic şi prof. univ. Ion Tănăsescu şi a altor prieteni.

Plin de bucurie că mi-am văzut visul cu ochii, mulţumesc tuturor ajutătorilor, mai ales onoratei Biserici catolice!

Mulţămesc şi domnului Iuliu Mai (conducătorul tehnic al tipografiei bisericii catolice), care a avut mare rol în tipărire, la care au muncit următorii lucrători: Aureliu Vasiliu, D. C. Mazilu, Friedrich Sander, Lazăr Gheorghiu, Const. Georgescu, Gheorghe Apostol, Gheorghe Livinţă, Petru Hristidi, Const. Andreiescu, Iosif Ienei şi Petru Savin.

Onoare bisericii catolice c-a contribuit la întărirea patriei noastre!"

August Scriban.

VII. Editura catolică „Presa Bună" din Iaşi

În Dieceza de Iaşi s-a pus de mult timp problema editării unei prese în slujba credincioşilor catolici şi nu numai. În perioada 1903-1911, apare la Iaşi *Calendarul catolic,* care prefaţa apariţia viitorului Almanah „Presa Bună" din perioada anilor 1913-1916 şi 1919-1948. În 1916, este publicat proiectul de statut al Societăţii Catolice *Presa Bună*. După opt ani, în 1924, se deschide Biblioteca *Presa Bună*, care devine Institutul *Presa Bună* în 1926, având funcţia de editură.

Scopul acestui institut rezultă din actul constitutiv dat de către episcopul Mihai Robu în data de 27 februarie 1928: „Institutul *Presa Bună* are drept scop editarea şi răspândirea scrierilor bune cu conţinut atât religios cât şi profan".

Odată cu deschiderea, în anul 1924, a Bibliotecii *Presa Bună,* se tipăresc peste 100 cărţi precum *Vieţile sfinţilor*, dar şi articole doctrinare istorice, cronici despre evenimentele bisericeşti, articole despre misionari, recenzii de cărţi etc. Alegerea cărţilor ce urmau să fie publicate era de multe ori a unor persoane din afara editurii. Dintre cărţile editate la această importantă editură putem menţiona următoarele: *Catolicii din Moldova*; *Universul culturii populare* (I.H. Ciubotaru); *Vizitarea generală a Bisericilor Catolice de rit roman din Provincia Moldova, 1646-1648* de Marco Bandini etc.

Activitatea editurii cunoaşte perioade bune, când sunt tipărite într-un tiraj mare reviste şi cărţi religioase şi laice, dar stagnează în perioada de război şi după instalarea regimului comunist, când editura îşi încetează activitatea[10].

VIII. Ce s-a întâmplat cu acest dicţionar după publicare?

Putem să presupunem că acest dicţionar a fost achiziţionat în mare parte de Ministerul Educaţiei şi distribuit bibliotecilor şcolare şi universitare. Alte exemplare au fost achiziţionate de bibliotecile publice din judeţe şi, în fine, o mică parte a ajuns la persoane particulare, dat fiind tirajul redus şi vremurile tulburi care au urmat.

În prezent putem constata faptul că acest dicţionar important a dispărut din bibliotecile universitare, şcolare şi judeţene. Raritatea lui ne îndeamnă să găsim o explicaţie plauzibilă. Faptul că acest dicţionar afişează încă de la prima pagină un slogan patriotic: „Pentru propagandă Naţională" şi este: „Închinat Românimii nemuritoare", dar şi poezia în care apare cuvântul *Nistru* şi un îndemn de a nu ceda nici un petic de pământ, ne sugerează faptul că a deranjat guvernarea comunistă instalată după 1948. Evident, trebuie să asociem şi harta *României Mari* din dicţionar la acest complex de motive care în perioada anilor 1944-1964 era total interzisă. Sunt cunoscute epurările efectuate în bibliotecile publice, când au fost selectate acele cărţi care deranjau politica comunistă. În cele mai bune cazuri, atunci când era vorba de un scriitor agreat de conducerea comunistă precum M. Sadoveanu, I. Creangă şi M. Eminescu, se rupea porţiunea din copertă unde apărea *Editura Fundaţiei Regale pentru Literatură şi Artă*. Sunt cunoscute şi devastările făcute la conacele boiereşti, unde toate cărţile erau azvârlite în curte. Sunt, de asemenea, mărturii ale unor persoane care au asistat la selectarea cărţilor din biblioteca *Liceului Comercial* din Galaţi şi care, dupa aceea, au fost arse în curtea liceului.

O surpriză plăcută este reeditarea acestui dicţionar la Editura *Saeculum* I. O. din Bucureşti în anul 2013. Este o ediţie anastatică îngrijită şi prefaţată de I. Oprişan. Faptul că exemplarul pus la dispoziţie de Biblioteca Academiei Române a fost un exemplar care a aparţinut autorului, ne duce cu gândul la faptul că acel exemplar a scăpat de distrugere pentru simplul fapt că a fost depozitat pe un raft în care erau păstrate exemplarele donate de autor.

Gestul de a reedita acest dicţionar merită toate felicitările şi în special celui care conduce această editură: domnul I. Oprişan.

Totuşi trebuie să facem trei observaţii:

- Afirmaţia exprimată în prefaţă de către I. Oprişan precum că August Scriban cunoştea mai multe limbi precum: „latina şi greaca veche, vorbind curent italiana, franceza şi greaca nouă, ştiind puţin rusa şi germana (deşi studiase în Germania 5 semestre la Berlin şi 3 la Halle), August Scriban înaintează repede cu redactarea" este o greşeală.

Autorul acestei afirmaţii nu a sesizat faptul că aceste limbi străine erau cunoscute de tatăl lui August, Romulus Sciban, afirmaţie semnalată de autorul dicţionarului în prima pagină din *Precuvântare*. Nu rezultă din nici un document câte limbi ştia August, dar cu siguranţă era o personalitate cultivată care, evident, cunoştea mai multe limbi străine.

- I. Oprişan, în *Notă asupra ediţiei,* când se referă la soarta acestui dicţionar afirmă: „Succesul de vânzare la apariţie, tirajul mic, **distragerea** în anii comunismului a exemplarelor… a făcut ca *Dicţionarul* să dispară aproape total, chiar din biblioteci…" În primul rând cred că editorul a dorit să spună **distrugerea** în anii comunismului şi nu distragerea… Afirmaţia că tirajul a fost mic, nu este susţinut de o cifră concretă, este o presupunere gratuită, care poate fi adevărată dacă este însoţită de un studiu bine documentat.

Ce este mai grav este faptul că editorul I. Oprişan schimbă numele autorului acestui dicţionar din *August* în **Augustin** şi îl pozează chiar pe copertă şi în alte cinci cazuri.

Cu toate aceste greşeli, trebuie să recunoaştem meritul incontestabil al editorului, chiar patriotic în sensul cel mai curat, de a reedita anastatic o lucrare de excepţie atât de necesară studierii limbii române.

Note:

1. August Scriban, *op.,cit*., pag. 14.
2. Autorul fiind consecvent cu teoria lui de a scrie numele personalităţilor fără „zorzoane" menţionează numele acad. Alexandru Philippide (1859-1933) aşa cum se aude: Filipidi.
3. *Ibidem*, pag. 15
4. *Lumina Creştină*, Organ al Apostolatului Rugăciunii, iulie-august 1940, Institutul Grafic „Presa Bună" Iaşi, pag. 113. Aduc pe această cale mulţumiri Preasfinţiei Sale Petru Gherghel, Episcop Romano-Catolic de Iaşi şi Prea Cucernicului părinte prof. dr. Dănuţ Doboş pentru amabila şi generoasa reacţie de a-mi pune la dispoziţie documente privind istoria apariţiei acestui dicţionar dar şi importante informaţii referitoare la istoria editurii „Presa Bună" din Iaşi.
5. Dănuţ Doboş, *Repere culturale. Din istoria Institutului „Presa Bună" din Iaşi*, Revista „Buletin istoric" nr. 7 din 2006, editată de Episcopia Catolică din Iaşi, pag. 5.
6. *Ibidem*, pag. 6.
7. *Ibidem*, pag. 10
8. *Ibidem*, pag. 11-12.
9. *Lumina Creştină*, *op.,cit*., pag. 112.
10. Pr. Cornel Cadar, *Interviu publicat în Lumea Catolică* din 24 mai 2007, pag. 2-6.

De vorbă cu prof. dr. Zanfir Ilie - directorul Bibliotecii „V.A. Urechia”

În luna noiembrie a.c., Biblioteca Publică „V.A. Urechia” din Galaţi a împlinit 125 de ani de existenţă. Instituţia bibliotecară de tradiţie din istoria culturii româneşti poartă numele unei ilustre personalităţi a neamului, Vasile Alexandrescu Urechia (1834-1901). O discuţie la acest ceas aniversar cu prof. dr. Zanfir Ilie, directorul instituţiei, reprezintă un privilegiu pentru cititorii revistei „Axis Libri” şi un omagiu adus cărţii.

Ghiţă Nazare: *Dragă Zanfir, ai onoarea de a fi directorul în funcţie al Bibliotecii noastre, adevărat reper al culturii gălăţene şi naţionale, la momentul aniversar 125 de ani de existenţă. Te rog, să evoci, cu acest prilej, cele mai semnificative pagini din istoria de peste un secol a tradiţionalei instituţii a cărţii româneşti.*

Zanfir Ilie: Aş dori să încep cu câteva date istorice ale acestei prestigioase instituţii pe care cu onoare şi multă pasiune, dar şi responsabilitate o conduc. **Biblioteca Judeţeană „V.A. Urechia” Galaţi** a fost constituită prin *Decretul regal nr. 3382 la data de 7 decembrie 1889*, act semnat de Carol I, rege al României, ca răspuns la *Raportul Ministrului Secretar de Stat la Departamentul Cultelor şi al Instrucţiunii Publice*, sub nr. 6122 al *Jurnalului Consiliului de Miniştri* nr. 9 din 29 Noiembrie 1889 şi în baza *Actului de dar* autentificat de Tribunalul Ilfov, Secţia Notariat, sub nr. 6558 din 1889. Deşi actul constituirii datează din 7 decembrie 1889, **data deschiderii oficiale a Bibliotecii este 11 noiembrie 1890**, după un an de la oferirea acestui **însemnat dar** al lui Urechia către comunitatea gălăţeană.

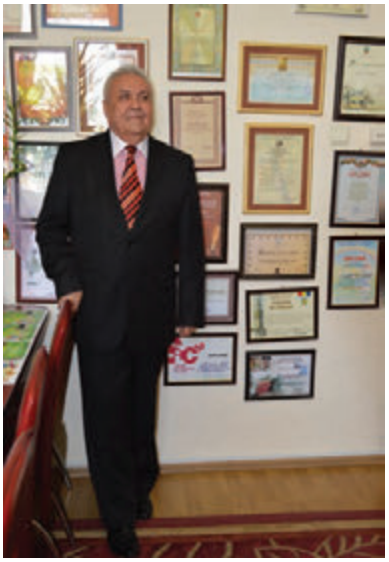

Zanfir Ilie

Printre elementele ce o particularizează în istoria biblioteconomiei româneşti are meritul de a fi prima bibliotecă publică care a pătruns în circuitul informaţional naţional şi internaţional prin publicaţii proprii: *Catalogul general al cărţilor, manuscriselor şi hărţilor; Catalogul stampelor; Catalogul notelor muzicale* şi *Buletinul Fundaţiunii Urechia.* Biblioteca „V.A. Urechia” este şi printre primele participante la realizarea Bibliografiei Româneşti Vechi şi este prima bibliotecă românească care manifestă intenţia de a introduce, în prelucrarea resurselor, Clasificarea Zecimală Universală – septembrie 1903.

O altă etapă istorică o constituie recunoaşterea acesteia ca instituţie culturală oficială a statului, între anii 1930-1949, Biblioteca purtând sigiliul cu stema ţării, iar anul 1953 a constituit momentul când a fost distinsă cu titlul de *Bibliotecă Centrală Regională Model*, fiind clasată pe locul I.

Prestigiul impus de valoarea colecţiilor, recunoscut prin acordarea diplomelor şi medaliilor de aur pentru participarea la expoziţiile naţionale din 1903 şi 1906 şi nu numai, dar şi a oamenilor profesionişti care au trudit şi trudesc în această frumoasă *Casă a cărţii* face ca instituţia să polarizeze viaţa spirituală din arealul Dunării de Jos, dar şi din întreaga ţară.

Ţin să menţionez că eu nu mă pot referi decât la perioada 2007-2015, aproape 8 ani şi 6 luni de zile de când lucrez şi mă confrunt cu problemele şi misiunea acestei valoroase instituţii.

G.N.: *Dimineaţă de dimineaţă, statuia lui V.A. Urechia te întâmpină la intrarea în curtea clădirii, iar în biroul directorial te aşteaptă tabloul acestuia. Ce sentimente te încearcă în asemenea momente? Ce comunici cu acest Simbol al cărţii?*

Z.I.: Renumitul profesor de sociologie dr. Phil Bartle, vorbind în cartea sa despre *Semnificaţia culturii* aprecia că aceasta: „Include toate acţiunile şi convingerile noastre care nu sunt transmise de gene, dar sunt transmise şi păstrate de către simboluri.” În acest plan de idei, consider că a reflecta asupra valorilor culturii româneşti printre care, indiscutabil, se numără şi Vasile Alexandrescu Urechia, personalitate polivalentă a culturii române în general şi a oraşului său de adopţie, Galaţi, în special, este o datorie morală. Pentru mine singura formă de recunoştinţă pe care o pot manifesta urmaşii faţă de înaintaşi este să le cinstească memoria. Şi cea mai eficientă, în cazul cărturarilor,

este continuarea și popularizarea operei acestora prin exegeze și studii, pornind de la materialul imens pe care l-au adunat, dar n-au mai apucat să-l prelucreze. Mi-am asumat frumoasa „povară" pentru că mi-am dorit să conduc această instituție de prestigiu care - așa cum însuși sublinia Urechia - va trebui *„să serve culturii tot mai spornice și mai ales tot mai românească a Galaților"*. Pentru a-l cunoaște mai bine, dincolo de aceste simboluri care mă privesc și mă urmăresc peste tot în instituție, am ales să-i citesc în amănunt biografia și opera. Plăcerea cititului s-a transformat în studiu asupra activității omului de cultură, deoarece am descoperit că publicistica acestuia fusese o latură neexploatată științific. Acest fapt m-a determinat să încep un doctorat care s-a finalizat cu lucrarea „Publicistica lui Vasile Alexandrescu Urechia în contextul social-politic al epocii."

G.N.: De fapt, cine a fost Vasile Alexandrescu Urechia? Care sunt valențele și dimensiunile personalității sale?

Z.I.: Vasile Alexandrescu Urechia (1834-1901) a fost un om de cultură total, o personalitate polivalentă a culturii române care a reușit să integreze calitățile de scriitor, publicist, istoric, profesor universitar și politician. Îmbinând activitatea literară și publicistică cu cea politică, responsabilitățile demnitarului de rang înalt cu pasiunea cercetătorului istoric, rigurozitatea profesorului universitar cu entuziasmul colecționarului, V.A. Urechia și-a construit un destin comensurabil cu prioritățile perioadei în care a activat, imprimându-i însemnele distinsei sale personalități. Dimensiunile personalității sale sunt incomensurabile, de aceea am să menționez doar o parte dintre ele: a fost membru fondator al Academiei Române, a Ateneului român, profesor la Universitatea din Iași și apoi la Universitatea din București, membru corespondent al Academiei spaniole. Istoric, animator al vieții culturale, profesor, scriitor, senator, deputat, ministru al Instrucțiunii Publice, primul român candidat la un Premiu Nobel, pătruns de o puternică dragoste pentru țară și pentru limba strămoșească, Urechia a fost pe tot parcursul vieții un luptător înflăcărat pentru desăvârșirea unității naționale și pentru cultivarea conștiinței naționale.

Urechia a înființat și condus și alte importante instituții culturale (Societatea Transilvania, Societatea Macedo-Română, Liga pentru Unitatea Culturală a Tuturor Românilor) și a contribuit permanent la răspândirea culturii românești, inițiind sau patronând instituții esențiale precum: Muzeul de Antichități, Teatrul Național, Școala pentru Învățătura Poporului Român, Școala Normală „Carol I", Conservatorul de Muzică și Declamație, Școala de Belle Arte, Universitatea din Iași.

Alături de intensa activitate culturală, Vasile Alexandrescu Urechia și-a urmat în paralel vocația de profesor de istorie și de literatură română la universitățile din Iași și apoi București, până aproape de sfârșitul vieții, pentru că, așa cum declara într-un cuvânt inaugural, își dorea să izbutească a aprinde în inima studenților săi „acel sentiment, care fie-mi permis a-l numi eu pentru prima oară, cu numele dulce de Românism".

G.N.: *În ce împrejurări a „beneficiat" urbea noastră de fapta și de imaginea marelui cărturar român din a doua jumătate a veacului al XIX-lea?*

Z.I.: Ataşându-se de plaiurile gălățene prin prisma funcțiilor politice deținute de-a lungul timpului (deputat și senator de Covurlui), *V.A. Urechia a lăsat moștenire orașului Galați* toată truda sa de o viață, volumele și documentele pe care le-a adunat pe cheltuiala sa constituind darul de suflet oferit gălățenilor iubitori de carte, *nucleul în jurul căruia s-a ridicat instituția Bibliotecii ce îi poartă numele*. În această bibliotecă se află și astăzi zecile de volume, manuscrise și documente donate, alături de opera sa istorică, literară și publicistică, toate acestea conturând imaginea personalității care a fost Vasile Alexandrescu Urechia, din a cărui viață și operă transpare cu preponderență patriotismul, firul călăuzitor al vieții sale.

G.N.: *Cred că este momentul să ne amintim și de cei care, de-a lungul anilor, au trudit spre propășirea acestei Cetăți a Cărții (directori, bibliotecari, oameni de suflet etc.).*

Z.I.: După cum observi în toate demersurile făcute de Biblioteca „V.A. Urechia" eu nu îmi asum meritele realizării lor. Tot timpul recunosc că fără truda înaintașilor, bibliotecari dedicați profesiei, oameni harnici și studioși, nu am fi putut avea zestrea spirituală pe care o deține astăzi instituția. Aceștia au avut în fruntea lor OAMENI care erau, în egală măsură bibliotecari, directori, dar și dascăli și părinți pentru cei care își începeau cariera profesională. Se cuvine să-i amintesc la ceas aniversar pe fiecare dintre aceștia pentru că, de cele mai multe ori, au considerat că ziua de lucru nu durează doar 8 (opt) ore și au perceput instituția ca pe propria familie, apreciind-o la justa valoare: Surdu Valeriu, Calmuschi Constantin, Constantinescu Emanoil, Panaitescu Șt. Anton, Chiriță Constantin, Oprea Nedelcu, Iordache Eugen.

G.N.: *Te rog să ne vorbeşti ceva despre Biblioteca „V.A. Urechia" la timpul prezent (fond de carte, achiziţii, filiale etc.).*

Z.I.: Astăzi, la 125 de ani de la inaugurare, Biblioteca Judeţeană „V. A. Urechia" conferă prestigiul continuităţii cultural-ştiinţifice în spaţiul spiritual al oraşului de la Dunăre, aşa cum şi-a dorit mentorul său. Biblioteca oferă publicului gălăţean un număr de peste 870.000 de volume de bibliotecă, achiziţionând anual peste 30.000 de unităţi de bibliotecă, şi are o dotare de aproximativ 90 de staţii de lucru pentru utilizatori conectate atât la Internet, cât şi la Intranet.

Începând cu anul 2004, a fost inaugurată Filiala nr. 1 „C. Negri" care a funcţionat în incinta Casei de Cultură a Sindicatelor; s-a transformat din 20 iulie 2015 în Bibliotecă Municipală pentru Copii cu sediul în Ţiglina I. Ea pune la dispoziţia publicului o colecţie de peste 55.000 u.b., organizată cu acces liber la raft.

Pe 15 iunie 2009, Biblioteca „V.A. Urechia" a inaugurat în Gara CFR Galaţi, într-un spaţiu neconvenţional, ***Filiala nr. 4 „Grigore Vieru"*** destinată să deservească cu predilecţie elevii şi studenţii care fac naveta, precum şi populaţia din valea oraşului. Filiala are în prezent o colecţie enciclopedică de peste 8.000 de documente - cărţi, periodice, documente multimedia - organizată cu acces liber la raft. Ea dispune de sală pentru împrumut la domiciliu, sală de lectură, precum şi de un spaţiu generos, amenajat pentru manifestări şi evenimente culturale.

La sfârşitul anului 2010, a fost inaugurată ***Filiala nr. 3 a Bibliotecii*** în cadrul Parcului de Soft şi Tehnologia Informaţiei. Aceasta este o filială specializată şi se adresează utilizatorilor IT din zona Damen, APDM, AFDJ, Proiect SA, ICEPRONAV, dar şi celor care lucrează la Parcul de Soft şi Tehnologia Informaţiei. Filiala furnizează servicii de acces la baze de date şi programe de aplicaţii, servicii specifice de informare, asistenţă de specialitate, bibliografii la cerere şi referinţe, într-un program de lucru de 16 ore pe săptămână.

Pe 15 ianuarie 2013, de Ziua Culturii Naţionale, s-a inaugurat ***Filiala nr. 2 „Paul Păltănea"*** , cu statut de Bibliotecă Municipală, fiind amenajată şi funcţionând cu sprijinul şi susţinerea Primăriei Municipiului Galaţi în incinta Colegiului Tehnic „Aurel Vlaicu". Ea dispune de o colecţie de peste 50.000 de documente de bibliotecă, cărţi, periodice, documente multimedia, organizate cu acces liber la raft, aşa cum o cer standardele moderne de bibliotecă.

Şi cum în vacanţa de vară, la Galaţi, sunt prea puţine activităţi alternative de petrecere a timpului liber, Biblioteca Judeţeană „V.A. Urechia" a venit în vara anului 2013 cu o ofertă tentantă: o bibliotecă în parc – Biblioteca Estivală din Parcul „Mihai Eminescu", iar în 2015 cu o altă modalitate de petrecere a vacanţei în Grădina publică: Grădina cu cărţi.

Demersurile noastre pentru extinderea comunicării culturale pe noi spaţii publice s-au materializat cu deschiderea a cinci filiale în Republica Moldova (Giurgiuleşti, Cahul, Comrat, Biblioteca Naţională a Republicii Moldova şi Filiala Bibliotecii Naţionale pentru Copii „Ion Creangă" din Teatrul „Licurici") şi două în Ucraina (Reni şi Ismail), dotate cu donaţii importante de carte din partea Bibliotecii „V.A. Urechia", constituite şi dezvoltate pentru atingerea obiectivului de consolidare a rolului Bibliotecii judeţene de principală instituţie de cultură şi educaţie în zona transfrontalieră România - Ucraina - Moldova, de altfel o adevărată „axă" culturală Galaţi - Iaşi - Chişinău. Ca o recunoaştere a actelor noastre de cultură, în anul 2013 am primit Premiul Naţional GALEX al Ligii Bibliotecarilor din Republica Moldova pentru deschiderea şi completarea colecţiilor filialelor de carte românească în Republica Moldova.

G.N.: *Instituţia pe care o manageriezi realizează în ultimii ani o impresionantă activitate editorială (reviste, lucrări ştiinţifice, buletine, anuare etc.). Te rog să te referi la această dimensiune a activităţii culturale şi la personalul instituţiei.*

Colectivul inimos şi profesionist de bibliotecari pe care îi are astăzi instituţia, persoane dedicate meseriei, dar şi promovării culturii a reuşit să lanseze în arealul Dunării de Jos un adevărat brand cultural, sugestiv intitulat „AXIS LIBRI". *Editura „AXIS LIBRI"*, ca axă componentă a brandului, a fost înfiinţată în februarie 2010, ca urmare a prodigioasei activităţi desfăşurate în cadrul Salonului literar omonim. Numărul de produse editate aici se cifrează la 125 de titluri de monografii, dar şi publicaţiile seriale proprii bibliotecii care se bucură de o reală apreciere.

G.N.: *Salonul literar şi Festivalul Naţional de Carte „Axis Libri", organizate sub egida Bibliotecii, au devenit cunoscute pe plan naţional. Ce impact au aceste manifestări în cultura gălăţeană?*

Z.I.: Pentru a vorbi despre extinderea brandului cultural al instituţiei destinat promovării culturii, sugestiv intitulat „AXIS LIBRI", poate că ar trebui mai întâi să enumăr care sunt componentele sale:

a) revista „AXIS LIBRI”, apărută în noiembrie 2008, în care personalităţi culturale din diverse domenii, din ţară și străinătate, ne-au făcut marea onoare de a ne fi colaboratori;

b) manifestarea culturală Târgul/Festivalul Naţional de Carte „AXIS LIBRI” a cărui primă ediţie a avut loc în iunie 2009 și la care participă personalităţi culturale din ţară și străinătate;

c) Salonul literar „AXIS LIBRI”, deschis în luna septembrie a anului 2009, care reunește iubitori de cultură din toate categoriile sociale, având loc aici, în fiecare joi, la ora 17, lansări de carte și dezbateri pe diverse teme;

d) Editura „AXIS LIBRI”, înființată în februarie 2009 care publică producția editorială a bibliotecii și a personalităților locale;

e) Mini-Librăria „AXIS LIBRI”, deschisă în 2010 pentru a veni în întâmpinarea personalităţilor culturale prezente la Salon și care a devenit pe parcurs o ofertă cu vânzare extinsă și pentru utilizatorii instituţiei;

f) Tabăra de creaţie „AXIS LIBRI”, înființată în iunie 2013, un program recreativ-educativ structurat pe trei secțiuni de interes: artă plastică, artă fotografică și creație literară.

Brandul cultural gălăţean „AXIS LIBRI” a generat și generează manifestări pline de substanţă, stil și valoare, rod al contribuţiei unui impresionant număr de colaboratori, personalităţi culturale locale, din ţară și străinătate fapt care nu poate decât să bucure niște oameni iubitori de cultură cum sunt gălăţenii.

G.N.: *Îți știu preocuparea/zbuciumul pentru o nouă locație a Bibliotecii, modernă, multifuncțională, pe măsura nevoilor cititorilor gălățeni. Ce noutăți mai ai în legătură cu această așteptare?*

Z.I.: Încă nu este momentul să vorbim de cel mai ambiţios proiect pe care îl merită Biblioteca și, mai ales, gălăţenii. Bineînţeles că mă refer la o nouă construcţie, modernă, construită ergonomic, care să respecte principiile deservirii utilizatorilor la standarde corespunzătoare noilor cerinţe, instituţie care să aibă statutul de bibliotecă metropolitană sau chiar regională.

G.N.: *Care este atitudinea autorităților administrative, a presei față de Biblioteca „V.A. Urechia” și care sunt relațiile cu celelate instituții de cultură? Cum sunt receptate activitățile acesteia?*

Z.I.: Fără sprijinul susţinut al autorităţilor locale, colectivul Bibliotecii „V.A. Urechia” nu și-ar putea fundamenta activitatea pe o strategie coerentă de satisfacere a nevoilor de lectură și documentare ale gălăţenilor și de ridicare a nivelului de cultură și civilizaţie a locuitorilor. Dar trebuie să recunosc că tot ceea ce facem se realizează și prin conlucrare cu celelalte instituţii culturale și de învăţământ, asociaţii, fundaţii etc.

Reflectarea în presă a tuturor acţiunilor desfășurate de către Bibliotecă atât în instituţie, cât și în afara acesteia au fost realizate cu profesionalism de către jurnaliștii de pe plan local și din ţară și au avut un impact deosebit asupra cetăţenilor, dovadă participarea într-un număr foarte mare a gălăţenilor la toate acţiunile iniţiate de Bibliotecă.

Sunt mândru că la cei 125 de ani de fiinţare, se poate afirma că Biblioteca „V.A. Urechia” a slujit cu credinţă programul ctitorului ei de iluminare a lumii românești și nu ne îndoim că va rămâne consecventă acestui ideal, despre care și Urechia, dacă ar fi să vorbească astăzi, ar reînnoi crezul mărturisit la 11 noiembrie 1890: „Apoi, așa m-am gândit eu, că mai tare e cetatea în care cetăţenii se apără cu învăţătura, cu știința. La lumina cărţii se deșteptă conștiința naţională. Cărţile nu sânt făcute pentru anume om, ci pentru toţi delaolaltă, că, precum văzduhul nu-l închide numai pentru sineși, ci din el trăiesc cu toţii, așa și de carte cade-se a se împărtăși tot neamul românesc.”

G.N.: *În încheierea consistentului nostru dialog, pentru care îți mulțumesc, te rog să transmiți un mesaj numeroșilor cititori de carte care zi de zi trec pragul Bibliotecii.*

Z.I.: Vă mulţumesc în nume personal, dar și în numele colegilor, că apelaţi la serviciile noastre! Treceţi cât mai des pragul Bibliotecii, instituţia de cultură cea mai veche, dar și cea mai prestigioasă din orașul și județul vostru! Numai prin lectură urbea și județul nostru poate avea urmași valoroși pentru că fără carte suntem mai săraci spiritual. Doresc ca autorităţile locale să sprijine în continuare actul de cultură pentru a se bucura pe termen lung de rezutatele investiţiilor în cultura locală.

Vă invit cu mare drag să participaţi alături de noi la toate activităţile organizate de noi și doresc tuturor cititorilor, indiferent de statutul acestora: copii, dascăli, părinţi și bunici, un călduros „La mulţi ani!” alături de noi, pentru că fără dumneavoastră nu am fi existat!

La mulţi ani colegilor, iubitorilor de carte și instituției Biblioteca „V.A. Urechia”!

Interviu realizat de Gh. NAZARE

Vasile Ghica la Forumul „ASIA-EUROPA”

Tănase Dănăilă
scriitor

Tănase Dănăilă: *D-le V. Ghica, vă felicit pentru noua carte de aforisme!*

Vasile Ghica: Mulţumesc.

T.D.: *Este o carte specială, în sensul că a apărut în trei limbi (română, franceză, arabă) și într-un tiraj de 3000 de exemplare, destul de mare pentru vremurile de acum, când apariţiile obișnuite ale scriitorilor se învârt între 100-300 de exemplare. S-a dus vremea când ați debutat editorial cu o carte în 100.000 de exemplare.*

V.G.: Așa este. Tirajele mari s-au dus de mult. Acum și un tiraj de 3000 mi se pare de domeniul fantasticului.

T.D.: *De ce a apărut la Beirut?*

V.G.: Pentru că libanezii de astăzi sunt urmașii fenicienilor din antichitate, un popor cu o cultură de peste șapte mii de ani. Și pentru că acolo trăiește un om cu o anvergură culturală de excepţie. Se numește Naji Naaman. Este doctor în filozofie la Sorbona. A înființat și conduce o fundaţie deosebit de puternică, cu vizibilitate în toată lumea. Domnia sa și-a propus „să vânture” cultura orientală spre cea occidentală și invers. Este vorba, de fapt, despre o înnobilare reciprocă.

Printre multe altele, această fundaţie organizează anual un concurs literar de interes maxim. La fiecare ediţie participă cca 1300-1500 de concurenţi din toată lumea. Textele premiate, scrise, de regulă, în 25-30 de limbi, sunt adunate într-o antologie care este difuzată în 50-60 de ţări.

T.D.: *La acest concurs ați câștigat și dvs. „Premiul de onoare” în anul 2013.*

V.G.: Da. Și încă o explicaţie. Premianţii devin membri pe viaţă ai Fundaţiei „Naji Naaman”. În această calitate, ei pot tipări volume de literatură la editura fundaţiei, aceasta subvenţionând 70% din cheltuieli.

T.D.: *Cum v-ați descurcat cu cei 30%, care nu reprezintă, probabil, o sumă prea mică?*

V.G.: O mică paranteză. Când un scriitor, cântăreţ, pictor, actor etc câștigă un premiu internaţional, imediat primește oferte de colaborare, contracte. Acestea nu sunt însă subvenţionate integral. Cine îl ajută pe premiant? La noi, mecenatul nu este la mare cinste. Când patronul are profit, sponsorizează o echipă de fotbal, un concurs de miss etc, nu un artist. Dacă această mentalitate ar fi fost generală, nume precum Vergiliu, Horaţiu, Ceaikovski etc, nu ar fi însemnat nimic. Eu am avut noroc de data aceasta. Am primit un sprijin financiar care mi-a ușurat asigurarea sumei necesare. Mulţumesc din suflet fermierilor Gavrilă și Andrei Tuchiluș și Primăriei Tecuci. Dacă norocul nu mă părăsește, voi putea scoate și alte volume.

T.D.: *Când veţi lansa cartea?*

V.G.: O primă lansare a avut loc la București, pe data de 9 octombrie a.c., în cadrul Forumului ASIA-EUROPA, Alianţa Civilizaţiilor. Au participat 200 de invitaţi din 34 de ţări din Asia și Europa, cărora li s-au adăugat SUA și Mexic. Pentru că tema forumului de anul acesta a fost „Dezvoltare durabilă în educaţie”, am prezentat și cartea „Un posibil manual de dirigenţie”.

T.D.: *Îmi amintesc faptul că la acest volum ați lucrat 30 de ani, a primit Premiul I pe ţară la un concurs de creativitate didactică și că Editura Polirom, la solicitarea cadrelor didactice, a scos patru ediţii consecutive a câte 3000 de exemplare fiecare.*

V.G.: Da. O altă lansare a cărţii de aforisme va avea loc la Congresul criticilor și istoricilor literari din ţările arabe, care va avea loc la Beirut, în luna noiembrie. Fundaţia „Naji Naaman” va prezenta volumul la diferite târguri de carte și o va trimite la valoroase biblioteci din lume. Tot în această lună, vom organiza două lansări la Tecuci și la Galaţi. Voi merge și în școli, universităţi, dacă voi fi solicitat. Este cea mai importantă împlinire a carierei mele de scriitor de până acum.

T.D.: *Următoarea apariţie?*

V.G.: Este pe ţeavă. Se va întâmpla în curând în Spania. Tot în trei limbi: română, franceză, spaniolă. Lansarea este programată pe 10 decembrie, la Madrid.

T.D.: *Tirajul?*

V.G.: Este mărunţel. De probă. Dacă volumul se vinde, se va scoate un tiraj mai mare și va fi trimis în America de Sud și în America Centrală.

T.D.: *Și parcă mai era ceva.*

V.G.: Da. Se află în lucru, la Editura „Eikon”, cartea „Surâsul lui Icar.” Dacă va fi gata în trei săptămâni, vom merge cu ea, pe 20, 21 noiembrie, la Târgul de carte „Gaudeamus.”

T.D.: *Mult succes!*

V.G.: Să dea Dumnezeu!

Ultimul Karamazov
(fragment de roman)

Mihail Gălățanu
scriitor

Grușenka intrase în trei luni. Sau în patru, nu mai știu. Stăteam cu ea acasă, căci se mutase la mine. La ea, ţinea încuiat. Dar ar fi vrut să ne mutăm la ea. Din când în când, de altfel, o și făceam. Copilul se pregătea să vină. Cum am spus, nu știu dacă era băiat sau fată. Nici nu aveam cum să știu, la acea vreme. Ne făceam speranțe. Eu, că e băiat. Dar nici o fată, cu pistrui minunaţi, așa cum era Grușenka, nu ar fi fost de lepădat. Nici nu îmi mai aminteam de acel domn, Dostoievski, care...știți dumneavoastră. Eu mă socoteam cel mai fericit om. Cel mai fericit om din lume. Cum, oare, Dumnezeule, reușisem să îi înving pe toți aceia, printre care și tatăl meu? Printre care și Mitea, bunul meu frate, Dmitri Karamazov? Dintre toți Karamazovii, numai eu reușisem să o am pe Grușenka. Grușenka, da, o, ce vis! Numai a mea! Numai a mea și a mea. Vă daţi seama? Femeia-trofeu, pentru alţii. O femeie pentru care alţii, nu puţini, ar fi fost în stare, oricând, să moară. Grușenka, iar eu, dintre toți karamazovii...

Firește că nu îmi venea să cred. Kaneșno! Mă simțeam bărbatul cel mai bărbat. Bărbatul prin excelență. Singurul bărbat. Singurul posesor, cu adevărat, de testicule. Eu o însămânțasem. O însămânțasem cu dragostea mea, cu furia mea, cu cruzimea mea, cu încă tinerețea mea ingenuă, cu inconștiența mea, cu nesăbuința mea, cu viața și cu moartea mea...

Da, dar un Karamazov. Eu, un Karamazov...

Un Karamelov. Burta ei ticăia. Ceasul se auzea din ce în ce mai tare. Stăteam la burticica ei ca un nebun, nopți în șir. Fără să prind, măcar, un ceas de odihnă. Trebuie că eram nebun, precum spuneau ceilalți. Trebuie că eram nebun de legat. Scriam cartea mea, AL-KITAB, în burta ei, AL-KITAB. Eu eram peștele, AL-KITAB.

Scriam. Scriam ceva. Acolo. Dar nu știam ce scriam. Ce scria, oare, sămânța mea, înăuntru? Părul ei, înspicat, părul de secară și grâu și cucuruz al ei, al Grușenkăi, nu știa. Căci ea era o pară. O pară a focului. Scriam apăsat, cu condeiul meu de bărbat.

Ca și cum aș fi fost, încă, un mic băieţaș, vârându-mi în gură capul creionului meu, cu grafit, chimic – și umezindu-mi buzele, ca să îi fac urma mai deslușită. Scriam în ea fapte de vitejie. Faptele neamului meu, karamazovian. Mă interesa totul: fiecare bătaie de aripă a micului meu prunc. Fiecare svârcolire, sub turla înaltă a pântecului ei, al iubitei. Grușenka era o biserică înaltă. Una rusească. Din aia, cu slava butelcată. Biserica semăna cu o butelcă de vodcă. Plină. Durdulie. În care gâlgâia vodca. Atunci când se clătina. Pântecul se clătina aidoma. Și se legăna. Și pe prunc în sevă îl ținea. Oi, oi, boje moi! Ay, ay, dragostea mea! Ce lume! În ce lume îl aduceam pe acest prunc! În ce lume! Într-o lume neostoită. Frumoasă, dar vorace. În care stăpânul acestei lumi, Uzurpatorul, este Cel Rău. La ce poate el să se aștepte?

*

CE UITUC SUNT! MAI DEGRABĂ AMNEZIC O GRAVĂ CONFUZIE DE TIMP

Cum de am putut să uit? Sau să confund lucrurile? În nebunia – și nepriceperea mea de bărbat, am fost încredințat că sarcina e mult mai evoluată: spre șapte sau chiar opt luni… Când acolo, aflu, cu stupoare, de la Grușenka…ah…că suntem doar în lunile trei-patru. Spun aflu, pentru că, în neștiința mea de om tânăr, de bărbat cam cu caș la gură (acum și aici chiar trebuie să recunosc, fiindcă am dat cu bâta în baltă…v-am spus ceva de luna a șasea sau a opta…nici nu mai țin minte). Și eu, nătângul de mine, care credeam că mai aveam de așteptat doar o lună…care o lună…când, acolo, mai sunt încă vreo șase. Adică aproape o jumătate de an.

Și, iarăși, spun, suntem însărcinați, deoarece eu, ca un Karamazov ce sunt, mă simt și eu însărcinat, alături de Grușa mea… cred că așa sunt toți bărbații Karamazov? Sau, poate, numai eu dintre toți?

Deși ținea încuiat la ea, Grușenka închiriase o cameră. Chiriașul era un student din Sankt Petersburg, cu lentile cât fundul de borcan, Toată ziua era – sau se prefăcea studios. Avea un întreg geamantan cu cărți. Și, pe altele, le mai și păstra într-o ladă, plină până la refuz, cu cărți și hârțoage.

Avea părul creț și nu era chiar un bărbat urât, deși nu știu de frângea – ori nu prea – inimile femeilor.

Dar ea, Grușa, draga de ea, gâfâia tot mai tare. Era și de așteptat, deoarece luase în greutate.

Să nu credeți că aș fi iubit-o mai puțin din cauza asta. Din contră: aș putea spune că o iubeam și mai mult, cu înfocare. Cu întreaga înflăcărare a naivității mele congenitale.

Și, aici trebuie iar spus, îmi plăceau formele ei rubensiene. Pe burtică se adunase ceva slăninuță, oi, oi, daragaia maia, iubițica mea…și carnea ei albă strălucea ca gustarea de pește în ziua binecuvântată a Bunavestirii.

— Mihail, îmi zicea ea, Mișa drag, și dacă nu ai să mă mai iubești?

— Cum să nu te iubesc, ce vorbă-i asta – îi replicam eu.

— Sunt neliniștită din această pricină – ca și din cauza femeilor pe care le vei mai întâlni. Poate că suntem, încă, prea tineri. Cu mult prea tineri. Nici nu știu dacă este prea bine ceea ce am făcut…

— Ce vrei să spui? – replicam imediat.

— Vreau să spun că… așa de tineri… și, iată, un prunc este gata să vină pe cale. Tu îți dai seama, Mihail? Îți dai cu adevărat seama? Aducem un suflet pe lume…

— Știu, dar, Grușa…

— O inimă, mică, serța maia, o inimă care să bată. Pentru noi. Pentru lumea aceasta urâcioasă, atât de urâcioasă uneori…și ce răspundere…

— Nu mai fi atât de copleșită, Grușenka. În fond, fiecare cuplu – sau majoritatea lor se învrednicește de asta. Mi se pare cel mai spontan și mai firesc gest al tuturor îndrăgostiților. Să nască viață… Să izvodească viață.

Și, atunci, Grușenka tăcea. Dar vedeam în ochii ei tulburarea. Era tulburată. Și zbuciumul ei creștea văzând cu ochii, pe măsură ce sorocul se apropia. Iar sorocul, bineînțeles, nu avea nimic de făcut decât să se apropie.

Alteori, ea continua:

— Mă întreb dacă va fi fericit…

— Dar n-are nimeni de unde să știe dinainte asta, îi replicam.

— Și am să pot eu îndura, ca mamă, să fie nefericit…? – și aici o lacrimă începea să i se prelingă pe la colțul ochiului.

— Și de ce nu am putea ști dinainte? Măcar unele lucruri cred că se predestinează.

— Poate că da, Grușenka. Dar cum va fi sufletul său nu are nimeni de unde să știe.

SMERDEAKOV, FRATELE NOSTRU. SLUGA

Mulți mă întreabă despre fratele nostru, Smerdeakov. Porcul. Sluga. De ce nu am spus nimic despre asta – și de ce, la măsuța mea din mesteacăn (nu prea se mai fac măsuțe din mesteacăn, că nu e prea bun lemnul, se fac din brad ori din stejar, poate chiar din paltin, nu-i așa? deși măsuța din Camera de Chihlimbar, acum un secol, a fost făcută din mesteacăn…și am și văzut-o la Sankt Petersburg) – nu scriu (mai) nimic despre Smerdeakov? Pentru că e un ticălos. O canalie. Un laș. Cu o limbă prefăcută, iar eu, unul, îl disprețuiesc profund.

NU SUNT DOSTOIEVSKI? DE CE NU SUNT? ȘI, POATE, MAI BINE CĂ NU

Am dat manuscriptul meu/acest modest jurnal la cetit. Și, dintre cei ce l-au cetit, unii s-au întrebat: de ce nu samănă îndeajuns/mai mult cu Dostoievski? Dar nu samănă? Ei bine, poate nici nu aș fi vrut să samene. Cine era, la urma urmei, acest Dosto? Un tip cam nesuferit. Un cartofor care își giucase averea în Elveția. Unul care își jucase până și nevasta/mireasa la cărți. Și o pierduse? Genial? Și ce dacă era genial? Dostoievski era un pierde-vară. Nu-i așa că fusese și pe la pușcărie?

DMITRI.MITEA. GRUȘENKA. LA UN PAHAR DE BĂUTURĂ. DE CE NU MĂ POT CERTA CU TINE, MITEA?

Am constatat că nici nu mă pot certa cu Mitea. Nici măcar pentru Grușenka. Nu prea ne iese. Ne iubim prea mult.

Ca să fiu cinstit, chiar ne-am certat, deși am vrut, la început, să trec asta cu vederea ochilor dumneavoastră.

Ne-am certat chiar rău – dar, recunosc, nu ne-am putut bate. Deși, poate, aș fi vrut. O bătaie în toată regula ar fi clarificat lucrurile. Ne-am fi vărsat nervii. Traistele cu frustrări s-ar fi deșertat. Sau cu fustări? Suntem, oare, amândoi, eu și fratele meu, Mitea, iremediabil afemeiați?

Să fie așa Karamazovii?

Și bătrânul meu tată să fi fost așa, oare, tocmai pentru a ne confirma spița? Asta ar fi un lucru de îngropat în minte: și ținut acolo; și verificat. Căci trebuie, numaidecât, să aflăm cum suntem. Și cum suntem? Putem să suportăm? Putem să aflăm și să suportăm după aia – sau numai gândul asta ne-ar ucide?

În ziua în care a venit Dmitri la mine (asta se întâmpla cu mult mai demult), Grușenka nu era. Era la ea acasă, pentru niscaiva lucruri pe care le avea de făcut – și pe care, uneori, nici nu găsea de cuviință să mi le spună. Dar, drept lucru, nici eu nu prea mă omoram cu întrebatul – cu obișnuita indolență a bărbatului tânăr.

Dmitri a venit de dimineață. Ne-am pus și am făcut mâncare, iar apoi ne-am așezat, față în față, pe colțurile meselor și, obicei rusesc, după ce am mâncat copios, cu bunătățuri, adicătelea icre negre, scrumbie și alți pești, inclusiv ceva păstrăvi, ne-am apucat de băut. Temeinic. Așa cum numai rușii pot să o facă. Și să ne spunem ce avem pe suflet, ca doi frați buni, care s-au iubit întotdeauna.

— Așadar, și tu o iubești pe Grușa – am zis. Și am deschis ostilitățile. Poate nu trebuia să o fac. De obicei, când ne doare ceva, vorbim și pe ocolite, ca și cum am da târcoale să ocolim rana.

— Eu mai întâi, kanešno, a încuviințat Dmitri. Nu uita, mi-a mai spus, că eu am fost primul. Bătrânul nostru, babacul acesta incurabil, Fiodor Pavlovici, la mine a văzut-o și, mare pișicher bătrân, i s-au aprins călcâiele.

— Cât a putut fi de nebun…am murmurat aproape doar ca pentru mine.

— Eu nu gândesc așa, a replicat Mitea. Este și el un bărbat. Eu îl înțeleg foarte bine. Grușenka este frumoasă și, în plus, are acel aer de ingenuitate care place mult. La prima vedere. În rest, aș putea conchide că suntem cu toții nebuni. Atunci, de ce nu ne-am îndrăgosti nebunește? În fond, de ce ai fi crezut tu, moi brat Mișa, la începutul relației, că o să ai mai mult noroc decât tata. Fiodor Pavlovici avea bani, putea să îi ofere Grușenkăi un trai mai îndestulat, iar Grușa chiar pare avidă după asta…

— Daragoi Mitea, am spus, simțind că, deja, mă enervez, inima nu știe cum alege. Dacă s-ar fi uitat la tine, cât de cheltuitor și mână largă îmi ești, Grușenka, la urma urmei, putea să te prefere, definitiv, pe tine… În fond, și tu îi puteai, ușor, satisface această – uneori – bolnăvicioasă nevoie de bani a Grușenkăi, care, ca orice jenșcina, își dorește să aibă, cu orice preț, stabilitate…

— Deși știu că ai dreptate, mă întrerupe Mitea, știu că nu pot să mă uit la Grușenka așa, ca la o femeie… Eu o văd, în continuare, cum o vedeai și tu, ca o fetiță, ca o adolescentă perpetuă…

— Așa și este, conchid eu, este prăpăstioasă – și capricioasă ca nimeni alta, dar, oho, îmi vine să zic, ce esență de femeie se ascunde în ea…nici nu îți vine să crezi, spun…

— (și el, Dmitri, spune, adică adaogă)…ai dreptate, da, face eparte din farmecul ei personal… și nu e puțin…

— Nu știu de unde vine atâta charismă (spun).

N.R.: Fragment din romanul „Ultimul Karamazov”, apărută la București, Editura Allfa, 2014.

Întoarcerea fiilor

proză narativă

Apostol Gurău
scriitor

Un coleg, fost profesor de liceu, mi s-a confesat, abia stăvilindu-și amărăciunea, că, de când este la pensie, nu-l mai bagă lumea în seamă, iar atunci, când are câte un litigiu de rezolvat și se așază la o coadă în fața unui ghișeu, așteptând și mutându-și greutatea corpului de pe un picior pe altul, uitându-se intimidat în jur și bombănind ca moșnegii, speră: „Oare nu-i vreun fost elev de-al meu la ferăstruica aceea, care să mă extragă din șirul oamenilor nervoși, să mă preia și să-mi rezolve problema discret, rapid și eficient?! Chiar atunci când voia să-și depună dosarul pentru calculul pensiei s-a produs miracolul. Venind din spate, o fătucă senină și agilă l-a scos din rândul maselor, unde se asfixia. Vag își mai amintea chipul ei de adolescentă, l-a prins de braț, aproape cu tandrețe, l-a dus într-o cameră izolată, i-a luat dosarul, apoi a scris pe o foiță un număr de telefon și a zis:

— Ce zi este astăzi? A, miercuri, peste exact o săptămână, să veniți la mine, la Cerasela Voinescu, vă mai amintiți de mine? Mi-ați pus un 10, Doamne, cât de fericită am fost, citisem romanul „Ion” al lui Liviu Rebreanu, lectură studioasă, cu semne și pene în carte. Am caracterizat-o pe Ana a lui Vasile Baciu, am dat și cinci citate semnificative, cum cereați. Eu vă voi lucra dosarul, of, sunteți la pensie, Doamne, ce crud este timpul, la revedere, domnule profesor!

Peste o săptămână, miercuri la ora zece dimineața, am fost prezent la Casa Pensiilor, Cerasela mă aștepta. M-a invitat în biroul ei, îmi mai lipsea o adeverință, zicea, de la Școala din Piscu, unde fusesem profesor un an de zile. Era consemnată vechimea în cartea de muncă, dar nu era documentul la dosar.

— Pierdeți 30 de lei lunar, dacă nu depuneți actul, mi-a zis Cerasela cu părere de rău.

Am alergat acasă, am căutat prin hârtiile mele, am găsit înscrisul și l-am dus a doua zi Ceraselei: se bucura de parcă aș fi fost tatăl ei.

Așa s-a întâmplat într-o instituție publică, dar într-un autobuz de fabricație olandeză, care circulă în urbea noastră, nu mă așteptam să se mai producă miracole, chiar din cele făcute de către foștii mei elevi, și totuși. Mă urcasem într-un autobuz cu lume puțină în el, unde pe scaunele din fața mea erau așezați doi domni, unul parcă instinctiv a întors capul spre mine și s-a ridicat pipăind febril umărul bărbatului ce-l însoțea:

— Domnule profesor, ce surpriză!

M-a luat în brațe și m-a sărutat pe obraz.

— Mă țineți minte, mă recunoașteți?!

În fața mea se afla un tânăr blând, roziu, cu o gușiță (de trai bun, cum se zice), îmbrăcat impecabil; iradia euforic și se uita fix în ochii mei.

— V-am fost elev, Aurelian Mulea, de la 12 A, după bacalaureat am plecat în U.S.A., la sora mea stabilită în Los Angeles. Haideți să coborâm la prima stație, aș vrea să mai vorbesc cu dumneavoastră, domnule profesor.

Am coborât:

— Tatăl meu, domnule profesor, nu venea la ședințele cu părinții, mereu era ocupat, obosit, lucra în metalurgie.

Tatăl lui Aurelian surâdea anevoie, cum fac oamenii tăcuți, deținea și o gură puțin cam strâmbă și o dantură spartă, de care se jena. Zâmbea, deși avea ochii albaștri încruntați.

Am găsit o cafenea cu multe locuri libere, am intrat și ne-am așezat la o masă, era curată, avea bar.

— Bere rece, domnișoară, a comandat „americanul”. În L.A., am urmat o facultate de științe economice, domnule profesor, nu la universitatea aceea celebră la care și portarii au premiul Nobel, nu, ci la una mai mică, însă foarte bună.

După ce-am băut berea, ne-am sculat de pe scaune, fostul elev mi-a întins o carte de vizită:

— Sunt telefoanele mele, aș fi încântat dacă m-ați suna, aș dori mult să mai vorbesc cu dvs.! Vă caut și eu, scrieți-mi telefonul dvs. pe acest carnet. De fapt, e agendă, de care sunt pline chioșcurile de ziare din L.A. Vedeți, scrieți la litera dvs. inițială de la patronim.

— Exotic carnețel! Ce reproduce pe coperta I?

— Un val verticalizat al Oceanului Pacific, prins bine foto, un fel de tsunami.

Tatăl lui Aurelian a înlăturat cu mâna, dezgustat, imaginea aceea .

— Așa-i și tata, un tsunami din Estul Europei, nu-i prieste când vorbesc despre America, deși ea are o firească măreție, chiar dacă mie mi-a fracturat încrederea în elementul-om, cum zice tata.

***

Ne-am reîntâlnit, așa cum ne-am înțeles la telefon. Din nou ne-am așezat într-o cafenea privată, curată, cu nelipsitul bar plin cu băuturi exotice.

— Am vrut să discutăm fără ca tata să fie de față, îl enervează la culme modul cum m-a tratat, într-un

moment sensibil al tinereții mele, o familie obișnuită din L.A., de origine engleză. Eu eram și sunt încă fiul lui preferat. Am studiat trei ani științele economice împreună cu Elisabeth, Bethy, americană de origine engleză, cum am mai zis. Bethy era atunci o fată frumoasă, corpolentă, cum sunt cele mai multe fete de acolo. Din primele zile ale anului întâi ne-am remarcat reciproc, ne-am înamorat și am petrecut multe evenimente împreună, inclusiv, ori mai ales vacanțele. Bethy era o studentă mediocră, matematica, algebra în speță, nu erau părțile ei tari. Avea în schimb un corp splendid, miza mult pe el și reușea să se îmbrace cu gust, ca europencele, spre deosebire de celelalte colege, ce se costumau sport ori chiar neglijent. Nu m-a invitat niciodată să-i cunosc părinții, până nu i-am cerut ca să se mărite cu mine. Atunci parcă am electrocutat-o, trebuia să-i cunosc părinții, zicea, lor eram dator, să le cer fiica de soție. Fusesem până atunci un cuplu fără restricții, mă refer la relațiile fizice dintre noi. Când un bărbat, cu care te-ai cuplat, te cere de soție, este considerat un om de onoare. Bethy a fost invitată de multe ori acasă la sora și la cumnatul meu, sensul relațiilor mele cu Bethy era apreciat de ei ca un preludiu al unei căsnicii din pasiune. De fapt, rudele mele nu aveau copii și mă scuteau de micile cheltuieli ale casei, chiar și atunci când m-a angajat prin concurs la o bancă. Mă consiliau permanent, ca să strâng bani, le plăcea că nu eram cheltuitor, jucam și la bursă și-am adunat ceva dolari. Eram apoi admirat de ei că nu eram risipitor, ci un fiu harnic, corect, politicos. Cu aceste calități, cu aceste mici performanțe (Bethy le comunicase familiei sale!) m-am prezentat părinților Elisabethei și i-am cerut tatălui mâna fiicei lui. Spre dezamăgirea mea, nu-i interesaseră prea mult calitățile mele, nici măcar înfățișarea mea, simbolizam o rasă albă, blondă…

— Care-i nația ta?

Le-am spus cu demnitate și sobrietate:

— Ce-i aceea? aproape s-a răstit tatăl fetei la mine.

— Un fel de derivație de la romani, Dacia se chema patria lor antică, abia a îngăimat Bethy.

Tatăl ei a pufnit, apoi a râs de-a binelea.

— Aveți rude în Sicilia? m-a chestionat ironic.

— Nici vorbă, domnule, n-am rude în celebra insulă.

Pe sicilieni îi temeau și-i respectau toți californienii, la fel și prezumtivul meu socru.

— Nu-ți dau fata noastră, domnule.

Bethy lăcrima, era rumenă și tristă, a bocit discret.

Apoi ipoteticul socru a devenit pragmatic:

— De ce nu-ți aduci aici o logodnică din țara ta? Ori una din America Latină, din Peru, Bolivia, Uruguay, CostaRica?!

— Eu pe Bethy o voiam…

— Nu-i pentru tine, domnule. N-ai intuit nivelurile Americii adevărate, nici misterele, anvergura și prioritățile ei anglo-americane…

Sora și cumnatul meu, cărora le-am relatat umilirea, m-au consolat cum au putut:

„— Nu avem brand mare ca popor, Auraș dragă, mi-a zis sora"; avea ochii în lacrimi.

„— Au niște ierarhii în preferințele lor: englezi, irlandezi, cei din nordul Europei, germanii sunt abia pe locul cinci, latinii și slavii sunt la periferie…", a zis și cumnatul meu.

— Mai târziu, i-am mărturisit tatei cum m-au tratat prezumtivii lui cuscri. I-a înjurat scurt și licențios, cum făcea la muncă, în metalurgie. Ori de câte ori amintesc de ipoteticii lui cuscri californieni, îi înjură, apoi arată ca un tip dezolat: el a crezut și crede în demnitatea și paritatea plină de strălucire a etniei sale, în pofida multora.

— Aurelian, ai spus că Elisabetha era mediocră, am grăit și eu ironic, ei te-au ajutat s-o eviți.

— Așa o fi, domnule profesor, însă aș vrea să mă consiliați, cum să mă descurc cu tata, cum aș putea să-l fac să înțeleagă că el, noi, nu avem valoare mare în fața străinilor. El repetă deseori: „I-aș da zisului tău «socru» un pumn în bot, un pumn greu, de șapte milioane de tone de metal, atât cât producem cu oțelăriile noastre."

— Ni le vor lua, i-am zis tatei cu amărăciune în voce, tot, laminoarele, furnalele, oțelăriile, desigur tot ei vor fi actorii principali.

— Fă-l să înțeleagă, dragul meu, că noi din ariile marginale ale Europei conservăm cele mai multe vanități; erupem, explodăm din când în când, însă resemnarea este și va fi merindea noastră zilnică, fiule, chiar în fața spațiului vast și a „morții eterne", cum a preluat poetul.

— E prea complicat pentru tata! Domnișoară, a strigat Aurelian chelneriței, mai vrem bere, chifle și caşcaval cu piper.

Fata s-a înclinat respectuos. „Ce bizar este domnul acesta elegant, ce costum și ce cămașă poartă, are bani, valută", probabil cugeta domnișoara săracă.

— Este atentă fata; de-ar ști că nu are în lumea bogaților decât scurta ei tinerețe și… sexul; un adevăr banal, domnule profesor.

— Poate știe, Aurel. Umilit am fost și eu, ascultă, dacă mai suporți un lamento. În prima tinerețe, am avut un amic, grec de origine, rețiine. Suferea de strabism, ochii i se îndepărtau involuntar de axa vizuală, ce mai, avea o privire încrucișată. Era și mic de statură, foarte complexat, fără un tată cunoscut, adică nu era recunoscut oficial, băiat din flori, cum se zice în popor, chiar se și adaugă în ironice versuri: „Eu cu nasu-n floricele / Tu cu ochii după stele". Un prăvălier o adusese în sat de la oraș pe mama lui, slugă, cu strabism și ea, c-un ochi la făină și cu altul la slănină, cum bine zice iarăși poporul nostru. Micul comerciant, care o adusese în sat, i-a dat o mică cameră (lungă și îngustă) în curtea lui, în prelungirea unui grajd. Acolo și-a crescut copilul. Înainte de 1948, când a fost naționalizarea, comerciantul și-a vândut proprietatea (curtea și grajdul), noul proprietar, din milă, a îngăduit ca grecoaica să-și crească pruncul în cămăruța ei. Grecoaica s-a angajat ca infirmieră la spitalul rural din sat și a supraviețuit cu țâncul ei, Nicos Demetriadis. Eu

l-am cunoscut mai bine în anul când pregătea examenul de admitere la Universitatea Cuza, absolvise un liceu rural și era slăbuț la matematică. Țineam biblioteca școlară ca tânăr profesor de limbă identitară și Nicos s-a aciuat acolo, l-am acceptat, deși uneori, când i se roteau ochii în cap, nu-mi surâdea să-i văd albul globilor oculari, chiar mă dezgusta, mă eschivam, însă, un biet bastard. Se gudura pe lângă mine, mă purtam frumos cu el, chiar și atunci când câte o cititoare frumoasă întorcea capul, ca să nu-i mai vadă privirea încrucișată. În fine, Nicos Ceacârul a luat examenul de admitere la facultatea de științe economice din Iași, mai în coada listei, dar la „admiși". Înainte de a începe cursurile facultății, cu ultimele economii ale mamei lui s-a operat de strabism. A făcut bine, prima impresie, cum se știe, contează foarte mult. S-a decomplexat rapid, l-am mai văzut în niște vacanțe, nu mă mai frecventa, ne întâlneam întâmplător. La balurile studențești devenise, îmi spunea o colegă de-a lui, o mică vedetă, dansa fetele frumoase și spre lauda lui era permanent vesel, scăpase de strabism, de chilia umilă a mamei; învăța și lua bursă, impresiona secretarele facultății cu veniturile mai mult decât modeste ale mamei, Nicos își construia o imagine favorabilă. Nu avea însă un amor stabil, căuta fetele frumoase, nu accepta decât pe domnișoarele frumoase, nici cele drăguțe, ori mediene nu-l interesau. Probabil, voia să recupereze douăzeci de ani de calvar, de excluderi, care lăsaseră urme: numai frumoase să fie! Era mărunt și bufon la seratele studențești de dans, un buric veleitar și incomod – fugeau de el fetele arătoase, Doamne, dar ce berbanți erau în jur, ce competiții dure pentru fetele remarcabile, ah, bietul băiat, te durea la cerebel, cum glumeau între ei goliarzii, oh, Nicos, cu complexele tale abia epurate de ceacâr. Deci (iarăși deci) Nicos, un grecotei pretențios la dame, a terminat studiile superioare și l-au repartizat la Buzău într-o fabrică de sticlă. S-a însurat, auzisem pe surse, cu o fată drăguță foc, fără studii superioare, o luase pentru că era frumoasă (obsesia lui). S-a căsătorit și după trei ani a divorțat, o bătea (auzeam fără să vreau, știți, lumea este mică, hai Buzău, Buzău!) Sincer să fiu, nu m-au surprins vorbele despre brutalitățile lui, avansase și-n funcție, avea și studii superioare, făcute la o universitate faimoasă din trista noastră republică.

L-am revăzut după divorț, venise în sat invitat de niște funcționari cu interese la fabrica de sticlă, ne-am îmbrățișat, ne-am privit: în fața mea stătea un bărbat scund, decis și fără complexele grecoteiului pitic și ceacâr de altădată. Apoi, ce mare scofală mai eram și eu, un profesor de țară, cu leafă mică, și pe deasupra legat de glie. Micii amploiați voiau să-i intre în voie lui Nicos, îl lăudau, insistând asupra impresiei bune lăsate în sat după înmormântarea plină de pomeni, pe care o organizase mamei sale. Insistau să meargă acasă la ei la un ospăț. Am vrut să plec, dar Nicos m-a reținut, m-a apucat chiar de braț, nici când vor să-ți facă daruri, se zice, să nu crezi în greci. Of, însă cerul s-a răzbunat pe mine, a pornit o ploaie teribilă, afară se întuneca, iar ploaia nu se mai oprea. Am ajuns în casa funcționarilor.

— Măi Veronico, a zis Nicos, înțeleg că vrei să mă așezi la masă, chiar mi-i foame, amână puțin, pentru că-i ăsta (a arătat spre mine) în plus și se ține scai de mine!

Acela a fost recitalul dat de Nicos, mințea, iar fostul ceacâr își lăsase veninul. Aș fi vrut să intru în pământ de rușine, aș fi vrut să-l bat, sunt totuși fiul unor oameni… Brusc, am ieșit în ploaie, în noroi și am plecat spre casă, m-a udat până la piele. Voia să se răzbune, oare de ce? Pentru că aveam ochii normali, de o singură culoare – albastră?! Contrariat sunt și acum… poate clemența mea din tinerețe să-l fi călcat pe nervi, să-l fi umilit?! Mi-a dat o replică! Multe țin de fondul lor genetic, tot așa și cu buldogii tăi din Los Angeles.

**

— M-am căsătorit, domnule profesor, în țară, la sfatul tatei, cu o tânără doctoriță, Camelia. Am luat-o cu mine în L.A., aș fi vrut să practice acolo medicina, însă nu i-au recunoscut diploma obținută la București. Ar fi trebuit să mai susțină niște examene de diferențe în limba engleză, doctorii americani fac o medicină preventivă. Camelia a refuzat categoric, ea știa doar o engleză din dicționare.

— Eu mă întorc acasă, Aurelian, dacă vrei poți rămâi aici, eu plec în România.

Am urmat-o și eu.

— Bine ai făcut! O iubești?

— Indubitabil! I-am cumpărat și dotat un cabinet medical privat (în capitală), iar surorii mele i-am achiziționat aici o viluță, are trei copii, i-am dat cincizeci de mii de dolari pentru a începe o afacere, patronată discret de mine. Acum lucrez la o bancă americană de la noi. Voi porni o afacere cu cel puțin cinci-zece angajați români…

— Sponsorizezi și o carte de nuvele semnate de mine?

— Îmi faceți o mare onoare, domnule profesor.

— Întemeiați o asociație a tinerilor afaceriști „Întoarcerea fiilor"!

— Este ispititor ce spuneți!

— Aurelian, zeii sunt de partea noastră, poporul acesta naiv și nevoiaș este norocos că vă are.

— Lumea de pe la noi este cam cenușie, profesore, dar o vom face noi să strălucească.

**

Doamna Virginia Despinescu, o fostă latifundiară călătoare prin America, de fapt este fiica unui moșier, o farmacistă pensionară, animată de ideea recuperării fiilor noștri rătăciți peste ocean ea l-a căutat pe Aurelian Mulea în L.A., auzise despre istorioara lui cu anglo-americanii, întărită și de sora lui. L-a așteptat două ore, a scris un bilet, un telefon, a promis că revine. Pe aceeași foaie, Aurelian a notat și a semnat:

Doamnă Despinescu

Mă întorc acasă, în țară, ca să-mi lucrez „moșia"! Omagii!

Poetul și istoria

Grigore Postelnicu
scriitor

Nicu se arăta mereu cât se poate de dezinvolt în discuții, atribuia cu ușurință o anumită profunzime temelor și avea o mută stăruință în a medita la părerile scriitorilor din alte generații, chiar dacă de cele mai multe ori autorii respectivi nu erau recomandați sau pur și simplu erau interzișii. Avertismentele erau nesocotite nu numai de el, ci de mulți alții, care fie că se simțeau stimulați de ideea de-a gusta din fructul oprit, fie din setea nestinsă de-a ști cu adevărat ce i-a preocupat pe oamenii de dinaintea lor pentru a nu le repeta greșelile. Îi citea cu lăcomie în căutare de răspunsuri la propriile întrebări, îi descoperea cu uimire, îi comenta cu voce tare și de față cu toată lumea, cu aerul că face lucrul cel mai firesc din lume, confirmând astfel părerea tot mai adânc generalizată printre cei tineri că în atare condiții nimic nu este mai subversiv decât gândirea. Cum își permitea oare atâtea derapaje? Unii spuneau că fusese amanetat de partid, urmând să fie prezentat ca Poetul acestei epoci, de care Partidul va avea grijă, nu cum a făcut regimul burghezo-moșieresc cu bietul Eminescu. În cartea sa, *Fabrica de scriitori*, Marin Ioniță povestește cum Sadoveanu se interesa mereu de Labiș sau, dacă nu putea personal, trimitea propriul lui secretar pentru a-l întreba de sănătate, ce face și cum o duce. Labiș se ducea foarte des la Comitetul Central la Paul Georgescu, unde avea mereu toate ușile deschise, lucru confirmat de mai mulți prieteni cu care Labiș a intrat pentru diverse probleme. Ofițerul de la poartă l-a oprit cu strictețe pe Marin Ioniță, dar s-a dat imediat la o parte când Labiș i-a spus: *Dânsul e cu mine*.

Am auzit-o cu urechile mele pe Margareta, sora lui, povestind la radio cum, la un moment dat, cu o lună, două, înainte de groaznicul deznodământ, tatăl poetului fusese chemat chiar la Comitetul Central să i se pună în vedere că e cazul să-și muștruluiască feciorul, care, vezi, Doamne, face și drege. A ieșit de acolo pleoștit rău de tot, iar Nicu l-a ascultat, i-a promis că a înțeles și ca să mai uite de necazuri i-a invitat pe amândoi la Athenee Palace. S-au așezat la o masă și până să le vină comanda, Nicu a luat-o pe Margareta de mână să-i arate bucătăria și pe câțiva dintre chelneri. S-au tot învârtit prin bucătărie, s-au dus să vadă rastelul de băuturi, depozitul de la subsol plin cu alimente și la un moment dat, dând o perdea la o parte s-au izbit de un tip cu pălărie de fetru și cu cravată impecabilă. Omul se simțea stânjenit și-și ceru scuze imediat. Dar Nicu era foarte supărat și a început să țipe: Ce tot vrei, detectivul lui pește prăjit, sunt aici cu sora-mea, cu taică-miu, ce tot naiba nu mă lași să respir, fir-ați ai dracului cu mumă-va cu tot?!

Cum se împacă acestea toate cu impresiile mai vechi care-mi stăruie în minte prin negura adunată în atâția ani? Sunt complementare și se cheamă unele pe altele. Într-o zi, pe o bancă, în cel mai dosnic ungher al parcului Herăstrău mi-a citit cu vocea sugrumată de emoție un poem terifiant, *Legenda căpcăunului* sau *Balada căpcăunului,* nu mai știu cu precizie. Era vorba de un uriaș, o făptură monstruoasă, care prinsese în laț toate păsările de pe insula aceea părăsită și le-a închis în colivii ce atârnau acum deasupra patului căpcăunului. Păsările nu mai zburau, nu mai cântau, nu au mai mâncat multă vreme. Și, totuși, încetul cu încetul, au început să se apropie de mâna monstrului și cu timpul ciuguleau semințele din palma lui pentru a-și astâmpăra foamea. Ba chiar erau combinate într-un anume fel și făceau și ouă, pe care el le culegea cu încântare. Cu timpul au început să vină bucuroase la gura coliviei, scuturându-și penele și ciugulind cu recunoștință firimiturile, pe care el nu uita de două ori pe zi să le aducă frumoaselor privighetori. Când a terminat se scărpina în cap și aștepta cu emoție să-mi spun părerea. La rândul meu stăteam năucită de impresia puternică pe care o făcuse asupra mea.

— Este o alegorie care te răscolește… Păsărelele acelea care au suferit și încă mai suferă, îți sfâșâie sufletul tocmai pentru că s-au obișnuit cu colivia, cu suferința. Ba chiar se simțeau într-un fel îndatorate, recunoscătoare pentru grija acelei făpturi… Bun, la prima vedere este vorba de o făptură respingătoare, oribilă la înfățișare, care le lua ouăle cine știe în ce scopuri, dar ele se obișnuiesc după o vreme și situația nu li se mai pare așa de oribilă. Ce-i cu adevărat dureros este că autorul nu ne spune nimic despre trilul privighetorilor, dacă el s-a mai auzit vreodată pe insula aceea sau nu.

N.R.: Fragment din romanul „Bucătăreasa și prezumția de nevinovăție”, care va apărea curând.

Poeme

Coriolan Păunescu
poet

Luați-mă cu voi

Ehei, ehei, strig eu din
grota-n care
mă trezesc ca un pustnic
acoperit cu ierburile lumii
mereu amirosind a lacrimi
vii și amare
ce se scurg dintr-o stea.

Luați-mă și pe mine cu voi
la vânătoarea voastră divină
învățând de unul singur
ce-i suferința căprioarei
cu botul brumat de noiembrie –

stăpânul absolut al sufletului.

Luați-mă, fără a sta pe gânduri
și fără să inventați o explicație savantă,
pe orbita galbenă,
unde fiecare electron își pierde
din sarcina lui estetic egală
și-atât de înaltă!

Luați-mă, fiindcă pentru moment
eu îmi închid grota de sare
și de ierburi pentru fitoterapia învinșilor
și-a ursului meu
grav rănit de tăierea pădurii.

Comuniune

Iată, de-o vreme, cocoșii luminii
cântă-n pridvor,

iar din greoaie adâncuri
de reavăn pământ
visările ca un abur de sfânt
urcă spre luna ce iese din nori.

Și încă aud cum cântă cocoșii în cor
în această primăvară cu liliac înflorit
și cum se dezgheață apa
într-un mitic izvor
pe când privesc spre ceruri uimit?

S-aude acolo și un zumzet cosmic
precum în stupul de tei

pe care-l ascult
parcă venind dintr-o mare furtună
și-n inimă simt cum mierea din flori

pe buzele mele s-adună.

E timpul

Acum, trebuie să aduci aurul pur
ca o maximă concentrație de lumină.

Trebuie să bem fiecare daco-român
dintr-o ulcică comună,
fiindcă unii și-au pus în gând noaptea
să ne acopere cu mantaua,

pe când la rădăcină ne bate cineva
câte un cui de aramă sub lună.

Trebuie să bem din ulcica lui Zamolxes,
bătrânul zeu al statului-mamă,
pe care îl străbatem copleșiți de false mărgele
date-n seamă cu nevoință,

deși noi știm că sunt din sticlă portocalie
și-n mare parte din umilință.

Și, țineți minte, la Sarmisegetuza
ne-așteaptă Decebal și îngerul său, Deceneu,
care nu mai trebuie aleși la vreun scrutin
cu entuziasm prefăcut

condus de vreun Iuda autohton
sau de unul străin absolut.

Expresii celebre

„Potirul Sfântului Graal“
„Le calice du Saint-Graal“
„The Holy Grail“

Theodor Parapiru
profesor, scriitor

Inspirându-se din faptele și patimile lui Iisus, barzii celtici au „creștinat” legende mai vechi. Astfel, cele în care regele Arthur, într-o expediție pe mare, căuta un vas cu însușiri magice sunt transformate în povestea fascinantă a „Potirului Sfântului Graal”. „Potirul”este o cupă în care Iosif din Arimateea ar fi adunat picături din sângele lui Iisus când acesta se afla pe cruce: „Ci unul dintre ostași îi împunse coasta cu o lance, și îndată ieși sânge și apă.” (*Ioan*). Pentru cavalerii Mesei Rotunde, găsirea Graalului a fost o aspirație de la început și, treptat, a devenit rațiune de a exista a acestei alese societăți de idealiști.

Conform legendei, descoperirea locului tainic unde se afla vasul sacru nu putea fi făcută decât de un cavaler neprihănit, a cărui puritate sufletească era neîntinată. Întâi s-a crezut că lui sir Lancelot de Luc (cavalerul cel mai vestit al Mesei Rotunde) îi era menit să dea lumii acest talisman sfânt, dar dragostea secretă a viteazului pentru regina Guinever i-l face inaccesibil. Cel destinat să împlinească profeția spre binele general va fi fiul său, Galaad. În ciclul breton de legende cavalerești, *Arthur și cavalerii Mesei Rotunde*, găsirea potirului este atribuită eroului Perceval.

„Potirul Sfântului Graal” reprezintă o referință pentru ideal, în întâmpinarea căruia se merge cu neîntinată credință.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Graal#/media/File:Holygrail.jpg

***Graalul Sfânt**, de Dante Gabriel Rossetti*

Marius Dumitrescu, *Psihanaliza aplicată în filosofie și artă*,

Editura Sedcom Libris, Iași, 2014

Ivan Ivlampie
scriitor

Dacă întreaga istorie a filosofiei nu poate fi privită altfel decât sub forma aplicării unei metode sigure, acest lucru fiind valabil în demersul ontologiei, și anume a metodei fenomenologice teoretizate de Edmund Husserl, istoria culturii și civilizației noastre nu poate fi citită altfel decât în forma aplicării psihanalizei teoretizate de Sigmund Freud. Ambii acești autori sunt contemporani, sunt evrei care locuiesc într-un spațiu german devenit ostil originii lor etnice, ambii au marcat profund filosofia secolului al XX-lea, dar sunt diametral diferiți în ceea ce privește înțelegerea psihismului uman. Primul este ultraraționalist, secundul, un adept radical al naturii noastre iraționale.

Husserl așeza în centrul metodei fenomenologice ideea „conștiinței de imposibilitate". Transpusă în planul istoriei filosofiei nu putem să nu observăm că fiecare gânditor s-a întrebat, fără să intuiască fenomenologia, „fără de ce nu poate să fie lumea aceasta", indicând câte un element al acestei lumi, fie focul, fie numărul, fie spiritul, materia sau voința fără de care lumea nu putea fi. Și răspunsurile au curs în chip subiectiv până mai deunăzi. Freud, elaborând metoda complexă de sondare a psihismului, releva faptul că în vis, în imagini și fantasme depozităm adevărul cu privire la noi înșine. Husserl nu a conștientizat că metoda fenomenologică se suprapune istoriei ontologiei, cum nici metafizicienii nu au conștientizat – în afară de el – că există o metodă fenomenologică. Freud nu a conștientizat decât aproximativ că istoria culturii poate fi lecturată psihanalitic și, de aceea, s-a speriat când suprarealiștii au început să procreeze artă folosindu-se de fundamentele psihanalizei. El credea că psihanaliza se poate aplica doar asupra trecutului cultural sau în vederea însănătoșirii viitoare a pacienților săi, nicidecum altfel.

Că lucrurile nu stau așa descoperim într-o remarcabilă lucrare scrisă de profesorul ieșean Marius Dumitrescu: *Psihanaliza aplicată în filosofie și artă*.

Spre sfârșitul cărții, la pagina 429, autorul scrie: „Psihanaliza reprezintă tocmai arta de a recupera și a identifica *viul* din spatele creațiilor spirituale, un proces complicat ce amintește de căutarea pietrei filosofale ce oferă noblețe, nemurire și tinerețe veșnică lucrurilor pe care le atinge." În lucrarea *Sensul creației* Nikolai Berdiaev atrăgea atenția asupra fenomenului de *obiectivare* în actul creației spirituale, fenomen care, asemenea sublimării freudiene, este urmare a unei izbucniri revelatorii inconștiente care se solidifică, se stinge în operă, și în cele din urmă trăirea revelatoare suferă, astfel, o pierdere din efervescența sa originară. Acest exercițiu de a recupera „*viul* din spatele creațiilor spirituale" este tema cărții lui Marius Dumitrescu.

Textul lucrării este structurat pe trei mari părți. În partea de debut – „Întotdeauna există *și* un tată sau teoria pulsiunilor în perspectivă freudiană" – suntem inițiați în teoria psihanalitică de la geneza acesteia și formularea conceptelor sale fundamentale, până la înțelegerea naturii umane, cale deschisă de viziunea freudiană asupra psihismului nostru și dezvoltată ulterior în acordul sau dezacordul părintelui psihanalizei. Luăm cunoștință, astfel, de importanța dimensiunii vieții inconștiente, de căile de acces către acest tărâm necunoscut, prin actele ratate sau prin vise. Față de alte introduceri standard în psihanaliză, meritul autorului este că nu se rezumă doar la moștenirea lui Freud, ci la întreaga moștenire culturală a umanității. Teoria visului, de exemplu, este prezentată în tot istoricul și arealul cultural în care a dobândit semnificații demne de luat în seamă. Sexualitatea și agresivitatea umană

ne reţin atenţia prin metamorfozele pe care le-au suferit în cazul nostru comparativ cu lumea animală: „Natura biologică a omului, în pofida numeroaselor asemănări pe care le are cu animalele, îi trasează fiinţei umane *un comportament sexual special*. Omul este fiinţa care posedă o sexualitate permanentă, ce se însoţeşte de plăcere" (p. 84). Această sexualitate este corelată cu agresivitatea. Reproducerea *faţă în faţă* determină ca privirile partenerilor să se ciocnească, sexul seamănă cu o luptă între parteneri. Punând în evidenţă natura pulsiunilor agresive şi sexuale, autorul subliniază importanţa decisivă pe care o are lupta continuă dintre Eros şi Thanatos. Analiza agresivităţii şi expunerea sa tipologică pun în valoare natura complexă a fiinţei umane, singura *care se ucide intraspecific*. Forma cea mai rafinată a agresivităţii este puterea. Acestui subiect autorul îi acordă un capitol special, trecând în revistă diferite modalităţi de înţelegere a puterii, de la cel magic, impersonal, al lumii arhaice, la cel personalizat din lumea civilizată (sub formă adjectivală, ca putere religioasă, militară, economică, politică). Experienţa erotică e asemănătoare experienţei de putere, ceea ce face posibilă înţelegerea puterii ca energie care asigură susţinerea necesară împlinirii unei dorinţe (p.106). Pentru istoria recentă autorul sesizează o desacralizare şi o dezadjectivare a puterii, ceea ce face ca aceasta să tindă spre o agresivitate pură.

Agresivitatea umană este vitală pentru om şi, departe de a fi nevoie de o amputare a ei, e necesară canalizarea acesteia spre direcţii non-violente. La pagina 114 Marius Dumitrescu ne oferă un tablou cu privire la soluţiile posibile de inhibare a agresivităţii, cu toată violenţa noastră intraspecifică manifestată sub forme de canibalism sau de crime în timpul războaielor. Printre strategiile de evitare a violenţei un număr important de pagini este alocat celor culturale, mergându-se pe analizele lui Freud dedicate cuvântului de spirit, până la înţelegerea umorului, râsului, comicului.

Cum l-au receptat contemporanii pe Freud? Ca pe un personaj dezgustător, pentru că ne-a oferit un tablou de neînchipuit despre om: omul, o fiinţă ambivalentă ce manifestă faţă de tot ceea ce e în jur, în acelaşi timp, sentimente de iubire şi ură, o fiinţă agresivă, înzestrată cu instincte criminale, predispusă la sinucidere, aplecată spre incest, cu o sexualitate infantilă şi chiar aberantă. Dincolo de prejudecăţi, continentul descoperit de Freud – inconştientul, ca rezervor al energiilor psihice – împlineşte viziunea noastră despre om, relevând instanţa lipsă între eul cugetător şi corp: „Instincte, pulsiuni, gânduri inimaginabile unei conştiinţe asumate de către «Eu» lovesc la porţile lui, asaltându-l prin acte ratate, vise şi dorinţe de evadare din real. Eul trebuie să cedeze, la un moment dat, în faţa inconştientului, care îşi recheamă, cu autoritate, prioritatea" (p. 145). Cu această constatare trebuie să înţelegem că până la psihanalistul vienez marii creatori au intuit doar funcţionarea unor mecanisme fără să le poată da de rost întocmai cum sunt. Marius Dumitrescu, în paginile următoare, va aplica psihanaliza pe intuiţiile creatoare ale unor personalităţi remarcabile din cultura europeană.

Astfel, partea a doua a cărţii – intitulată simplu, „Psihanaliza filosofiei" – e dedicată cu precădere personalităţii lui René Descartes. Aparent, a încerca o psihanaliză a vieţii şi operei părintelui raţionalismului european, a gânditorului care a marcat viziunea modernă despre om, ca fiind esenţialmente o fiinţă cugetătoare, ar contrazice punctul de vedere al viziunii abisale. Într-o gândire schematică putem observa că modernitatea începe cu raţinea carteziană şi sfârşeşte cu iraţionalul freudian.

Marius Dumitrescu trece dincolo de aparenţele schemelor istoriografice şi pătrunde organic în lumea spiritului cartezian. Suntem contemporani, atunci când urmărim simţul intern şi timpul situaţiei filosofului francez, cu tranziţia Europei de la universul credinţei la raţiunea universală, o tranziţie deloc lipsită de ispite, spaime şi ameninţări, trăite în plan istoric în forma Războiului religios de 30 de ani (1618-1648), la care martor şi cât de cât participant este ilustrul nostru om de ştiinţă. Într-o Europă care şi-a pierdut spiritul universal al credinţei atunci când îndoiala lutherană a contestat principiile aşezării istorice a acestei credinţe, R. Descartes va îndrăzni în cercul solitudinii să reconfigureze acest universal pe baze raţionale. Spre deosebire de exegeza clasică, autorul cărţii de faţă reconstituie demersul cartezian forând în psihismul individual al acestuia, în adâncul căruia s-au clădit marile emoţii ce au generat

unicitatea situaţiilor de viaţă şi de creaţie. Cele trei vise din noaptea de 10-11 noiembrie 1619, *cu ocazia descoperirii fundamentelor unei ştiinţe uimitoare,* reprezintă nucleul aplicării psihanalizei la înţelegerea operei filosofului raţionalist. Tensiunea viselor îl determină pe Descartes să realizeze interpretarea lor, ele nu trec fără a fi observate de comentatori, iar la „presiunea" unuia dintre aceştia, Maxime Leroy, Freud însuşi se apleacă asupra lor, transmiţându-ne „doar o pagină şi jumătate despre cele mai faimoase vise din filosofie" (p. 218). Marius Dumitrescu ne introduce în intimitatea demersului filosofic cartezian prin această poartă regală – care este visul – de dezlegare a unui „secret de fiinţă" (cum va scrie Sartre) şi care în ansamblu oferă direcţia de mişcare a conştiinţei europene. Oricât de mult ne impresionează universul uman descoperit şi descris de Freud, trebuie să rămânem convinşi că acest demers e întreprins cu instrumentele raţiunii carteziene. Şi dacă în cartea de faţă citim că Descartes a fost cuprins de groază în faţa „celuilalt tărâm", care aparţine unui Geniu Rău, el nu a urmărit decât să se salveze doar salvând acea realitate la care poate să se aplice matematica. Subscriem pe deplin unei afirmaţii de la pagina 249: „Cazul lui Descartes este, poate, unul dintre foarte puţinele exemple din istoria filosofiei, când, cu mult înaintea lui Freud, întâlnim o încercare de a explica raţional visul, de a purcede cu mijloacele raţiunii în iraţional, în lumea aparent haotică a fantasmelor viselor". Însemnările din subterană din capitolele consacrate filosofului francez constituie o remarcabilă invitaţie la o nouă şi la o altfel de lectură a întemeietorului raţionalismului modern.

La fel de simplu este intitulată şi partea finală a cărţii: „Psihanaliza artei", închizându-se astfel cercul din titlul volumului de faţă. Fiind vorba despre creaţia artistică, o formă umană de exprimare a ideilor prin sentimente, prin recurs la imagini şi imaginar, deci de o manifestare aflată la hotarele oniricului şi abisalului, ne imaginăm cu uşurinţă că sondarea psihanalitică a acestui teritoriu este mult mai accesibilă, extrem de facilă. Freud a „fugit" de filosofie şi de filosofi, dar a fost generos cu artiştii în scrierile sale de psihanaliză aplicată. Fără acordul spiritul grec nu putem plonja în fântâna adâncă a psihicului uman. Freud, atunci când a fost constrâns la acest gest, a preluat metaforele lingvistice ale imaginarului antic. În opera sa întâlnim trimiteri la universul literaturii şi mitologiei Eladei păgâne în care s-au zămislit în chip simbolic mecanismele noastre psihice ale supravieţuirii.

Marius Dumitrescu, în incursiunea sa asupra psihanalizei artei, pătrunde în universul homeric din care extrage substanţa transformărilor suferite de civilizaţia greacă de la societatea matriarhală la patriarhat. Zeul sau omul, aflaţi deopotrivă sub stăpânirea destinului, intră în jocul oracolului, al inconştientului spre care ne este blocat orice acces. Zeii modelează destinul muritorilor prin forţa lor de a dărui. Încrezători în darul hărăzit, eroii sfidează destinul căzând pradă blestemului oracular şi pedepsei divine. Confruntarea aceasta titanică ne este expusă nu doar pe marginea destinului lui Ahile sau Ulise, Hector, Agamemnon, Paris sau Oreste, ci şi a unui Iov, din literatura ebraică, sau a unui Faust, prin care Goethe vrea să surprindă spectacolul universal confruntării cu avocatul abisului: torţionarul. Prin analiza romanului „Fraţii Karamazov", care a stat la baza studiului freudian „Totem şi Tabu", autorul acestei cărţi ne edifică în privinţa marilor intuiţii psihanalitice dostoievskiene, ca deschizător de drum în cunoaşterea abisalului.

Aşa cum în „Psihanaliza filosofiei" înţelegerea operei lui Descartes este contribuţia de certă valoare a acestei cărţi, în această ultimă parte a lucrării autorul merită toate aprecierile pentru exerciţiul exegetic a doi mari artişti: Dante Alighieri şi Salvador Dalí. „Mnemotehnica păcatelor în *Infernul* din *Divina Comedie*" precum şi capitolul următor, „*Infernul* dantesc în imaginarul dalian" sunt texte a căror fineţe interpretativă şi comunicare adresată lectorului impresionează. O recenzie nu face altceva decât să denatureze nuanţele. Dacă psihanaliza lui Descartes m-a orientat spre dorinţa de recitire şi reevaluare a operei acestui autor, prin aceste capitole, dedicate psihanalizei Infernului, Marius Dumitrescu m-a constrâns să-mi regândesc şansele spre mântuire. Că ultimul capitol al acestei cărţi primeşte inspiratul nume „Este greu să fii om" nu e o întâmplare, cum nimic întâmplător nu este în tot ceea ce a scris şi subscris autorul.

Cartea *Psihanaliza aplicată în filosofie şi artă* excelează prin ilustraţiile care însoţesc mai întâi – psihanalitic, filosofic şi artistic – coperta, apoi pe pagină de capitol şi subcapitol, prin imagini remarcabile în câmpul discursului proiectat. Spectacolul grafic este excelent selectat de autor din creaţia artistică a umanităţii, dar şi din fotografiile personale care atestă o documentare intenţionată la faţa locului unde au peregrinat eroii acestei cărţi.

Zanfir Ilie – *V.A. Urechia, publicist*

Camelia Toporaş
şef serviciu, Referinţe, Biblioteca „V.A. Urechia”

Directorul Bibliotecii Judeţene „V.A. Urechia”, prof. dr. Zanfir Ilie, este deja un consacrat cercetător al vieţii şi operei celui care a fost ctitorul bibliotecii publice din Galaţi, istoricul, academicianul, profesorul universitar Vasile Alexandrescu Urechia. Astfel că nu constituie o surpriză faptul că ne oferă astăzi o nouă carte dedicată patronului bibliotecii gălăţene, rezultat al intensului studiu al activităţii publiciste a lui V.A. Urechia şi care reprezintă în acelaşi timp lucrarea sa de doctorat, susţinută la Universitatea de Stat din Republica Moldova.

După publicarea în anul 2013 a antologiei „Faţete ale publicistului şi memorialistului Vasile Alexandrescu Urechia”, ce adună o serie de articole şi fragmente memorialistice ale istoricului, readuse la lumină posterităţii, volumul editat în acest an la editura „Acţiunea” din Piatra Neamţ, oraşul de baştină al lui V.A. Urechia, ne poartă pe itinerarul afirmării publicistice a marelui patriot, pornind de la detaliile biografice care l-au pregătit pentru cariera de mai târziu, până la afirmarea personalităţii sale plurivalente, cu accent pe activitatea în domeniul jurnalistic.

Structura bine gândită a volumului reflectă profunda aplecare şi pătrundere în viaţa şi opera lui V.A. Urechia, de care prof. Zanfir Ilie a dat dovadă în conceperea acestei lucrări, apelând pentru aceasta la numeroase surse documentare şi arhivistice, la bogatul tezaur pe care însuşi marele istoric l-a lăsat moştenire bibliotecii gălăţene.

Autentic cronicar al vremurilor sale, V.A. Urechia se remarcă printr-o imensă operă publicistică, împrăştiată în ziarele şi revistele de marcă ale vremii, impresionând prin diversitatea temelor abordate, de la cronica literară la istoria literaturii, de la cauza naţională la istoria românilor, de la eseu la proză, de la memorialistică la arhivistică, de la politică la învăţământ. Astfel că, apariţia unei lucrări ştiinţifice, care tratează cu seriozitate această importantă parte a operei lui Vasile Alexandrescu Urechia, era mai mult decât necesară, mai ales că afirmarea publicistică a acestuia se întrepătrunde cu însăşi istoria presei româneşti.

Deslușind legăturile nevăzute dintre personalitatea lui V.A. Urechia şi evoluţia socio-culturală a epocii, autorul pune accent în cuprinsul lucrării pe efervescenţa publicistică şi intelectuală a acelor vremuri, care a avut un rol important în formarea personalităţii lui V.A. Urechia, pe ataşamentul profund al acestuia faţă de cauza naţională, faţă de spiritul unionist şi faţă de Basarabia, care îi era atât de aproape de suflet, toate aceste preocupări şi dureri ale sale găsindu-şi exprimarea în articolele date tiparului.

Confruntările ideatice pe care le-a avut cu alte personalităţi remarcabile ale epocii, precum Titu Maiorescu, Nicolae Iorga, Barbu Petriceicu Hasdeu şi care şi-au găsit adesea exprimarea în presă, reprezintă o altă importantă parte a cercetării întreprinse de autor, nefiind lăsate la o parte nici receptarea critică a operei sale şi nici aprecierile posterităţii, lucrarea remarcându-se prin caracterul său multidisciplinar. De altfel, prof. univ. dr. habil. Victor Moraru, coordonatorul ştiinţific al tezei de doctorat, apreciază în mod deosebit integrarea elementelor de ştiinţe ale comunicării, critică literară şi istoria jurnalismului în această complexă lucrare, alături de „minuţiozitatea documentării, accentuarea valorilor şi tentaţia dezvăluirii unor aspecte inedite ale problematicii abordate”.

Pătrunzând cu pasiune în complexitatea operei lui Vasile Alexandrescu Urechia, prof. Zanfir Ilie a deslușit cu acurateţe impulsurile care l-au determinat pe istoricul şi profesorul universitar V.A. Urechia să se apropie cu interes şi dedicaţie de lumea presei, să întemeieze reviste şi ziare, reliefând această importantă parte a activităţii sale, mai puţin abordată, pe fundalul personalităţii sale multivalente, de unde şi ineditul acestui volum.

Datoria de onoare pe care a simţit că trebuie să o împlinească prof. Zanfir Ilie, mărturisită şi pe ultima copertă a volumului, aceea de a ridica vălul uitării de pe activitatea marelui patriot, „urmărindu-i cu încântare meritele şi înţelegându-i cu îngăduinţă poticnirile şi neîmplinirile”, a fost pe deplin plătită în paginile cărţilor dedicate istoricului Vasile Alexandrescu Urechia şi va fi cu siguranţă împlinită şi în paginile altor volume pe care prof. Zanfir Ilie le va da tiparului, pentru că personalitatea multivalentă a profesorului, istoricului, academicianului, omului politic Vasile Alexandrescu Urechia mai are încă multe faţete de relevat şi multe înfăptuiri de scos la lumină.

Vremea fanarioţilor (Gheorghe Chirtoc: „Variaţiuni pe tema unui blazon”)
roman în manuscris (I)

Moto: *Cine nu şi-a scris istoria cu sângele, acela n-a avut-o nicicând, sau crede că poate trăi pe contul istoriilor altora.*

Grigore Vieru

Năstase Marin
scriitor

Într-o scrisoare pe care mi-a trimis-o în luna aprilie a.c., medicul-scriitor GHEORGHE CHIRTOC mi-a mărturisit: „de copil am fost mare iubitor de istorie şi literatură. Am colecţia „Magazinului Istoric” din anul apariţiei - 1967, lipsindu-mi doar 100-120 de reviste din aproape 40 de ani de editare”. Numai aşa mi-am explicat realizarea celor câteva romane istorice, unde studiul documentelor, monografiilor, revistelor istorice, scrisori diplomatice ş.a. s-a împletit cu imaginaţia impresionantă şi talentul acestui mare scriitor.

Într-o convorbire telefonică mi-a mărturisit: „domnule, pe lângă marea sărăcie de izvoare scrise, istoria noastră mai are două mari găuri negre: „perioada de aproape o mie de ani”, după distrugerea Daciei de către împăratul Traian şi perioada „domniilor fanariote”, când trebuie să cauţi în izvoare străine mersul evenimentelor şi întâmplărilor petrecute pe teritoriul ţărilor româneşti, comentate, evident, de străini. Iar acele comentarii sunt… precum bârfele unor vecini cu care te-ai certat”.

Nefiind istoric de profesie, nu şi-a permis să-şi imagineze romane istorice din „Marea gaură neagră a celor o mie de ani”. Dar s-a străduit să elucideze, pe baza studierii unor documente istorice, monografii şi articole din „Magazinul istoric”, brodând pe canavaua romanului cu ajutorul extraordinarei sale imaginaţii, evenimente şi întâmplări din acea degradantă şi misterioasă epocă istorică.

Fiind un autentic patriot, a analizat cu migală factorii decăderii social-politice a Principatelor Române şi modul cum au fost transformate în teatru de război, pe teritoriile cărora îşi purtau războaiele de jaf şi distrugere marile imperii: rus, otoman şi habsburgic. Desigur că domnii acestor ţărişoare nu au fost întrebaţi niciodată dacă sunt de acord cu purtarea războaielor pe teritoriile lor. Mai mult, la terminarea războaielor, pe masa tratativelor de pace, la ruleta jocului marilor puteri, erau aruncate teritorii smulse din trupul acestor ţărişoare. Atunci s-au rupt din Moldova provinciile Basarabiei şi Bucovinei, oferite de învinsul Imperiu Otoman învingătoarei Rusii şi Imperiului Habsburgic. Dacă domnitorul Moldovei, Grigore Alex. Ghica, s-a opus, turcii n-au stat la discuţie şi l-au decapitat. La fel a fost ruptă din trupul Ţării Româneşti, provincia Olteniei, dată Imperiului habsburgic. Din documentele şi scrisorile dintre cancelariile puterilor străine, autorul revelează poftele şi lăcomia acestora de a cotropi principatele române în totalitatea lor. Numai norocul şi echilibrul dintre jocurile de interese ale acestor mari puteri au făcut să supravieţuiască provinciile româneşti. Cum a fost posibilă o astfel de disperată situaţie? După domnia lui Mihai Viteazul, ţările române n-au mai fost capabile să-i îndeplinească visul Unirii în vechea Dacie. Urmare presiunilor făcute de imperiile rus şi habsburgic, dar şi din cauza „hainirii” domnilor români Dimitrie Cantemir şi Constantin Brâncoveanu, Imperiul Otoman a pus pe tronul acestor principate domni recrutaţi dintre dregătorii lor din Fanar, uşor de manevrat şi schimbat, în urma intrigilor de la Înalta Poartă. Aşa a fost posibil ca

principatele româneşti să-şi piardă dreptul de a mai avea armate proprii şi, în consecinţă, suveranitate reală, adică fără dreptul de a avea o politică externă proprie.

Scriitorul Gh. Chirtoc a realizat un roman atipic, ca un vitraliu mozaicat, în care intriga este compusă dintr-un complex de crâmpeie-mozaic, îngenios îmbinate şi armonizate. Aceste mănunchiuri de intrigi împletite/îmbinate cu descrieri superbe şi dialoguri briante îi dau romanului tot farmecul.

Pe lângă dialog şi descrierea rafinată, valoarea romanului mai este dată şi de alte două elemente:

- atmosfera specifică epocii este creată de mânuirea limbajului cu o autentică virtuozitate, încât cititorul este atras în capcana fermecată a respectivelor vremuri, făcându-l să trăiască şi să simtă la fel ca personajele naraţiunii;

Gheorghe Chirtoc

- suita de scrisori, excelent „alcătuite" de autor, au un înalt grad de cvasi-veridicitate, încât cititorul le consideră autentice, fiind ispitit să le verifice prin căutarea lor şi în alte surse istorice. Farmecul acestor „documente" constă şi în faptul că ele sunt forţele motrice ale intrigii, care stârnesc permanent interesul cititorului de a parcurge romanul „cu sufletul la gură". De altfel, aceste „documente" din cuprinsul romanului conţin câte un sâmbure de adevăr, constatat de autor din studiile istorice reale, „prelucrate" şi alambicate de bogata sa imaginaţie.

Nu în ultimul rând, valoarea romanului este dublată de bogăţia ideilor formulate de personajele istorice ale romanului, excelent zugrăvite de rafinatele observaţii ale autorului, prin comportamente, atitudini, simţiri, sentimente şi resentimente, precum şi prin gândurile, meditaţiile şi comentariile acestora asupra evenimentelor politice cotidiene din epocă, reflecţii care iluminează faţetele ascunse ale istoriei acelor vremuri. În acest fel, autorul elucidează cauzele care au creat acel sistem degradant care ne-a murdărit istoria mai bine de o sută de ani, arătându-i pe toţi vinovaţii de suferinţele neamului nostru, jalnica situaţie social-politică din acea vreme, culminată prin dureroasele rapturi din principatele româneşti.

Cunoscând în adevărata lor lumină acele adevăruri istorice, cititorul va fi determinat să reflecteze şi la o comparaţie cu starea actuală din România şi provinciile româneşti din afara ţării, constatând o similitudine şocantă cu „vremea fanarioţilor", atunci când descoperă cauzele decăderii social-economice a ţării noastre. Şocul va începe când va constata că ţările româneşti au pierdut dreptul de a avea o politică externă proprie încă din vremurile lui Burebista şi Decebal, cu excepţia perioadelor de domnie ale marilor noştri domnitori Mircea cel Bătrân, Vlad Ţepeş, Alexandru cel Bun, Ştefan cel Mare, Petru Rareş, Mihai Viteazul şi cele câteva tragice încercări de independenţă ale câtorva domnitori (vezi Ioan Vodă zis - de istoria vitregă- „cel Cumplit"). Poate, în treacăt să mai amintim de mucenicii neamului: Horia, Cloşca şi Crişan, Avram Iancu (căruia unii contemporani ai noştri nu-i „recunosc" titlul de „Erou Naţional"), Tudor Vladimirescu, mareşalul Ion Antonescu (căruia puterile străine nu-i recunosc meritul de erou, obligându-ne să-l considerăm criminal de război). În felul acesta am ajuns să avem o cvasi-suveranitate, cu identitatea naţională transferată treptat în „cetăţenie europeană". Dar… asta-i altă poveste.

Cred că ideea acestui roman i-a venit autorului, plecând de la geniala observaţie metaforică din „Scrisoarea a treia" a marelui Eminescu: „grecotei cu nas subţire", implementată în mentalul nostru. Scriitorul Gh. Chirtoc a aprofundat observaţiile istorice privind implicaţiile în politica ţărilor române a grecilor. Firul epic al romanului de aici începe. Infiltraţiile grecilor în politica românească au început mult mai înainte de epoca fanariotă. Istoria noastră le-a consemnat cu bunele şi relele acelor pătrunderi. Iar autorul a observat că epoca fanariotă nu este caracterizată numai de nefastele domnii ale domnilor greci din renumitul Fanar al Istambulului, ci şi de acea pătură (deloc subţire) a nobilimii greceşti din principate, la fel de rapace a pământurilor răzăşeşti, ca şi nobilimea românească.

(Va urma)

Din cauza poeţilor din preajmă de Gelu Ciorici - Șipote (II)

Ioan Toderiță
scriitor

Mi se pare că în copilărie (predicţie a sinelui)/ *am realizat aproape o sonerie* (limbajul ocupaţional)/ *care nu-mi folosea nici măcar mie* (impersonalizare)/ *dar, cu această ocazie* (susţinerea limbajului ocupaţional)/ *l-am cunoscut pe omul care poartă titlul poemului* (a doua impersonalizare)/ *în atelierul lui vecin cu croitoria* (determinare a spaţiului diegetic)/ *sunt sigur* (aserţiune determinativă a sinelui)/ *se putea repara și copilăria* (răsturnare semantică a ocupaţionalului în… absurd-metafizic)

Intens savurându-și pofta de detaliu… epic, poetul Gelu Ciorici - Șipote nu uită de *metaforă,* ori amintindu-și de ea nu o ignoră total.

Nu o ignoră, în folosul facil diegetic, de povestitor- „așa cum văd", a unor întâmplări obișnuite cu „iz" de „*credo in absurdum*", creștin-dogmatic, cu „chip" de „*omul absurd*"-camusian.

Această *metaforizare* pare să-i opună, mai mult sau mai puțin veleitar, grotescului, o stare reflexivă a „mirării"- prin care, din care se desprinde „*mirarea filosofică*".

Ne oprim asupra poeziei **vecinii**, relevantă în acest sens:

o fabrică de pâine care făcea pâine…/ unitatea militară care făcea militari…/ filtrau aerul de deținuți/…care stăteau între noi și penitenciar.../ să nu contactăm vreo boală de plămâni.../ cerul de deasupra noastră era tuns chilug…/ o fabrică de săpun care făcea săpun…/ apoi o fabrică de familii- cartierul Lozoveni…

Imaginea fabricii, aici, este un „athanor". În grupajul ales de mine, din acest poem epic, există un echilibru-centru de greutate – astral:

cerul de deasupra noastră era tuns chilug

Un personaj, și el, **Universul**, grotesc, stăpân indiferent pe *viaţă arsă la foc purgatorial*, în *fabrici de săpun, de cărămidă, în spitale,* stăpân neindiferent pe *viaţă – catharsis*, unde *fabricile fabrică pomi fructiferi, pomii fructiferi fructifică aerul cavernos, iar adolescenţa filtrează mirosul de săpun.* Ca în Divina Comedia, a lui Dante Aligheri, adunând toate cerurile lui ptolemeice într-un singur cer, **cerul** - *om contemporan.*

Metafora, despre ea vorbeam, ca *figură de stil alogenă postmodernismului*, ca procedeu modern stilistic, echilibrează epicizarea textului, pe strâmta potecă a frumosului savurat în fugă. Iată câteva din *popasurile epicuriene* ale poemelor scrise „*din cauza poeţilor din preajmă*", deci și pentru noi, de Gelu Ciorici - Șipote:

sărutaţi slugarnici mâinile inerţiei; supralicitaţi necazurile trăite din auzite; pavaţi aleile-tot mai strâmte spre galaxia Guttenberg (din poemul: **aţi simţit din ce parte bate vântul, adormiţilor?)**

Derivate, smulse din verb. Care ascund *figurile literare, substantivale* ale

pupătorilor slugarnici de inerţii (de oportunisme); ale *evaluatorilor de necazuri trăite din auzite* (sărăcia noastră dramatică).

Interesanta evanescenţă a poeziei **trecerea în amintiri**, „stinge" focul detaliului cotidian, tot în metaforă, arhitectura poeziei boltindu-se, din *exedra limbajului cotidian*, obișnuit, spre *grădina epicuriană a simbolurilor desfătării vorbirii literare:*

mașina cu pâine trece azi peste amintiri
în cinstea ei îmi voi ține respirația șapte minute…
amintirile nu au trecut pe trecerea de amintiri…
mă aerisesc cu aerul unui om care n-a făcut nimic…
de ce aerul, mirosind a benzină și pâine/ poate fi păstrat o viaţă în mine?…
……nu vei mai avea nevoie să traversezi neînsoţit decât spaţiul alcalin

cu tigve de cai albind
nopțile fără colind
strada o traversezi însoțit, nu de amintiri, ci de ființe
altfel formezi un cortegiu care îngreunează
circulația timpului

Revolta și însingurarea oarecum a *omului absurd camusian*, scriu manifestul amintirilor dureroase, pe caligrafia unui limbaj dus în derizoriu, vorbindu-ni-se chiar despre misiunea poetului neistoric infruptat din estim:

tu poet, din cauza poeților din preajmă
lasă-n dumnezeii mă-sii
târfa asta de melancolie
săpătoare în carne.
Vie
și păpușoi să are, cu plugul ei de lemn
dacă fi-va în stare!

Și, cu același „*tonus*", definitoriu percept postmodernist, al non-melancoliei, al ne-elegiacului, poetul continuă astfel (să ne convingă de aceste concepte) în **carte de muncă (IV), art,130, lit."i":**

refuză-i pe toți ce îți cer
cu mâinile la spate
mici servicii
comparabile cu salubritatea sentimentală

Apoi *răsturnarea semantică, transcendența metafizică* își face happy-end-ul savuros:

fă, domnule, și tu câteva versuri
celebre pentru locurile natale. (oralitate de îndemn)
fiecare țăran poate fi președinte (întâia răsturnare, socio-existențială)
fiecare poate sta în echilibru pe o boabă de grâu (răsturnare metafizică)
se poate îmbăta (deprinderea răul organic)
își poate bate nevasta cu discreție (deprinderea manifestătii puterii primitive)
dă și dumneata odată cu pumnul în viață… (transcedența)

Tema *misiunii poetice* este, din nou, dezbătută în poezia **imn cuvintelor.**

ce liberă zi, ce loc exact!
în apele dulci ale limbii…
și păstrăvi în fiecare cuvânt depunând icrele
de dragul unei istorii cinstite, ca pacea dintr-o limbă scrisă.

Tot în acest *poem-imn*, poetul Gelu Ciorici - Șipote dezlănțuie, contrar discursului său epic, uneori *idiomatic,* alteori *jargon stradal*, dezvoltă *figurile de stil clasice*, pe echilibrul de *balansoar ludic*, dintre real și abstract. Întâlnim frumoasele *metonimii, catahreze, figuri literare*, precum:

galbenul lucrurilor dulci ca somnul;
drumul de la pat la bucătărie (trece prin)…" ce mai faci";
vine una care trăiește automat în lucruri:
bate în uși noaptea și cântă;
istorii de ceară necesare ca sarea și tocmai ca deliciu, nu povară;
femeile – mici glorii cu mâinile roșii, crăpate, grele, zilnice…
haine inelare de vierme

Nu trebuia s-o vezi pe maria, *poem-descântec, poem-litanie*, ne amintește de „**femeile**" lui Gellu Naum:

nu trebuia s-o vezi pe maria vreodată
cum își purta ușor înserarea
umbra-i de vară alunecând pe fereastră
ți-a aprins întristarea

maria n-a fost decât o icoană de sare
pe umerii ei erau biserica, un înger vesel și apa,//

pe peretele dinspre răsărit lumea văruia o pată
de aceea n-ar fi trebuit s-o vezi pe maria vreodată

Îmbinate fiind *apodicticul negativ* și *circumlocuțiunea*, până dincolo de postmodernitate.

Cartea are postfața intitulată: **Un poet care deformează tăcerea**, semnată de poetul **Simon Ajarescu**: „*Autorul acestei cărți are judecăți fluide, efluviale. Pentru Gelu Ciorici - Șipote, realitatea urlă de existență".*

De asemenea, în post-post-față, întâlnim exegezele-eseu ale unor scriitori cunoscuți:

Nicolae - Paul Mihail semnează „*Viața ca o repetiție"*; **Carmen Racoviță**, „*Să te desenezi linie, bastonaș, codiță, vocală, punct"*; criticul renumit, **Daniel - Cristea Enache,** „*Cuvinte în libertate-Carte de muncă"*

Gelu Ciorici - Șipote trebuie citit pe îndelete, cu același interes din care ne înfruptăm setea și foamea existențială a cuvântării. Fiecare dintre noi este o aspirație la libertate. *Din cauza celor din preajma noastră***.** Acesta este îndemnul poemelor poetului de mine lecturat, azi, în săptămâna Rusaliilor.

Despre *Tainice rapoarte din Sulina cea neastâmpărată*

Ioan Gh. Tofan
scriitor

Citind noua carte a amicului meu, Tudose Tatu, mi-am adus aminte de vremea uceniciei mele în pilotarea navelor maritime pe Dunărea de Jos, când bătrânii piloţi, nemuritori, după cum inspirat i-a denumit un alt prieten, îşi depănau amintirile din profesiei lor, dar şi pe cele auzite de ei, de la înaintaşi ai breslei, naraţii care mă fermecau cu savoarea şi umorul interpretării proprii. Una din aceste istorisiri, venea dinaintea instaurării Comisiei Europene la gurile Dunării, când piloţii aflaţi în Sulina s-ar cam fi tocmit pentru încasarea taxelor de pilotaj direct cu comandanţii. Astfel, după ce o navă, corabie sau piroscaf, era băgată în port, la ancoră bineînţeles, pentru că nu existau cheuri pe atunci, comandantul cobora cu barca la ţărm şi era îndrumat spre cafeneaua unde îşi omorau plictisul piloţii când nu aveau de lucru. Atunci când era întrebat, cafegiul arăta pe muţeşte, cu bărbia, spre două dintre mese, aşezate în colţuri diferite. Pilotul de la prima masă, răspundea interpelării, strecurându-şi oferta printre înghiţituri sorbite alene din licoarea aromată, cerându-i navigatorului pentru un voiaj dus-întors, până la Galaţi sau Brăila, să zicem 200 de piaştri, moneda turcească cea mai circulată pe atunci. Părându-i-se preţul prea mare, comandantul se reorienta spre a doua masă, unde al doilea pilot îi solicita nonşalant 300 de piaştri pentru aceeaşi prestaţie. Revoltat, master-ul se întorcea la primul pilot, spunându-i că-i acceptă totuşi serviciile pentru 200 de piaştri. „Îmi pare rău domnule, dar acum te costă 400 de piaştri.” îi răspundea acesta, zâmbindu-i nevinovat. Dacă îi cădea fisa, accepta ultimul preţ, fără să se mai târguiască, înainte ca prestaţia să atingă sume astronomice. Ceva adevăr exista în istorisirea aceasta, după cum am descoperit mai târziu şi din cărţile scrise de Tudose Tatu.

În volumul pe care-l prezintă acum, autorul ne face cunoştinţă, prin intermediul unor scrisori, cu un personaj absolut fascinant, de rang inferior în ierarhia militară englezească, dar care a reuşit prin profesionalism şi seriozitate exemplară să fie unul dintre importanţii actori ai instalării C.E.D. în Sulina, acolo de unde aveau să pornească toate acţiunile privind regularizarea unui sistem de navigaţie performant, deşi sediul principal al instituţiei europene se stabilise la Galaţi. Este vorba despre caporalul de clasa a II-a, din Marina

Tudose Tatu

Regală Britanică, Edward Stephens, specializat în topografie, mobilizat la Sulina după înființarea C.E.D. pe 30 martie 1856. Împreună cu un alt englez, de același grad, va fi un excelent observator al situației dezastroase privind condițiile de navigație periculoase de la Bara Sulina și din amonte, datorită nu numai adâncimilor mici ci și a nenumăratelor epave din rada Sulinei, dar și din șenal, până dincolo de Argani (Ilganii de astăzi) unde un alt prag sugruma trecerea în siguranță a navelor maritime. Va face asta ca un adevărat povestitor, cu har literar, în rapoartele pe care le trimite destul de des, la Galați, Primului Comisar al Dunării, maiorul John Stokes. Aceste rapoarte trec în revistă istoricul orașului Sulina, înființat de contele Mihail Semionovici Voronțov, guvernatorul general al Novorossiei și Basarabiei, după cum ne demonstrează Tatu într-o altă carte a sa, până în zilele când cei doi caporali de la Sulina vor fi demobilizați și reangajați ca specialiști civili de instituția europeană. Astfel ni se derulează prin fața ochilor evenimentele mai importante care au marcat supraviețuirea orașului Sulina aflat succesiv sub trei stăpâniri, rusească, austriacă și turcească, amintind și de renașterea acestuia din propria cenușă, după ce mica urbe a fost distrusă aproape în totalitate de englezi în 1854, prin incendiere, iar mare parte din locuitori au fost masacrați, ca represalii pentru moartea căpitanului englez Hyde Parker în atacul dat de către acesta, în fruntea unei flotile de patru nave, trei englezești și una turcească, împotriva pozițiilor deținute de ruși pe amândouă malurile.

Cartea merită citită pentru amănuntele istorice importante și absolut inedite, cu trimiteri la sursă, nu numai de către specialiștii cu patalamale, ci și de orice cititor interesat de istorie. Fără îndoială că gradatul Stephens are talent literar, scrisorile o dovedesc, dar, la rândul meu, n-am putut să nu-l remarc și pe cel al autorului care își mai pigmentează stilul, care poate părea uneori cam arid din cauza amănuntelor tehnice inerente, ca în următorul preambul dinaintea prezentării primului raport al caporalului englez: „Iată așadar prima dintre aceste scrisori, în relație directă cu istoria și proastele deprinderi ale locuitorilor de la Sulina, scrisoare trimisă într-o zi de iarnă în a doua jumătate a lunii ce-i zice în popor Undrea, adică Decembrie a anului 1856, când hergheliile viscolului bântuiau venind dinspre stepele imperiale ale muscalilor de la nord de Marea Neagră, tropăind greu și scoțând sunete ascuțite prin câmpiile de trestii ale lui Pan, fluturându-le panașele coifurilor, precum ale unor cavaleri scheletici veniți de lumea de dincolo.”

Aștept cu nerăbdare să aflu până la capăt odissea ex-caporalului Edward Stephens în Sulina, așa după cum ne promite istoricul Tudose Tatu, într-o viitoare carte.

O pregustare cu... V.A. Urechia (I)

Livia Ciupercă
scriitoare, jurnalistă

Ei, ce mai zici? Ce mai faci? Cum mai e cu viața?... Nu-ți surâde o lectură amuzantă? Nici nu mă așteptam la un istoric de talia lui V. A. Urechia!... I-auzi!... Da, da!... Un volumaș... Se intitulează, nici mai mult nici mai puțin, decât **Ghiveci**... Este el minuscul, dar consistent. Vă întrebați de ce V. A. Urechia și-a intitulat volumașul astfel, „*Ghiveci*"?! Firesc, pentru că adună-ntre copertele lui – un amalgam de năstrușnicii cotidiene, parlamentare, sociale, culturale... Mă rog, ghiveci, ce mai!... Am înțeles! Dă-mi și mie un exemplar. O, nu, cărțulia-i deja menită „*colecțiilor speciale*". E rarisimă. Te rog, oferă-mi măcar un exemplu de *năstrușnicie*... Și mai multe, dacă ai... puțintel timp liber. La dispoziția domniei voastre! Ascult. Vreau să te lămuresc de la bun început că nu-i importantă, neapărat, porția de „*ghiveci*" ce ni se servește, ținând cont că notațiile poartă data de 1894, iar noi, cei de mileniu trei, parcă n-am fi traversat deloc atâtea secole. Dar să ne-nturnăm în timp... Iată ce scria stimabilul V. A. Urechia – la 1894:

„*Franța are ghilotină, Anglia spânzurătoare, Spania – gâtuirea, noi avem drumurile de fier... Și se mai zice că la noi nu există pedeapsa cu moartea*?!..."

Ei, ce părere ai? Interesant! Doar interesant?!... Ei, între timp, și ghilotina, și spânzurătoarea, și gâtuirea... fost-au eradicate, dar la noi... *ca la nimenea*, glăsuia cu mai bine de un alt deceniu, Mihai Eminescu. Adică se modernizează... pe ici, pe colo... Deh! pe unde se mai scăpau ceva firfirici, și prin unele buzunărașe. Ei, aș! șoptește un cârco... cârco... cârcotaș... Nici nu avem de ce a ne tot mira... cu-atâtea *talk show*-uri *șouri-șouri* și iar ... Ce mai! Ne-am scrântit de-a binelea!... Concluzia, te rog!... Mda, rămânem victime ale călătoriilor pe *drumurile de fier* ale frumoasei noastre patrii! Înainte... *hăăăt*, poveste, făceam 5-6 ore, de la Iași și pân-la București... Acum peste șapte... parcă n-am fi în mileniul trei. Sau tocmai de aia! Ne modernizăm noi, dar nu și *drumul de fier*... Ia, nu te mai ofusca atâtica! *Etetee*! Firoscosule! Te dai la neologisme?! Ce, te joci cu țara-n bunghi?... E *cool*, frate-meu!... Măi, să fie!... Și să nu mai fie... Suntem în era supersonicelor și noi... Da, da, a supersonicelor care dispar... în înalt... așa că nu te mai mira, o faci în van!... La cine te referi? La Air Algerie sau la Air Malaysia?!... Mda!... Și câte... și câte... mai sunt! Da, dar uitaseși și de cel plecat prin 1946... cu aterizare-n... 1993?! Ei, ce zici de asta? Ce să zic, bietele fost-au odată când au fost, 36 la număr. Și doreau și ele... un loc de veci – pământean, la Bogota... C-o fi fain pe-acolo, nu?!... Dar noi, ce mai tura-vura... ne topim puțin câte puțin pe ale noastre „*drumuri de fier...*" Așa că... să-l lăsăm pe stimabilul V. A. Urechia să se odihnească în fila lui de carte... Poate, între timp s-o fi împăcat și cu Eminul nost' cel drag, care-l tot chinuia cu „*pseudo...*" știi tu cum... (V. A. Urechia – **Ghiveci**, 1894)

*

Așadar, pentru fidelii cititori ai revistei „AXIS LIBRI", ofer, cu drag, opt serii de porții de „*ghiveci*" urechist, precedat (cum altfel) de alte câteva notații amuzant-ironice, extrase din bogăția de informații consemnate de urechistul unui secol. Vă rog să ascultați și să vă minunați de acest presupus scenariu, cu două voci întrebătoare:

„*La Senat s'a pus în vigoare noul regulament...*" Câteva dispoziții urgente, asemănătoare, pare-se, cu actualele „*ordonanțe de urgență*" de prin prezentul acesta, balcanic. Mda, m-am dumirit! Și-am avea de reținut cele trei dispoziții. Prima tempo: La deschiderea ședinței, un (oarecare, însemnată figură...) P. S. Părinte va rosti un **Tatăl Nostru**... mai special... Ascultă și te minunează: „*Președintele nostru, care ești la Minister,*

sfințească-se numele tău, la Senat, ca și la Bârlad..." Măi, frate-meu, am înțeles, la Senat, dar de ce și la Bârlad? De ce mă întrerupi? Întrebările, la sfârșit. Și totuși... E vorba de niște șfichiuri la adresa unor firoscoși bârlădeni... aspiranți la un fotoliu... Și-avem a reține ce scrie Urechia... pe-o altă filă, 16, de „*ghiveci*": „*Bieții candidați, când le (i)era fotoliul mai dulce, camera le-a tras scaunul* (celor candidați, din Bârlad, adicătelea!)... *și n-au mai ieșit nici unul...*" Posibil, niște adversari eliminați ai domniei sale – la vremea că era senator de Covurlui sau de Galați... Mai știi?! Dar acum îmi dai voie să continui rugăciunea? Te rog! „*Diurna noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi, nu ne duce pe noi la alegeri... și ne izbăvește de Mitiță...*" Cine-i Mitiță? Ei, vrei cam multe să știi, lasă-mă să-mi gat rugăciunea!... Și... pentru reușită, se rostește de trei ori sacralul „*Doamne miluiește!*" Repetă după mine. De ce?... Cum de ce?... Ca să li se-ndeplinească și la alor noștri... cei de azi... Ai uitat, și la noi, fi-vor alegeri... S-audă cine-i interesat. Reține, te rog! Iar în încheiere, se va rosti fraza: „*Din fotoliu și din somn m-ai deșteptat: diurna mea plătește ca să te laud pe tine...*" Și cam cum arăta diurna, scumpete?... Păi, să zicem, câte-o cafeluță „*neagră*", cu câte-un ușier care, „*din ceas în ceas*" trecea pe la nasul distinșilor senatori „*câte-o sticluță cu* arome de *coniac...*" I-auzi, dom'le?! Și foarte important, dormitul nu era permis decât acelora care „*nu sforăiau*" (altfel, erau gâdilați la tălpi... sau li se sufla „*zacherliu pe nas*" sau erau așezați pe un scaun electric...) I-auzi, tu, ce minunăție?!... Dar mai erau câteva amendamente, deloc de neglijat, poate aud și sfințișorii noștri, actualii, parlamentarii mileniului cu numărul trei: „*Interpelările nu sunt admise decât în zilele în care nu se țin ședințe*", „*Se votează doar <pentru>*"; „*<Țintarul> e permis, doar când vorbește un membru din opoziție...*" Da, dacă nu cumva... s-au și botezat cu-așa amendamente... Oricum, n-am văzut purtând la reverul hainei lor medalia pe care e gravat un gândăcel, cu inscripția: „*<In hoc signo vinces...>*" Și cum se traduce pre limba noastră, dragă prietene?! „*Întru acest semn vei învinge!...*" Ehehei!... Niciun „*ehehe!...*" Maxima datează din vremea lui Constantin cel Mare, binecuvântat de Dumnezeu... în confruntarea cu dușmanul său de moarte... Maxențiu. Și asta cam prin când... era? Păi, cam prin vremea lui Constantin, ce mai întrebi?... Vai, dar curios mai ești, sfinte!... Hai, și-om face o pauză, cu o cafeluță neagră-n față... Ba, eu aș propune ceva-ceva... mai special: câte o cafeluță înnobilată cu ceva condimente aromitoare... De-acord!... (V. A. Urechia – **Ghiveci**, 1894)

I.
Prima porție de „*ghiveci*" urechistă

Generoasă invitațiune, în inima sfârșitului de secol al XIX-lea!

Mda, ascultă ce scrie distinsul nostru V. A Urechia. [Eram, cât pe ce... a zice... „*pseudo...*" Limba ceea, bat'o vina!] Povestea începe de la o afirmație – atribuită lui Tache Ionescu... Și tu crezi? Dom'le, voi face eu niște săpături... scriptice, poate, cine știe?!... Revin, cică Tache Ionescu ar fi spus o vorbă mare: „*Se naște liberal sau conservator, precum se naște* (cineva) *blond sau brun...*" I-auzi, măi? Interesantă telegramă... Care telegramă? Iar mă întrerupi... O telegramă, chipurile, expediată tocmai din Tg. Frumos... Iar ne-nturnăm în Moldova, de la Bârlad... la Tg. Frumos... Fii calm, doar și el avea obârșii moldovenești, născut fiind la Piatra-Neamț... Bineînțeles![Dac' că-l ascultăm și pe Eminul nost'...] Întâi conținutul telegramei – și-apoi... mirarea: „*Tg. Frumos. 14 ianuarie. Partidul conservator numără încă un membru. Astă-noapte, pe la două și jumătate, doamna Popescu a dat naștere unui frumos copil conservator. Tatăl și fiul sunt sănătoși...*" Emoționant de drăguț! Cum ar fi să citim în ziua de... astăzi, doamna Pompadour... a dat naștere... Te cam mănâncă limba!... Ba parcă tu n-ai dori să mai știi și cum se giugiuleau în săbii liberalii și conservatorii!... Mda, și victimă căzut-a bietul Emin... printre câți alții!... Ei, cu Emin... s-a petrecut în iunie 1883... Complicată poveste!... Dar, vezi, tu... Junimiștii promiseseră însă... că nu vor face politichie... Da, mai știm noi... un fâs-optnouăzist... Și-atunci, firească întrebarea... Care întrebare? Cea din telegramă... Cum să înțelegi, dacă mă tot întrerupi?!... „*Toate-s bune, dar cum rămâne cu Junimiștii? Junimismul nu-i din născare?...*" Fainâ telegramă, fainâ!... Bineînțeles, eu n-am selectat decât... fineturi, prietene! Așa că-i rog și pe cititorii noștri – dacă sunt – și câți vor fi fiind – să aibă mare grijă și de cei din juru-le. De ce? Simplu – să avem în vedere următoarea reclamă: „*Copiii și domnișoarele care n-au încă copii, sunt*

rugate să nu citească rândurile de mai jos..." Şi vom avea şi „*rânduri*" speciale? De ce nu?!... (V. A. Urechia – **Ghiveci**, 1894)

*

A doua porţie de „*ghiveci*" urechistă

După o altă pauză binecuvântată – şi cu-un şnaps alăturea, să ne înfruptăm cu o nouă porţioară de... „*ghiveci*" amărui, având în vedere *of*-ul auctorial. S-auzim: „*Trăim, domnilor, în secolul falsificaţiunilor, de la adevăr şi până la iscălitura Regelui totul se falsifică. Astăzi avem lapte de vacă, şi fără vacă; astăzi, untul se falsifică...* [ba, se mănâncă şi margarină falsificată.] *În zilele noastre, industria transformă bucăţelele de galoşi vechi în melci, a căror coaje o face din celuloid... Astăzi, biftecul artificial mâncat, cu dinţi artificiali e artificialmente digerat cu ajutorul unei pepsine artificiale. Lucrurile naturale au dispărut astăzi aproape cu totul sau... rămân neştiute de mulţime...*" Şi uite-l pe narator trecând – uşure – de la „*ştiinţele naturale*" la altfel de „*naturale*": „*Mai mult, cele naturale, par astăzi ruşinoase: femeia roşeşte de copilul său <natural> de este*!..."

[Parc' aud, dintr-un colţ de colţ colţit, o voce?! *Dar despre-al nost' mini... stru „păcălit de urs"* şi *c-un început de an scolaire 2014-2015* (şi mai departe), *cu „programă nouă, dar manuale...*" ioc, *cine roşeşte*?!... *Sau la imoralităţile mileniului, ăstuia, cu numărul trei... roşeşte careva, cumva, pe undeva*?!... Şi ce-mi place că eşti interogativ, prietene de departe-aproape, să nu-ţi fie de deochi!... Păi, merită, de aia!]

E scris cu aplomb, adânc şi... Măi să fie, parc'ai fi... Ipingescu... Of, Doamne, iată-mă-s şi... semidoct... Ei, hai, hai, nu te tot umfla în pene!... Nu eşti *semi*-, eşti... doct... Merci! Te rog, ce părere ai despre produsele naturale sau despre naturaleţea ruşinărilor? Începe cu ceea ce-ţi place. În primul caz, aş zice că totul e gândit într-o ureche... N-aş prea crede să fi fost chiar aşa. O fi împrumutat şi *musiu* academicianul ceva din viziunile lui Jules Verne... Despre celelalte „*naturale*", aş zice – câte-ţi poftеşte inimioara – şi-n bâlciul zilelor noastre nu se mai ştie cu ce se serveşte „*ruşinea...*" O fi crezând (mai ştii?!) a fi vreun aperitiv... carecumva?!... (V. A. Urechia – **Ghiveci**, 1894)

*

A treia porţie de „*ghiveci*" urechistă

Şi-mi place la nebunie incisivitatea stilului liberalului academician istoric şi filantrop, care a fost... Cine-a fost? V. A. Urechia [Ştiai că Eminul nostru îi comentează geneza patronimică?!] Ce mai, debordantă! Faine antitezele... Nenumăratele... Precum, bogăţia afişată de politicienii timpului său [Firеşte, cruţându-i pe cei din tabăra sa!], care „*vestesc zăpadă, ger, adormire...*", spre deosebire de sora ei, sărăcia care, precum rândunica, „*aduce belşug casei...*" Alteori, politicul atinge stranietăţi macabre... la „*şedinţa SOTIR*", unde se pot citi inscripţii şocante: „*Jos patria, sus perciunii*", „*Vivat usturoiul*", „*jos inteligenţa burgheză...*" Dar nu numai politicul îşi arată ciudăţeniile, ci şi sentimentele pentru o Mărie frumoasă şi destul de înzestrată, dar – ce păcat!... – dacă nu are „*ideal social*" – ce folos?! Şi comparaţia este îndrăzneţ de profundă. Miracolele din Parlament întrec mult uimitor pe cele ale lui Iisus, prin „*înmulţirea voturilor sau urna miraculoasă...*"

Ei, dar autorul „*ghiveciului de ghiveci XIX*" iubeşte, deopotrivă, definiţiile-tip vorbe de duh, posibil, pentru a nu uita de omul-metaforă: „*Apa – microbat de Idrogen*", „*căsătoria industriei române + comerţul german*", cu numărătoare de „*convenţie*", „*balamucul – o altă Academie*" sau „*proletarul – candidat la burghezime...*" Şi câte alte reflecţii subtile, precum: „*un an care a trecut este un an mai puţin de trăit...*" sau – „*una dintre pietrele kilometrice care măsoară drumul... duce la groapă...*"

Important este că metafora e triumfătoare: „*Domnişoara industrie avea lacrimile în ochi, tristeţea îi era vizibilă, cu toate florile de retorică cu care o împodobeau părinţii săi vitregi...*"
Pe de altă parte, ironia este dură, când se referă la „*Doamnele sulemenite,... pe a cărei faţă industria cosmeticelor îşi arată numeroasele sale eşantioane...*" [devenind adevărate victime...] sau la... durerea „*mută*" a domnului Iacob Negruzzi, cel care locuieşte pe strada „*Silenţiului*", pe masa de lucru, aflându-se – libretul operei „*Muta de la Portici*", maşina de scris are marca „*La Silencieuse*", iar pe perete tronează icoanele sfinţilor Gheorghe şi Dumitru – patronii „*mutărei*?!..." (V.A. Urechia – **Ghiveci**, 1894)

(Va urma)

Cinema & Istorie

Filmul neliniștirii

Adrian Buzdugan
scriitor

„Filmul neliniștirii” („Filme do Desassossego”, 2010), după cum indică și titlul, e un fel de lectură cinematografică condensată a unor fragmente reprezentative din „Cartea neliniștirii” („Livro do Desassossego”) a lui Fernando Pessoa. Regizorul João Botelho și-a asumat sarcina aparent imposibilă de a adapta opera postumă pentru marele ecran.

Bernardo Soares, ziua contabil (o slujbă modestă la care nu vrea să renunțe), noaptea scriitor (își declamă incapacitatea de a scrie poezie, scrie în schimb fragmente ce le strânge într-o „Carte a neliniștirilor”), este personajul central al acestui pseudoeseu cinematografic. Nu are nimic de făcut, nicăieri unde să se ducă, fără prieteni ori cărți care să-l intereseze își petrece după-amiezele plimbându-se pe străzile Lisabonei, serile prin taverne, iar nopțile scriind într-o cameră ținută cu chirie.

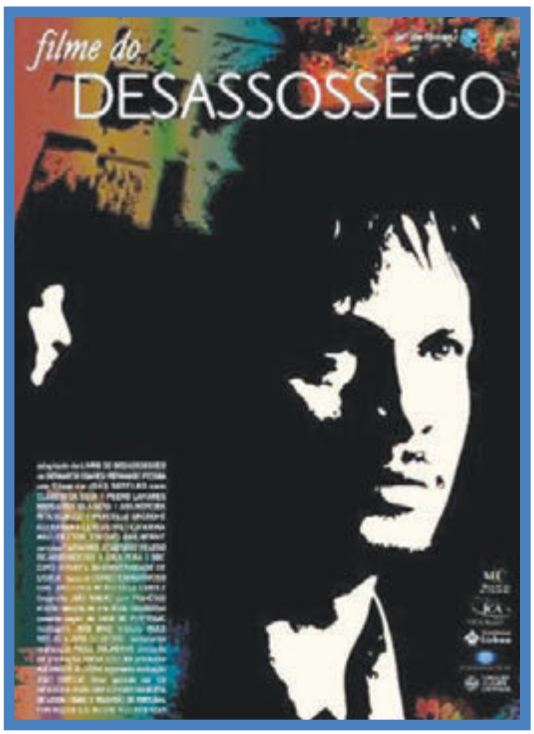

Tot ceea ce face, gândește sau este se subordonează nebuniei și amăgirii, totul moare și se prăbușește în el. Simpla existență e un drog arhisuficient pentru Bernardo. O copilărie singuratică urmată de grija de a nu se ralia la vreun grup sau orientare, spaima viscerală de a aparține vreunei mulțimi informe ori înregimentate; existență inertă aflată în plin proces de depersonalizare, caracter retractil pentru care viața nu contează, doar trecerea prin ea. Născut într-o vreme în care credința în Dumnezeu este zdruncinată (cei mai mulți alegând Umanitatea drept substitut, alții extinzându-și îndoiala asupra tuturor celorlalte credințe: echitate socială, frumos, știință și realizările ei etc.), Soares declară răspicat: „Eu sunt Dumnezeu.” și se îndreaptă spre un ascetism de factură personală, fără credință și fără vreo divinitate.

Pentru Bernardo Soares, literatura - ca artă îmbinată profund cu reflexivitatea - e o împlinire nealterată, necontaminată de realitate, e scopul suprem către care orice străduință umană ar trebui să se îndrepte. Prăbușirea idealurilor clasice (construcția solidă, respectarea unor regului stricte ale compoziției) a făcut din fiecare om un potențial artist (arta ca expresie a sentimentelor, fiecare având sentimente poate încerca să și le exhibe), însă un artist de joasă factură, bineînțeles.

Deși fascinant, la o privire mai atentă, se găsesc și cusururile unui asemenea personaj. Dintr-o astfel de existență răzbate în mod paradoxal o suficiență a slăbiciunii. Declarat, nu are teorii despre viață (deși consideră că renunțarea și contemplarea reprezintă sensul, destinul) , așa că nu vede de ce s-ar îngriji de ce reprezintă ea pentru ceilalți. Cei ce suferă nu se adună în grupuri, nu formează o gloată, ei suferă în singurătate, „ca niște gunoaie pe râul vieții”.

Multe din prim-planuri sunt reușite. O mână odihnindu-se pe-o carte de piatră, o veioză din sticlă pestriță, un șuvoi de apă ce se scurge-ntr-o

canalizare mizeră, scrumiere pline, geamuri murdare, o pietà în stil gotic, foi manuscrise, toate focalizează atenția, dublând în mod fericit mesajul. Puține cadre sunt cuminți (apusurile de soare pe țărmul largului Tejo, plimbările lui Soares pe plajă, camera acestuia de pe Rua dos Douradores), restul sunt luate din unghiuri nefirești, pe fotogramă fiind prinse doar vârfurile unor cavouri, labirinticele străzi ale Lisabonei sunt strivite-n unghiuri Escher etc.

Imaginile care dublează monologurile sunt ori inspirate („o foaie de sticlă strecurată între mine și viață, prin care o văd clar, o pot înțelege, însă nu o pot atinge!", cuvintele sunt rostite în geamul unei cafenele în care se reflectă străveziu trecătorii), ori situate undeva pe linia suprarealismului unui Buñuel („Calea lactee") sau Bergman („A șaptea pecete"): chelneri care poartă discuții filosofice despre existență ca impresie externă, vagabonzi care recurg la dicteuri năucitoare, bucătari preparând homari și conversând absorbiți pe tema dominării ca formă de dependență, meseni vorbind despre chestiuni sensibile de gramatică sau despre ipocrizia minților așa-zis liberale, curtezane, petrecăreți și homosexuali parcă întruchipând cu extravaganță heteronimele lui Pessoa, acei alter-ego care i-au umplut Abisul, „fiu al Haosului și al Nopții", dintre el și el însuși.

Pentru cei apropiați de artă, iarăși, e lucru știut că actul creației e însoțit de o anume febrilitate, că uneori avalanșa gândurilor lasă în urmă simple însemne de neînțeles pe hârtie, însă Claúdio da Silva (cel care îl interpretează pe Bernardo Soares), exagerează în câteva rânduri, febra creației căpătând în interpretarea sa accente patologice stânjenitoare.

Plasarea intrigii incoerente în contemporaneitate însă (în tavernă se ascultă Charles Aznavour, țigaretele nu se mai răsucesc, circulă mașini, feriboturi, metrouri, pereții clădirilor sunt plini de graffiti etc.) e departe de a aduce un serviciu cărții, opera pessoană, după părerea mea, fiind incompatibilă cu actualizarea experimentală.

Filmul este mult prea dens, volumul mare de informație făcându-l să fie obositor, „pauzele versificate" - un fadó tânguitor, un imn religios înălțător, acorduri dulci de ghitară ori chiar operă - sunt prea eterogene și prea rare pentru a remedia acest neajuns. Citatele bombardează neîntrerupt atenția privitorului pricopsit la un moment dat cu obositoarea sarcină de a decela între memorabil („Într-o cameră decorată în stil modern, plictiseala devine un disconfort, o epuizare de natură fizică."), truism („Moartea nu ne mai sperie întrucât i-am pierdut reala noțiune."), butade sau aforisme aparent profunde, care își găsesc însă acoperirea doar în registrul poetic („Unde e Dumnezeu, chiar dacă el nu există?", „Natura este diferența dintre suflet și Dumnezeu.", „Binecuvântați sunt cei ce nu-și încredințează viețile nimănui." etc.).

De fapt, poezia lui Pessoa este cea care îndulcește cumva construcția neînchegată. Patria lui Soares e limba portugheză, așa că nu e de mirare că poate da peste „certitudini simfonice". Într-o lume în care „sărutul nostru nu atinge gura frumuseții", iar entuziasmul e o vulgaritate, norii, prinși aidoma peronajului între tumultul pământesc și liniștea cerului, sunt„bucăți de vată murdară dintr-un spital fără ziduri"; dacă sunt difuzi, atunci sunt „un interludiu înaripat între nimic și nimic", iar oamenii sunt „nepoți ai destinului, copii vitregi ai lui Dumnezeu care s-a însoțit cu Noaptea Eternă când a fost văduvit de Haosul ce i-a adoptat".

O poveste agresivă despre solitudinea bolnăvicioasă și disperarea literatului Pessoa, despre nimicnicia și negativitatea ce survine naufragiului în această „închisoare infinită" a vieții în care moartea reprezintă triumful final. O odă închinată oboselii, tristeții, anxietății și suferinței nerecomandată nicicum spiritelor obtuze.

Cronici impresioniste

Festivalul de comedie – o vitrină a teatrului și a râsului românesc

Victor Cilincă
scriitor

Gălăţeanul Cristian Iacob – cel mai bun actor principal; gălăţeni, în două nominalizări pentru rol principal şi una pentru regia unui spectacol gălăţean!

Cea de-a XXVII-a ediţie a Festivalului de comedie naţional (ba chiar internaţional, prin prezenţa, în afara concursului, a trupei letone Teatris-Studija Jorik) de pe scena Teatrului Dramatic „Fani Tardini", unul dintre puţinele festivaluri-competiţie din ţară, a însemnat 12 zile din octombrie, cu seri pline, publicul putând compara talentul actorilor, ingeniozitatea regizorilor şi frumuseţea decorurilor, mişcarea scenică, coloana sonoră în spectacolele unor 15 teatre importante din capitală, din ţară, chiar şi o trupă din Letonia (chiar… „Steaua fără nume", regizată de Ion Sapdaru). Dacă spaţiul tipografic nu ne îngăduie o trecere în revistă mai detaliată a fiecărui spectacol în parte, fiecare cu lecţia lui de artă, o imagine a premiilor acordate excelenţei şi a nominalizărilor poate să dea o impresie destul de exactă a acestei ediţii. La care am văzut şi că în zilele noastre se râde şi mai amar, mai întunecat parcă decât în anii trecuţi şi mai scrâşnit, şi melancolic, atunci când nu se hohoteşte şi mai subţire… Am avut bucuria să vedem că şi la această ediţie „ai noştri" au fost apreciaţi, chiar dacă nu la cotele cu care ne-au obişnuit la ediţii precedente, în care luau premiile cele mari (probail că, atent să nu fie acuzat de bunăvoinţă, juriul a suflat în iaurt, căci mă aşteptam să primim lauri mai strălucitori. Chiar şi aşa, gălăţenii au fost nominalizaţi într-o competiţie în care au fost destule talente mari! Juriul a fost condus de cunoscutul critic de teatru Ion Parhon, membri fiind apreciaţii actori Marius Bodochi şi Olga Delia Mateescu, scenografa Clara Lobonţ şi regizorul gălăţean Attila Vizauer, redactor-şef la Teatrul Naţional Radiofonic – Radio România Cultural.

Premiul pentru „Cel mai bun spectacol" şi Premiul publicului au revenit trupei Teatrului Regina Maria din Oradea, pentru un spectacol superb, „Leonce şi Lena" – un scenariu al regizorului Mihai Măniuţiu şi al actriţei-compozitoare-cantautoare Ada Milea, autoarea cu vers inconfundabil şi muzică penetrantă; spectacol după piesa lui Georg Büchner. Au fost nominalizate însă şi spectacole foarte bune precum cel al Teatrului Naţional Mihai Eminescu Timişoara – „Proştii sub clar de lună", de Teodor Mazilu, în regia lui Ion Ardeal Ieremia, spectacol foarte apreciat de public, precum şi producţia Teatrului Mic Bucureşti, „Trei gemeni veneţieni", de Antonio Mattiuzzi Collalto, în regia Nonei Ciobanu.

Premiul pentru „Cea mai bună actriţă în rol principal" a revenit Claudiei Ieremia, pentru rolul Ortansa din „cel mai bun spectacol", deja citatul „Proştii sub clar de lună", de la Timişoara. Au mai fost nominalizate – şi ne bucurăm să vedem că a fost remarcată prestaţia gălăţencei noastre – actriţa Oana Preda Gheorghe, pentru rolul Catarina din spectacolul „Îmblânzirea scorpiei", de William Shakespeare, jucată de teatrul nostru, precum şi Romaniţa Ionescu, pentru rolurile Mara, mama Marei, Psiholog, Prezentator TV din spectacolul „Profu' de religie de Mihaela Michailov", al Teatrului Naţional Marin Sorescu Craiova.

Premiul pentru „Cea mai bună actriţă în rol secundar" a fost primit de Oana Albu, pentru două roluri interpretate de ea – Scapino şi Eleonora – din spectacolul „Trei gemeni veneţieni" al Teatrului Mic. Au mai fost nominalizaţi şi Bianca Ioan, pentru rolul Simone din spectacolul „Damen tango" de Valentina Aslanova, al Teatrului Naţional Vasile Alecsandri Iaşi, precum şi Lidia Uja, pentru rolul Duhul din spectacolul Scorpia după Îmblânzirea scorpiei de William Shakespeare - Teatrul Mihai Eminescu Botoşani, regizat de gălăţeanul Cristian

Gheorghe; actriţa gălăţeancă a jucat în anii trecuţi şi la Galaţi, alături de sora sa geamănă, Cristina Uja.

Premiul pentru „Cel mai bun actor în rol principal" a fost cucerit de gălăţeanul nostru care nu ne uită, artist cu faimă în capitală, Cristian Iacob, pentru nu mai puţin de trei roluri: Zanetto Veneţianul, Zanetto Marinarul şi Zanetto din Bergam, din spectacolul „Trei gemeni veneţieni", de Antonio Mattiuzzi Collalto, al Teatrului Mic Bucureşti. Au mai fost nominalizaţi pentru aceeaşi categorie şi Richard Balint, pentru rolul Valerio din spectacolul „Leonce şi Lena" al teatrului din Oradea, precum şi gălăţeanul Cristian Gheorghe, pentru rolul Petrucchio din spectacolul „Îmblânzirea scorpiei", al Dramaticului gălăţean.

Premiul pentru „Cel mai bun actor în rol secundar" (ex aequo) a fost acordat actorilor Adrian Ştefan, pentru rolul Petrică din spectacolul „Acasă la tata", de Mimi Brănescu, al Teatrului Maria Filotti Brăila, precum şi lui Vlad Volf, pentru rolul Grumio din spectacolul „Scorpia", după „Îmblânzirea scorpiei" de William Shakespeare, de la Teatrul „Mihai Eminescu" - Botoşani, cel regizat de Cristian Gheorghe. A mai fost nominalizat şi Radu Zetu, pentru rolurile Angelique şi Băiatul de la han, din spectacolul „Trei gemeni veneţieni", al Teatrului Mic.

Premiul pentru Regie a fost acordat regizoarei Nona Ciobanu, pentru spectacolul „Trei gemeni veneţieni", al Teatrului Mic. Au fost nominalizaţi şi regizorul Bobi Pricop, pentru spectacolul „Profu' de religie", de Mihaela Michailov, de la Teatrul Naţional Marin Sorescu Craiova, precum şi regizorul, cunoscut şi pentru montările de la Galaţi, acum tot pentru un spectacol pe scena noastră, Ion Sapdaru, pentru spectacolul „Îmblânzirea scorpiei", de Shakespeare, al Teatrului Fani Tardini.

Premiul pentru „Cea mai bună scenografie" a fost obţinut de Helmuth Stürmer, pentru decorul spectacolului „Titanic vals", de Tudor Muşatescu, al Teatrului Odeon Bucureşti, unde decorul chiar „a jucat" un rol, ajutând prestaţia nu întotdeauna foarte strălucită a actorilor. Au mai fost nominalizaţi: Iulian Bălţătescu, pentru decorul la „Trei gemeni veneţieni" – Teatrul Mic şi Adrian Daman, pentru „Leonce şi Lena", la Teatrul Regina Maria Oradea.

A fost acordat şi Premiul special al juriului „Mihai Mihail" - „pentru modernitatea spectacolului", montării „Profu´ de religie" de la Teatrul Naţional Marin Sorescu Craiova, regizorului spectacolului, Bobi Pricop, precum şi actorilor din piesă: Marian Politic, Romaniţa Ionescu, Raluca Păun, Cătălin Vieru, Dragoş Măceşanu.

A fost un festival lung, cu multe oferte, un tur de forţă pentru organizatori şi un test pentru public, care… şi-a râs chiar şi de frig şi de ploaie! Interesant a fost să vedem trei montări diferite pentru „Îmblânzirea scorpiei", de Shakespeare, excelent montată la Galaţi de Ion Sapdaru, cam exagerat (stridenţe şi în decor) regizată la Teatrul

„Bacovia" din Bacău de Anca Sigartău, dar cu actori tineri, de forţă, cu excelentă mobilitate (şi care chiar se auzeau!) şi, la Botoşani, sub titlul „Scorpia", un musical modern, interesant, à la „West Side Story", însă puţin cam întunecat, în regia lui Cristian Gheorghe. În afara selecţiei oficiale, s-a bucurat de un mare succes montarea studenţească „Zic-Zac" de Andrea Gavriliu şi Ştefan Lupu, o producţie UNATC – un spectacol de teatru-dans care a avut succes şi peste hotare.Ultimul spectacol, după Gala premiilor, a fost oferit de Teatrul „Metropolis", un spectacol de zile mari, adus în afara concursului, cu piesa unui clasic absolut al râsului, Moliere: foarte jucata piesă de încercare pentru teatrele mari ale lumii, „Tartuffe", în regia cunoscutului regizor Victor Ioan Frunză, de mai multe ori cu piese de succes montate şi pe scena Dramaticului gălăţean. În distribuţie strălucea actriţa Adela Mărculescu, alături Sorin Miron, Nicoleta Hâncu, Adrian Nicolae şi alţii.

Şedinţa Consiliului ştiinţific al Bibliotecii Judeţene „V.A. Urechia” Galaţi
septembrie, 2015

În data de 8 septembrie 2015, la Biblioteca Judeţeană „V.A. Urechia” a avut loc o nouă întrunire a Consiliului ştiinţific, care a fost constituit şi îşi desfăşoară activitatea în conformitate cu art. 55 al Legii nr. 334/2002, Legea bibliotecilor. Acesta este alcătuit din personalităţi gălăţene din diverse instituţii de cultură, învăţământ şi administraţie şi are rol consultativ în domeniul cercetării ştiinţifice, al activităţilor culturale şi în dezvoltarea colecţiilor. Ordinea de zi anunţată a inclus: prezentarea Raportului Consiliului ştiinţific pe trimestrul al III-lea al anului 2015, înaintarea propunerilor de activităţi pentru trimestrul al IV-lea şi aprobarea acestora cu completările rezultate în urma dezbaterilor.

La întrunire au fost prezenţi 19 membri plini şi supleanţi ai Consiliului ştiinţific, precum şi 7 (şapte) invitaţi – scriitori şi oameni de cultură ai Galaţiului.
În cuvântul de deschidere, prof. dr. Zanfir Ilie, directorul Bibliotecii „V.A. Urechia”, a adresat urări de *bun venit!* participanţilor şi a prezentat ordinea de zi, după care s-a trecut la discuţii şi propuneri.

Expunerea Raportului Consiliului ştiinţific pe trim. al III-lea al anului 2015 a continuat cu punctarea principalelor realizări ale Bibliotecii „V.A. Urechia” din perioada precedentă, începând cu pregătirea pentru editare a publicaţiilor proprii (*Axis Libri, Asociaţia, Buletinul Fundaţiei Urechia, Anuarul ştiinţific al Bibliotecii „V.A. Urechia”, Revista A (Antares/Axis Libri*), *Anuarul evenimentelor culturale - 2016*.

Managerul Bibliotecii a subliniat că pe primul plan în proiectele Bibliotecii se află editarea lucrării *Rembrandt în colecţiile Bibliotecii „V.A.Urechia”*, care va ilustra, în copii scanate, o parte din gravurile existente în celebra *Culegere de 85 de stampe originale: portrete, peisaje şi diferite subiecte desenate şi gravate de Rembrandt*, deţinută de instituţia noastră. De asemenea, pregătirea programului de manifestări pentru aniversarea celor 125 de ani de existenţă a Bibliotecii „V.A. Urechia”, eveniment central al anului, precum şi a celui pentru *Noaptea în Bibliotecă la Galaţi* reprezintă priorităţi ale instituţiei din perioada următoare.

Prof. dr. Zanfir Ilie a adus la cunoştinţă auditoriului mutarea Filialei nr. 1 „Costache Negri” în clădirea fostului Club SIDEX din Ţiglina, schimbându-i-se destinaţia în Bibliotecă Municipală pentru copii, având în vedere şi situarea sediului acesteia, în imediata vecinătate a Orăşelului copiilor.

În acelaşi context, managerul a subliniat succesul de care s-a bucurat proiectul *Grădina cu cărţi* – o minibibliotecă deschisă în Grădina Publică, unde s-au desfăşurat, cu preponderenţă, activităţi pentru copii în timpul vacanţei de vară - precum şi *Biblioteca estivală*, care a funcţionat în perioada verii în Parcul „Mihai Eminescu”.

Iniţierea demersurilor pentru înfiinţarea Filialei nr. 5 „Hortensia Papadat-Bengescu”, care să deservească populaţia din cartierele „Dunărea” şi „Dimitrie Cantemir” rămâne ca prioritate pentru trimestrul următor.

Ca nerealizări managerul Bibliotecii a subliniat lipsa resurselor financiare, care se reflectă la nivelul întregii activităţi a Bibliotecii şi care rămâne una dintre principalele probleme cu care se confruntă instituţia.

Au urmat alocuţiunile membrilor prezenţi la şedinţă, care au apreciat întreaga activitate desfăşurată de Biblioteca „V.A. Urechia”, dar, în mod deosebit, au fost evidenţiate acţiunile din cadrul *Bibliotecii estivale* şi al *Grădinii cu cărţi*, menite să contribuie la creşterea nivelului de cultură a comunităţii gălăţene.

Scriitorul Theodor Parapiru a revenit asupra ideii enunţate în şedinţele anterioare, de a se înfiinţa un post de televiziune, *TV Urechia*, care să difuzeze emisiuni literare de calitate, considerând că Biblioteca are un potenţial deosebit de a le realiza, întrucât prin întreaga activitate desfăşurată urmăreşte atingerea scopului primordial de promovare a culturii. Pentru început, a propus extinderea brandului „Axis Libri” în mediul online, prin intermediul unei reviste care să conţină scurte interviuri, semnale, cronici şi alte surprize culturale, menite să surprindă publicul prin noutatea lor. Ideea a fost apreciată pozitiv de către toţi cei prezenţi, fiind considerată benefică pentru promovarea publicaţiilor Bibliotecii şi a celor editate de Editura Axis Libri.

Lect. univ. dr. Cătălin Negoiţă a subliniat rolul major al colaborării interinstituţionale în realizarea activităţilor culturale pe plan local, fapt demonstrat în cadrul tuturor evenimentelor de anvergură ale Bibliotecii.

În contextul promovării şi protejării patrimoniului cultural al Galaţiului, jurnalistul Victor Cilincă şi-a exprimat opinia că refacerea centrului istoric al oraşului ar fi apreciată corespunzător de comunitatea gălăţeană, iar managerul Bibliotecii, care este membru al Consiliului local, ar fi în măsură să sprijine şi să susţină cu succes un proiect de o asemenea anvergură în faţa autorităţilor locale.

Dr. Gheorghe Bugeag, preşedintele Comisiei de Cultură a Consiliului Local, şi-a exprimat disponibilitatea de a sprijini în continuare producţia editorială a Editurii Axis Libri, prin alocarea din bugetul Primăriei a resurselor financiare destinate publicării anumitor lucrări ale Bibliotecii.

În încheiere, prof. dr. Zanfir Ilie a mulţumit celor prezenţi pentru implicarea activă în discuţii şi a lansat invitaţia de a participa la activităţile organizate cu prilejul evenimentului *Noaptea în Bibliotecă la Galaţi* şi al aniversării celor 125 de ani de existenţă a Bibliotecii „V.A. Urechia”.

Consiliul ştiinţific al Bibliotecii „V.A. Urechia”

La frumos ceas aniversar Biblioteca Judeţeană „V.A. Urechia” Galaţi

125 de ani de Bibliotecă publică

„Într-o geroasă dar senină duminică de început de iarnă, acum 125 de ani, la 11 noiembrie 1890, într-o sală de la etaj a Liceului „Vasile Alecsandri”, s-a desfăşurat o emoţionantă adunare festivă - aşa a început luni, 9 noiembrie, dimineaţă, în Sala „Mihai Eminescu” a bibliotecii judeţene, în deschiderea Zilelor Bibliotecii Judeţene „V.A. Urechia”, o adevărată lecţie de istorie rostită de managerul instituţiei, prof. dr. Zanfir Ilie. O adunare festivă care consfinţea deschiderea unei biblioteci publice, care însă nu era prima din Galaţi.

Mai fusese inaugurată una în 16 octombrie 1871, înaintea altor mari oraşe culturale, astăzi mai generos ridicate de soartă, ca bibliotecă publică de stat, Biblioteca V.A. Urechia fiindu-i continuatoare, primind zestrea celui care, deşi nemţean, a iubit Galaţiul şi l-a adoptat, fiind peste patru decenii deputat şi senator de Covurlui, reuşind să molipsească de exemplul său de donator de carte pe rege, Academia şi alte instituţii, pentru înzestrarea bibliotecii gălăţene care trebuia să fie un soare cultural şi pentru românii de peste Prut. Ca şi astăzi, când cartea noastră îşi împrăştie lumina în cinci filiale din Republica Moldova şi două din Bugeac, Ucraina. Managerul a invocat-o şi pe Emilia Schwartz, eleva de 15 ani care, la inaugurarea de acum 125 de ani, recitase din Eminescu, şi, învăţând lecţia generozităţii de la Urechia, a oferit apoi bibliotecii, la sfârşitul vieţii, la aniversarea din 1965 a bibliotecii, colecţia sa impresionantă de peste 500 autografe preţioase, obţinute, după o corespondenţă de o viaţă, de la nume mari din cultura lumii: Zola, cei doi Dumas, Verne, Twain şi mulţi alţii. Din cele peste 6.000 de volume achiziţionate de Urechia din ţări europene, cheltuind enorm pentru cărţi, cele mai rare - chiar incunabule şi gravuri, extrem de rare, ale lui Rembrandt, zestrea s-a înmulţit de 145 de ori, ajungând astăzi la peste 870.000 de „unităţi”, depăşind „porţia” de o carte pe cap de locuitor în judeţ, după cum observa managerul.

Biblioteca, găzduită iniţial de prestigiosul Liceu „Vasile Alecsandri”, până când cărţile n-au mai încăput şi unele rafturi au fost scoase pe hol, s-a transmutat apoi la Ateneu (Palatul „V. A. Urechia”) - actualul Teatru „Fani Tardini”, urmând clădirea Palatului de Justiţie - actualul sediu al Universităţii „Dunărea de Jos”, Casa Armatei, apoi Casa Corpului Didactic, din 1968 aşezându-se în locul de acum, fostul palat al primei instituţii europene din România, Comisia Europeană a Dunării, găzduită

de orașul care, spunea ieri managerul bibliotecii, fusese la un moment dat menit să ajungă capitală a țării. Chiar și în Al Doilea Război Mondial, când biblioteca fusese evacuată la Caracal și Iași, biblioteci volante poposeau în spitalele de campanie, ogoindu-i pe răniți. Astăzi, numărul filialelor gălățene a ajuns la patru, cea de-a cincea, „H.P. Bengescu", urmând să se deschidă în Sala Sporturilor din cartierul Dunărea. Așezământul este un brand cultural, cu reviste (cea de cultură și viață a bibliotecii, „Axis Libri", Buletinul Fundației Urechia, Anuarul Științific ș.a.), festivalul-târg internațional de carte, editura bibliotecii, cu numeroase publicații enciclopedice.

Deschiderea Zilelor Bibliotecii a beneficiat și de un spectacol al micuților deosebit de talentați Mara Medeleanu, Bianca Miron și Vlad Cacenschi, elevi la clasa de canto muzică ușoară a profesoarei prof. Emilia Savu, a Școlii de Arte a Centrului Cultural „Dunărea de Jos". La opt ani, micuța Mara a cântat prima, titlul fiind concludent: „Știu ce vreau!". Profesoara sa, care a serbat 30 de ani pe scena Teatrului Muzical, a fost prima care a primit, de la directorul bibliotecii, albumul cu reproduceri Rembrandt, proaspăt editat de bibliotecă. Versurile cântecului „Acasă", interpretat de Vlăduț, „Vreau să cânt, să visez și să râd/ Să nu uit să mă joc câteodată./ Și-atunci când în lume voi pleca,/ Să nu uit să mă-ntorc acasă." au avut o semnificație deosebită pentru toți cei pentru care Biblioteca este o adevărată casă.

Au fost organizate în această săptămână zeci de evenimente, diverse și nu mai puțin de 14 expoziții legate de bibliotecă și de cariera fondatorului acesteia: academicianul Vasile Alexandrescu Urechia: prezentări și lansări de carte, dar și întâlniri profesionale, atât la sediul central al Bibliotecii cât și la filiale. Partenerii culturali ai evenimentelor au fost Centrul Cultural „Dunărea de Jos" Galați, Inspectoratul Școlar Județean Galați, Muzeul de Artă Vizuală Galați, Muzeul de Istorie „Paul Păltănea" Galați, Muzeul Istoriei, Culturii și Spiritualității Creștine la Dunărea de Jos Galați, Teatrul Muzical „Nae Leonard" Galați.

Amintim câteva dintre manifestări: workshopul elevilor de la Colegiul Național „Vasile Alecsandri", coordonator prof. dr. Anton Mariana, o sesiune de informare și formare pentru utilizatori, la care au participat preșcolarii grupei mari de la Grădinița „Sf. Stelian" însoțiți de d-na educator Elena Vlase; lectura publică la care au fost activi elevii clasei a IV-a A de la Colegiul Național „Costache Negri", coordonați de d-na înv. Gina Trotușanu; deschiderea festivă a programului stagiunii 2015/2016 a Clubului V.I.R.A.L., sesiunea de informare și dezbatere pornind de la rezultatele programului pilot „BVAU Star Voluntar" în cadrul proiectului „Raftul cu Inițiativă", inițiat și

implementat la nivel național de Pro Vobis - Centrul Național de Resurse pentru Voluntariat, finanțat prin Fondul ONG, Granturile SEE 2009-2014.

Deosebit de emoționantă a fost Gala festivă, aniversară, desfășurată chiar în ziua de 11 noiembrie, la care s-au acordat diplome și plachete aniversare personalităților locale și naționale

invitate la eveniment, cuvinte frumoase sărbătorind atmosfera de sărbătoare, acestea aparținând, printre altele, președintelui C.J.Galați, Nicolae Dobrovici Bacalbașa, viceprimarului Florin Popa, trimisului special al primarului, city managerul Aurel Vlaicu, inspectorului școlar general Mioara Enache, consilierului local dr. Gheorghe Bugeac, directorului C.N.V. Alecsandri, Vasile Ciuchină, mândru că este și el nemțean, ca și V.A.Urechia, comisarului șef Dănuț Lefter, academicianului C-tin Gh.Marinescu, domnului Ilie Cosmin, director al Muzeului Istoriei, Culturii și Spiritualității Creștine de la Dunărea de Jos și atâția și atâția alții.

Tot în data de 11 noiembrie 2015, ora 13:00, Filiala Galați a Asociației Bibliotecarilor din România a marcat împlinirea a 125 de ani de existență a Bibliotecii „V.A. Urechia" printr-o întâlnire profesională cu tema: Biblioteca și provocările sale în era digitală. Activitatea s-a desfășurat la Biblioteca Județeană „V.A. Urechia". Au fost susținute următoarele lucrări profesionale: 1. Rolul și misiunea bibliotecarului contemporan - prof. univ. dr Mircea Regneală - Universitatea București. Facultatea de Litere. Departamentul Științe ale Comunicării; 2. Biblioteca și miturile erei digitale. Robert Coravu - Universitatea București. Facultatea de Litere - cadru didactic asociat; ROMDIDAC S.A. Departamentul Resurse electronice - director; 3. Implementarea sistemului integrat de bibliotecă open source Koha la Biblioteca Universității „Dunărea de Jos" Galați. Mioara Voncilă - Biblioteca Universității „Dunărea de Jos" Galați - șef serviciu; 4. Responsabilitatea socială a bibliotecii publice în societatea contemporană. Corina Apostoleanu - Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman" Constanța - director.

La ora 15.00 s-a desfășurat Atelierul creativ „Să învățăm să păstrăm o carte"- hand-made, participând copii de la Fundația „Inimă de copil", îndrumător sociolog Sanda Docan, dar și elevi de la Liceul Teoretic „Dunărea", îndrumător prof. Lica Gherghe. Salonul Literar AXIS LIBRI, din joia de 12 noiembrie a fost deschis de un moment liric susținut de artiști ai Teatrului Muzical „Nae Leonard", fiind apoi prezentată producția editorială a Bibliotecii „V.A. Urechia", fiind lansate și cărți ale scriitorilor Ivan Ivlampie, Ion Corduneanu, Tudose Tatu, Lina Codreanu și Theodor Codreanu, pe care îl considerăm, prin prisma implicării în

activitățile culturale gălățene, un adevărat cetățean de onoare al urbei noastre. Invitat special, pe lângă soții Codreanu, a fost Valentin Ajder, prieten vechi al nostru, director al Editurii Eikon, care a prezentat și el noutăți editoriale, având cuvinte deosebite despre Albumul Rembrandt, realizare de ultimă oră a Editurii Axis libri.

Programul de vineri a fost și el arhiplin, având loc o cafenea literară, invitat special Victor Cilincă, dar și elevi ai clasei a IV-a A de la Școala Gimnazială nr. 28 „Mihai Eminescu", îndrumați de prof. înv. primar Luminița Mirică-Bobiț și bibliotecar Victoriția Tănase. La Filiala nr. 2 „Paul Păltănea" a avut loc un minirecital de muzică și poezie, al elevilor Liceului Teoretic „Mircea Eliade", îndrumați de prof. Claudia Iancu, iar la altă filială, Filiala nr. 1 „Costache Negri" - Bibliotecă Municipală pentru

copii, a avut loc momentul „Scriitori și poeți dobrogeni - prezentare de carte și recital de poezie" la care au fost invitați elevii Școlii Gimnaziale „Ion Creangă" din localitatea I.C. Brătianu, jud. Tulcea, coordonați de d-na înv. Iuliana Vasilescu, urmat de un recital numit „Pe aripi de vioară", susținut de Maria Drăgan. Duminică, la Sediul Central, lângă bustul lui V.A. Urechia, pe aleea de la intrarea în biblioteca centrală s-a adus un omagiu fondatorului Vasile Alexandrescu Urechia, în cadrul alocuțiunilor dedicate evenimentului remarcându-se Cuvântul guvernatorului Băncii Naționale, Mugur Isărescu, citit de către managerul Zanfir Ilie, cuvintele emoționante spuse de către scriitorii T.Parapiru, Victor Cilincă și directorul Muzeului de Istorie Galați, Cristian Dragoș Căldăraru.

Pe toată perioada manifestărilor au fost vernisate mai multe expoziții, după cum urmează: - Sinteze plastice în arta românească – expoziție de pictură (9 – 30 noiembrie, în Sala „Mihai Eminescu"; organizator: Muzeul de Artă Vizuală Galați). - Comisia Europeană a Dunării – 1856 – 1948 – expoziție (9 -30 noiembrie; Holul mare, Parter; organizator: Muzeul de Istorie „Paul Păltănea" Galați). - V.A. Urechia și Episcopul Melchisedec Ștefănescu – Cultură și spiritualitate – expoziție de obiecte religioase și documente (9 – 30 noiembrie; Foaierul Sălii „Mihai Eminescu"; organizator: Muzeul istoriei, culturii și spiritualității creștine la Dunărea de Jos, Galați). - Expoziție numismatică - exponatele se încadrează în perioada 1867 – până în zilele noastre (9 – 30 noiembrie; Holul mare, Parter; organizator: Florențiu Tanascov, anticar). - Cunoștințe cu folos – expoziție de cărți de vizită (9 – 30 noiembrie; Holul mare, Parter; organizator: Compartimentul Împrumut la Domiciliu pentru Adulți din cadrul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia" Galați). - Cartea – fantezie și culoare! - expoziție de desene realizate de elevii de la Palatul copiilor, prof. Mihaela Brumar (5 – 20 noiembrie 2015; Holul mare, parter și Compartimentul Împrumut la Domiciliu pentru Copii; organizator: Compartimentul Împrumut la Domiciliu pentru Copii din cadrul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia" Galați). - Opera unui ctitor - V.A. Urechia – Expoziție de carte și periodice (2 – 30 noiembrie; Foaierul Sălii „Mihai Eminescu"; organizator: Serviciul Săli de Lectură și Depozite Generale din cadrul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia" Galați). - Pagini de regalitate Românească – Expoziție de carte și periodice (2 – 16 noiembrie; Sala „Mihai Eminescu". organizator: Serviciul Săli de Lectură și Depozite Generale din cadrul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia" Galați). - Valori bibliofile din colecțiile Bibliotecii Județene „V.A. Urechia" – Expoziție iconografică (2 – 30 noiembrie; Popasul Bibliofilului, Mezanin. organizator: Compartimentul Colecții Speciale din cadrul Bibliotecii Județene „V.A. Urechia" Galați). - Biblioteca Județeană V.A. Urechia – 125 de ani de la înființare - Expoziție cu documente din colecțiile Filialei nr. 1 (9 – 15 noiembrie 2015; Filiala nr. 1 „Costache Negri"). - Ziua Dobrogei – scriitori și poeți dobrogeni - Expoziție cu cărți ale scriitorilor dobrogeni din colecțiile bibliotecii (9 – 15 noiembrie 2015; Filiala nr. 1 „Costache Negri"). - Biblioteca Județeană „V.A. Urechia" - repere istorice: expoziție de documente (9 – 22 noiembrie 2015; Filiala nr. 2 „Paul Păltănea").

- V.A. Urechia - personalitate marcantă a culturii naționale: expoziție de documente (9 – 22 noiembrie 2015; Filiala nr. 2 „Paul Păltănea"). - Biblioteca „V.A. Urechia" - avangarda culturii române pentru românii din ținuturile Europei răsăritene - Expoziție de documente (9 - 27 noiembrie 2015; Filiala nr. 4 „Grigore Vieru").

Redacția AXIS LIBRI

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

MUGUR ISĂRESCU
Guvernator

Mesajul guvernatorului BNR,
academician Mugur Constantin Isărescu,
adresat participanților la Gala festivă „Biblioteca «V. A. Urechia» - 125 de ani de existență"
Galați, sala „Mihai Eminescu", 11 noiembrie 2015, ora 11,00

Doamnelor și domnilor,

Înființarea Bibliotecii „V. A. Urechia" la Galați acum cinci sferturi de veac, prin donația datorată academicianului Vasile Alexandrescu Urechia, reprezintă nu numai crearea unei instituții culturale moderne, ci și expresia implicării publice a inițiatorului, convins că, prin carte, generațiile de tineri au șansa educației. În același timp, gestul lui V. A. Urechia ne atrage atenția asupra grijii pe care trebuie s-o manifestăm pentru conservarea patrimoniului național, ceea ce situează Biblioteca „V. A. Urechia" și Banca Națională a României într-o arie comună de preocupări.

În primul rând, înființarea celor două instituții, a Băncii Naționale a României în anul 1880, și a Bibliotecii „V. A. Urechia" în anul 1890, se încadrează în procesul de modernizare a societății românești din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Mai mult decât atât, în 1890 a fost inaugurat Palatul vechi al BNR, astfel încât, tot de 125 de ani, sediul instituției noastre are aceeași adresă, strada Lipscani nr. 25. De asemenea, chiar în noiembrie 1890, Theodor Rosetti, unul din fondatorii Societății literare „Junimea", era numit guvernator BNR.

În al doilea rând, la Banca Națională a României, suntem convinși că un public educat poate să înțeleagă mai bine și mai repede mesajele, uneori mai tehnice, ale băncii centrale. De aceea, și noi suntem deschiși permanentului dialog cu publicul.

Str. Lipscani nr. 25, sector 3, București, cod 030031
Tel.: (+4 021) 312 62 32 Fax: (+4 021) 310 16 30 E-mail: mugur.isarescu@bnro.ro

În al treilea rând, în ultimele două decenii și jumătate, instituția noastră a inițiat o serie de acțiuni destinate recuperării și conservării patrimoniului propriu: restaurarea celor trei palate – monumente istorice din București în care banca centrală își desfășoară astăzi activitatea; reamenajarea depozitelor Arhivei BNR, potrivit celor mai moderne standarde, completată de microfilmarea și digitizarea celor mai importante documente; recuperarea fondului de carte al Bibliotecii BNR, distrus în anii '50 ai secolului trecut. Menționez că biblioteca noastră, care numără astăzi cca 19 mii de volume, a fost înființată de guvernatorul I. G. Bibicescu, care a condus instituția în perioada 1914 – 1921. De asemenea, încă din 1992, sub numele colecția „Biblioteca Băncii Naționale a României", am reluat colecția inițiată în 1938 și am publicat lucrări valoroase din domeniul economic și din cel financiar – bancar, care sunt și foarte apreciate de bibliofili.

Potrivit legii de înființare a Băncii Naționale, orașul Galați a fost una dintre cele patru localități în care banca urma să înființeze o sucursală „acum, imediat", ceea ce s-a și întâmplat în martie 1881. Înființarea Sucursalei BNR Galați într-un oraș cu tradiție negustorească a fost un fapt cât se poate de firesc. La fel de firească s-a dovedit însă a fi și înființarea Bibliotecii „V. A. Urechia", care a devenit un focar de cultură în acest centru negustoresc și mai târziu industrial.

Adăpostită de o casă – monument istoric, Biblioteca „V. A. Urechia" Galați adăpostește, la rândul ei, valori inestimabile ale patrimoniului național și universal, căci nu sunt multe instituțiile care se pot mândri că dețin 12 incunabule sau 12 tipărituri realizate de faimoșii tipografi olandezi din familia Elzever sau *Evangheliarul slavonesc*, tipărit de Coresi. Datorate în mare măsură rafinatului colecționar Vasile Alexandrescu Urechia, aceste valori au fost multiplicate de-a lungul anilor, de cei care slujit-o cu devoțiunea lor.

Menirea unei biblioteci este aceea de a conserva cu grijă patrimoniul moștenit și, în același timp, de a modela mintea și sufletul cetății sale prin paginile de carte pe care le oferă spre lectură.

De aceea, vă doresc să țineți pasul cu modernizarea și, dacă tinerii și copiii din sălile de lectură sau de împrumut din strada Mihai Bravu nr. 16 sunt mai puțini la număr, să le creați posibilitatea accesului *on line*, căci, sigur, foarte mulți dintre ei vor vizita biblioteca prin intermediul calculatoarelor. Așadar, vă rog să rămâneți, după metafora domnului profesor Ilie Zanfir, „de veghe în marele – și aș adăuga luminosul – regat al cărții"!

Vă mulțumesc!

București, 10 noiembrie 2015

Academician Mugur Isărescu
Guvernator BNR

Chandler, Raymond. *Simpla artă a crimei*

traducere de Petru Iamandi

Petru Iamandi
traducător, conf. univ. dr. Universitatea „Dunărea de Jos" Galați

Raymond Chandler (1888-1959) este unul dintre maeștrii romanului polițist american. Adept al „metodei obiective", a pornit de la cazuri reale și a folosit limbajul autentic al infractorilor și al polițiștilor. A creat un personaj celebru – Philip Marlowe, detectivul pe cât de idealist și romantic, pe atât de dur și cinic, întruchipat pe ecrane de Humphrey Bogart. Romanele lui Chandler, dintre care se detașează Somnul de veci (1939), reflectă corupția politică și financiară specifică unei metropole ca Los Angeles. În anii '40 și '50, Chandler a scris scenarii de film pentru studiourile din Hollywood, colaborarea lui cu Billy Wilder, Alfred Hitchcock și William Faulkner influențând decisiv evoluția filmului polițist. Astăzi Chandler este privit ca unul dintre cei mai importanți romancieri americani din prima jumătate a secolului al XX-lea. Eseul alăturat, publicat în 1950, prin care autorul își plasează opera în contextul prozei polițiste anglo-americane și își justifică predilecția pentru amestecul de idealism și realism, poate fi considerat testamentul lui literar.

Fragment din roman

Indiferent de formă, literatura întotdeauna a vrut să fie realistă. Romanele căzute în desuet, care acum ne par pretenţioase şi artificiale până la burlesc, n-au fost percepute la fel de primii lor cititori. Scriitori precum Fielding şi Smollett ar putea părea realişti în sensul modern al cuvântului fiindcă cele mai multe dintre personajele lor sunt lipsite de inhibiţii, unele cu vreo doi paşi înaintea poliţiei, iar cronicile lui Jane Austen, despre membri ai burgheziei rurale dominate de inhibiţii, par îndeajuns de reale din punct de vedere psihologic. Genul acesta de ipocrizie socială şi emoţională se întâlneşte astăzi pe toate drumurile. Adăugaţi o doză generoasă de afectare intelectuală şi regăsiţi uşor tonul cărţii în ziarul pe care îl citiţi, ca şi în atmosfera gravă şi absurdă care se degajă din discuţiile celor care frecventează nenumăratele cluburi şi clubuleţe. Aceştia sunt oamenii care fabrică best-sellere - campanii promoţionale bazate pe un fel de interes snob, indirect, autentificate de critica fraternă şi încurajate cu o grijă maternă de anumite grupuri de presiune mult prea puternice, a căror principală preocupare este să-şi vândă cărţile, deşi tare le-ar mai place să-i credeţi că încurajează cultura. Întârziaţi puţin cu achitarea facturilor şi veţi vedea cât de idealişti sunt.

Din varii motive, romanul poliţist poate fi rareori promovat. Întrucât de obicei se învârteşte în jurul unei crime, îi lipseşte dimensiunea spirituală. Crima, care este o frustrare a individului şi, prin extensie, o frustrare a speciei umane, poate avea, şi chiar are, foarte multe implicaţii sociologice. Dar se repetă de prea multă vreme ca să mai aducă ceva nou. Dacă e cât de cât realist (ceea ce se întâmplă foarte rar), romanul poliţist e scris cu o anumită detaşare, altfel numai un psihopat ar vrea să-l scrie sau să-l citească. Romanul poliţist are şi un fel al lui, deprimant, de a-şi vedea de treabă, de a-şi rezolva propriile probleme şi a răspunde la propriile întrebări. În consecinţă, nu mai rămâne nimic de discutat, poate doar dacă a fost scris destul de bine ca să fie considerat literatură valoroasă, un amănunt despre care cei care cumpără cele 500.000 de exemplare oricum nu au habar. Cei care se pricep să aleagă ce-i bun în literatură sunt puţini, chiar şi printre criticii de specialitate, şi nu dau prea mare atenţie tirajelor vândute.

Romanul poliţist […] este nevoit să-şi găsească cititorii printr-un proces lent de distilare. Faptul că aşa şi procedează, cu foarte multă tenacitate, este indiscutabil; motivele pentru care o face ar trebui cercetate de cei care se bucură de o mai mare răbdare decât mine. Eu unul nu vreau să susţin aici că e o formă de artă semnificativă şi vitală, fiindcă nu există forme de artă semnificative şi vitale; există

doar artă, și asta foarte puțină. Creșterea populației nu a dus deloc la creșterea numărului de opere de artă; a dus doar la creșterea abilității cu care sunt produse și împachetate surogatele de artă.

Și totuși, romanul polițist, chiar și în forma lui cea mai convențională, e greu de scris. Romanele polițiste bune sunt mult mai rare decât romanele serioase bune. Cele de mâna a doua supraviețuiesc literaturii scrise într-un ritm alert și multe dintre ele, care nu ar fi trebuit să se nască, pur și simplu refuză să moară. Sunt la fel de durabile ca statuile din parcurile publice și cam la fel de serbede.

Faptul îi deranjează pe oamenii înzestrați cu ceea ce se numește discernământ. Acestora nu le place că opere literare profunde, importante, apărute acum câțiva ani, zac în bibliotecă pe un raft special pe care scrie „Best-sellere din anii trecuți" și nimeni nu se apropie de ele, în afară de abonatul miop care se apleacă asupra lor, își mijește ochii și apoi se îndepărtează în grabă; în vreme ce doamne în vârstă se înghiontesc în fața raftului cu romane polițiste ca să apuce un volum din aceeași perioadă, cu un titlu precum *Cele trei crime din strada Petuniilor* sau *Inspectorul Pinchbottle sare în ajutor*. Nu le place că „volume cu adevărat importante" (unele chiar sunt, într-un fel) sunt vândute la preț redus, în timp ce *Moartea poartă jartiere galbene* apare în tiraje de 50.000 sau 100.000 de exemplare pe tarabele din toată țara, evident fără intenția de a-și îngălbeni filele acolo.

Ca să spun drept, nici mie nu-mi place situația asta prea mult. În clipele în care vreau mai puțin de la viață, scriu și eu romane polițiste, iar această cochetărie cu nemurirea face concurența și mai acerbă. Nici Einstein nu s-ar putea descurca în condițiile în care s-ar publica 300 de tratate de fizică superioară pe an, iar alte câteva mii de cărți și-ar îmbia cititorii cu copertele lor apetisante.

Hemingway spune undeva că scriitorul bun nu concurează decât cu cei morți. Scriitorul bun de romane polițiste nu concurează numai cu morții neîngropați, ci și cu toți cei vii. Aproape în condiții egale, căci una dintre caracteristicile acestui tip de literatură, care îi îndeamnă pe oameni să-l citească, este că niciodată nu se demodează. Chiar dacă eroul poartă o cravată cam ciudată, chiar dacă inspectorul cărunt sosește la locul crimei într-un docar și nu într-o mașină a poliției cu sirena în funcțiune, ceea ce face el acolo este același joc cu orele și minutele, cu bucățelele de hârtie arsă și întrebările despre cine a

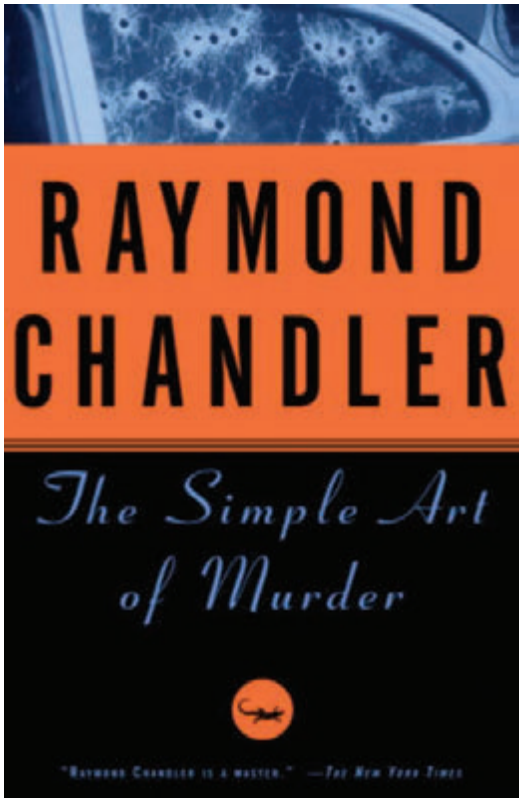

călcat în picioare frumoasele răzoare de flori de sub fereastra bibliotecii.

Interesul meu față de această problemă e mai moral decât s-ar crede. Mie mi se pare că o producție atât de mare de romane polițiste, din partea unor scriitori a căror recompensă imediată este mică și pentru care laudele criticilor sunt aproape egale cu zero, nu ar fi deloc posibilă dacă demersul lor nu ar presupune și un dram de talent. În acest sens, sprânceana înălțată a criticului și edițiile ieftine sunt perfect logice. Romanul polițist obișnuit probabil că nu e mai prost decât romanul obișnuit dar romanul obișnuit nu se vede fiindcă nu e publicat. Romanul polițist obișnuit – sau puțin deasupra mediei – e publicat. Și nu numai că e publicat, dar se mai și vinde bibliotecilor, unde e citit. Mai sunt și câțiva optimiști care îl cumpără la prețul întreg de doi dolari fiindcă arată așa de nou și are un cadavru pe copertă.

Ciudat este că acest tip de literatură mediocră, searbădă, doldora de informații, neverosimilă și mecanică, nu se deosebește prea mult de ceea ce numim capodopere. Acțiunea se derulează mai încet, dialogul e puțin mai cenușiu, cartonul din care sunt decupate personajele e o idee mai subțire iar amăgirea e mai evidentă. Dar e același fel de carte. În timp ce romanul bun nu e același tip de carte ca romanul prost. Ele tratează două lucruri complet diferite. Romanul polițist bun și romanul polițist prost sunt

despre exact aceleași lucruri și le tratează cam la fel. Există justificări pentru această situație, la fel cum există justificări pentru justificări, ca întotdeauna.

Cred că principala dilemă a romanului polițist tradițional sau clasic sau deductiv sau logic este că apropierea de perfecțiune presupune o combinație de calități care nu se pot întâlni în mintea aceluiași scriitor. Cel care își construiește intriga cu sânge rece nu reușește să creeze și personaje vii, un dialog incisiv, un ritm constant, pe fondul utilizării perspicace a detaliului. Logicianul înverșunat are tot atâta atmosferă cât o planșetă de desen. Detectivul-om de știință are un laborator nou-nouț, sclipitor, dar nu-mi aduc aminte de fața lui. Cel care poate să scrie o proză vie, plină de culoare, pur și simplu nu se simte atras de încercarea herculeană de a distruge alibiuri indestructibile.

Eruditul trăiește psihologic în era crinolinelor. Dacă știți totul despre ceramică și broderia egipteană, nu știți nimic despre poliție. Dacă știți că platina nu se topește singură la o temperatură sub 30.000 grade Fahrenheit dar sigur se topește sub privirea unor ochi albaștri dacă o plasezi lângă o bară de plumb, atunci nu știți cum fac dragoste bărbații în secolul al XX-lea. Și dacă știți îndeajuns despre viața aristocrației pe Riviera Franceză antebelică ca să vă plasați povestea acolo, nu știți că două capsule de barbital nu numai că nu ucid un om dar nici măcar nu-l adorm, dacă se străduiește un pic.

Fiecare autor de romane polițiste face greșeli, desigur, și niciunul nu va ști vreodată cât ar vrea să știe. Conan Doyle a făcut niște greșeli care pur și simplu i-au desființat câteva povestiri, dar a fost un deschizător de drumuri iar Sherlock Holmes reprezintă, până la urmă, o atitudine și câteva zeci de replici de neuitat. Cei ce mă dezamăgesc sunt domnii și doamnele care fac parte din ceea ce Howard Haycraft numește (în cartea sa *Crimă din plăcere*) Epoca de Aur a romanului polițist. Această epocă nu a apus demult. Pentru Haycraft ea începe după Primul Război Mondial și durează până prin 1930. Practic vorbind, nici nu s-a sfârșit. Două treimi sau trei pătrimi din toate romanele polițiste publicate încă mai sunt tributare formulei pe care giganții acestei epoci au inventat-o, au perfecționat-o, au desăvârșit-o și au vândut-o lumii ca probleme de logică și deducție.

Știu, acestea sunt cuvinte aspre, dar nu intrați în panică. Sunt doar niște cuvinte. Să aruncăm o privire asupra uneia dintre gloriile literaturii polițiste, o capodoperă recunoscută a amăgirii cititorului fără a-l trage pe sfoară. Se numește *Misterul Casei Roșii* și a fost scrisă de A. A. Milne. Alexander Woolcott (care se cam grăbește cu superlativele) o consideră „unul dintre cele mai bune trei romane polițiste din toate timpurile". Asemenea cuvinte nu se rostesc prea ușor. Cartea a fost publicată în 1922 dar este atemporală și ar fi putut la fel de bine să fie publicată în iulie 1939 sau, cu câteva mici schimbări, săptămâna trecută. Până acum a apărut în 13 ediții și a fost tipărită în formatul inițial timp de vreo 16 ani. Lucru care nu se întâmplă multor cărți, de orice fel ar fi ele. Este o carte agreabilă, amuzantă, în stilul revistei *Punch*, scrisă cu o ușurință derutantă.

Intriga se învârtește în jurul lui Mark Ablett, care se dă drept fratele său, Robert, din dorința de a le juca o farsă prietenilor. Mark este proprietarul Casei Roșii, o casă de țară tipic englezească, cu un paznic în ghereta de la poartă și împrejmuită de salcâmi galbeni. Protagonistul are o secretară care îl încurajează mereu în această aventură și care îl va ucide dacă își va duce farsa până la capăt. Nimeni din Casa Roșie nu l-a văzut vreodată pe Robert, plecat de 15 ani în Australia și celebru doar prin faptul că e un pierde-vară. Cineva aduce vorba despre o scrisoare (dar n-o arată niciodată) care anunță sosirea lui Robert iar Mark își dă seama că asta îi va da planurile peste cap. Falsul Robert sosește într-o după-amiază, se recomandă câtorva slujitori și este condus în birou. Mark intră în birou după el (potrivit mărturiei din timpul anchetei). Robert este găsit mort pe podea, cu o gaură de glonț în față, iar Mark, desigur, a dispărut fără urmă. Sosește și poliția, care crede că Mark este ucigașul, scoate cadavrul din casă și începe cercetările – iar, la timpul cuvenit, ancheta oficială.

Milne e conștient de existența unui obstacol extrem de dificil și încearcă din răsputeri să-l depășească. Întrucât secretara îl va ucide pe Mark, care se dă drept Robert, farsa trebuie să continue ca să inducă poliția în eroare. Dat fiind că toți cei din Casa Roșie îl cunosc pe Mark îndeaproape, e nevoie și de un deghizament. Drept care Mark își rade barba, își asprește mâinile („nu avea mâinile unui domn care trece în fiecare săptămână pe la manichiuristă" – mărturie), vorbește răgușit și se poartă ca un bădăran.

Dar asta nu e destul. Polițiștii vor intra în posesia cadavrului, a hainelor și a tot ce vor găsi prin buzunare. Ceea ce nu trebuie să-i facă să se

gândească la Mark. Prin urmare, Milne acționează ca o adevărată locomotivă de manevră ca să demonstreze că Mark e un actor atât de pedant încât poartă până și șosetele și lenjeria intimă (de pe care secretara smulge toate etichetele) ale personajului pe care-l întruchipează, ca unul care se înnegrește peste tot ca să-l joace pe Othello. Dacă cititorul îi cade în plasă (și recordul de vânzări arată că așa se întâmplă), Milne demonstrează că e un scriitor bun. Și, oricâte hibe ar avea povestea, autorul o prezintă ca pe o problemă de logică și deducție.

Dacă nu e așa ceva, atunci nu e nimic. Altceva nici nu poate fi. Dacă situația e falsă, nu se poate accepta nici măcar ca un roman facil, pentru că povestea nu e pe tipicul unui roman facil. Dacă problema nu conține elemente verosimile și plauzibile, nu e o problemă; dacă logica e o iluzie, nu ai ce deduce. Dacă cititorul își dă seama că nu există condiții ca un personaj să se dea drept altcineva, atunci toată povestea nu e decât o înșelătorie de prost gust. Nu una intenționată, fiindcă Milne nu ar fi scris povestea dacă ar fi știut greutățile pe care le va avea de întâmpinat. Milne are în față niște capcane la care nici măcar nu se gândește. La care, în aparență, nu se gândește nici cititorul obișnuit, care vrea să-i placă povestea – de aceea o și ia ca atare. Dar nu cititorul este obligat să știe toate dedesubturile. Autorul e cel care cunoaște cazul pe dinafară.

Iată ce ignoră Milne:

1. Procurorul desfășoară o anchetă oficială pornind de la un cadavru care n-a fost identificat în mod legal. Procurorul, mai ales într-un oraș mare, pornește ancheta de la un cadavru care poate fi identificat numai dacă decesul a survenit în urma unui eveniment știut (incendiu, dezastru, crimă). Aici nu există așa ceva și nu e nimeni care să identifice cadavrul. Martorii declară că bărbatul e Robert Ablett. Aceasta e o simplă prezumție și are valoare numai dacă nu o contrazice altceva. Identificarea e o condiție premergătoare anchetei. Așa spune legea. Chiar și atunci când e mort, omul are dreptul la propria identitate. De aceea procurorul trebuie, ori de câte ori e posibil, să respecte acest drept. Neglijarea lui ar însemna să-și încalce atribuțiile.

2. Întrucât Mark Ablett, dispărut și bănuit de crimă, nu se poate apăra, toate mărturiile privind mișcările lui înainte și după comiterea crimei sunt vitale (dacă are sau nu bani cu care să fugă e de asemenea important); aici însă toate aceste mărturii sunt furnizate de omul care e cel mai apropiat de crimă și nu sunt coroborate. Mark Ablett e bănuit în mod automat până când se dovedește că bănuiala a fost întemeiată.

3. Poliția află prin investigații directe că Robert Ablett nu s-a bucurat de o reputație prea bună în satul său natal. Dar cineva de acolo trebuie să-l fi cunoscut. Nicio astfel de persoană nu intervine în anchetă. (Nici nu și-ar găsi locul în poveste.)

4. Poliția știe că există o anumită amenințare în presupusa vizită a lui Robert iar legătura acesteia cu crima trebuie să-i fie evidentă. Și totuși, nu încearcă să-l verifice pe Robert în Australia sau să descopere ce fel s-a comportat el acolo, ce fel de prieteni a avut și dacă a venit cu adevărat în Anglia. (Dacă s-ar fi interesat, ar fi aflat că Robert era mort de trei ani.)

5. Medicul legist examinează un cadavru a cărui barbă a fost rasă recent (expunându-i pielea neafectată de climă) și cu mâinile asprite în mod artificial – cadavrul unui om bogat, obișnuit cu traiul bun, care și-a dus viața într-o țară în care temperatura medie e cu mult sub cea a Australiei. Robert era un tip necultivat, care a trăit 15 ani în Australia. Acestea sunt informațiile de care dispune medicul legist. E imposibil să nu fi observat ceva care să nu le contrazică.

6. Hainele nu au nici o etichetă pe ele, buzunarele sunt goale. Și totuși, omul care le poartă a primit o identitate. Prezumția că nu e ceea ce a spus că e nu poate fi decât copleșitoare. Poliția însă n-o ia în calcul. Nici măcar nu se amintește cât de importantă este.

7. Un om e dat dispărut, un om binecunoscut, din partea locului, iar la morgă există un cadavru care seamănă îndeaproape cu el. E imposibil ca poliția să nu elimine imediat ideea că omul dispărut e cel mort. Nimic nu ar fi mai ușor de dovedit. Ar fi incredibil să nu te gândești la așa ceva. Aici însă polițiștii sunt de o incompetență crasă, lăsându-l pe un amator cu mult tupeu să surprindă lumea cu o soluție falsă.

Detectivul amator e un tip dezinvolt pe nume Anthony Gillingham, un tânăr simpatic, puțin aerian, și cu un mic apartament la oraș. Anthony își face propria anchetă fără să se gândească la bani și se pune la dispoziția jandarmeriei locale ori de câte ori aceasta își pierde notițele. Poliția engleză îl suportă cu stoicismul ei obișnuit dar mă cutremur numai când mă gândesc ce i-ar face băieții de la secția de omucideri din orașul meu.

(Va urma)

Cuprins

2015 - Anul Bibliotecii „V.A. Urechia” Coperta 2
ZANFIR ILIE - Iarna în și la bibliotecă. Bucuria lecturii și a Sărbătorilor 1

BIBLIO-BREVIAR
CONSTANȚA DUMITRĂȘCONIU - Pentru ce cu toții Unimarc dacă nu și schimb de date?! 3
GHIȚĂ NAZARE - Societatea Culturală „V.A. Urechia” 6
VIOLETA IONESCU - Donația Schwartz (scrisori, fotografii, autografe)
O comoară dăruită Bibliotecii „V.A. Urechia” (VIII) 8
CAMELIA BEJENARU - Un ghid de călătorie din secolul al XVI-lea cu informații despre români - *Rerum Moscoviticarum Commentarii*, 1551 12
ADA TĂBĂCARU - Copilul, cartea și bibliotecarul (II) 15
ANDREEA IORGA - Secția Împrumut la Domiciliu pentru Adulți:
activitățile Nopții în Bibliotecă 17
FLORICA ȘERBAN - Noaptea în Bibliotecă, la Galați. *Cupa de șah „Axis Libri”* 18
MARICICA TÂRÂLĂ-SAVA - Noaptea în Bibliotecă, la Galați.
TOP 50 de cărți preferate de copii 19
CELOZENA DIACONU - Filiala nr. 4 „Grigore Vieru” și activitățile sale 20
IOANA CHICU - Campania *Bookletta te provoacă: uită o carte undeva!* 21
CĂTĂLINA GEANINA RADU - De la Gutenberg la Google, pasiunea mea, Lectura 22

SALONUL LITERAR AXIS LIBRI: RECENZII
a.g. secară - Spiridon, Cassian Maria. *Pornind de la zero.* Bistrița: Charmides, 2015 23
DORINA BĂLAN - Ciupercă, Livia. *Darurile Dunării*. Iași: StudIS, 2015 25
VIOLETA MORARU - Cilincă, Victor. *Abecedar istoric gălățean*.
[Ed. a 2-a, rev.]. Galați: Sinteze, 2015 26
CATRINA CĂLUIAN - Christi, Aura. *Sfera frigului; Din infern, cu dragoste = La sfera del freddo; Dall'inferno, con amore*. Torino: Rediviva, 2015 27
SIMONA MILICA - Costache, Constantin. *Urme pe oglinda apei*. Vol. 3: *Destrămarea imperiului minciunii*. Constanța: Ex Ponto, 2015 28
SIMONA HAIDU - Scarlat, Aurel. *Trilogia iubirii*. Galați: Phoebus, 2015 29
LEONICA ROMAN - Grosu, Aurelia. *Educă-mă cu viziune*. București: Self Publishing, 2015 30
MIHAELA PAVEL - Tarlapan, Emil. *În imperiul unei…fraze*. Chișinău: Prut, 2015 31
LUCIAN-FLORIN PLEȘA - Breban, Nicolae. *Jocul și fuga*. București: Contemporanul, 2015 32
DANIELA PRUTEANU - Sava, Laura. *Teodor Munteanu - O viață de artist*.
Galați: Axis Libri, 2015 33

SALONUL LITERAR AXIS LIBRI
SILVIA MATEI - Salonul literar *Axis Libri* în cel de-al șaptelea an de activitate 34

SALONUL LITERAR AXIS LIBRI: EPIGRAME
VASILE MANOLE 38
GHEORGHE GURĂU 39
TOADER BUHĂESCU 40
IOAN FĂRCĂȘANU 41

GALERIA DE ARTĂ
TEODOR VIȘAN - Bunghiuleţi în borcan 42
MARIA DUNAVĂȚU - Sufletul meu 43
CORNELIU STOICA - Xenia Pamfil, o profesionistă a benzii desenate 44

LOCALIA
MARIA STANCIU - Pelerini în Țara Sfântă. Capernaum, „Cetatea lui Iisus” 46
VICU MERLAN - Pelerinaj la Peștera Sfântului Apostol Andrei din Dobrogea 49

PERSONALIA
IONEL NECULA - Dorin N. Uritescu despre genul pamfletar 50
RADU MOȚOC - *Dicţionaru limbii românești* de August Scriban. Etimologii, înțelesuri, exemple, citaţiuni, arhaisme, neologisme, provincialisme (IV) 52

REFLECȚII DIALOGICE
GHIȚĂ NAZARE - De vorbă cu prof. dr. Zanfir Ilie - directorul Bibliotecii „V.A. Urechia” 56
TĂNASE DĂNĂILĂ - Vasile Ghica la Forumul „ASIA-EUROPA” 60

CUTIA DE REZONANȚĂ
MIHAIL GĂLĂȚANU - Ultimul Karamazov (fragment de roman) 61
APOSTOL GURĂU - Întoarcerea fiilor - proză narativă 64
GRIGORE POSTELNICU - Poetul și istoria 67
CORIOLAN PĂUNESCU - Poeme 68

CONFLUENȚE CULTURALE
THEODOR PARAPIRU - „Potirul Sfântului Graal“/„Le calice du Saint-Graal“/ „The Holy Grail“ 69
IVAN IVLAMPIE - Marius Dumitrescu, *Psihanaliza aplicată în filosofie și artă*, Editura Sedcom Libris, Iași, 2014 70
CAMELIA TOPORAȘ - Zanfir Ilie – V.A. Urechia, publicist 73
NĂSTASE MARIN - Vremea fanarioților (Gheorghe Chirtoc: „Variaţiuni pe tema unui blazon”) (I) 74
IOAN TODERIȚĂ - Din cauza poeților din preajmă de Gelu Ciorici - Șipote (II) 76
IOAN GHE. TOFAN - Despre *Tainice rapoarte din Sulina cea neastâmpărată* 78
LIVIA CIUPERCĂ - O pregustare cu... V.A. Urechia (I) 80

SCENA ȘI ECRANUL
ADRIAN BUZDUGAN - Filmul neliniștirii 83
VICTOR CILINCĂ - Festivalul de comedie – o vitrină a teatrului și a râsului românesc 85

EVENIMENT
Ședința Consiliului științific al Bibliotecii Județene „V.A. Urechia” Galaţi, septembrie, 2015 87
La frumos ceas aniversar. Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” Galați 125 de ani de Bibliotecă publică 88
Mesajul guvernatorului BNR, academician Mugur Constantin Isărescu 92

SEMNAL EDITORIAL
CHANDLER, RAYMOND - *Simpla artă a crimei*, traducere de Petru Iamandi 94

Editura „AXIS LIBRI”

a Bibliotecii Judeţene „V.A. Urechia” Galaţi

semnalează următoarele apariții:

2014

Românii la Odesa: Pagini de istorie (1764-2012) / Vadim Bacinski
Galații în timpul Marelui Război: 1916-1918 / George Munteanu
Poezii, epigrame, proză scurtă / Petre Grigore
Mângâiați de ploi sunt macii / Gheorghe Gurău
Galați and the Danube: Danubian essays / Zanfir Ilie
Wuhan: Viteza clipei / Zanfir Ilie
Oameni în memoria Galațiului: Aniversări 2012-2013
Femei tinere pe calea regală / Grigore Postelnicu
Marafeturi marginale / Toader Buhăescu
Quermessa ori Mirodeniile minții / Victor Cilincă
Ocolul Pământului în 80 de schiţe umoristice / Petru Iamandi
Viața începe mereu / Angela Ribinciuc
Cavadinești '89: Lacrimi și durere / Gheorghe Marcu
Semne ale clipei / Sergiu Dumitrescu
Bilet spre inima de acasă / Mariana Eftimie-Kabbout
Anuarul evenimentelor culturale 2015 / Biblioteca „V.A. Urechia”
Din cauza poeților din preajmă / Gelu Ciorici-Șipote

2015

Itinerarii spirituale / Ghiță Nazare
Dialoguri 50+1 / Ghiță Nazare
Întâiul și ultimul senin / Gheorghe Gurău
Theodor Munteanu, o viaţă de artist / Laura Sava
Presa Primului Război Mondial / Cătălin Negoiță, Zanfir Ilie
Viaţă de pilot / Ioan Gh. Tofan
Călimara cu pixeli / Ion Manea
Oameni în memoria Galațiului: Aniversări 2014
Dincolo de rimă / Joël Conte; Thierry Sajat
Osteoporoza și angiopatia în diabetul zaharat / Aurelia Romilă
Tanu / Laura Maria Prodan
Monumente de for public din municipiul Galați / Corneliu Stoica
Rembrandt în colecțiile Bibliotecii „V.A. Urechia” / Biblioteca „V.A. Urechia”
Biblioteca „V.A. Urechia” ghid trilingv
Buletinul Fundației Urechia nr. 16/2015
Anuarul științific al Bibliotecii „V.A. Urechia” nr. 2

◇◇

N.R.: ***În numărul următor al revistei vom prezenta aspecte de la Ziua Culturii Naţionale - 15 ianuarie, precum și despre manifestările culturale ale Bibliotecii.***

◇◇

Publicație editată și realizată cu sprijinul financiar al Consiliului Local și al Primăriei Municipiului Galați.

◇◇

Lucrarea de artă grafică de pe coperta I a fost realizată de artistul **Gheorghe Andreescu**.

Director: **ZANFIR ILIE**
Redactor-șef: **Letiția Buruiană**
Secretar general de redacţie: **Dorina Bălan**
Redactori: Silvia Matei, Camelia Toporaş, Violeta Moraru
Tehnoredactare: Cătălina Ciomaga, Adina Vasilică, Sorina Radu
Ilustraţia revistei a fost realizată după colecţiile Bibliotecii Judeţene „V.A. Urechia” Galaţi.
Adresa: Galaţi, str. Mihai Bravu, nr. 16.
Tel: 0236/411037, Fax: 0236/311060
E-mail: axislibri@gmail.com; axislibri@bvau.ro
Web: http://www.bvau.ro/axislibri
ISSN: 1844-9603

Revista **Axis Libri** este membră **ARPE** (Asociația Revistelor, Publicațiilor și Editurilor).

Responsabilitatea asupra conținutului intelectual al articolelor aparține în exclusivitate autorilor.

125 de ani de existență

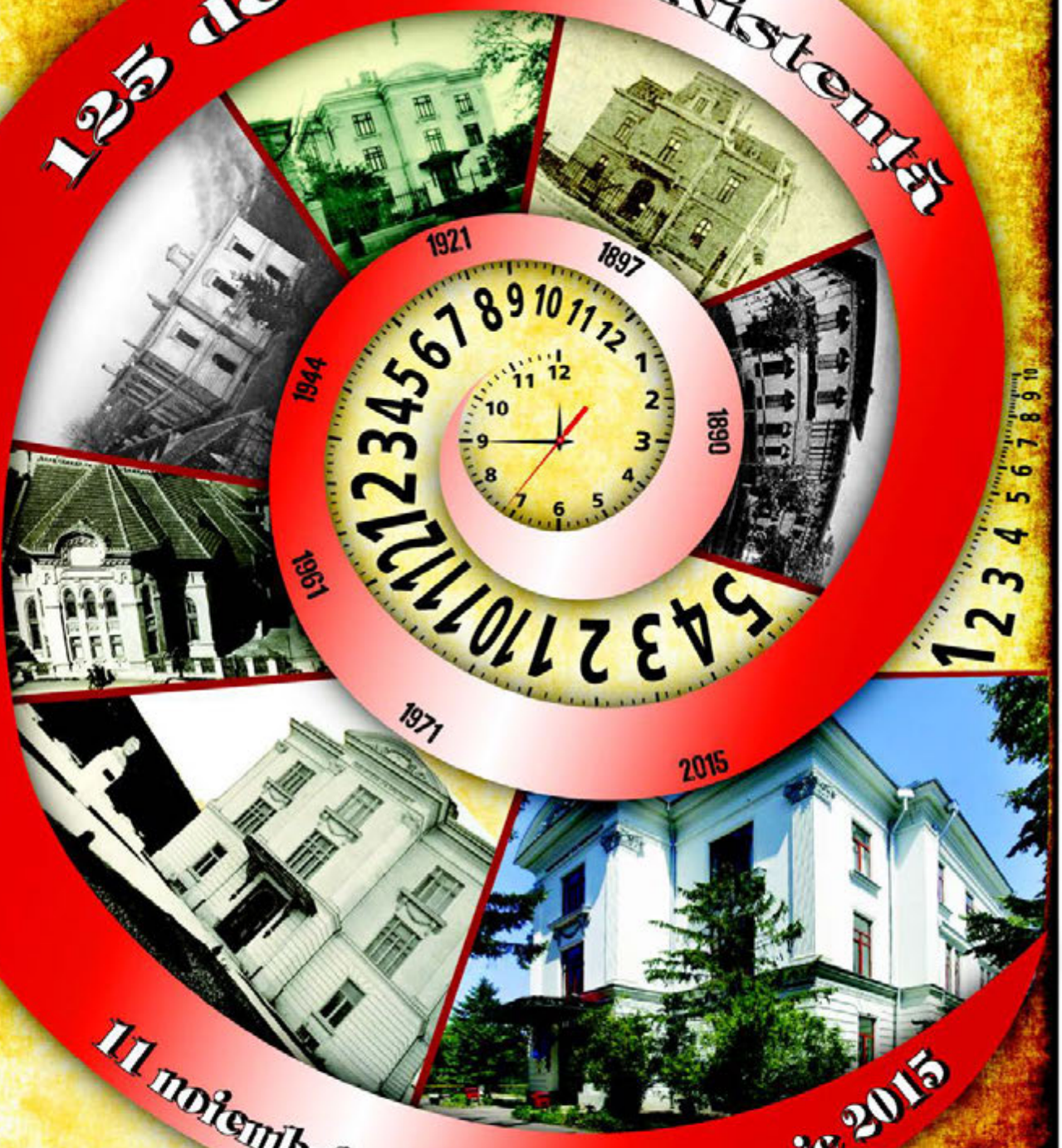

11 noiembrie 1890 - 11 noiembrie 2015

BIBLIOTECA „V.A. URECHIA”

„...cărțile nu sunt făcute pentru anume om,
ci pentru toți delaolaltă, că, precum văzduhul nu-l închide omul numai pentru sineși,
ci din el trăiesc cu toții, așa și de carte, cade-se a se împărtăși tot neamul românesc.”

V.A. Urechia

125 de ani de existență
1890 - 2015
BIBLIOTECA „V.A. URECHIA"

Jean Maksay. Galați: Curtea de Apel: [Fosta Casă Lambrinidi], [1902]

Carte poştală ilustrată
aflată în Colecțiile Speciale ale
Bibliotecii Județene „V.A. Urechia" Galați

1844-9603